

WYCHOWANIE I NAUCZANIE

PRZEWODNIK DO WYDAWNICTW
PEDAGOGICZNYCH I DYDAKTYCZNYCH

S. A. KSIĄŻNICA-ATLAS

T. N. S. W.

OPRACOWALI

DR JAN PIĄTEK i DR KAZIMIERZ SOŚNICKI

K S I Ą Ż N I C A - A T L A S

ZJEDNOCZONE ZAKŁADY KARTOGR. I WYDAWNICZE

TOW. NAUCZ. SZKÓŁ ŚR. I WYŻSZ., S. A.

LWÓW — WARSZAWA

1 9 3 2

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0140185

WYCHOWANIE I NAUCZANIE

PRZEWODNIK DO WYDAWNICTW
PEDAGOGICZNYCH I DYDAKTYCZNYCH
S. A. KSIĄŻNICA-ATLAS
T. N. S. W.

OPRACOWALI
DR JAN PIĄTEK i DR KAZIMIERZ SOŚNICKI

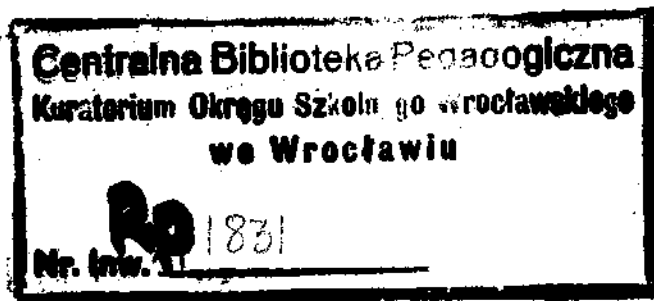
K S I Ą Ż N I C A - A T L A S
ZJEDNOCZONE ZAKŁADY KARTOGR. I WYDAWNICZE
TOW. NAUCZ. SZKÓŁ SR. I WYŻSZ., S. A.
LWÓW — WARSZAWA
1 9 3 2

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0140185

371

017.4:37

2381

Zakłady Graficzne Ski Ake. Książnica-Atlas we Lwowie.

Spis treści

Zestawienie alfabetyczne autorów i dzieł	XIII
Wstęp	1

Przegląd ogólny.

I. Biblioteka Przekładów Dzieł Pedagogicznych	3
II. Biblioteka Pedagogiczno-Dydaktyczna	6
III. Biblioteka Geograficzno-Dydaktyczna	7
IV. Współpraca Domu i Szkoły w Dziele Wychowania Młodzieży	8
V. Prace Psychologiczne	9
VI. Biblioteczka Higieniczna	9
VII. Wydawnictwa luźne	10

Przegląd szczegółowy.

I. Wydawnictwa encyklopedyczne	22
II. Wydawnictwa, poświęcone wychowaniu	29
1. Ogólne	29
2. Psychologia wychowawcza	33
3. Wychowanie społeczne	39
4. Wychowanie a higiena	41
5. Współpraca domu i szkoły	44
6. Wydawnictwa, omawiające poszczególne zagadnienia wy- wychowawcze	48
III. Wydawnictwa, poświęcone nauczaniu	52
1. Dydaktyka ogólna	52
2. Nowe metody nauczania	54
3. Dydaktyka poszczególnych przedmiotów	56
a. Religja	56
b. Język polski	57
c. Język francuski	63
d. Język niemiecki	64
e. Język angielski	65
f. Matematyka	65
g. Historia	67
h. Geografia	67

i. Przyroda	71
j. Fizyka i chemia	72
k. Propedeutyka filozofji	74
l. Rysunki	75
m. Muzyka	76
n. Praca rączna	76
o. Gimnastyka	77
IV. Organizacja szkolnictwa	78

Zestawienie zagadnień pedagogicznych.

Uwagi wstępne	83
A. Dział ogólny	87
I. Bibliografja	87
1. Ogólnie	87
2. Pedagogika	87
3. Historja wychowania	88
4. Dydaktyka	89
5. Zagadnienia wychowawcze	89
6. Szkolnictwo	90
7. Nauczycielstwo	90
8. Organizacja	91
9. Metody. Reformy	91
10. Urządzenia wewnętrzne szkoły	92
11. Higjena i wychowanie fizyczne	93
12. Życie młodzieży	93
13. Rodzaje szkół	94
a. Przedszkole	94
b. Szkolnictwo powszechne	94
c. Szkolnictwo średnie	94
d. Szkolnictwo zawodowe	95
e. Szkolnictwo wyższe	95
f. Oświata pozaszkolna	95
14. Nauczanie poszczególnych przedmiotów	96
a. Filozofja	96
b. Religja	97
c. Nauki społeczne	97
d. Humanistyka	97
e. Języki obce nowożytne	99
f. Starożytność klasyczna	99
g. Matematyka	100
h. Przyrodznawstwo	100
j. Nauki stosowane	102

k. Sztuka	103
l. Literatura	103
m. Historja	103
n. Geografja	104
II. Pedagogika. Nauki filozoficzne	105
1. Ogólnie	105
2. Pedagogika i nauki filozoficzne	106
3. Pedagogia i pedagogika doświadczalna	107
4. Psychologia dziecka	107
5. Różne	108
III. Historja i monografie pedagogiczne	109
1. Monografie	109
2. Komisja Edukacyjna	110
3. Dzieje szkolnictwa w Polsce w ostatniej dobie	111
IV. Kronika pedagogiczna	112
V. Nauczyciel. Kształcenie nauczycieli	112
1. Typy i właściwości nauczyciela	112
2. Kształcenie nauczycieli	113
3. Praca nauczyciela	114
4. Sprawy nauczycielskie	114
B. Zagadnienia psychologiczne	115
I. System nerwowy	115
II. Odruchy i impulsy	116
III. Ruch. Czynność. Aktywność	117
IV. Zjawiska psychiczne. Świadomość. Podświadomość	118
V. Wrażenia zmysłowe. Zagadnienia ogólne	119
VI. Wrażenia zmysłowe. Zagadnienia szczegółowe	120
1. Wzrok	120
2. Słuch	120
3. Dotyk	121
4. Wrażenia mięśniowe	121
5. Inne wrażenia	121
6. Ćwiczenia zmysłów	121
VII. Wyobrażenia i przedstawienia	122
1. Ogólnie	122
2. Perspektywa	122
3. Przedstawienia i wola	123
4. Różne	123
VIII. Spostrzeżenia	123
1. Ogólnie	123
2. Spostrzeżenia u dzieci	124
3. Rodzaje spostrzeżeń	124

IX. Uwaga	125
X. Pamięć	125
1. Ogólnie	125
2. Kojarzenie. Aperepcja	125
3. Uczenie się napamięć	126
XI. Wyobraźnia. Fantazja	127
1. Ogólnie	127
2. Wyobraźnia i zabawa. Bajki	127
3. Majaczenia	128
XII. Myślenie. Sądy. Pojęcia	128
1. Myślenie	128
2. Inteligencja	129
3. Myślenie i nauka	129
4. Pojęcia i sądy	129
5. Uzasadnianie sądów	130
6. Myślenie a inne zjawiska psychiczne	132
XIII. Uczucia. Wzruszenia	132
1. Ogólnie	132
2. Uczucia złożone	133
3. Uczucia i postępowanie	133
4. Powstawanie uczuć	134
5. Uczucia wyższe	134
6. Sympatja. Uczucia społeczne	134
7. Uczucia moralne i religijne	135
8. Uczucia estetyczne	136
9. Uczucia osobiste	137
10. Różne uczucia	137
XIV. Wola. Postanowienia	138
1. Wola	138
2. Postępowanie	139
3. Wahliwość. Typy woli	139
4. Wola zbiorowa	140
5. Objawy chorobowe	140
C. Zagadnienia psychologii wychowawczej	140
I. Rozwój psychiczny dziecka. Dojrzewanie	140
1. Ogólnie	140
2. Okresy rozwoju	141
3. Dzieciństwo	142
4. Młodość	142
5. Dojrzewanie	143
6. Różne	144
II. Pomiaru psychologiczne	144

III. Inteligencja. Testy	145
1. Stopnie i badanie inteligencji	145
2. Testy	146
3. Nadnormalność i podnormalność	148
4. Uzdolnienie a nauka i wychowanie	148
IV. Narządy mowne. Mowa	149
1. Narządy mowne	149
2. Mowa, jej rozwój	149
V. Zabawa. Praca	150
1. Zabawa	150
2. Praca	150
VI. Zabawy ruchowe	152
1. Ogólnie	152
2. Rodzaje	152
VII. Nawyk, ćwiczenie	153
VIII. Zmęczenie	154
IX. Zainteresowanie	154
X. Pytania u dzieci	155
XI. Naśladowanie. Sugestia	155
XII. Wybór zawodu. Przygotowanie do zawodowych studiów uniwersyteckich	155
D. Zagadnienia wychowawcze	156
I. Wychowanie	156
1. Ogólnie	156
2. Wychowanie a psychologia	158
3. Wychowanie a szkoła i dom	159
4. Wychowanie państwowe i społeczne	160
5. Wychowanie moralne	161
6. Wychowanie estetyczne	162
7. Wychowanie a nauka	162
8. Różne	163
II. Osobowość. Indywidualność. Charakter	164
1. Ogólnie	164
2. Osobowość	164
3. Indywidualność	165
4. Charakter	165
5. Kształcenie charakteru	166
6. Charakter narodowy	166
7. Charakter moralny	167
8. Wady charakteru	167
III. Samorząd. Potrzeby młodzieży	168
1. Ogólnie	168

2. Formy samorządu	169
3. Potrzeby i organizacje młodzieży	170
IV. Grupa społeczna. Klasa	171
1. Grupa	171
2. Klasa	172
V. Tłum	172
VI. Naród	173
VII. Rasa	174
VIII. Karność. Kara. Nagroda. Posłuszeństwo	175
IX. Dom i szkoła	175
X. Opieka społeczna nad dzieckiem i młodzieżą	176
E. Ogólne zagadnienia szkolnictwa	177
I. Reforma szkolnictwa. Szkoły nowego typu	177
1. Ogólnie	177
2. Szkoła twórcza i szkoła pracy	178
3. Szkoła indywidualizująca	179
4. Metoda projektów i inne	179
5. Szkoły dla dziewcząt	180
6. Szkoły dla mniejszości narodowych	181
7. Rodzaje szkół	181
II. Szkolnictwo w Polsce, jego ustrój	182
1. Ogólnie	182
2. Ustrój	182
III. Szkolnictwo, jego ustrój i reforma w innych krajach	183
1. Ogólnie	183
2. Anglja	183
3. Francja	184
4. Włochy, Danja, Szwecja	184
5. Niemcy	184
6. Austrja	185
7. Kraje słowiańskie	185
8. Inne kraje	186
IV. Władze szkolne	186
V. Oświata pozaszkolna	186
VI. Szkoły powszechne. Seminarja nauczycielskie. Organizacja, statystyka	187
VII. Szkoły średnie. Organizacja, statystyka	189
VIII. Szkoły zawodowe i specjalne	189
IX. Szkoły wyższe. Organizacja, statystyka	190
F. Zagadnienia dydaktyczne	191
I. Ogólne zagadnienia dydaktyczne. Budowa lekcji. Materiał naukowy. Uczeń	191

1. Ogólnie	191
2. Lekcja	191
3. Materiał nauczania	192
4. Różne	193
II. Nauczanie. Uczenie się. Wykształcenie	193
1. Nauczanie i uczenie się	193
2. Cele nauki	194
3. Błędy	194
4. Wykształcenie	195
III. Koncentracja i synteza w nauczaniu	195
1. Koncentracja	195
2. Synteza	196
IV. Dobór. Selekcja	196
V. Nauczanie indywidualizujące i zbiorowe. Nauka pogładowa. Obserwacja	197
1. Indywidualizowanie	197
2. Pogładowość	198
VI. Zagadnienia. Pytania	199
VII. Klasyfikacja. Egzaminy	199
VIII. Teatr szkolny	201
IX. Kultura	201
X. Ćwiczenia i zajęcia praktyczne	203
1. Ogólnie	203
2. Fizyka i chemja	203
3. Przyroda, geografja	204
4. Gimnastyka	204
XI. Ćwiczenia pisemne	204
1. Ogólnie	204
2. Religja	205
3. Język polski	205
4. Filologja klasyczna	206
5. Języki nowożytne	206
6. Matematyka	207
7. Przyroda	207
XII. Nauczanie początkowe, średnie i w seminarjach nauczycielskich	207
1. Nauka początkowa ogólnie i różne przedmioty	207
2. Szkoły średnie i seminarja ogólnie i różne przedmioty	209
XIII. Przykłady lekcji	210
XIV. Programy nauczania	212
1. Ogólnie	212
2. Religja	212

3. Język polski. Filologia	213
4. Matematyka. Fizyka i chemja	214
5. Przyroda	214
6. Historja i geografia	215
7. Przedmioty techniczne	215
XV. Biblioteki i pracownie. Ogrody. Wycieczki	216
1. Biblioteki i pracownie	216
2. Pomoce naukowe	217
3. Ogrody szkolne	218
4. Wycieczki	219
G. Metodyka poszczególnych przedmiotów nauki	219
I. Religja	219
II. Humanistyka. Język polski	220
1. Ogólnie	220
2. Metodyka języka polskiego	220
3. Humanistyka	222
III. Mówienie. Ćwiczenia w mówieniu. Konwersacja	222
1. Funkcje mówienia	222
2. Ćwiczenia w mówieniu	223
3. Deklamacja	223
4. Referaty i konwersacja	224
5. Mówienie chóralne	224
IV. Czytanie. Nauka czytania	224
V. Nauka pisania. Pismo	225
1. Pisanie	225
2. Pismo	226
VI. Opowiadania, pogadanki i opisy	226
VII. Gramatyka	228
1. Ogólnie i język polski	228
2. Języki klasyczne i nowożytne	228
VIII. Fonetyka, ortofonja. Transkrypcja	229
1. Ogólnie i język polski	229
2. Języki martwe i nowożytne	230
3. Pisownia i transkrypcja	230
IX. Literatura	231
1. Ogólnie	231
2. Cel i metoda	231
3. Różne	232
X. Lektura	232
1. Ogólnie	232
2. Lektura w poszczególnych przedmiotach	233
XI. Elementarze	235

XII. Podręczniki, wypisy, czytanki do nauki języka ojczystego	235
XIII. Filologia klasyczna	236
XIV. Języki nowożytne	237
1. Ogólnie	237
2. Metody nauczania	238
3. Słownictwo	239
4. Poszczególne języki	239
XV. Historja	240
XVI. Geografia	241
1. Metodyka	241
2. Mapa	241
3. Krajoznawstwo	242
4. Różne	243
XVII. Matematyka	243
1. Ogólnie	243
2. Metodyka	244
XVIII. Fizyka	245
XIX. Przyrodoznawstwo	245
1. Ogólnie	245
2. Biologia, botanika, chemja	246
XX. Propedeutyka filozofji	246
XXI. Rysunek	246
XXII. Śpiew i muzyka	247
XXIII. Praca ręczna	248
XXIV. Różne przedmioty nauki	249
H. Rozwój fizyczny i higjena	250
I. Antropometrja. Budowa ciała	250
II. Rozwój fizyczny dziecka	250
III. Wychowanie fizyczne	252
IV. Higjena	252
1. Ogólnie	252
2. Higjena i praca szkolna	253
3. Nauczanie higjenu	253
4. Budownictwo szkolne	254
5. Różne	254
V. Choroby nerwowe. Ratownictwo	254
1. Ogólnie	254
2. Rodzaje chorób nerwowych	255
3. Ratownictwo	256

Zestawienie alfabetyczne autorów i dzieł

Cyfry oznaczają stronę, na której znajduje się omówienie.

<p>√ Aimack: Wychowanie obywatelskie 40.</p> <p>Artwiński: O chorobach nerwowych 42.</p> <p>√ Baley: Zarys psychologii dziecka 33.
— Psychologja wieku dojrzewania 34.</p> <p>Benni: Ortofonja angielska 65.
— Ortofonja niemiecka 65.
— Ortofonja polska 58.
— Wymowa francuska 64.</p> <p>√ Bobieńska: Pierwsze lata naucz. ry-sunków 75.</p> <p>Bojarski: Technologia pracy ręcznej 76.</p> <p>√ Brandstätter: Z doświadczeń rodzi-ców 48.</p> <p>√ Buckingham: Praca badawcza 56.</p> <p>√ Bykowski: Podręcznik do zajęć prakt. psych. 74.
— Przewodnik do ćwiczeń fizjolo-gicznych 71.
— Wskazówki metod. do zajęć prakt. psych. 74.
— Zasady pedagogiki 30.</p> <p>Bzowski J.: Szkoła i rodzina 46.</p> <p>Bzowski K.: Jak uczyć o klimacie 69.</p> <p>√ Ciesielska-Borkowska: Język fran-cuski 63.</p> <p>√ Claparède: Jak rozpoznawać uzdol-nienia 37.</p> <p>√ — Wychowanie funkcjonalne 31.</p> | <p>Cunn Mc: Kształtowanie charakteru 37.</p> <p>√ Danysz: O wychowaniu 29.</p> <p>√ Dąbrowski: Nauka o dziecku 33.
— Punktowanie 37.</p> <p>√ Dewey: Moje pedagogiczne Credo 32.
— Szkoła a społeczeństwo 39.
— Jak myślimy 35.</p> <p>Dobrowolski: Nauczyciel jako czyn-nik 79.</p> <p>√ Dougall Mc: Psychologja grupy 39.</p> <p>√ Dyakowski: Zarys metod. nauki o przyrodzie 71.</p> <p>√ Dyboski: Stany Zjedn. Ameryki Płn. 80.</p> <p>√ Dybowski: O typach woli 36.</p> <p>√ Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawod. naucz.-wychowawcy 35.</p> <p>Encyklopedia wychowawcza. T. IX. 22—23.</p> <p>Epoka wielkiej reformy 51.</p> <p>√ Falski: Wskazówki do Elementarza 58.</p> <p>Falski: Elementarz powiastkowy 58.</p> <p>√ Ferrière: Samorząd uczniowski 50.</p> <p>√ Gadzikiewicz: Higjena książki 42.</p> <p>√ Gebert: Jak uczyć historii 67.</p> <p>√ Gentile: Reforma wychowania 31.</p> <p>√ Golias: Organizacja pracy dom. ucz-nia 46.</p> <p>√ Gralewski: Naucz. religji 56.</p> <p>√ Halaunbrenner: Ćwicz. praktyczne z fizyki 73.</p> |
|--|--|

- Hall Quest:** Uczenie się pod kierunkiem 55.
Harabaszwski: Metodyka chemji 73.
Hellman: Ustrój szkolnictwa w Anglii 79.
Hilarowicz: Pierwsza pomoc 43.
Hoene-Wroński: Filozofja pedagogji 31.
Uppoldt: Jak zachęcić młodzież do czytania 47.
Irzyk: Rozkład materiału 54.
Jakóbiec: Przewodnik do jęz. niemieckiego 64.
Janiszewski: Stan naucz. higieny 80.
Jaworskie: Co opowiadać dzieciom 59.
Jeziński: Szkolny zakład geograficzny 68.
Jeżewski: Nauczanie fizyki 72.
Woteyko: Metoda testów 36.
Karbowiak: Bibliografja ped. 27.
Kerschensteiner: Szkoła pracy 48.
Kierski: Podręczna encykl. ped. 22.
Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o jęz. ojczystym 61.
 — Metodyka naucz. głosowni 60.
Kłesk: Psychofizjologja pisma 41.
Konarski: Aperçu général 78.
Koniński: Szkoła na miarę 49.
Kopczyński: Szkice higien.-wychowawcze 41.
Koskowski: O nikotynie 43.
Krentz: Rozwój psychiczny młodzieży 47.
Kwiatkowski: Dydaktyka naucz. jęz. nowożytnych 63, 64.
 — Uwagi o ustroju szkolnictwa 78.
Kwintyljan: O wykształceniu mowy 32.
Loziński i Stankiewicz: Organizacja oświaty 78.
Majchrowicz: Wielka reforma 51.
- Makosińska:** Etnografja Polski 70.
 Materiały źródłowe 51.
 Matura 80.
Mayzłówna: Metod. naucz. gram. jęz. obcego 63.
Michalski: Pracownia fizyczna 72.
 — Przyroda martwa 72.
 Muzeum 27.
Namysł i Biliński: Pogadanki o zdrowiu 42.
Nawroczyński: Zasady nauczania 52.
 — Uczeń i klasa 39.
Niemcówna: Dydaktyka geografji 67.
 — Naucz. geografji 68.
 — Metodyka krajoznawstwa 70.
Nikodym: Dydaktyka matematyki 65.
Nowicki: O chorobach zakaźnych 43.
 O obowiązku szkolnym 80.
Olszewicz: Wiadomości z historii geografji 70.
Oraczewski: Jak się uczyć 53.
 Pamiętnik I Zjazdu Polonistów 62.
 Pamiętnik II Zjazdu Polonistów 62.
Pannenkowa: Współpraca domu i szkoły 46.
Parkhurst: Wykształcenie wg. planu daltońskiego 54.
Pawłowski: Geografja 69.
Piaget: Mowa i myślenie 33.
 — Sąd i rozumowanie 34.
 — Jak sobie dziecko świat przedstawia 34.
Piasecki: Zabawy i gry ruchowe 77.
Piątek: Jak uczyć jęz. niemieckiego 64.
 — Zasady zachowania się młodzieży 41.
Pfister: Psychanaliza 34.
Polackówna: Atlasy krajoznawcze 70.
Przybylska: Mapki konturowe 69.

- Rocznik Pedagogiczny. Serja II. T. I.** 23.
 — Serja II. T. II. 24.
 — Serja II. T. III. 26.
 — Serja II. T. IV. 26.
Rondthaler: Czego szkoła oczekuje od rodziców 46.
Ruff: O zapobieganiu 43.
Rusk: Pedagogika eksperymentalna 30.
Sabatowski: O gruźlicy 44.
Sadzewiczowa i Daszewska: Metod. ćwic. 60.
Sarby: Kształcenie postępowania 35.
Sierzputowski i Klebanowski: Wskazówki do Element. rach. 67.
 Skala inteligencji Bineta-Termana 36.
Śliwiński: Organizacja władz szkolnych 78.
Smolka: Szkolnictwo greckie 52.
Sośnicki: Zarys logiki 74.
 — Wskazówki do logiki 75.
Stevenson: Metoda projektów 55.
Suchodolski: Reforma szkolnictwa 80.
Szafer: Ogrody szkolne 40.
Szczepanowski: Myśli o odrodzeniu 50.
Szober: Zasady naucz. jęz. polskiego 57.
Sztejnbockówna: Współpraca domu i szkoły 45.
Szumański: O najważniejszych projekcjach kartograf. 69.
Tarnawski: Najważniejsze pomoce 68.
Thullie: Wskazówki met. do Starego Testamentu 56.
 — Uwagi metod. do Nowego Testamentu 57.
- Thullie:** Uwagi metod. do nauki katechizmu 57.
Törngren: Podręcznik gimnastyki 77.
Tync i Gołąbek: Przewodnik do Czytanek II powsz. 58.
 — Przewodn. do Czytanek III. powsz. 58.
 — Przewodn. do Czytanek IV powsz. 59.
 — Przewodn. do Czytanek V powsz. 59.
 — Przewodn. do Czytanek VI powsz. 59.
 — Przewodn. do Czytanek I gimn. 59.
 — Przewodn. do Czytanek II gimn. 59.
 — Przewodn. do Czytanek III gimn. 59.
Wachholz: O zaburzeniach umysłowych 41.
Wąsowicz: Jak powstaje mapa 69.
Wąsowicz i Zierhoffer: Świat w cyfrach 81.
Wetekamp: Samodzielność 49.
Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wych. przedszkolnego 38.
Witwicki: Zarys psychologii 75.
Wojciechowski: Uwagi do badań 61.
Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej 61.
Wyrożycki: Nauczanie muzyki 76.
Zarzecki: Wstęp do pedagogiki 29.
 — Nauczanie matematyki początkowej 66—67.
Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie 48.
Zienkowski: Psychologja dziecięctwa 33.
Zillinger: Zbiór ćwiczeń z fizyki 73.
Zukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne 38.

„Kształcić się wciąż zapomocą książek, pism pedagogicznych, konferencyj...”

Międzynarodowy Kongres wychowania rodzinnego w Brukseli 1930.
(III grupa uchwał).

Wychowanie nowego człowieka stało się najpilniejszym zadaniem społecznym.

Temu zadaniu poświęcają dziś społeczeństwa i narody najlepsze swoje siły, bo od wychowania nowego pokolenia, od przystosowania go do nowych potrzeb zależy przyszłość narodu, w myśl wezwania Jana Zamoyskiego: „Zawsze takie Rzeczypospolite będą, jakie ich młodzieży wychowanie”.

Czasy są jednak inne, niż te, w których wychowało i kształciło się starsze pokolenie. Stąd nie wystarcza tradycja; nie wystarcza tak wychowywać i uczyć, jak n a s wychowywano i uczono. Trzeba się na nowo uczyć! Boć jeśli hasło p r z e s k o l e n i a ma doniosłe znaczenie we wszystkich dziedzinach, to tem bardziej w tej ważnej i tak delikatnej, jak wychowanie i nauczanie.

Tej potrzebie przeskolenia odpowiada bogata literatura pedagogiczna i dydaktyczna, tak bogata, jak nigdy dotychczas nie była. Należy tylko sięgnąć do niej, należy „kształcić się wciąż zapomocą książek, pism pedagogicznych ...”, woła ostatni Międzynarodowy Kongres wychowania rodzinnego.

I w Polsce zainteresowanie się wychowaniem i nauczaniem jest bardzo silne. Zarówno władze państwowe, jak i nauczyciele i rodzice, odczuwają swą odpowiedzialność wobec przyszłości i starają się wychować młode pokolenie odpowiednio do nowych potrzeb.

Pomocą ich w tej pracy jest odpowiednia książka pedagogiczna.

Przewodnik niniejszy ma ułatwić wyszukanie odpowiedniej książki i w danej chwili potrzebnej wśród wielkiego

zbioru wydawnictw pedagogicznych S. A. Książnica-Atlas T. N. S. W. Nie przynosi nam spisu kilkuset podręczników szkolnych, ani map i atlasów, ani nawet książek dla młodzieży, wydanych przez tę instytucję, lecz ogranicza się wyłącznie do dzieł, dotyczących wielkich zagadnień wychowania i nauczania, interesujących tak nauczycieli, jak i rodziców, odpowiedzialnych w równej mierze za losy młodego pokolenia.

P R Z E G L Ą D O G Ó L N Y

Instytut wydawniczy S. A. Książnica-Atlas ujął swoje wydawnictwa z dziedziny wychowania i nauczania w następujące grupy:

I. Biblioteka Przekładów Dzieł Pedagogicznych

Pod redakcją dr. Zygmunta Ziemińskiego, kierownika Biblioteki Pedagogicznej Ministerstwa W. R. i O. P.

Wielki rozwój nauk pedagogicznych w Ameryce, we Francji, w Niemczech, we Włoszech i w Anglii nie pozostał bez wpływu i na inne kraje cywilizowanego świata. Chcąc pracować nad zagadnieniami wychowawczymi w Polsce, trzeba znać wielkie prądy w tej dziedzinie zagranicą, aby móc je przefiltrować i dostosować do potrzeb polskiego charakteru, polskiego Państwa i Narodu.

Temu celowi ma służyć Biblioteka Przekładów Dzieł Pedagogicznych, która obecnie obejmuje następujące dzieła:

1. Dewey J.: **Moje pedagogiczne Credo**. — **Szkoła a społeczeństwo**. — „Moje pedagogiczne Credo” przetłumaczył z oryg. angielskiego p. t. „My pedagogical Creed” J. Pieter. „Szkoła a społeczeństwo” przełożyła z ostatniego wydania angielskiego p. t. „School and Society” R. Czaplńska-Mutermilchowa. W przygotowaniu.
2. Wetekamp W.: **Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu**. Przełożył Józef Mirski. Z 8 tablicami. 1925. Str. 78 + 2 nłb. Wyczerpane.
3. Rusk R.: **Pedagogika eksperymentalna**. Z oryginału angielskiego p. t. „Experimental Education” przełożył

- z upoważnieniem angielskich wydawców Zygmunt Ziemiński. 1926. Str. 4 nlb. + 392. Żł. 9,60.
4. Kerschesteiner G.: **Pojęcie szkoły pracy.** Przetł. J. Wierzejski. Wyd. II. W przygotowaniu.
 5. Parkhurst H.: **Wykształcenie według planu daltońskiego.** Wstęp napisał T. P. Nunn, profesor pedagogiki uniwersytetu londyńskiego; uzupełnili sprawozdaniem Rosa Bassett, John Eades oraz Belle Rennie, honorowa sekretarka Stowarzyszenia Daltońskiego. Przetł. Zofji Umińskiej i H. E. Kennedy. 1928. Str. XX + 228. Żł. 6,80.
 6. McCunn J.: **Kształtowanie charakteru.** Studium wychowawczo-etyczne. Przetł. z oryg. ang. p. t. „The Making of Character”. W przygotowaniu.
 7. Saxby I. B.: **Kształcenie postępowania.** Studium psychologiczne. Według wydania II, poprawionego i częściowo uzupełnionego oryginału angielskiego p. t. „The Education of Behaviour” przetł. dr. Irena Pannenkowa. 1928. Str. XVI + 204. Żł. 6,40.
 8. Stevenson J. A.: **Metoda projektów w nauczaniu.** Z oryginału p. t. „The Project Method of Teaching” przetł. Wanda Piniówna. 1930. Str. 260. Żł. 7,20.
 9. Zienkowski W.: **Psychologia dziecięstwa.** Z oryginału rosyjskiego przetł. Piotr Macewicz. Z 53 ryc. 1929. Str. 456. Żł. 12,—.
 10. Piaget J.: **Mowa i myślenie u dziecka.** Przedmowę napisał E. Claparède. Z oryginału francuskiego p. t. „Le langage et le pensée chez l'enfant” przetł. J. Kłudzka. 1929. Str. 274. Żł. 8,20.
 11. Piaget J.: **Sąd i rozumowanie u dziecka.** Przetł. z oryg. franc. p. t. „Le jugement et le raisonnement chez l'enfant”. W przygotowaniu.
 12. Piaget J.: **Jak sobie dziecko świat przedstawia?** Przetł. z oryg. franc. p. t. „La représentation du monde chez l'enfant”. W przygotowaniu.

13. Pfister O.: **Psychanaliza na usługach wychowania.** Z trzeciego, poprawionego wydania oryginału niemieckiego p. t. „Die Psychanalyse im Dienste der Erziehung” przetł. i słowem wstępnym opatrzył dr. Józef Mirski. 1931. Str. 224. Żł. 8,40.
14. McDougall W.: **Psychologia grupy.** Zarys zasad psychologii zbiorowej, oraz próba zastosowania ich do wyjaśnienia życia i charakteru narodowego. Z drugiego wydania oryginału angielskiego p. t. „The Group Mind” przetł. i wstępem zaopatrzył dr. Józef Chałasiński. 1930. Str. 490. Żł. 13,80.
15. Almack J. C.: **Wychowanie obywatelskie.** Przetł. z oryg. ang. p. t. „Education for Citizenship”. W przygotowaniu.
16. Buckingham B. R.: **Praca badawcza na terenie szkoły.** Z oryg. angielskiego p. t. „Research for Teachers” przetł. R. Czaplińska-Mutermilchowa, N. Getterowa, J. Kraheńska i I. Szymaniukówna pod kier. prof. S. Baleya. 1931. Str. 380. Żł. 10,—.
17. Claparède E.: **Jak rozpoznawać uzdolnienia u uczniów.** Przetł. z oryg. franc. p. t. „Comment diagnostiquer les aptitudes chez les écoliers”. W przygotowaniu.
18. Ferrière A.: **Samorząd uczniowski.** Sztuka kształtowania obywateli dla narodu i ludzkości. Z oryginału p. t. „L'autonomie des écoliers” przetł. dr. K. Sosniński. W druku.
19. Gentile G.: **Reforma wychowania.** Przetł. M. Stecka. W druku.
20. Hall Quest A. L.: **Uczenie się pod kierunkiem.** Tłumaczenie z oryginału angielskiego p. t. „Supervised Study”. W przygotowaniu.
21. Dewey J.: **Jak myślimy.** Przetł. z oryginału angielskiego p. t. „How we think” Z. Bastgenówna. W przygotowaniu.

22. Claparède E.: **Wychowanie funkcjonalne**. Przełożyła z oryginału francuskiego p. t. „L'éducation fonctionnelle” M. Ziemińska. W przygotowaniu.

II. Biblioteka Pedagogiczno-Dydaktyczna

Częściowo pod redakcją prof. dr. Z. Mysłakowskiego.

Obejmuje część dzieł oryginalnych z dziedziny wychowania i nauczania. Inne dzieła z tej samej dziedziny, z wyjątkiem części książek geograficzno-dydaktycznych (p. Dział III. Biblioteka Geograficzno-Dydaktyczna), oraz dotyczących współpracy domu ze szkołą (Dział IV. Współpraca Domu ze Szkołą), wreszcie kilku prac z dziedziny psychologii (Dział V. Prace Psychologiczne), nie zostały ujęte w zbiory, lecz wydane jako wydawnictwa luźne (Dział VI).

Biblioteka Pedagogiczno-Dydaktyczna obejmuje dotychczas następujące tomy:

1. Klemensiewicz Z.: **Dydaktyka nauki o języku ojczystym**. Zasady i zagadnienia. 1929. Str. 164. Zł. 5,40.
2. Koniński K.: **Szkoła na miarę**. Projekt szkoły średniej indywidualizującej. Z 2 tablicami. 1929. Str. 169 + 1 nlb. Zł. 6,80.
3. Nikodym O.: **Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego**. I. Liczby naturalne. 1930. Str. XVI + 360. Zł. 16,80.
4. Nawroczyński B.: **Zasady nauczania**. 1931. Str. 438. Wyd. II. Zł. 12,—.
5. Baley S.: **Psychologia wieku dojrzewania**. 1931. Str. 264. Zł. 11,—.
6. Nawroczyński B.: **Uczeń i klasa**. Zagadnienia pedagogiczne, związane z nauczaniem i organizowaniem klasy szkolnej. Wyd. II. 1931. Str. 392. Zł. 12,80.
7. Weryho-Radziwiłłowiczowa M.: **Metoda wychowania przedszkolnego**. Podręcznik dla wychowaw-

ców. Wyd. III, poprawione. Z 58 ilustracjami. 1931. Str. 324. Zł. 8,40.

8. Harabaszewski J.: **Metodyka chemji**. 1932. Str. 460. Zł. 18,40.
9. Jeżewski M.: **Nauczanie fizyki**. W druku.
10. Kwiatkowski S.: **Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych**. Wyd. II. W przygotowaniu.

III. Biblioteka Geograficzno-Dydaktyczna

Pod redakcją prof. dr. St. Pawłowskiego

Służy szczegółowym potrzebom nauczania geografji w naszych szkołach. Są to broszurki mniejsze, oświetlające monograficznie pewne zagadnienia. Całość zaś dydaktyki geografji, a mianowicie St. Niemcówny: *Dydaktyka geografji*, znajduje się poza niniejszym zbiorem.

Dotychczas Biblioteka Geograficzno-Dydaktyczna liczy następujące tomiki:

1. Jeziernski W.: **Szkolny zakład geograficzny**. Z 18 rysunkami w tekście. 1929. Str. 56. Zł. 2,—.
2. Tarnawski A.: **Najważniejsze pomoce przy nauce geografji matematycznej**. Cz. I. Gnomon i jego użycie. Z 15 rysunkami i trzema tablicami w tekście. 1930. Str. 65 + 1 nlb. Zł. 2,80.
3. Niemcówna St.: **Nauczanie geografji w szkołach szwedzkich**. 1930. Str. 48. Zł. 1,80.
4. Bzowski K.: **Jak uczyć o klimacie**. Z 9 rysunkami w tekście. 1930. Str. 42. Zł. 1,80.
5. Pawłowski St.: **Geografja, jej istota i podstawy**. W przygotowaniu.
6. Wąsowicz J.: **Jak powstaje mapa geograficzna**. W druku.
7. Szumański T.: **O najważniejszych projekcjach kartograficznych, używanych w szkole**. Z 37 ilustracjami w tekście. 1931. Str. 60. Zł. 2,20.

8. Przybylska M.: **Mapki konturowe w nauce geografji.** 1931. Str. 56. Zł. 2,10.
9. Makosińska J.: **Etnografja Polski w nauczaniu geografji.** Objaśniona na fryzach ludowych G. Pillatiego. Z 30 ryc. 1931. Str. 80. Zł. 2,80.
10. Olszewicz B.: **Wiadomości z historii geografji, potrzebne w praktyce szkolnej.** W druku.
11. Niemcówna St.: **Metodyka krajoznawstwa na przykładzie Krakowa.** W druku.

IV. Współpraca Domu i Szkoły w Dziele Wychowania Młodzieży

Biblioteka dla domu i szkoły, wydawana staraniem Stowarzyszenia Dyrektorów Polskich Szkół Średnich Państwowych, pod redakcją dr. E. Łozińskiego.

Inicjatorem tej biblioteki było Stowarzyszenie Dyrektorów, które odczuwało potrzebę ciągłego kształcenia się zarówno rodziców, jak i nauczycieli, aby na tej drodze dojść do wspólnego porozumienia się domu i szkoły. Przemawiają zaś w tym zbiorze nie tylko nauczyciele, lecz i rodzice.

Dotychczas z tego zbioru ukazały się:

1. Sztajnboková E.: **Współpraca domu ze szkołą.** 1930. Str. 24. Zł. 1,—.
2. Rondthaler A.: **Czego szkoła oczekuje od rodziców.** 1930. Str. 36. Zł. 1,50.
3. Bzowski J.: **Szkoła i rodzina, ich wzajemny stosunek i formy współżycia.** 1930. Str. 36. Zł. 1,50.
4. Golias M.: **Organizacja pracy domowej ucznia.** 1931. Str. 19 + 1 nlb. Zł. 1,—.
5. Pannenkowa J.: **Współpraca domu i szkoły w Ameryce Północnej.** Str. 19 + 1 nlb. Zł. 0,90.
6. Kreutz M.: **Rozwój psychiczny młodzieży.** 1931. Str. 75. Zł. 3,40.

7. Ippoldt J.: **Jak młodzież naszą zachęcić do czytania.** 1932. Str. 32. Zł. 0,80.
8. Ziemnowicz M.: **Rodzina a wychowanie państwowe.** 1932. Str. 42. Zł. —,—.
9. Brandstätter M.: **Z doświadczeń rodziców i nauczycieli.** 1932. Str. 35. Zł. —,—.

V. Prace Psychologiczne

Pod redakcją prof. dr. J. Joteyko.

Ś. p. Józefa Joteyko była gorącą zwolenniczką i propagatorką w Polsce nowej nauki, zwanej pedologią. Jej prace na tem polu zasłynęły nie tylko u nas, ale też i zagranicą, która ją poznała z szeregu cennych badań z tej dziedziny, publikowanych w obcym języku.

Wysoki poziom naukowy i aktualność tematów otóż główne zalety tego zbioru, w którym ukazały się następujące dzieła:

3. Joteyko J.: **Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa.** Z podaniem niektórych najnowszych testów i 33 rysunkami w tekście. 1924. Str. 272. Zł. 9,—.
4. Dąbrowski P. Z.: **Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego.** Z 36 rysunkami w tekście. 1925. Str. 126 + 2 nlb. Zł. 4,—.
5. Dzierzbicka W.: **O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy.** Na podstawie ankiety. 1926. Str. 76. Zł. 3,—.
6. Dybowski M., ks.: **O typach woli.** Badania eksperymentalne. 1928. Str. 168 + 3 tablice. Zł. 9,60.

VI. Biblioteczka Higieniczna

Pozostająca pod redakcją Polskiego Tow. Higienicznego we Lwowie Biblioteczka Higieniczna obejmuje kilka tomików, dotyczących higieny młodzieży. Są one następujące:

1. **Sabatowski A.: O gruźlicy.** Z 8 rycinami w tekście. 1924. Str. 49. Żł. 1,20.
6. **Nowicki W.: O chorobach zakaźnych.** Z 12 rycinami. 1925. Str. 90. Żł. 2,—.
7. **Hilarowicz H.: Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.** Z 30 rycinami w tekście. Wyd. II. 1931. Str. 108. Żł. 2,40.
9. **Koskowski W.: O nikotynie i paleniu tytoniu.** Z 17 rycinami. 1925. Str. 41. Żł. 1,20.
10. **Ruff St.: O zapobieganiu zniekształceniom ciała.** Z 15 rycinami. 1928. Str. 32. Żł. 1,40.
12. **Artwiński E.: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego.** Z 8 rycinami. 1928. Str. 47. Żł. 1,60.

VII. Wydawnictwa luźne z dziedziny wychowania i nauczania

Są one dość liczne i oświetlają najróżnorodniejsze dziedziny pedagogji i dydaktyki. W przeglądzie szczegółowym zgrupujemy je według zagadnień. Tutaj wyliczamy je w porządku alfabetycznym autorów:

- Baley S.: Zarys psychologii dziecka.** W przygotowaniu.
- Benni T.: Ortofonja angielska.** Podręcznik wzorowej wymowy oraz słownik fonetyczny. 1924. Str. 156. Żł. 1,20.
- Benni T.: Ortofonja niemiecka.** Wskazówki do wzorowej wymowy jako uzupełnienie podręczników do nauki języka niemieckiego. Wyd. drugie, znacznie rozszerzone. 1924. Str. 80. Żł. 1,40.
- Benni T.: Ortofonja polska.** Uwagi o wzorowej wymowie dla artystów, nauczycieli i wykształconego ogółu polskiego. 1923. Str. 52. Wyczerpane.
- Benni T.: Wymowa francuska.** Zarys ortofonji francuskiej na podstawie fonetyki polskiej. 1924. Str. 98. Żł. 1,40.
- Bobieńska N.: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej.** Wydanie drugie. Z 7 tablicami

- w tekście, 10 tablicami poza tekstem, częścią barwnymi, i 12 rycinami. 1930. Str. 80. Żł. 8,—.
- Bojarski B.: Technologia pracy ręcznej.** Podręcznik dla nauczycieli robót ręcznych. Z 148 rycinami. 1924. Str. 2 nlb. + 152. Żł. 3,—.
- Bykowski Jaxa L.: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii.** Dla gimnazjów i seminarjów nauczycielskich. 1925. Str. 91. Żł. 2,80.
- Bykowski Jaxa L.: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych w zakresie szkoły średniej.** Z 50 rycinami i tablicą barwną. 1923. Str. 156. Żł. 1,40.
- Bykowski Jaxa L.: Wskazówki metodyczne do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii.** Z 7 rycinami. 1925. Str. 60. Wyczerpane.
- Bykowski Jaxa L.: Zasady pedagogiki doświadczalnej, ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej.** Powsz. wykł. uniwersyteckie, wygłoszone we Lwowie w r. 1917. 1920. Str. 125 + 1 nlb. Wyczerpane.
- Ciesielska-Borkowska S.: Język francuski.** Zarys metodyczno-dydaktyczny. 1930. Str. XII + 316. Żł. 16,—.
- Danysz A.: O wychowaniu.** Wydanie drugie. 1925. Str. 6 nlb. + 338. Żł. 10,—.
- Dąbrowski P. Z.: Nauka o dziecku.** Podręcznik do użytku seminarjów nauczycielskich i nauczycieli szkół powszechnych. Z 45 rysunkami w tekście. Wydanie drugie, poprawione i uzupełnione. 1929. Str. VIII + 200. Żł. 5,40.
- Dobrowolski St.: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego.** Wyd. drugie, zmienione. 1922. Str. 33. Żł. 0,70.
- Dyakowski B.: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.** Wyd. IV, rozszerzone i przystosowane do programów szkół powszechnych oraz niższego gimnazjum. 1930. Str. 144. Żł. 3,60.

- Dyboski R.: **Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.** Wrażenia i refleksje. 1930. Str. 333 z 1 mapką. Zł. 13,—.
- Encyklopedia wychowawcza.** T. IX. Zesz. 4—8. M. Straszewski: Polska oświata i szkolnictwo do r. 1914. 1922. Str. 72. Zł. 1,50.
- Encyklopedia wychowawcza.** T. IX. Zesz. 9. Polska współczesna. (Oświata i szkolnictwo 1914—1921). 1923. Str. 100. Zł. 2,30.
- Encyklopedia wychowawcza.** T. IX. Zesz. 10. Pozytywizm. T. Kotarbiński: Pozytywizm A. Comte'a. — A. Drogozewski: Pozytywizm polski. 1923. Str. 28. Zł. 0,60.
- Epoka wielkiej reformy.** Studja i materiały do dziejów oświaty w Polsce XVIII wieku. Pod redakcją St. Lempickiego. 1923. Str. IV + 228. Zł. 4,50.
- Falski M.: **Wskazówki metodyczne do XI wydania Elementarza powiatkowego dla dzieci.** M. Falski: Wskazówki metodyczne. T. Benni: Uwagi fonetyczne. 1928. Str. 80. Zł. 1,60.
- Falski M.: **Elementarz powiatkowy dla młodzieży i dorosłych.** Wskazówki metodyczne. 1922. Str. 108. Zł. 0,80.
- Gądzikiewicz W.: **Higjena książki.** Z 4 rysunkami i 1 tablicą. 1925. Str. 29 + 3 nlb. Zł. 1,60.
- Gebert B.: **Jak uczyć historii w szkole powszechnej.** Rozważania i wskazówki dla nauczyciela. Wydanie drugie. 1927. Str. 40. Zł. 0,80.
- Gralewski J., ks.: **Nauczanie religji rzymsko-katolickiej w oddziale 1, 2, 3, 4 szkół powszechnych niżej zorganizowanych i w klasie drugiej (Cz. I.), oraz w klasie trzeciej (Cz. II.) szkół powszechnych wyżej zorganizowanych.** 1923. Str. 24. Zł. 0,30.
- Halaunbrenner M.: **Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej.** Optyka. Z 68 ryc. i 12 tablicami. 1930. Str. 114. Zł. 5,60.

- Halaunbrenner M.: **Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej.** Magnetyzm. Elektryczność. Z 83 ryc. i 13 tablicami. 1930. Str. 140. Zł. 7,20.
- Halaunbrenner M.: **Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej.** Ciepło. 1931. Str. 140. Zł. 6,80.
- Hellmann J.: **Ustrój szkolnictwa w Anglii.** 1924. Str. 55 + 1 nlb. Wyczerpane.
- Hoene Wroński J. M.: **Filozofja pedagogji.** Przełożył z francuskiego i wstępem opatrzył J. Jankowski. 1922. Str. XI + 1 nlb. + 46 + 2 nlb. Zł. 1,10.
- Irzyk St.: **Szczegółowy rozkład materiału naukowego dla publicznych szkół powszechnych 3-, 4- i 5-klasowych.** 1931. Str. 84. Zł. 4,80.
- Jakóbiec J.: **Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego.** Kurs niższy. 1929. Str. 96. Zł. 3,20.
- Janiszewski T.: **Stan nauczania higjeny w wyższych zakładach naukowych w Polsce w 1922—23 r.** 1924. Str. 51. Wydawnictwo zakupione. Zł. 1,—.
- Jaworskie J. i M.: **Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszym i starszym.** Przykłady, wybrane z różnych autorów, poprzedzone wstępem i opatrzone objaśnieniami, oraz uwagami metodycznymi. 1929. Str. 174. Zł. 5,40.
- Karbowiak A.: **Bibliografja pedagogiczna.** 1920. Str. 4 nlb. + 340 + IV. Zł. 4,20.
- Kierski F.: **Podręczna encyklopedia pedagogiczna.** T. I. A-M. 1923. Str. 8 nlb. + 304. T. II. N-Z. Wraz z dodatkiem i dwoma indeksami. Z 49 rycinami. 1925. Str. 6 nlb. + 370 (str. 303—672) + 64. Zł. 25,—.
- Klomensiewicz Z.: **Metodyka nauczania głosowni opisowej w gimnazjum.** 1926. Str. 8 nlb. + 64. Zł. 2,40.
- Klęsk A.: **Psychofizjologja i patologja pisma.** Z 6 rys. w tekście. 1924. Str. 76. Zł. 2,40.
- Konarski K.: **Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.** 1924. Str. 56. Zł. 2,50.

- Kopezyński St.: **Szkice higieniczno-wychowawcze z dziedziny higieny domowej i szkolnej.** T. II. 1923. Str. 8 nlb. + 168. Żł. 2,30.
- Kwiatkowski S.: **Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.** 1925. Str. 64. Żł. 2,—.
- Kwintyljan Fabjusz M.: **O wykształceniu mówcy.** Wybór. Z łacińskiego oryginału przełożył i wstępem zaopatrzył M. Olszowski. 1928. Str. XXVIII + 100. Żł. 4,40.
- Łoziński E. i Stankiewicz Z.: **Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące organizacji oświaty i szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej.** T. I. Rok 1917—1920. 1922. Str. VI + 894. Żł. 9,—.
- Majehrowicz F.: **Wielka reforma szkolna ks. Stanisława Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej.** W setną pięćdziesiątą rocznicę zgonu ks. St. Konarskiego i ustanowienia Komisji Edukacji Narodowej. 1923. Str. 80. Żł. 0,60.
- Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.** Lektura dla seminarjów i kursów nauczycieli. 1927. Str. 36. Żł. 0,50.
- Matura na podstawie nowego regulaminu.** Regulamin gimnazjalnych egzaminów dojrzałości z dnia 19 grudnia 1925. Wstępem i komentarzem zaopatrzył K. Zbierski. Wyd. drugie, uzupełnione. 1926. Str. 56. Żł. 1,—.
- Mazylówna I.: **Metodyka nauczania gramatyki języka obcego w V i VI klasie gimnazjum.** 1929. Str. 104. Żł. 5,40.
- Michalski W.: **Pracownia fizyczna i chemiczna w szkole średniej.** Ze 147 ilustracjami. Treść: I. Organizacja nauczania fizyki i chemji w szkole średniej. II. Urządzenie pracowni fizycznej i chemicznej. III. Technika doświadczalna. 1925. Str. 148. Żł. 3,60.
- Michalski W.: **Przyroda martwa.** Do użytku w szkole średniej. (Gimn. wyższe, semin. naucz. i t. p.). Cz. I. Podręcznik dla nauczyciela. Zesz. I. 1922. Str. 128. Żł. 2,40.

- Michalski W.: **Przyroda martwa.** Podręcznik dla klas wyższych szkół średnich. Zesz. II. (Galwanizm. Elektrochemia. Elektrochemia. Reakcje międzyjonowe. Rozkład anjonu. Opis najważniejszych soli. Układ naturalny pierwiastków). Cz. I. Materiał doświadczalny dla nauczyciela. 1925. Str. 80. Żł. 3,60.
- Muzeum.** Czasopismo poświęcone sprawom nauczania i szkolnictwa. Pojedyncze zeszyty z lat 1922—1929. Po żł. 2,—.
- Namysł J. i Biliński J.: **Ucieszne i pożyteczne pogadanki o twojem zdrowiu.** Z 24 ryc. 1931. Str. 118 + 2 nlb. Żł. 2,60.
- Niemcówna St.: **Dydaktyka geografji.** 1929. Str. VIII + 336. Żł. 9,60.
- O obowiązku szkolnym.** Ustawa z dnia 7 lutego 1919. Rozporządzenia i instrukcje Min. W. R. i O. P. w przedmiocie wykonywania obowiązku szkolnego. Wskazówki i instrukcje dla Rad Szkolnych, Dozorów szkolnych, Opiek szkolnych i kierowników publicznych szkół powszechnych. Zebrał i objaśnił K. Juszcakowski. 1923. Str. 88 + 4 tablice. Żł. 1,30.
- Oraczewski Cz., ks.: **Jak się uczyć.** Metodyka pracy umysłowej. Wydanie trzecie. 1924. Str. XII + 140. Żł. 2,10.
- Pamiętnik I. Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów w Krakowie w dniach 24, 25 i 26 kwietnia 1924 r.** Opracował W. Kopczewski, sekretarz generalny Zjazdu. 1925. Str. 4 nlb. + 166. Żł. 4,—.
- Pamiętnik II. Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów w Krakowie w dniach 6 i 7 czerwca 1930 r. w 400 rocznicę urodzin J. Kochanowskiego.** Przygotowany pod redakcją M. Tazbira, sekretarza Zjazdu. 1931. Str. 172. Żł. 6,—.
- Piasecki E.: **Zabawy i gry ruchowe dzieci i młodzieży.** Ze źródeł dziejowych i ludoznawczych, przeważnie rodzimych, i z tradycji ustnej. Wydanie trzecie, popra-

- wione i rozszerzone. Z nutami i wzorami gier. 1922. Str. 232. Zł. 2,50.
- Piątek J.:** **Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.** 1928. Str. 80. Zł. 2,80.
- Piątek J.:** **Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej.** Ilustrował K. Mackiewicz. Wydanie IV. 1930. Str. 64. Zł. 1,20.
- Polackówna M.:** **Atlasy krajoznawcze.** Przewodnik metodyczny. a) Województwo warszawskie. 1925. Str. 31. b) Województwo poznańskie i pomorskie. 1925. Str. 33. c) Województwo krakowskie, śląskie i kieleckie. 1925. Str. 35. d) Województwo łódzkie. 1925. Str. 29. e) Województwo lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie. 1925. Str. 36. Każda odmiana po zł. 0,75.
- Rocznik Pedagogiczny.** Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Komitet redakcyjny: S. Dickstein, przewodniczący, J. Joteyko, J. Piątek, H. Radlińska, St. Świdwiński. T. I. Rok 1921. 1923. Str. 6 nłb. + IV + 6 nłb. + 562. Zł. 12,50.
- Rocznik Pedagogiczny.** Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Pod kierownictwem komitetu redakcyjnego w składzie: S. Dickstein, przewodniczący, J. Joteyko, J. Piątek, St. Świdwiński, Br. Kozłowska, sekretarka. Redaktorka: H. Radlińska. T. II. Rok 1924. (Z kroniką i bibliografią za lata 1922 i 1923). 1924. Str. 6 nłb. + VI + 576. Zł. 20,—.
- Rocznik Pedagogiczny.** Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Komitet redakcyjny: S. Dickstein, przewodniczący, M. Grzegorzewska, J. Joteyko, J. Piątek, St. Świdwiński, Br. Kozłowska, sekretarka. Redaktorka: H. Radlińska. T. III. (Z kroniką i bibliografią za lata 1924 i 1925). 1928. Str. VIII + 4 nłb. + 460. Zł. 28,—.
- Rocznik Pedagogiczny.** Serja II. T. I—III. Komplet. Zł. 55,—.
- Rocznik Pedagogiczny.** Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Opracował komitet redakcyjny pod prze-
- wodnictwem B. Nawroczyńskiego. Redaktorka: H. Radlińska. Sekretarka J. Skowronkówna. T. IV. (Z kroniką za lata 1926, 1927, 1928 i bibliografią za lata 1926, 1927). 1929 i 1930. Str. X + 381. Z 1 portretem. Wydawnictwo komisowe. Zł. 20,—.
- Sadzewiczowa M. i Daszewska W.:** **Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadanek.** Dla pierwszych klas szkoły powszechnej. Oparta na protokołach z lekcyj. 1925. Str. 92. Zł. 2,40.
- Sierzputowski T. i Klebanowski S.:** **Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego.** Cz. I. 1929. Str. 23. Zł. 0,50.
- Sierzputowski T. i Klebanowski S.:** **Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego.** Cz. II. 1930. Str. 13. Zł. 0,50.
- Skala inteligencji Bineta-Termana.** (Stanford Revision and Extension of the Binet-Simon Intelligence Scale). Tłum. uczestnicy seminarjum psychologii wychowawczej U. W. pod kierownictwem S. Bałeya. Cz. I. Tekst. Cz. II. Tablice. 1932. Str. 84 + 28 tablic. W druku.
- Śliwiński F.:** **Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.** Podręcznik dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego. 1929. Str. 164. Zł. 5,60.
- Smolka F.:** **Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie.** (W świetle papyrusów, tabliczek i skorupek). 1921. Str. 181 + 3 nłb. Zł. 2,20.
- Sośnicki K.:** **Zarys logiki.** Dla klas wyższych szkół średnich, ze szczególnem uwzględnieniem seminarjów nauczycielskich. Wydanie drugie. 1929. Str. 93. Zł. 2,60.
- Sośnicki K.:** **Wskazówki do rozwiązania zadań, zawartych w Zarysie logiki.** 1926. Str. IV + 57. Zł. 3,20.
- Suchodolski B.:** **Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech.** 1927. Str. 120. Zł. 4,80.
- Szafer W.:** **Ogrody szkolne.** 1921. Str. 36. Zł. 0,70.

- Szczepanowski St.: **Myśli o odrodzeniu narodowem.** Wydanie trzecie uzupełnione, z życiorysem i portretem autora. Pośmiertnego wydania zbiorowego Pisma i przemówienia tom I. 1923. Str. 4 nlb. + 333. Zł. 7,—.
- Szober St.: **Zasady nauczania języka polskiego w zakresie szkoły powszechnej i gimnazjum niższego.** Wydanie trzecie, poprawione i uzupełnione. 1930. Str. 280. Zł. 9,60.
- Thullie K., ks. dr.: **Wskazówki metodyczne nauczania biblij i katechizmu na podstawie Dziejów Objawienia w Starym Testamencie** ks. S. Szydelskiego i ks. K. Thulliego. 1923. Str. 16. Zł. 0,45.
- Thullie K., ks. dr.: **Uwagi metodyczne do Dziejów Objawienia Bożego w Nowym Testamencie.** (Cz. I). 1923. Str. 15. Zł. 0,45.
- Thullie K., ks. dr.: **Uwagi metodyczne do Dziejów Objawienia Bożego w Nowym Testamencie.** (Cz. II). 1924. Str. 8. Zł. 0,30.
- Thullie K., ks. dr.: **Uwagi metodyczne do nauki katechizmu w IV. kl. gimnazjalnej.** 1924. Str. 7. Zł. 0,30.
- Törngren L. M.: **Podręcznik gimnastyki.** Spolszczyli z oryginału szwedzkiego H. Czechowiczówna i T. Dęgiewicz. Z 298 ryc. w tekście. 1926. Str. VIII + 520 + 1 tablica. Zł. 12,—.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla II oddziału szkoły powszechnej.** 1931. Str. 120. Zł. 2,80.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla III oddziału szkoły powszechnej.** W przygotowaniu.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla IV oddziału szkoły powszechnej.** 1928. Str. 107. Zł. 2,80.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla V oddziału szkoły powszechnej.** 1929. Str. 68. Zł. 2,—.

- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla VI oddziału szkoły powszechnej.** W przygotowaniu.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę pierwszą gimnazjum.** 1927. Str. 93. Zł. 2,40.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę drugą gimnazjum.** 1928. Str. 73. Zł. 2,40.
- Tyne St. i Gołąbek J.: **Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę trzecią gimnazjum.** W przygotowaniu.
- Wachholz L.: **O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży.** Podręcznik dla rodziców, wychowawców i nauczycieli. 1927. Str. VIII + 140. Zł. 4,80.
- Wąsowicz J. i Zierhoffer A.: **Świat w cyfrach.** Rocznik 1930. 1930. Str. VIII + 104. Zł. 5,60.
- Witwicki W.: **Zarys psychologii.** Podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Z 49 ilustracjami w tekście. Wydanie trzecie. 1931. Str. 192. Zł. 5,40.
- Wojciechowski K.: **Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską.** Z rękopisu pośmiertnego. 1926. Str. 43. Zł. 1,50.
- Woroniecki J., O. P.: **Okolo kultu mowy ojczystej.** 1925. Str. 4 nlb. + 113. Zł. 5,40.
- Wysocki S.: **Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.** 1921. Str. 4 nlb. + 40. Zł. 0,75.
- Zarzecki L.: **Wstęp do pedagogiki.** 1922. Str. 152. Zł. 2,20.
- Zarzecki L.: **Nauczanie matematyki początkowej.** Cz. I. Liczba całkowita. Wydanie czwarte, przejrzone i uzupełnione. 1923. Str. 205 + 3 nlb. Wyczerpane.

- Zarzecki L.: **Nauczanie matematyki początkowej.** Cz. II. Nauka o liczbie wymiernej. Wydanie czwarte, uzupełnione i powiększone. 1925. Str. 128. Zł. 3,—.
- Zillinger W.: **Zbiór ćwiczeń z fizyki dla szkół powszechnych.** Z 115 ryc. 1930. Str. 136. Zł. 3,60.
- Żukiewiczowa Z.: **Wychowanie przedszkolne.** Wskazówki metodyczne, uwzględniające zainteresowanie dziecka. 1924. Str. 76. Zł. 1,50.

PRZEGLĄD SZCZEGÓŁOWY

Wychowanie i nauczanie obejmuje tak różne zagadnienia, że dziś już nie można mówić o nauce pedagogiki czy dydaktyki, lecz i o naukach pedagogicznych i dydaktycznych, a uniwersytety, które długi czas nie chciały otworzyć swych bram dla tych nauk, tworząc zaledwie docentury dla tych przedmiotów zamiast zwyczajnych katedr, zmuszone są dziś tworzyć osobne instytuty pedagogiczne, poświęcone wyłącznie naukom pedagogicznym.

Dotychczas jednak brak ogólnie uzasadnionej naukowej systematyki nauk pedagogicznych i to utrudnia nam ugrupowanie naszych wydawnictw w jeden powszechnie uznany szereg. Zresztą nawet gotowa systematyka nauk pedagogicznych nie przydałaby się nam na wiele, gdyż jedna książka omawia częstokroć najróżnorodniejsze zagadnienia. Mówiąc np. o nauce języka francuskiego, nie można pominąć wpływu wychowawczego, jaki nauczanie to wywiera, i t. p.

Z tego powodu ugrupujemy w tym „Przeglądzie szczegółowym” nasze wydawnictwa pod kątem widzenia praktycznego. Natomiast część ostatnią „Przewodnika” poświęcamy zestawieniu najważniejszych zagadnień pedagogicznych i dydaktycznych z podaniem książki, względnie także rozdziału książki, poświęconego temu zagadnieniu.

W ten sposób „Przewodnik” niniejszy stanie się indeksem do naszych wydawnictw pedagogicznych i dydaktycznych i, kto je będzie posiadał w komplecie w swej bibliotece, łatwo i szybko znajdzie wyjaśnienie zagadnienia, które go interesuje.

Wychodząc z założeń praktycznych, grupujemy w niniejszym Dziale książki na:

1831

1. Wydawnictwa encyklopedyczne;
2. Wydawnictwa pedagogiczne, poświęcone wychowaniu;
3. Wydawnictwa dydaktyczne, poświęcone nauczaniu.

I. Wydawnictwa encyklopedyczne

Kierski F.: Podręczna encyklopedia pedagogiczna. T. I. A-M. 1923. Str. VIII + 304. T. II. N-Z. Wraz z dodatkiem i dwoma indeksami. 1925. Str. 6 nlb. + 470 + 64. Zł. 25,—.

Na encyklopedję tę, ułożoną alfabetycznie, składają się obszerniejsze artykuły, względnie krótkie wzmianki, informujące: 1. O teoretykach pedagogiki i systemach pedagogicznych; 2. O terminach i metodach pedagogicznych, z uwzględnieniem ważniejszych terminów filozoficznych, logicznych i psychologicznych; 3. O kierunkach pedagogicznych; 4. O ważniejszych instytucjach oświatowych; 5. O poszczególnych przedmiotach nauczania. Artykuły zaopatrzone są w bibliografię polską i obcą. Specjalnie szeroko zostały potraktowane oświata i szkolnictwo w Polsce w chwili obecnej; dążeniem autora było dokładne odtworzenie faktycznego stanu, w jakim znajduje się nasze szkolnictwo i oświata pozaszkolna.

Encyklopedia wychowawcza. Wychodzi staraniem Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych. T. IX.

Zeszyt 4—8. M. Straszewski: Polska oświata i szkolnictwo do r. 1914. 1922. Str. 71 + 1 nlb. Zł. 1,50.

Zeszyt 9. Polska współczesna. Oświata i szkolnictwo. 1914—1921. Str. 100. Zł. 2,30.

Treść: K. Konarski: Szkolnictwo polskie w czasie wojny. Wstęp. — K. Konarski: Królestwo Kongresowe. Szkolnictwo od wybuchu wojny do roku 1921. — L. Bykowski: Oświata i szkolnictwo w Małopolsce 1914—1920. — K. Łęgowski: Stan szkolnictwa i oświaty w Wielkopolsce i na Pomorzu 1914—1921. — Szkoły wyższe we Lwowie, Krakowie, Poznaniu i Wilnie. — K. Konarski: Zakończenie i próba podsumowania rezultatów. — L. Zarzecki: Szkolnictwo i oświata na ziemiach wschodnich w okresie od 1. X. 1919 do 1. VII

1920. — Kierski F.: Oświata i szkolnictwo na emigracji w Rosji 1915—1918. — J. Kornecki: Oświata polska na Rusi w okresie wojny 1914—1921. — F. Popiołek: Szkolnictwo i oświata na Śląsku Cieszyńskim od XIV w. do chwili niepodległości.

Zeszyt 10. Pozytywizm. 1923. Str. 27 + 1 nlb. Zł. 0,60.

Treść: T. Kotarbiński: Pozytywizm A. Comte'a. — A. Drogozewski: Pozytywizm polski. Geneza pozytywizmu polskiego. — Idea pracy organicznej. — Praca u podstaw. — Pozytywna nauka a filozofja. — Pozytywizm konserwatywny. — Stosunek do fantazji i uczucia. — Programowość literatury polskiej i jej realistyczne tendencje. — Sprawa kobieca. — Sprawa wychowania. — Zanikanie pozytywizmu. — Bibliografja.

Encyklopedia powyższa, rozpoczęta w r. 1881, nie została doprowadzona do końca, gdyż tomy pierwsze I—VIII zostały wyczerpane, nim wyszły tomy następne. W handlu znajdują się obecnie tylko zeszyty wyżej wymienione, które ze względu na swą treść tworzą zamkniętą w sobie całość.

Rocznik Pedagogiczny. Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Komitet redakcyjny: S. Dickstein — przewodniczący, J. Joteyko, J. Piątek, H. Radlińska, St. Świdwiński. T. I. Rok 1921—1923. Str. 6 nlb. + IV + 562. Zł. 12,50.

Treść: I. Nauki pedagogiczne. J. Joteyko: Antropometria w szkole. L. Librachowa: Psychologia dziecka. H. Radlińska: Historia wychowania. — II. Kształcenie nauczycieli. N. Gąsiorowska: Stan wykształcenia nauczycieli szkół średn. w Polsce. H. Rowid: Współczesne prądy w dziedzinie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych. Z. Ziemiński: Dokończenie kształcenia nauczycieli. — III. Szkolnictwo. M. Janelli: Ustrój administracji wychow. publ. w Polsce. W. Radwan: W sprawie zadań i organizacji Min. W. R. i O. P. jako władzy centralnej. St. Kopciński: Realizacja powszechnego nauczania. B. Kielski: Typy szkół średn. ogólnokształcących na ziemiach polskich. St. Świdwiński: Z zagadnień wychowawczych szkolnictwa. J. Korczak: Jest szkoła. L. Bykowski: Samorząd w szkołach polskich, M. Szezawińska: Gazeta i sąd w szkole. E. Piaśnicki: Wychowanie fizyczne. St. Kopezyński: Stan higieny szkolnej

1918—1921. — IV. Nauczanie i programy szkolne. T. Długosz, ks.: Naucz. rel. rzym-katolickiej. J. Szeruda, ks.: Naucz. rel. ewangelickiej. M. Balaban: Naucz. rel. mojżeszowej. K. Nitsch: Kilka słów o celach naucz. jęz. ojczystego. St. Szober: Pogląd na świat w odbiciu faktów język. i wartości wychowawcze nauki gramatyki. W. Szymanowska: Elementarze i metodyka naucz. pis. i czytania. T. Czapczyński: Ćwicz. w mówieniu. T. Dobrowolski: Nauka wierszowania. Z. Majewska: Wypracow. w szk. powszechniej. S. Kwiatkowski: Z metodyki naucz. języka francuskiego. Tow. Filologiczne w Warszawie: Memorjał w spr. filol. klas. w progr. szk. średnich. St. Świetlicki: Naucz. humanistyki w szk. średniej. S. Dickstein: O reformie naucz. matem. w Polsce. M. Pęczalski: Przegl. progr. naucz. matem. w szk. powszechnych. T. Sierżputowski: Matemat. w progr. nauki w państw. semin. nauczycielskich. J. Domaniewski: Kilka uwag o naucz. przyrody w naszych szkołach. W. Michalski: O progr. przyr. martwej dla szk. powszechnych. J. Motyka: Ochrona przyrody w szkole. N. Gąsiorowska: Historia. T. Kupeżyński: Nauka o Polsce współczesnej. Pol. Tow. Geograficzne: Memorjały w sprawie naucz. geografji. St. Wysocki: Śpiew, muzyka, umuzykalnienie. K. Homolacs: Ćwicz. plastyczne w szk. powszechnych. St. Matzke: Ocena progr. naucz. rysunku. W. Przanowski: Roboty ręczne. — V. Opieka nad dzieckiem. A. Mogilnicki: Dziecko wobec prawa. J. Kuncewicz: Opieka społeczna w stosunku do dzieci i młodzieży. St. Okołowiczówna: Stan ochron w r. 1921. M. Weryho: Kształcenie ochraniarek. — VI. Wychowanie i szkolnictwo. St. Świdwiński: Z prae programowych na Zachodzie. — VII. Oświata pozaszkolna. H. Orsza: Kierunek rozwoju ośw. pozaszkolnej. K. Kornilowicz: W sprawie powsz. naucz. młodz. dorosłej i dorastającej. E. Nowicki: Polskie instyt. oświatowe w r. 1921. — VIII. Biblijografia. — IX. Kronika. J. Kräutler: Statystyka szkolnictwa powszechnego. H. Radlińska: Rok 1921. Przegl. chronologiczny. — X. Skorowidz.

Rocznik Pedagogiczny. Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Pod kierownictwem komitetu redakcyjnego w składzie: S. Dickstein — przewodniczący, J. Joteyko, J. Piątek, St. Świdwiński, Br. Kozłowska — sekretarka. Redaktorka: H. Radlińska. T. II. Rok 1924. (Z kroniką i biblijografią za lata 1922 i 1923). 1924. Str. 6 nlb. + VI + 576. Zł. 20,—.

Treść: I. Nauki pedagogiczne i kształcenie nauczycieli. L. Bykowski: Przygotowanie do zawodu naucz. w szk. średnich. J. Joteyko: Nauki psychologiczne w Państw. Inst. Pedagogicznym. M. Grzegorzewska: Kurs psychopedagogiki dzieci anormalnych. — II. Z zagadnień szkoły twórczej. H. Rowid: O szkole twórczej. H. Radlińska: Rola książki i biblioteki. St. L. Ziemiecki: Pracownia fizyczna w szkole średniej. J. Antoniewiczówna: Ogrody szkolne. F. Dąbrowski: Kooperatywa uczniowska jako warsztat pracy społecznej. St. Sedlaczek: Harcerstwo. A. Rudnicki: Dom i szkoła. — III. Wychowanie fizyczne. E. Piasecki: Wychowanie fizyczne. St. Kopeczyński: Stan higieny szkolnej. — IV. Nauczanie i progr. szkolne. St. Tync: Wypisy polskie dla gimnazjów. St. Świdwiński: O lekturze młodzieży gimnazjum wyższego. S. Cybulski: Programy nauczania filologii klasycznej w naszych gimnazjach. St. Bóbr: Kilka słów o programie t. zw. algebry. B. Kalicun-Chodowicki: Geometria w programie matematyki dla gimnazjów państwowych. W. Werner: Program fizyki. T. Joteyko: Muzyka w szkole u nas i u obcych. St. Pawłowski: Uwagi krytyczne o programie nauczania geografji w szk. średniej ogólnokształcącej. — V. Oświata pozaszkolna. H. Radlińska: Najważniejsze zagadnienia. E. Nowicki: Rozwój prac oświatowych w latach 1922 i 1923. — VI. Wychowanie i szkolnictwo u innych. J. Bojasiński: Ustawodawstwo szkolne w Anglii, Stanach Zjednoczonych i Francji w r. 1918—1923. M. Sokalowa: O austriackiej reformie szkolnej. M. Ziemnowicz: Reforma szkolnictwa śred. we Francji. H. R.: Nowy program nauczania w francuskich szkołach początkowych. M. Sokalowa: Wszechbrytyjska konferencja oświatowa. — VII. Opieka nad młodzieżą. A. Mogilnicki: Międzynarodowy Związek Ochrony Dzieci. M. Sokalowa: Opieka Międzynarodowego Biura Pracy nad młodzieżą. — VIII. Informacje o szkolnictwie. H. Radlińska: Kształcenie nauczycieli w szkołach akademickich na kursach wyższych, specjalnych i uzupełniających. H. Radlińska: Statystyka szkolnictwa. E. Zdrojewski: Szkolnictwo polskie poza Rzeczpospolitą Polską. — IX. Kronika polska. — X. Kronika światowa. — XI. Biblijografia. H. Radlińska: Działalność wydawnicza w latach 1922 i 1923. W. Hahn: Biblijografia obchodu K. E. N. B. Kozłowska, H. Radlińska i M. Rychterówna: Biblijografia pedagogiczna polska za r. 1922 i 1923. — XII. Skorowidze. J. Morecka: Skorowidz rzeczowy. B. Kozłowska i M. Rychterówna: Skorowidz nazwisk.

Rocznik Pedagogiczny. Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Komitet redakcyjny: S. Dickstein — przewodniczący, M. Grzegorzewska, J. Joteyko, J. Piątek, St. Świdwiński, Br. Kozłowska — sekretarka. Redaktorka: H. Radlińska. T. III. (Z kroniką i bibliografią za lata 1924 i 1925). 1928. Str. VIII + 4 nfb. + 460. Zł. 28,—.

Treść: I. Nauki pedagogiczne. B. Nawroczyński: Główne prądy w pedagogice współczesnej. J. Joteyko: Wybór zawodu jako problemat psychotechniki. L. Dymek: Psychologja postaci jako podstawa nowoczesnej pedagogiki. — II. Szkolnictwo. H. Rowid i H. Radlińska: Realizacja szkoły twórczej. S. Dickstein: Szkoła średnia a uczelnie akademickie. — III. Wychowanie i szkolnictwo u innych. J. Bojasiński: Ustawa włoska o szkolnictwie średnim. J. Magiera: Reforma szkoły średniej w Czechosłowacji. G. Krogh-Jensen: Szkolnictwo duńskie. St. Ciesielska-Borkowska: Zagadnienie szkoły jednolitej we Francji. M. Ziennowicz: Szkolnictwo niemieckie po wojnie światowej. St. Studencki: Poradnictwo zawodowe w Niemczech. — IV. Materjały. St. Tynelski: Budowa szkół. — V. Kronika polska. — VI. Kronika światowa. — VII. Bibliografja. B. Kozłowska i M. Rychterówna: Bibliografja pedagogiczna za lata 1924 i 1925. M. Sokalowa: Francuska literatura pedagogiczna z lat 1921—1925. — VIII. Skorowidze. J. Morecka: Skorowidz rzeczowy. B. Kozłowska i M. Rychterówna: Skorowidz nazwisk.

Rocznik Pedagogiczny. Serja II. T. I—III. Komplet. Zł. 55,—.

Rocznik Pedagogiczny. Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina. Serja II. Opracował komitet redakcyjny pod przewodnictwem B. Nawroczyńskiego. Redaktorka: H. Radlińska. Sekretarka: J. Skowronkówna. T. IV. (Z kroniką za lata 1926, 1927 i 1928 i bibliografią za lata 1926 i 1927). 1929 i 1930. Str. X + 381 z 1 portretem. Wydawnictwo komisowe. Zł. 20,—.

Treść: Od redakcji. — Pamięci Józefy Joteyko. M. Stefanowska: Wspomnienia z życia J. Joteyko. S. Baley: J. Jo-

teyko jako psycholog eksperymentalny. H. Radlińska: J. Joteyko jako pedagog. St. Sedlaczek i J. Skowronkówna: Bibliografja prac J. Joteyko. — II. Nauki pedagogiczne. S. Baley: O behawioryzmie. L. Bykowski: Znaczenie badań antropologicznych nad młodzieżą. — III. Praktyka wychowania. Z. Zukiewiczowa: Organizacja wychowania przedszkolnego w Polsce. J. Młodowska: Próby reformy szkoły w Polsce. — IV. Materjały. St. Kossuthówna: Biblioteki publicznych szkół powszechnych w r. 1927-28. — V. Kronika polska z lat 1926, 1927 i 1928. — VI. Kronika światowa z lat 1926, 1927, 1928 i 1929. — VII. Bibliografja. M. Rychterówna: Bibliografja pedagogiczna polska za lata 1926 i 1927. — VIII. Skorowidze.

Karbowiak A.: Bibliografja pedagogiczna w latach 1901—1910. 1920. Str. 4 nfb. + 340 + IV. Zł. 4,20.

Bibliografja ta obejmuje dokładne zestawienie dzieł, szkiców i rozpraw, dotyczących pedagogiki polskiej, czyto osobno wydanych, czy też rozrzuconych po czasopismach w latach 1900—1910.

Za lata 1911—1920 brak w literaturze polskiej specjalnej bibliografji pedagogicznej. Natomiast za lata następne podaje ją *Rocznik Pedagogiczny*, a mianowicie T. I. za r. 1921, T. II. za lata 1922 i 1923, T. III. za lata 1924 i 1925, a T. IV. za lata 1926 i 1927. (Patrz powyżej).

Muzeum. Czasopismo, poświęcone sprawom nauczania i szkolnictwa, wydawane było przez S. A. Książnica-Atlas jako kwartalnik w latach 1921—1929. Założone w r. 1885, wydawane było do r. 1920 przez Zarząd główny T. N. S. W. — W r. 1929 T. N. S. W. objęło ponownie wydawanie tego czasopisma, a mianowicie jego Okręg lwowski. Poza zeszytami bieżącymi, które można prenumerować lub kupować pojedynczo w naszych księgarniach, znajdują się w handlu następujące numery:

Rocznik 1922. Zeszyt 1. Poświęcony filologii klasycznej. Zł. 2,—.

Zeszyt 3. Poświęcony krajoznawstwu i przyrodoznawstwu. Zł. 2,—.

Zeszyt 4. Poświęcony matematyce i fizyce. Zł. 2,—.

- Rocznik 1923. Komplet. Str. 334. Zł. 8,—.
 Zeszyt 1. Poświęcony metodyce i dydaktyce. Zł. 2,—.
 Zeszyt 2. Poświęcony przygotowaniu uczniów szkół średnich do szkół wyższych. Zł. 2,—.
 Zeszyt 3—4. Poświęcony wypracowaniom piśmym. Zł. 4,—.
- Rocznik 1924. Zeszyt 1—2. Poświęcony przyrodzie, chemii, pracom ręcznym, śpiewowi, religji, historii i teatrowi szkolnemu. Zł. 4,—.
 Zeszyt 3. Poświęcony zagadnieniom szkoły polskiej i obcej. Zł. 2,—.
- Rocznik 1925. Komplet. Str. 356. Zł. 8,—.
 Zeszyt 1—2. Poświęcony nauce języka polskiego. Zł. 4,—.
 Zeszyt 3—4. Poświęcony reformie szkolnictwa. Zł. 4,—.
- Rocznik 1926. Komplet. Str. 348. Zł. 8,—.
 Zeszyt 1—2. Poświęcony dydaktyce i pedagogji. Zł. 4,—.
 Zeszyt 3. Poświęcony szkole żeńskiej. Zł. 2,—.
 Zeszyt 4. Poświęcony dydaktyce literatury wogóle i językom obcym. Zł. 2,—.
- Rocznik 1927. Komplet. Str. 328. Zł. 8,—.
 Zeszyt 1—2. Poświęcony zagadnieniom szkolnictwa powsz., średn. i wyższ. Zł. 4,—.
 Zeszyt 3. Poświęcony matematyce i naukom przyrodniczym. Zł. 2,—.
 Zeszyt 4. Poświęcony historii, językom nowożytnym i nauce pisania. Zł. 2,—.
- Rocznik 1928. Komplet. Str. 368. Zł. 8,—.
 Zeszyt 1. Poświęcony ustrojowi szkolnictwa. Zł. 2,—.
 Zeszyt 2. Poświęcony zagadnieniom twórczym szkoły i egzaminowaniu. Zł. 2,—.
 Zeszyt 3. Poświęcony planowi daltońskiemu i egzaminom wstępnym. Zł. 2,—.

- Zeszyt 4. Poświęcony nowej szkole, zagadnieniom szkoły średniej i uniwersytetu, jęz. ojcz. i lekturze niemieckiej. Zł. 2,—.
- Rocznik 1929. Zeszyt 1. Poświęcony regionalizmowi i syst. daltońskiemu. Zł. 2,—.
 Zeszyt 2. Poświęcony zagadnieniom szkoły wogóle i lekturze. Zł. 2,—.

II. Wydawnictwa, poświęcone wychowaniu

1. Ogólne

D a n y s z A.: **O wychowaniu.** Wydanie drugie. 1925. Str. 6 nlb. + 338 + 1 nlb. Zł. 10,—.

Treść. Przedmowa. — 1. Pojęcie wychowania i pedagogiki. — 2. Rozwój umysłowy dziecka w pierwszych latach życia. — 3. Pedagogika indywidualna i specjalna. — 4. Pedagogika jako sztuka. — 5. Pedagogika jako umiejętność. — 6. Podział pedagogiki. — 7. Indywidualność nabyta i przyrodzona. — 8. Indywidualne zdolności a wychowanie. — 9. Cel wychowania. — 10. Podział pracy wychowawczej. — 11. Pojęcie i znaczenie karności. — 12. Zatrudnienie i zabawa. — 13. Dozór. — 14. Rozkaz i posłuszeństwo. — 15. Powaga jako podstawa posłuszeństwa. — 16. Kara. — 17. Kary w wychowaniu szkolnem. — 18. Nagroda. — 19. Pilność. — 20. Uwaga. — 21. Prowadzenie.

„Autor starał się stworzyć książkę, któraby informowała o obowiązkach wychowawczych nie tylko rodziców, ale także tych, którzy z urzędu publiczne wychowanie prowadzą. Treść zaś książki ilustrował przykładami, których mu dostarczyła trzydziestokilkuletnia praktyka i obserwacja w szkołach średnich niemieckich i polskich“ (Przedmowa).

Z a r z e c k i L.: **Wstęp do pedagogiki.** 1922. Str. 152. Zł. 2,20.

Treść: I—II. Czynniki wychowania. — III. O fazach wychowania. — IV. Pedagogika jako nauka. — V. Nauki pomocnicze. — VI. Metody w pedagogice. — VII. Rodzaje sądów w pedagogice. — VIII. Systematyka w pedagogice. — IX. Pedagogika jako teoria wychowania narodowego. — X. O typie nauczyciela wychowawcy.

„Tworzymy dziś fundamenty wychowania narodowego. Takich rzeczy nie można oprzeć na „poglądach“, naśladownictwie lub rutynie. Potrzebne są studia specjalne uniwersyteckie oraz pomoc przy samokształceniu. Książka niniejsza chce być przewodnikiem dla tych, którzy swe studia rozpoczynają“. (Przedmowa).

Rusk R.: Pedagogika eksperymentalna. Z oryginału angielskiego p. t. „Experimental Education“ przełożył z upoważnieniem angielskich wydawców Z. Ziemiński. 1926. Str. 4 nlb. + 392. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagogicznych. T. III. Zł. 9,60.

Trześć: I. Stanowisko pedagogiki eksperymentalnej. — II. Metody pedagogiki eksperymentalnej. — III. Ogólny rozwój dziecka, fizyczny i duchowy. — IV. Rozwój specjalnych zdolności psychicznych dziecka. Uwaga. — V. Postrzeganie zmysłowe. — VI. Apercepcja. — VII. Pamięć. — VIII. Kojarzenie i wyobrażenia. — IX. Myślenie, rozumowanie i mowa. — X. Rozwój estetyczny i moralny dziecka. — XI. Różnice indywidualne. — XII. Uzdolnienie. — XIII. Ekonomja i technika uczenia się. — XIV. Warunki pracy umysłowej. — XV. Psychologja i dydaktyka przedmiotów nauczania. Czytanie. — XVI. Pisanie. — (XVII. Ortografja.) — XVIII. Arytmetyka. — XIX. Psychologja i dydaktyka innych przedmiotów nauczania. Zakończenie.

„Kończą się już te czasy, gdy nauczycielowi wolno było przyjąć za podstawę postępowania surowe doświadczenie bez poddania go krytyce i działać na zasadzie uogólnień, wyprowadzonych bez dokładnej analizy“. (Zakończenie).

Postępowanie nauczyciela musi być oparte na naukowo opracowanym eksperymencie i to jest treścią „Pedagogiki eksperymentalnej“.

Bykowski Jaxa L.: Zasady pedagogiki doświadczalnej, ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej. Powszechno-wykłady uniwersyteckie, wygłoszone we Lwowie w roku 1917. 1920. Str. 115 + 1 nlb. Wyczerpane.

Autor przedstawia wyczerpująco, jakimi drogami można przeprowadzić najskuteczniej wychowanie i wykształcenie młodzieży.

W tym celu określa ściśle zakres i zadania pedagogiki doświadczalnej, jej metody, objaśnia, na czym polega eksperyment pedagogiczny, oraz badanie szczegółowe, które nie uważa młodzieży za jednolity tłum, lecz zbiorowisko złożone, niepodatne w całej rozciągłości jednym i takim samym zabiegom. Na podstawie licznych tablic i ilustracji przedstawia dokładnie sposoby poznawania różnych indywidualności, a następnie jak zależnie od tego prowadzi się wychowanie, wyrabianie charakteru i wychowanie intelektualne. Do tego dołącza jako warunek prawidłowej pracy szkoły współdziałanie i współpracę społeczeństwa.

Hoene-Wroński J. M.: Filozofja pedagogji. Przełożył z franc. i wstępem opatrzył J. Jankowski. 1922. Str. XI + 1 nlb. + 46 + 2 nlb. Zł. 1,10.

Dziełko to „odśłania cel jedyny i ostateczny ludzkości i wychowania, jakiego dotychczas nie uzasadniono rozumowo, cel, polegający na stworzeniu się własnem człowieka“.

Hoene-Wroński, twórca filozofji absolutnej albo mesjanizmu, wykreśla w tem dziele cel wychowania, wywiedziony z jego filozofji mesjanicznej.

Claparède E.: Wychowanie funkcjonalne. Przełożyła z oryg. francuskiego p. t. „L'éducation fonctionnelle“ M. Ziemińska. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagog. T. XXII. W przygotowaniu.

Gentile G.: Reforma wychowania. Przetłumaczyła z oryginału włoskiego p. t. „La riforma dell' educazione“ M. Stecka. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XIX. W druku.

G. Gentile, obok Benedetta Croce, czołowy przedstawiciel współczesnego idealizmu w filozofji włoskiej, a w latach 1922—25 minister Oświecenia Publicznego w gabinecie B. Mussoliniego i reformator szkolnictwa włoskiego — wygłosił był w r. 1919 na kursie nauczycielskim w świeżo przyłączonym do Włoch Triescie cykl wykładów, które zostały ogłoszone drukiem w książce, tłumaczonej obecnie na język polski. Wykłady te stanowią wstęp do filozofji idealistycznej autora, pojmowanej przezeń jako fundament nauki i wycho-

wania. Wykłady noszą następujące tytuły: I. Narodowość wiedzy i szkoły. — II. Osobowość i zagadnienia wychowania. — III. Podstawowa autonomia wychowania. — IV. Realizm i idealizm w pojęciu kultury. — V. Duchowość kultury. — VI. Atrybuty kultury. — VII. Przesady realizmu. — VIII. Jedność wychowania. — IX. Wychowanie fizyczne i charakter. — X. Ideał wychowania. — XI. Wolność szkoły i wychowawcy.

Dewey J.: Moje pedagogiczne Credo. — Szkoła a społeczeństwo. — „Moje pedagogiczne Credo” przetłumaczył z oryginału angielskiego p. t. „My pedagogical Creed” J. Pieter. „Szkoła a społeczeństwo” przełożyła z ostatniego wydania angielskiego p. t. „School and Society” R. Czaplinska-Mutermilchowa. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. I. W przygotowaniu.

W związku z obchodem 70 rocznicy urodzin J. Deweya w r. 1929 wznawiało amerykańskie Towarzystwo Wychowania Postępowego (Progressive Education Association) krótkie „wyznanie wiary”, ogłoszone przez jubilata już w r. 1897, w którym w sposób zwięzły wypowiedział on swe podstawowe poglądy na wychowanie, szkołę, przedmioty nauczania, metody nauczania, oraz związek szkoły z postępem społecznym. Uwagi o dziele „Szkoła a społeczeństwo” patrz pod: Wychowanie społeczne.

Kwintyljan Fabjusz M.: O wykształceniu mówcy. Wybór. Z łacińskiego oryginału przełożył i wstępem zapatrzył M. Olszowski. 1928. Str. XXVIII + 100. Zł. 4,40.

Dzieło starożytnego pisarza zawiera kilka rozdziałów, dotyczących wychowania wogóle, a aktualnych i w dobie obecnej. Wpływ M. Fabjusza Kwintyljana na kształtowanie się pracy pedagogicznej w szkole, trwającej przez całe wieki, jest dobrze znany. I dziś jego proste a głębokie myśli nie są bez znaczenia. Zachowały one jeszcze swą świeżość, chociaż nie opierał ich na wnikliwych dociekaniach dzisiejszej psychologii. Rozumiał jednak naturę ludzką i wychowawcze swe rozważania opierał na tym, co w niej dostrzegał wiecznego.

2. Psychologia wychowawcza

Zienkowski W.: Psychologia dziecięctwa. Z oryginału rosyjskiego przeł. P. Macewicz. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. IX. Z 53 ryc. 1929. Str. 456. Zł. 12,—.

„...To też książka prof. Zienkowskiego jest niejako mostem, łączącym nasz świat ze światem dziecięcym, który umożliwia nam, dorosłym, wkroczenie w baśniowy świat dziecka i odetchnięcie czarem i poezją, jaka ów świat wypełnia. Niewątpliwie my wszyscy kochamy dzieci, lecz ta książka pozwala nam również je rozumieć, czyli, mówiąc językiem psychologii, intelektualizuje nasze umiłowanie dzieci“.

Dąbrowski Z.: Nauka o dziecku. Podręcznik do użytku seminarjów nauczycielskich i nauczycieli szkół powszechnych. Z 45 rysunkami w tekście. Wyd. II, poprawione i uzupełnione. 1929. Str. VIII + 200. Zł. 5,40.

Treść: Od autora: Cel, charakter i zakres pracy. Pedagogia: Potrzeba poznania rozwoju fizycznego i psychicznego dziecka. Nauka o dziecku. Źródła i metody. Rozwój fizyczny dziecka. Rozwój psychiczny dziecka. Uczucie i wola u dziecka.

Baley S.: Zarys psychologii dziecka. W przygotowaniu.

Pomyślany jest jako podręcznik, mający w sposób elementarny wprowadzić czytelnika na teren pedagogii, a specjalnie psychologii dziecka. Zakres jej odpowiada mniej więcej wymaganiom, stawianym w tym kierunku uczniom seminarjów nauczycielskich. Zajmując się psychologią dziecka, podręcznik ten nie ogranicza się do lat dziecięctwa w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz obejmuje także okres dojrzewania. Oprócz faktów i praw rozwojowych podręcznik uwzględnia także metodykę badań nad dziećmi. Poruszono też zagadnienie stosunku dziecka do starszych, zwłaszcza do nauczyciela-wychowawcy.

Piaget J.: Mowa i myślenie u dziecka. Przedmowę napisał E. Claparède. Z oryginału francuskiego p. t. „Le langage et la pensée chez l'enfant” przełożyła J. Kłudka. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. X. 1929. Str. 274. Zł. 8,20.

Piaget J.: Sąd i rozumowanie u dziecka. Przekł. z oryg. franc. p. t. „Le jugement et le raisonnement chez l'enfant”. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XI. W przygotowaniu.

Obie powyższe prace stanowią zamkniętą całość. Autor przy pomocy stworzonej przez siebie metody klinicznej bada myślenie dzieci w wieku, poprzedzającym wstąpienie do szkoły, wykrywając jego cechy swoiste, wynikające z egocentryzmu dziecka i dominowania w nim sfery uczuciowej. Dla nauczyciela są to książki nieodzowne, jeśli chce zrozumieć właściwości umysłów dziecięcych, które ma kształcić.

Piaget J.: Jak sobie dziecko świat przedstawia. Przekł. z oryg. franc. p. t. „La représentation du monde chez l'enfant”. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XII. W przygotowaniu.

„Wśród badaczy psychologii dziecka w ostatnich czasach zasługuje na wyróżnienie dr. J. Piaget. Coraz bardziej liczy się nauka z jego badaniami... Metoda ta jest przystępna i każdy wychowawca u siebie w mniejszym lub większym zakresie stosować ją może”.

Baley S.: Psychologia wieku dojrzewania. Biblj. Pedagog.-Dydaktyczna. T. V. 1931. Str. 264. Zł. 11,—.

Jest to pierwsza monografia w języku polskim, omawiająca w sposób systematyczny całość zagadnień z zakresu psychologii wieku dojrzewania, przy czym autor uwzględnia także ostatnią fazę dzieciństwa jako wstęp do poznania psychiki okresu przejściowego. Nieodzowna w ręku kandydatów do stanu nauczycielskiego, czy nauczycieli szkół powszechnych i średnich.

Pfister O.: Psychanaliza na usługach wychowania. Z trzeciego poprawionego wydania oryg. niemieckiego p. t. „Die Psychoanalyse im Dienste der Erziehung” przekł. i słowem wstępnym opatrzył dr. J. Mirski. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XIII. 1931. Str. 224. Zł. 8,40.

Autor, znany i wybitny psychanalityk, kreśli w niniejszym dziele, przetłumaczone już na kilka języków, zwięzły i treściwy

obraz tego działu psychanalizy, którego sam jest twórcą, t. j. pedanalizy, czyli psychanalizy, zastosowanej do wychowania. Na obfitym materiale przykładowym, zaczerpniętym z własnego doświadczenia, wykazuje konieczność pedanalizy, oraz podaje metodę i technikę wychowania psychanalitycznego. Książka, dzięki jasności wykładu oraz praktycznemu swemu charakterowi, nie tylko interesuje, ale może i powinna okazać się nader pożyteczną dla każdego nauczyciela i wychowawcy.

Dewey J.: Jak myślimy. Przetł. z oryginału angielskiego p. t. „How we think” Z. Bastgenówna. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XXI. W przygotowaniu.

Dzierżbicka W.: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy. Na podstawie ankiety. Prace Psychologiczne. T. V. 1926. Str. 76. Zł. 3,—.

Treść: I. Zarys historyczny. — II. Ankieta w sprawie uzdolnień zawodowych nauczyciela-wychowawcy. — III. Ustosunkowanie się do zawodu. — IV. Właściwości uczuciowe i woli. — V. Właściwości intelektualne. — VI. Temperament, typ. — VII. Zakończenie. Dodatek: Ankiety. Literatura. Résumé français.

Saxby I. B.: Kształcenie postępowania. Studium psychologiczne. Według wydania II, poprawionego i częściowo uzupełnionego oryginału angielskiego p. t. „The Education of Behaviour” przetł. dr. Irena Pannenkowa. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. VII. 1928. Str. XVI + 204. Zł. 6,40.

Treść: Przedmowa. I. Wstęp. — II. Impulsy i odruchy. — III. Ważniejsze impulsy. — IV. Uczucia złożone i kompleksy. — V. Ogólne dane o funkcjach systemu nerwowego. — VI. Powstawanie nawyków i ich wytwarzanie. VII. Wzruszenie i sympatja. — VIII. Psychologia charakteru. — IX. Kształcenie charakteru. — X. Praca i zabawa. — XI. Specjalne zagadnienia, dotyczące wieku młodzieńczego. — XII. Zakończenie. Bibliografia.

„Psychologia postępowania poucza nas, że społeczeństwo może samo sobie tylko przypisywać winę większości błędów swoich i po-

myłek, oraz że błędy te powtarzać się będą dopóty, dopóki znacznie bardziej nie rozpowszechni się zrozumienie, jak bardzo ważne jest badanie tych sił, które rządzą postępowaniem". (Zakończenie).

D y b o w s k i M., ks.: **O typach woli. Badania eksperymentalne.** Prace Psychologiczne. T. VI. 1928. Str. 168 + 3 tablice. Zł. 9,60.

Treść: Część pierwsza: I. Cel badania. — II. Trudności badania aktu woli. — Część druga: I. Sposób obecnych badań. — II. Jakościowa analiza ośmiu cech. — III. Analiza ilościowa. — IV. Typy woli. — V. Zestawienia i wnioski. Résumé français. Dodatek.

J o t e y k o J.: **Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa.** Z podaniem niektórych najnowszych testów i 33 rysunkami w tekście. Prace Psychologiczne. T. III. 1924. Str. 272. Zł. 9,—.

„Praca niniejsza powstała na tle ankiety, rozesłanej przez nas z laboratorium psychologicznego Państwowego Instytutu Pedagogicznego w Warszawie do grona psychologów zagranicą i w kraju, celem uzyskania ich opinii o naukowej wartości metody testów, cieszącej się w obecnych czasach tak wielkim rozpowszechnieniem... Po przejrzeniu wyników ankiety uznaliśmy za niezbędne dopełnić ją kilku rozdziałami... Wobec zainteresowania, jakie w naszym kraju rozbudzała badania nad psychologią dziecka, i wobec potrzeby oparcia tych badań na trwałych podstawach naukowych, sądzimy, że pojawienie się tych wskazówek metodycznych wśród „Prac Psychologicznych“ nie będzie zbyteczne“. (Przedmowa).

Skala inteligencji Bineta-Termana. (Stanford Revision and Extension of the Binet-Simon Intelligence Scale). Tłum. uczestnicy seminarjum psychologii wychowawczej U. W. pod kierownictwem S. Bałeya. Cz. I. Tekst. Cz. II. Tablice. 1932. Str. 84 + 28 tablic. W druku.

Tłumacze starają się dać przekład możliwie najwierniejszy, zapatrując instrukcje do poszczególnych testów uwagami objaśniającymi, zaczerpniętymi z książki Termana *The Measurement of Intelligence*; uwagi te posiadają doniosłe znaczenie ze względu na wła-

ściwe stosowanie i późniejszą ocenę poszczególnych prób testowych. Tłumaczenie jest zaopatrzone w kompletny materiał pomocniczy, złożony z tablic i rysunków.

D a b r o w s k i P. Z.: **Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego.** Z 36 rys. w tekście. Prace Psychologiczne. T. IV. 1925. Str. 126 + 2 nrb. Zł. 4,—.

Książka ta jest krokiem naprzód w zakresie polskiej literatury z dziedziny psychologii eksperymentalnej. Autor omawia w niej znaczenie i wartość metody punktowania, a twierdzenia swe opiera na długim szeregu doświadczeń, prowadzonych na osobnikach, różnych co do wieku, płci, zdolności, zainteresowań i innych cech. Stwierdziwszy, że metoda punktowania ma teoretyczne warunki do stosowania jej przy badaniu zmęczenia umysłowego, poświęca autor główną część pracy zbadaniu jej praktycznej doniosłości.

M c C u n n J.: **Kształtowanie charakteru.** Studium wychowawczo-etyczne. Przekł. z oryg. ang. p. t. „The Making of Character“ Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. VI. W przygotowaniu.

Dzieło to zawiera całokształt teorii wychowania, ujętej w formę nadzwyczaj prostą i jasną. W części pierwszej autor porusza kolejno zagadnienia dziedziczności, przyrodzonej nierówności, temperamentu, uzdolnienia, instynktów, pragnień i ekonomiki utajonych sił. Omawia wychowawcze znaczenie rozwijania niektórych właściwości, a pokramiania innych, wyrabiania pożądaných, a ograniczenia niepożądaných nałogów. — W części drugiej mówi o wpływie otoczenia, fizycznego zdrowia, trybu życia, o rodzinie, szkole, rówieśnikach, organizacjach religijnych i społecznych, wyjaśnia wartość pozytywnych środków, t. j. ideałów i żywych przykładów, oraz negatywnych, t. j. zakazów i kar. — Część trzecia ustala podstawę i kształtowanie moralnego sądu. Omawia wzrost indywidualnego ideału, stwierdza praktyczną wartość teorii o ideale moralnym. — W części czwartej i ostatniej przechodzi autor do najwyższej kategorii zagadnień wychowawczych, t. j. samowychowania i odpowiedzialności wewnętrznej.

C l a p a r è d e E.: **Jak rozpoznawać uzdolnienia u uczniów.** Przekł. z oryg. franc. p. t. „Comment diagnostiquer les

aptitudes ches les écoliers". Biblj. Przekł. Dzieł Pedag. T. XVII. W przygotowaniu.

Książka zawiera zwięzły, jasny i precyzyjny wykład zasad i metod badania różnie ilościowych i jakościowych uzdolnień uczniów. Przytacza też szereg najbardziej typowych testów, które są stosowane w tym celu. Autor zapowiada jednak w przedmowie, że nie daje czytelnikom gotowego narzędzia, ale raczej przygotowanie do stworzenia sobie takiego narzędzia własną pracą.

Weryho-Radziwiłłowiczowa M.: Metoda wychowania przedszkolnego. Podręcznik dla wychowawców. Wyd. III, poprawione. Z 58 ilustracjami. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. VII. 1931. Str. 324. Zł. 8,40.

Książka dotyczy zagadnień wychowania przedszkolnego. Autorka rozpoczyna swą pracę krótką charakterystyką zasad i metod wychowania przedszkolnego tych pedagogów, którzy niejako wytknęli drogi: Froebl'a, Montessori i Decroly'ego; zapoznaje czytelnika z nowoczesnymi metodami wychowania dzieci w okresie do lat 7-miu, daje wskazówki zajęć i prac, mających na celu ćwiczenie zmysłów, obserwacji, rozwoju mowy, wyobraźni, pamięci i t. p., podaje przykłady zajęć praktycznych, wierszyków, opowiadań, robótek i t. p. W zakończeniu książki mówi o budzeniu zainteresowania dzieci światem roślinnym i zwierzęcym: jak prowadzić akwarja, terarja, zakładać ogródki i opiekować się roślinami. Książka daje pożyteczne wskazówki przy wychowaniu dzieci nie tylko w przedszkolach, domach wychowawczych, ale również w rodzinie.

Zukiewiczowa Z.: Wychowanie przedszkolne. Wskazówki metodyczne, uwzględniające zainteresowanie dziecka. 1924. Str. 76. Zł. 1,50.

Treść: Wstęp. Czynniki wychowawcze. Metoda zainteresowania. Zadania i obowiązki wychowawczynie. Wychowanie fizyczne. Ćwiczenia zmysłów. Zajęcia i roboty. Ćwiczenia liczbowe. Ćwiczenia mowy. Pogadanki i opowiadania. Wychowanie artystyczne. Wychowanie moralne.

3. Wychowanie społeczne

Dewey J.: Moje pedagogiczne Credo. — Szkoła a społeczeństwo. — „Moje pedagogiczne Credo” przetłumaczył z oryginału angielskiego p. t. „My pedagogical Creed” J. Pieter. „Szkoła a społeczeństwo” przełożyła z ostatniego wydania angielskiego p. t. „School and Society” R. Czaplińska-Mutermilchowa. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. I. W przygotowaniu.

Treść dzieła „Szkoła a społeczeństwo”: I. Szkoła i rozwój społeczny. — II. Szkoła i życie dziecka. — III. Niedomagania w wychowaniu. — IV. Psychologia nauczania początkowego. — V. Zasady wychowawcze F. Fröebia. Zabawy i gry. Symbolizm. Wyobraźnia i zabawy. — VI. Właściwy program. — VII. Metoda. — VIII. Psychologia zajęć praktycznych. — IX. Rozwój uwagi. — X. Zadanie nauki historii w wychowaniu początkowym.

„Modyfikacje, zachodzące w metodach i programach wychowania, są wynikiem zarówno zmiany stosunków społecznych, jak i wysiłkiem w kierunku zaspokojenia potrzeb ciągle przetwarzającego się społeczeństwa, podobnie jak widzimy zmiany w metodach przemysłu i handlu” (Rozdział I).

Uwagi o rozprawie „Moje pedagogiczne Credo” patrz w dziale: Ogólne.

Na wroczyński B.: Uczeń i klasa. Zagadnienia pedagogiczne, związane z nauczaniem i organizowaniem klasy szkolnej. Biblj. Pedagog.-Dydaktyczna. T. VI. Wyd. II. 1931. Str. 392. Zł. 12,80.

Podstawowym problemem tej książki jest odpowiedź na pytanie, jak połączyć indywidualizowanie z uspołecznieniem przy wychowaniu i nauczaniu młodzieży, stanowiącej klasę szkolną. Dążąc do jego rozwiązania, autor zajął się zagadnieniami psychologii klasy szkolnej, metod nauczania indywidualizującego i masowego i psychologii pracy zbiorowej. Główną uwagę skupił jednak na sprawie doboru pedagogicznego. Rzecz zamyka rozpatrzenie kilku projektów ustroju naszego szkolnictwa.

Mc Dougall W.: Psychologia grupy. Zarys zasad psychologii zbiorowej oraz próba zastosowania ich do wy-

jaśnienia życia i charakteru narodowego. Z drugiego wydania oryginału angielskiego p. t. „The Group Mind” przełożył i wstępem zaopatrzył dr. Józef Chałasiński. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XIV. 1930. Str. 490. Zł. 13,80.

Treść: Wstęp tłumacza. William Mc Dougall i psychologia społeczna. I. Wstęp. Zakres psychologii zbiorowej. II. Psychiczne życie tłumu. III. Grupa o wysokim stopniu organizacji. (Armja). IV. Duch grupy. V. Swoiste cechy grup różnych typów. VI. Czem jest naród. VII. Dusza narodu. VIII. Łatwość i szybkość komunikacji jako warunek życia narodowego. IX. Rola przywódców w życiu narodowym. X. Inne warunki życia narodowego. XI. Wola narodu. XII. Idee w życiu narodowym. XIII. Narody wyższego typu. XIV. Czynniki rozwoju. XV—XVII. Okres tworzenia się rasy. XVIII. Zmiany rasowe w ciągu okresu historycznego. XIX. Postęp narodów w okresie ich młodości. XX. Postęp narodów w okresie ich dojrzałości. Bibliografja.

„Jest to jedna z najgłębszych analiz pojęcia narodu”. (Przeł. Pedag.).

Almack J. C.: Wychowanie obywatelskie. Przekł. z oryg. ang. p. t. „Education for Citizenship”. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. XV. W przygotowaniu.

Autor, profesor pedagogiki w Leland Stanford Junior University, przedstawia w tej książce środki, stosowane w szkolnictwie amerykańskim dla wychowania obywatelskiego młodzieży. We wstępie uzasadnia potrzebę takiego wychowania i określa jego wytyczne.

Szafer W.: Ogrody szkolne. 1921. Str. 36. Zł. 0,70.

Treść: Wstęp. — Nieco o literaturze przedmiotu. — Kategorie ogrodów szkolnych. I. Uniwersytecki ogród botaniczny. II. Ogród przy szkole średniej. 1. Ogród przy szkole średniej w mieście uniwersyteckim. 2. Ogród przy szkole średniej na prowincji. 3. Znaczenie wychowawcze ogrodu przy szkole średniej. III. Ogród szkoły powszechnej. IV. Ogródki szkółek początkowych, ochronek i zagonki dziecięce.

Podczas gdy dzieła powyższe traktują sprawę wychowania społecznego naukowo, wywodząc swoje wskazania z przesłanek psycho-

logicznych, niżej podana książeczka pragnie dać tylko praktyczne wskazówki w sprawach szkolnego i towarzyskiego zachowania się i przyczynić się przez to do osiągnięcia celu wychowawczego szkoły przez uzyskanie także zewnętrznych znamion prawdziwej kultury wewnętrznej. Książeczka ta ma tytuł:

Piątek J.: Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej. Wyd. IV. Ilustrował Kamil Mackiewicz. 1930. Str. 60. Zł. 1,20.

4. Wychowanie a higiena

Kłesk A.: Psychofizjologia i patologia pisma. Z 6 rysunkami w tekście. 1924. Str. 76. Zł. 2,40.

Książka, mogąca nauczycielowi oddać nieocenione usługi przy usiłowaniu wyrobienia czytelności pisma u ucznia, zarazem dająca mu możliwość zaznajomienia się drogą pisma z duszą młodzieży. Omawia tak stronę fizyczną pisma, jak i wpływy psychiczne na jego formę, oraz zbroczenia, spowodowane schorzeniami kończyn i oczu, jako też zaburzeniami w ośrodkach nerwowych.

Wachholz L.: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży. Podręcznik dla rodziców, wychowawców i nauczycieli. 1927. Str. VIII + 140. Zł. 4,80.

Treść: I. Wstęp. II. O przyczynach zaburzeń i chorób umysłowych. III. Zdrowie umysłowe a choroba umysłu. IV. Objawy psychopatji u dzieci i młodzieży. V. Ważniejsze typy psychopatyczne. VI. Przywary wieku dziecięcego. VII. Przestępczość a psychopatja. VIII. Choroby umysłowe dzieci i młodzieży. IX. Zapobieganie chorobom umysłowym. X. Wskazówki wychowawczo-lecznicze.

Jest to pierwszy podręcznik w polskim języku, poświęcony zagadnieniom psychopatologiczno-pedagogicznym, których znajomość dla wychowawców jest niezbędnie potrzebna, jeżeli wychowanie dzieci i młodzieży ma być istotnie celowe i ma osiągnąć rzetelne wyniki.

Kopczyński St.: Szkice higieniczno-wychowawcze z dziedziny higieny domowej i szkolnej. T. II. 1923. Str. 8 nrb. + 168. Zł. 2,30.

Treść: Przedmowa. 1. Cele i zadania higieny szkolnej. 2. Budownictwo szkolne. 3. Szkoła jako czynnik wychowania fizycznego. 4. Wychowanie cielesne w szkole powszechnej. 5. Nerwowość u dzieci. 6. W sprawie teatru dla dzieci. 7. Po latach sześciu czy siedmiu. 8. Wiek przejściowy, czyli t. zw. okres dojrzewania młodzieży szkolnej. 9. W sprawie egzaminów. 10. Egzaminaturalne. 11. Potrzeba reformy kalendarza szkolnego na uniwersytetach. 12. Co mówią cyfry w sprawie przeciążenia młodzieży w szkołach. 13. Przyczynki do badań psychologicznych nad młodzieżą szkolną. 14. Ocena programu ministerjalnego szkoły średniej ze stanowiska higienicznego. 15. Lekarz szkolny jako doradca przy wyborze zawodu. 16. Wybór zawodu. 17. Zawód nauczycielski a zdrowie. 18. Podręczniki szkolne. 19. Tematy higieniczne w podręcznikach szkolnych. 20. Alkohol w wychowaniu dzieci i młodzieży. 21. Wrażenia z wizytacji szkół w Rzymie i w Wiedniu. 22. Praca umysłowa a zawód lekarski. 23. Dbajmy o sen.

Gładzikiewicz W.: **Higiena książki.** Z 4 rysunkami i 1 tablicą. 1925. Str. 29 + 3 nlb. Zł. 1,60.

W wymienionej rozprawie omawia autor zasady higieny książki. Zaczyna od papieru, omawiając jego przeźroczystość, grubość, powierzeźnię, kolor i odcień, zawartość masy drzewnej w papierze: z kolei przechodzi do kwestji druku, zastanawiając się nad jego wartością i nad krojem liter, przedstawiając sposób odpowiedniego składania czcionek i wykonania drukarskiego. Kończy rozdział, traktując o bakterjach książek i ich dezynfekcji.

Namysł J. i Biliński J.: **Uciészne a pożyteczne pogadanki o twojem zdrowiu.** Z 24 rycinami J. Szancera. 1931. Str. 119 + 1 nlb. Zł. 2,60.

Są to wypisy, mówiące wyłącznie o zdrowiu, pokazujące je w najróżnorodniejszych oświetleniach, nastawiające uczuciowo duszę młodego czytelnika na zagadnienia, związane z pełnią sił, radością życia, a tem samem mogące na nią oddziaływać w kierunku woluntarystycznym. Nieodzowne dla pogadanek higienicznych z młodzieżą szkolną.

Artwiński E.: **O chorobach nerwowych wieku dziecięcego.** Z 8 rycinami. Biblj. Higjeniczna. Z. XII. 1928. Str. 47. Zł. 1,60.

Treść: I. Wstęp. II. O chorobach organicznych układu nerwowego. III. O nerwicach wieku dziecięcego. IV. O przyczynach nerwic wieku dziecięcego. V. O psychopatjach wieku dziecięcego. VI. O dzieciach umysłowo źle rozwijających się. VII. Życie płciowe. VIII. Zapobieganie nerwowości u dzieci.

Hilarowicz H.: **Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.** Wyd. drugie. Biblj. Higjeniczna. Z. VII. Z 30 rycinami w tekście. 1931. Str. 108. Zł. 2,40.

Treść: Wstęp. — Część ogólna. I. Objawy ogólne w nagłych wypadkach. II. Ogólne przepisy przy ratowaniu. — Część szczegółowa. I. Zastąpienia nagłe. II. Właściwe nieszczęśliwe wypadki. — Dodatek. Apteczka domowa. — Skorowidz.

Koskowski W.: **O nikotynie i paleniu tytoniu.** Biblj. Higjeniczna. Z. IX. Z 17 ryc. 1925. Str. 41. Zł. 1,20.

Treść: Wstęp. I. Historia odkrycia tytoniu. Początki palenia tytoniu. Przeniesienie i utrwalenie zwyczaju palenia tytoniu w Europie. Zwyczaj zażywania tytoniu w postaci tabaki. Przeciwnicy tytoniu. II. Wpływ tytoniu na ustrój człowieka. Działanie nikotyny. Czy dym tytoniowy zawiera w sobie nikotynę i czy jest szkodliwy dla zdrowia. Rodzaje zatrucia tytoniem i wpływ jego na narządy poszczególne. III. W jaki sposób wykorzeńić palenie tytoniu.

Nówicki W.: **O chorobach zakaźnych.** Biblj. Higjeniczna. Z. VI. Z 12 ryc. 1925. Str. 90. Zł. 2,—.

Treść tej książeczki rozpada się na dwie części. Część ogólna zawiera obraz dzisiejszego stanu nauki o przyczynach chorób zakaźnych, o źródłach i sposobach zakażenia się i warunkach, jakie zachodzą przy skutecznym zakażeniu się. Szczególną uwagę zwraca autor na sposób działania zarazków, oraz na ustrój i zjawiska biologiczne, jakie zachodzą w organizmie zakażonym. W części szczegółowej przedstawiono zwięźle szereg najpospolitszych chorób, zachodzących w życiu codziennem, z podaniem wskazówek, jak można zapobiec zakażeniu się daną chorobą.

Ruff St.: **O zapobieganiu zniekształceniom ciała.** Biblj. Higjeniczna. Z. X. Z 15 ryc. 1928. Str. 32. Zł. 1,40.

Treść: Wstęp. — Część ogólna. I. Kilka uwag o budowie ciała ludzkiego. Kościec jako rusztowanie ciała. Mięśnie jako narząd ruchowy. Równomierny rozwój mięśni warunkiem harmonijnej bud. ciała. II. O higienicznym trybie życia. Odżywianie. Praca. Ćwiczenia fizyczne. Hartowanie ciała. — Część szczegółowa. I. Budowa kośćca. Skrzywienie kręgosłupa szyjnego i piersiowego. Skrzywienie boczne. Jak zapobiegać skrzywieniu kręgosłupa. Kontrola wzroku. Ławka szkolna. Zapobieganie i postępowanie przy początkach skrzywienia kręgosłupa. II. Skrzywienie kręgosłupa z powodu gruźlicy kręgow. III. Zniekształcenie kończyn dolnych. Zniekształcenie stawu kolanowego i kości podudzia. IV. Zniekształcenie stopy. Stopa płaska, kozława i inne chorobowe kształty stóp. V. Zniekształcenia palców. Nagniotki. Wrastanie paznokci.

Sabatowski A.: **O gruźlicy.** Biblj. Higijeniczna. Z. I. Z 8 ryc. w tekście. 1924. Str. 49. Zł. 1,20.

Treść: Rozpowszechnienie gruźlicy. Prątek gruźlicy. Sposoby zakażenia ustroju, Rola obronna gruczołów. Gruźledek i jego losy. Wpływ ogólny gruźlicy na wzrost i rozwój ciała. Zaraźliwość różnych odmian gruźlicy w stosunku do otoczenia chorego. Statystyka śmiertelności z gruźlicy i jej uzasadnienie. Jak długo można żyć z gruźlicą? Znaczenie tuberkuliny. Znaczenie gruźlicy dla ekonomji państwowej. Zapobieganie gruźlicy. Wyjazd na lato. Sprawa mieszkania. Parki publiczne. Gruźlica a nauczycielstwo. Gruźlica a wybór zawodu. Dopuszczalność małżeństwa. Gruźlica a życie społeczne i twórczość artystyczna. Leczenie gruźlicy. Walka z gruźlicą.

5. Współpraca domu i szkoły

Najbardziej charakterystyczną cechą nowego wychowania jest wielki udział domu rodzicielskiego w pracy szkolnej. Jest to oczywiste następstwo tego faktu, że szkoła przestała wyłącznie uczyć, lecz zaczęła także wychowywać, a nawet uważać wychowanie młodego człowieka za swój cel ważniejszy od nauczania.

Wskutek tego koła rodzicielskie przy poszczególnych szkołach pociągnięte zostały do pracy na terenie samej szkoły, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych A. P. i Austrii.

Nowe obowiązki wymagają jednak uświadomienia rodziców, aby mogli zabierać głos w sprawach wychowania szkolnego narówni z nauczycielami. Zaczęła się więc wszędzie praca nad propagowaniem nowoczesnych idei wychowawczych wśród rodziców. Służą do tego liczne wydawnictwa, czasopisma, broszury, zebrania, wykłady i kursy, informujące rodziców o potrzebach wychowawczych i o wynikach badań na tem polu. Zagranicą praca ta spotkała się z wielkim uznaniem wśród kół rodzicielskich, a i u nas w ostatnich latach ruch na tem polu wzmógł się znacznie. Obecne wydawnictwo jest zarówno jego wynikiem, jak też środkiem jeszcze dalszego ożywienia go.

Tej pracy samokształceniowej rodziców służą wszystkie nasze wydawnictwa, zarówno pedagogiczne, jak i dydaktyczne.

Jest jednak pewna sfera zagadnień wychowawczych, leżących na linii zetknięcia się pracy wychowawczej w domu i pracy wychowawczo-nauczycielskiej szkoły, i tym zagadnieniom poświęcone jest wydawnictwo, zainicjowane przez Stowarzyszenie Dyrektorów Polskich Szkół Średnich Państwowych p. t. **Współpraca Domu i Szkoły w Dziele Wychowania Młodzieży.**

Biblioteka ta, pozostająca pod redakcją dr. Emanuela Łozińskiego, obejmuje dziś następujące tomiki:

1. **Sztejnboková E.: Współpraca domu ze szkołą.** 1930. Str. 24. Zł. 1,—.

W książeczce tej omawia autorka najpierw rolę rodziny w wychowaniu, podkreślając, że rodzina, oparta na miłości, prawdzie i pracy, jest czynnikiem z punktu widzenia pedagogicznego bardzo doniosłym. Dowiodła tego rodzina w okresie niewoli, kiedy to, przeciwstawiając się zaborem, uratowała duszę dziecka polskiego od zagłady, stworzyła atmosferę wychowawczą dodatnią i powołała do życia pierwszą szkołę prywatną. Przechodząc do stosunków obecnych, autorka wykazuje, co winien uczynić dom, co zaś szkoła, by praca ich nad młodzieżą, była harmonijna.

2. **Rondthaler A.: Czego szkoła oczekuje od rodziców.** 1930. Str. 36. Zł. 1,50.

Ujemny wpływ licznych czynników destrukcyjnych na wychowanie domaga się przeciwdziałania, a stąd dojrzał postulat, aby sprawę wychowania młodzieży szkolnej ujęła w swe ręce i poprowadziła z całą energią szkoła. Zadanie to szkoła może podjąć tylko przy współpracy domu, opartej na wzajemnym zaufaniu. Wychodząc z tego założenia, domaga się autor społecznego nastawienia rodziców, gdyż tylko ta droga prowadzi do istotnej współpracy. W stosunku do dzieci zaleca unikanie surowości, przymusu i siły, stosowanie natomiast swobody i zachęty. Wskazując na konieczność i pożytek budzenia w młodzieży wiary w swe siły i dobro, stwierdza autor bezpodstawność skarg na zepsucie współczesnej młodzieży.

3. **Bzowski J.: Szkoła i rodzina. Ich wzajemny stosunek i formy współzycia.** 1930. Str. 36. Zł. 1,50.

Treść: Wychowawcze zadania szkoły. Zagadnienie udziału rodziców w wychowaniu szkolnym. Współpraca indywidualna czy zbiorowa. Organizacyjna forma współpracy domu i szkoły. Współczesny kryzys wychowawczy jako motyw do pogłębienia akcji wychowawczej. Środki zaradcze. Jednym z nich współpraca rodziny i szkoły. Ogólny front wychowawczy. Rodzina i szkoła jako jego czołowe placówki. Cechy racjonalnej współpracy między rodziną a szkołą.

4. **Goliás M.: Organizacja pracy domowej ucznia.** 1931. Str. 19 + 1 nłb. Zł. 1,—.

Ogólnie odczuwa się potrzebę współpracy domu ze szkołą, jak w dziele wychowania, tak niemiłej i nauczania. Jakie zadania otwierają się przed domem, który rzeczywiście chce współpracować ze szkołą, wykazuje autor powyższej rozprawki, dowodząc, że zdolność pracy produktywnej w zakresie nauki szkolnej może wyrobić nauczyciel tylko przy pomocy domu. W szeregu wywodów wyznacza autor, jaką rolę może spełnić nauczyciel, aby uczeń umiał sobie poradzić w pracy domowej, a jaką dom, jak obie role się nawzajem uzupełniają i wspierają, aby ostatecznie wyrobić w uczniu cenną w życiu przyszłem zaletę owocnej pracy.

5. **Pannenkowa I.: Współpraca domu i szkoły w Ameryce Północnej.** Str. 19 + 1 nłb. Zł. 0,90.

Autorka omawia genezę i możliwości rozwojowe tak bardzo dziś rozpowszechnionych zrzeszeń rodzicielskich przy szkołach, kreśląc pokrótce dzieje i charakterystykę najpotężniejszej organizacji tego typu w Stanach Zjednoczonych, która liczy dziś ponad półtora miliona członków, rozporządza wielkimi środkami finansowymi i odgrywa poważną rolę w społeczeństwie.

6. **Kreutz M.: Rozwój psychiczny młodzieży.** 1931. Str. 75. Zł. 3,40.

Wychodząc z powszechnie dziś znanego założenia, że wyniki pracy wychowawczej zależą w znacznej mierze od zrozumienia przez wychowawcę psychiki dziecka i od dostosowania się do głównych praw jego rozwoju psychicznego, autor przedstawia w pracy swojej główne linie tego rozwoju w okresie dzieciństwa i młodości, t. j. od stanu niemowlęstwa do lat dwudziestu kilku. Po ogólnych uwagach, dotyczących rozwoju psychicznego, w których autor wykazuje odrębność struktury psychicznej dzieci i młodzieży, następuje szczegółowy opis okresu dzieciństwa i okresu młodości. Ponieważ książka ma służyć celom praktycznym, t. j. ułatwić pracę wychowawczą rodzicom i nauczycielom, następuje po każdym opisie teoretycznym szereg wskazań, których zastosowanie jest jednym z postulatów nowoczesnej pedagogiki. Wysoka wartość pracy autora polega, między innymi, na tym, że umie on pogodzić naukową przedmiotowość teoretyka z praktycznymi wymaganiami wychowawcy, czy będzie nim nauczyciel, czy rodzice.

7. **Ippoldt J.: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania.** 1932. Str. 32. Zł. 0,80.

Broszurka, rezygnując z moralizowania, wymienia szereg środków, którymi rozporządza nawet skromna szkoła, nadto podaje rodzicom wskazówki, co mają i powinni czynić w tym kierunku, ażeby szkołę wesprzeć w jej usiłowaniach i dążeniach, oraz zwraca uwagę, że tylko czuła opieka domowa łącznie ze staraniem szkoły mogą podnieść poziom szlachetnego czytelnictwa w dorastającym pokoleniu. I szkoła i dom muszą sobie uświadomić ciężką odpowiedzialność za poziom młodzieży, który podnosi się z umiłowaniem książki, a spada, gdy społeczeństwo młode od książki się odwraca. Społeczeństwo musi pamiętać, że wydatek na książkę to nie zbytek, lecz posiew, który wyda tysiąckrotny plon.

8. **Ziemiowicz M.: Rodzina a wychowanie państwowe.** 1932, Str. 42. W druku.

Książka dzieli się na sześć rozdziałów, z których pierwszy rozważa pytanie, jaka rola w procesie wychowawczym przypadnie obecnie szkole. Odpowiedź podaje rozdział drugi wykazując, że wszelkie wychowanie ma charakter społeczny, że rodzina przelewa z konieczności część pracy wychowawczej na szkołę. Ale wychowanie społeczne może być państwowe lub narodowe; znalezienie granicy między temi pojęciami, wyjaśnienie, kiedy wychowanie narodowe i państwowe jest konieczne, jest treścią rozdziału trzeciego. W rozdziale czwartym, autor zajmuje się pytaniem, jakie wychowanie jest w Polsce potrzebne i czy wychowanie państwowe sprzeciwia się wychowaniu narodowemu lub moralnemu, aby wreszcie w rozdziale piątym zastanowić się, jak realizować wychowanie państwowe, jaką rolę w tej realizacji ma szkoła i rodzina i jak pogodzić to wychowanie z życiem politycznym dnia dzisiejszego. Ostatni rozdział podkreśla niezmiernie trudną rolę nauczyciela w realizacji tego ideału i stwierdza, że bez pomocy rodziny nie będzie mógł zadania swego wykonać.

9. **Brandstätter M.: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli.** 1932. Str. 35. W druku.

Autor dał w swej książeczce obrazki z przeżyć dziecka, nawiązując do roli jego wychowawców, rodziców i nauczycieli, jaką w danym wypadku odgrywali, a jaką odegrać winni byli. Chce on zachęcić do zastanowienia się nad tem, — jak pojmować należy pracę wychowawczą i chce rodzicom i wychowawcom uprzytomnić wagę słówka „dlaczego“, które winno być początkiem wszelkich zabiegów wychowawczych.

6. Wydawnictwa, omawiające poszczególne zagadnienia wychowawcze

Kerschensteiner G.: Pojęcie szkoły pracy. Wyd. II. Przełożył J. Wierzejski. W przygotowaniu.

Treść: I. Cel państwa i zadanie szkoły publicznej. II. Wykształcenie zawodowe jako pierwsze zadanie. III. Drugie i trzecie zadanie szkoły publicznej. IV. Metody szkoły pracy. V. Praca ręczna jako

przedmiot nauczania i nauczyciel technik. VI. Streszczenie i zakończenie. Dodatek zawiera przykład organizacji miejskiej szkoły powszechnej. Treść objaśnia pięć tablic.

Wetekamp W.: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Przełożył Józef Mirski. Z 8 tablicami. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. II. 1925. Str. 78 + 2 nlb. Wyczerpane.

Treść: I. Wyniki obecnej nauki w szkołach powszechnych. Wiedza a twórczość; praca bierna a twórcza. Pozorna a rzeczywista nauka pogładowa. Zmysł kinetyczny i zmysł dotyku a widzenie. Praca twórcza a uwaga. Wczesne przyzwyczajanie się do właściwej metody pracy. II. Samodzielna praca w wieku przedszkolnym. Zabawki. Zajęcia w gospodarstwie domowym. Przejście z domu do szkoły. Pierwsze początki nauki. Kształtowanie plastyczne. Rysunek. Wymawianie głosek. Pierwsza nauka czytania. Układanie precików. Tabliczki z literami. Czy tracimy czas wskutek tabliczek do czytania? Nauka czytania. Elementarz. Nauka rachunków. Nauka pisania. Co przemawia za późniejszym rozpoczęciem nauki pisania? Lekka ręka. Pismo prostopadłe. Sposób trzymania rączki. Pojedyncze czy podwójne linie? Nauka zręczności. — III. Doświadczenia; uwagi wstępne. Doświadczenia z nauki pracy. Sądy rodziców o wartości nauki pracy. Zebranie korzyści, wypływających z toku nauki. — IV. Rysowanie i kształtowanie plastyczne na wyższych stopniach. Samodzielna praca w nauce matematyki, przyrody i geografji. Nauka zręczności. Ćwiczenie uczniów w nauce fizyki, chemji i przyrody. Skąd wziąć czas? Przeniesienie nauki języków. Samodzielna praca w dziedzinie czysto umysłowej. Większa swoboda w organizacji wyższych stopni. Przebieżanie. Plany naukowe i przepisy egzaminacyjne. Zakończenie.

Koniński K.: Szkoła na miarę. Projekt szkoły średniej indywidualizującej. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. II. Z 2 tablicami. 1929. Str. 170. Zł. 6,80.

W dobie ciągłych prób i przemian na polu wychowawstwa, gdy dążenia pedagogów skierowane są ku jak najlepszemu dostosowaniu szkoły do potrzeb danego społeczeństwa i danej chwili, książka niniejsza winna znaleźć należyte uwzględnienie. Wychodząc z założenia, że jedynym sposobem dorównania pracy zagranicy na tem polu jest

wytworzenie systemu wychowania, skuteczniejszego od obecnych systemów europejskich, kreśli ona zadania szkoły indywidualizującej, której celem jest wyrobienie uzdolnienia do pracy umysłowej w granicach, oznaczonych przez postulat harmonijnej osobowości.

Ferrière A.: Samorząd uczniowski. Sztuka kształtowania obywateli dla narodu i ludzkości. Z oryginału p. t. *L'autonomie des écoliers* przełożył dr. K. Sośnicki. Biblj. Przekładów Dzieł Ped. T. XVIII. W druku.

Trzęś. 1. Wstęp. 2. Bandy dzieci. 3. Republiki dziecięce. 4. Samorząd w „nowych szkołach“. 5. Samorząd w szkołach publicznych. 6. Wady i dodatnie strony samorządu. 7. Wnioski 8. Dodatek.

A. Ferrière jest entuzjastą nowych prądów w wychowaniu. Obecny przekład porusza jedno z najaktualniejszych zagadnień wychowawczych, w którym prądy te krzyżują się i znajdują szczególniejsze oświetlenie. Autor przedstawia nam stan i formy samorządu uczniów w różnych instytucjach wychowawczych i szkołach zarówno w Europie, jak w Ameryce. Wobec tych różnych form, których wartość bada i ocenia, zajmuje autor swe własne stanowisko. Liczne przykłady samorządu, bogate uwagi autora, oparte na wielkiej znajomości młodzieży i szkoły, wzory ustaw samorządu i gorący zapał dla tej idei — stanowią wielką wartość książki. Stara się ona nie tylko pouczać i doradzać, ale zachęcić i porwać.

Szczepanowski St.: Myśli o odrodzeniu narodowym. Wyd. trzecie uzupełnione, z życiorysem i portretem autora. Pośmiertnego wydania zbiorowego Pisma i Przemówienia tom I. 1923. Str. 4 nłb. + 333. Zł. 7,—.

„Myśli“ Stanisława Szczepanowskiego, bojownika narodowego w zaborze austriackim w drugiej połowie XIX stulecia, obejmują następujące ustępy z dziedziny wychowania, które i dziś zasługują na uwagę, a mianowicie: VII. O liceum krzemienieckim. VIII. Szkoła ludowa i jej związek z wychowaniem narodowym. XIV. Aforyzmy o wychowaniu.

Z tego ostatniego działu wyjmujemy następujący aforyzm:

„W społeczeństwach wolnych pedagogiem jest każdy ojciec rodziny, dbający o wychowanie swoich synów i córek, pedagogiem jest nawet mimo swojej woli każdy mąż, stojący na świeczniku społecznym, świecący swoim życiem i przykładem na złe, czy na dobre, pe-

dagogiem wreszcie każdy obywatel, poczuwający się do odpowiedzialności obywatelskiej, bo nawet nie mający rodziny, powinien co najmniej wychować samego siebie“.

Epoka wielkiej reformy. Studja i materiały do dziejów oświaty w Polsce XVIII wieku. Pod redakcją St. Łempickiego. 1923. Str. IV + 228. Zł. 4,50.

Trzęś: Przedmowa. I. Rozprawy: W. Hahn: Książd Stanisław Konarski jako reformator teatru szkolnego. — Ks. J. Ciemniowski: Stanowisko Komisji Edukacyjnej w kwestji religijnego wychowania młodzieży. — Z. Iwaszkiewiczowa: Nauczanie arytmetyki w szkołach Komisji Edukacyjnej. — L. Bykowski: Zajęcia praktyczne w przepisach Komisji Edukacyjnej. — A. Maciesza: Dr. med. Paweł Czenpiński, członek Tow. dla Ksiąg Elem. — Z. Kukulski: Obrady zgromadzeń akademickich Wydziału Małopolskiego w Lublinie w roku 1790. — F. Majchrowicz: Szkolnictwo polskie pod zaborem austriackim w czasie Komisji Edukacji Narodowej. — E. Kucharski: Projekt niezależnej szkoły obywatelskiej w Galicji w epoce metternichowskiej. II. Materiały: F. Majchrowicz: List króla do Konarskiego i dwie mowy powitalne w czasie odwiedzin króla w Collegium Nobilium w Warszawie. — W. Konopczyński: Memorjał Stanisława Konarskiego w sprawie fundacji pijarskiej L. Głowińskiego we Lwowie. — L. Finkel: Ostatnia wola ks. infułata Samuela Głowińskiego. — S. Kot: Adama Czartoryskiego i Ignacego Potockiego: Projekty urządzenia wychowania publicznego.

Majchrowicz F.: Wielka reforma szkolna ks. Stanisława Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej. W setną pięćdziesiątą rocznicę zgonu ks. St. Konarskiego i ustanowienia Komisji Edukacji Narodowej. Z 13 ryc. 1923. Str. 80. Zł. 0,60.

Niniejsza książka przedstawia, na czem polegała reforma szkolna ks. St. Konarskiego, omawia ustanowienie i prace Komisji Edukacji Narodowej, szkicuje jej twórców i głównych pracowników, podaje treść jej ustaw i przechodzi w zarysie jej dole i niedole.

Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce. Lektura dla seminarjów i kursów nauczycielskich. 1927. Str. 36. Zł. 0,50.

Treść: List Jana Zamoyskiego do rektora Akademii z 1588 r. ogłasza M. Hornowska. — Mowa ks. Hugona Kołłątaja do Komisji Edukacji Narodowej w 1776 r. ogłasza dr. J. Lewicki. — Mowa Joachima Chreptowicza do rektorów szkół wydziałowych w 1781 r. ogłasza dr. J. Lewicki. — List Joach. Chreptowicza do uniwersytetu wileńskiego z 1781 r. ogłasza dr. J. Lewicki. — Jana Śniadeckiego: Zbiór życia i zasady X. Ant. Żołędziowskiego z 1784 r. ogłasza L. Kamykowski. — O Komisji Edukacyjnej (1788—1791) ogłasza M. Hornowska. — Z. Borek-Rytłowa: Działalność Tow. do Ksiąg Elem. (1812—1815).

Smolka F.: **Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie.** (W świetle papirusów, tabliczek i skorupki). 1921. Str. 181 + 3 nlb. Zł. 2,20.

Treść: Pogląd ogólny na szkolnictwo w Egipcie grecko-rzymskim. — Nauka szkolna. — Epikrisis. — Efebja. — Gimnazjum. — Gimnazjarcha. — Szkolnictwo zawodowe.

III. Wydawnictwa, poświęcone nauczaniu

Błędem jest mniemanie, jakoby metody nauczania obchodziły tylko nauczyciela i szkołę, a nie dotyczyły rodziców. Sposoby nauczania uległy w ostatnich latach tak gwałtownym zmianom, że i dom musi się z nimi zaznajomić, jeśli chcemy uniknąć wielkich nieporozumień w dziedzinie wychowania młodego pokolenia. Naturalnie, nie zawsze będzie można wniknąć w specjalne metody nauczania poszczególnych przedmiotów, ale ogólne zasady nauczania i tendencje nowej dydaktyki muszą być znane tym, którzy w pierwszym rzędzie odpowiedzialni są za przyszłość swoich dzieci.

1. Dydaktyka ogólna

Nawroczyński B.: **Zasady nauczania.** Wyd. II. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. IV. 1931. Str. 438. Zł. 12,—.

Treść: Przedmowa. Wstęp. 1. Rozgraniczenie podstawowych pojęć. 2. Historia dydaktyki ogólnej i jej nauki pomocnicze. 3. Teoria i praktyka nauczania. — Część pierwsza: Ideały dydaktyczne. Rozdział I. Nauczanie wśród innych czynności dydaktycznych. 1. Rodzaje czynności dydaktycznych. 2. Ustopniowanie celów nauczania. Rozdział II. Minimalne cele nauczania. 1. Wiadomości i umiejętności. 2. Materiał dydaktyczny i jego skutki. 3. Środki zaradcze. Rozdział III. Nauczanie ćwiczące. 1. Teoria formalnego wykształcenia. 2. Badania eksperymentalne. Teoria wspólnych składników. 3. Krytyka teorii wspólnych składników. Pojęcie struktury. 4. Inteligencja i jej ćwiczenia. Rozdział IV. 1. Ideał wykształcenia. 2. Stopnie, rodzaje i stadia wykształcenia. 3. Indywidualność, charakter i osobowość. 4. Wychowanie osobowości przez nauczanie. — Część druga: Uczenie się i nauczanie. Dział A. Uczeń. Rozdział V. Kształcenie się i jego motywy. 1. Dorabianie się struktury duchowej. 2. Dynamika zainteresowań. 3. Główna zasada „szkoły pracy”. Rozdział VI. Zasady pogłębienia. 1. Umysł dziecka. 2. Wербализм a zasada pogłębienia w jej historycznym rozwoju. 3. Przeżycia spostrzeżeniowe i jego warunki. Dział B. Nauczyciel. Rozdział VII. Uczenie się i nauczanie. 1. Uwagi wstępne. 2. Rola nauczyciela. 3. Czynności przygotowawcze nauczyciela. 4. Prowadzenie lekcji. 5. Nauczanie, jak się uczyć. Rozdział VIII. Formy nauczania. 1. Podawanie i poszukiwanie. 2. Nauczanie masowe i indywidualizujące. Rozdział IX. Tok nauczania. 1. Istota zagadnienia. 2. Klasyfikacja teorii stopni formalnych. a) Pierwsze próby, b) Teorie Herbarta i Zillera, c) Teoria Johna Dewey'a. 3. Uwagi krytyczne. Dział C. Plan nauczania. Rozdział X. Plan nauczania a potrzeby społeczne. 1. Wyjaśnienia wstępne. 2. Społeczeństwo czy dziecko? 3. Dobra narodowe i ogólnoludzkie. 4. Scalanie społeczeństwa. 5. Kierunki wykształcenia w ogólno-kształcących szkołach średnich. Rozdział XI. Plan nauczania a potrzeby młodzieży. 1. Aksjomat G. Kerschensteinera. 2. Układ pionowy materiału nauczania. 3. Układ poziomy materiału nauczania. 4. Indywidualność i szablon. Rozdział XII. Synteza w nauczaniu. 1. Zagadnienie. 2. Niebezpieczeństwo rozważowania. 3. Środki zaradcze: a) Na stopniu epizodycznego nauczania, b) Na stopniu systematycznego nauczania. 4. Metoda projektów. Wykaz autorów. Wykaz rzeczowy.

Oraczewski Cz., ks.: **Jak się uczyć.** Metodyka pracy umysłowej. Wyd. trzecie. 1924. Str. XII + 140. Zł. 2,10.

Treść: Potęga nauki. Co daje nauka? Dlaczego się uczysz? Najwyższy cel nauki. — Zdobywanie pamięci. — Metoda uczenia się. —

Rozwój skupienia i uwagi. — Kształcenie pamięci. — Lektura a nauka. — Higiena pracy umysłowej.

Irzyk St.: Szczegółowy rozkład materiału naukowego dla publicznych szkół powszechnych 3-, 4- i 5-klasowych. 1931. Str. 84. Zł. 4,80.

Podręcznik zawiera po 864 tematów lekcji głośniejszych i cichych, oraz 50 tematów do zadań szkolnych dla V, VI i VII oddz. szkół 3-, 4- i 5-klas., rozplanowanych według poszczególnych miesięcy, tygodni i dni całego roku szkolnego, tak przy użyciu podręczników szkolnych, według załączonego spisu, jak i bez nich. Różnorodność tematów lekcyjnych i zajęć cichych ułatwia i urozmaica tak trudną w tego typu szkołach naukę, oraz podaje sposób prowadzenia lekcji w trzech oddziałach równocześnie.

2. Nowe metody nauczania

Parkhurst H.: Wychowanie według planu daltońskiego. Wstęp napisał T. P. Nunn, profesor pedagogiki uniwersytetu londyńskiego; uzupełnili sprawozdaniem Rosa Bassett, John Eades oraz Belle Rennie, honorowa sekretarka Stowarzyszenia Daltońskiego. Przekład Z. Umińskiej i H. E. Kennedy. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. V. 1928. Str. XX + 228. Zł. 6,80.

Tręść: T. Percy Nunn, M. A., D. Sc., Profesor pedagogiki Uniwersytetu Londyńskiego: Wstęp do polskiego wydania. — Belle Rennie, Honor. Sekret. Stowarzyszenia Daltońskiego: Słowo wstępne do polskiego wydania. — Helen Parkhurst: Słowo wstępne do pierwszego wydania. — Belle Rennie: Słowo wstępne do czwartego wydania. — T. P. Nunn: Wstęp. — I. Powstanie Daltońskiego Planu Laboratoryjnego. II. Zasady Planu. III. Plan w praktyce. IV. Zastosowanie Planu. Przykład konkretny. V. Przydziały. Sposób ich układania. VI. Przykłady przydziałów. VII. Graficzna metoda notowania postępów. VIII. Nauczanie i uczenie się. IX. Roczny eksperyment w angielskiej szkole średniej. Przedstawiła Rosa Bassett, M. B. E., B. A., Dyrektorka szkoły The County Sec. School for Girls, Streatham, X. Plan Daltoński w szkole elementarnej. Przedstawił John Eades, kierownik Kirkstall Road School, Leeds. XI. Plan Daltoński w Anglii. 1920—23. Napisała Belle Rennie, Hon. Sekr. Stowarzyszenia Dal-

tońskiego. Dodatek I. Przykłady przydziałów, stosowanych w angielskich szkołach elementarnych. II. Przykłady przydziałów, stosowanych w The Country Secondary School w Streatham. III. Opinie o Planie Daltońskim kierowniczek angielskich szkół elementarnych oraz dzieci z tych szkół. IV. Bibliografia.

Stevenson J. A.: Metoda projektów w nauczaniu. Z oryginału p. t. „The Project Method of Teaching” przełożyła Wanda Piniówna. Biblj. Przekł. Dzieł Ped. T. VIII. 1930. Str. 260. Zł. 7,20.

Metoda projektów w nauczaniu jest, obok systemu daltońskiego, winnetowskiego i innych, jedną z amerykańskich prób reformy nauczania, wynikających z założeń pedagogiki J. Deweya. Uczniowie pracują zbiorowo nad zagadnieniami, mającymi łączność z życiem praktycznym i wymagającymi zastosowania wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin nauki. Autor jest jednym z twórców tej metody, która ma obecnie zwolenników wśród najwybitniejszych pedagogów amerykańskich.

Szczegółowe przykłady zastosowania tej metody do przedmiotów nauki w szkołach elementarnych i średnich ułatwiają zrozumienie wykładu i zastosowania go w nauce.

Hall-Quest A. L.: Uczenie się pod kierunkiem. Tłumaczenie z oryginału ang. p. t. „Supervised Study”. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagog. T. XX. W przygotowaniu.

Dotychczas dydaktyka zajmowała się kwestją metod nauczania, a zatem metod, stosowanych przez nauczyciela w stosunku do uczniów. Obecnie ukazuje się na widowni nowa kwestja — metody uczenia się, czyli kwestja nauczania, jak się uczyć. (Zob. B. Nawroczyński, Zasady nauczania, str. 246—7 i 252—255). Współczesne reformy nauczania idą w kierunku rozwijania w szkole zajęć, zastępujących pracę domową uczniów, kosztem lekcji tradycyjnego typu. Przewodzą na tem polu Stany Zjednoczone A. P. W ciągu ostatnich lat piętnastu dokonana się tam jedna z najdonioślejszych reform nauczania, pod hasłem: „supervised study” albo „directed learning”. Na język polski najlepiej oddamy te terminy, używając wyrażenia: „uczenie się pod kierunkiem”. Uczenie się pod kierunkiem jest to właśnie sposób uczenia się, jak się uczyć. Tłumaczona na język polski jedna z monografij A. L. Hall-Questa w tej sprawie da możność zapoznania się bliżej z istotą tej doniosłej reformy.

Buckingham B. R.: **Praca badawcza na terenie szkoły.** Z oryg. angielskiego p. t. „Research for Teachers” przetł. R. Czaplińska-Mutermilchowa, N. Getterowa, J. Krahełska i I. Szymaniukówna pod kier. prof. S. Baleya. 1931. Str. 380. Zł. 10,—.

Autor, dyrektor Biura Badań Naukowo-Pedagogicznych i profesor pedagogiki na Uniwersytecie Stanu Ohio, daje nauczycielstwu wskazówki do prowadzenia pracy o charakterze naukowo-badawczym na gruncie szkoły. Badania te mają cel praktyczny, udoskonalenie metod nauczania i wychowania. Należą tu badania procesu uczenia się, stosowania testów inteligencji, nieznanych jeszcze u nas testów wyników pracy szkolnej, zagadnienie stosowania testów zamiast egzaminowania uczniów, kwestja selekcji i promowania na podstawie badań obiektywnych, badanie błędów, popełnianych przez uczniów, i wskazywanie sposobów ich unikania, oraz indywidualizowania przy nauczaniu zbiorowem. Książka, oparta na doświadczeniach szkolnictwa amerykańskiego, napisana jest bardzo przystępnie.

3. Dydaktyka poszczególnych przedmiotów

a. Religja

Gralewski J., ks.: **Nauczanie religii rzymsko-katolickiej w oddziale 1, 2, 3, 4 szkół powszechnych niżej zorganizowanych i w klasie drugiej (Cz. I), oraz w klasie trzeciej (Cz. II) szkół powszechnych, wyżej zorganizowanych.** Odbitka z czasopisma Szkoła Powszechna. 1923. Str. 24. Zł. 0,30.

Celem wymienionej broszury jest podanie planu nauki religii rzymsko-katolickiej na poszczególne godziny wszystkich stopni nauczania, zaopatrzonego w szereg uwag, opartych na doświadczeniu własnem.

Thullie K., ks. dr.: **Wskazówki metodyczne nauczania bibliji i katechizmu na podstawie Dziejów Objawienia w Starym Testamencie** ks. S. Szydelskiego i ks. K. Thullie. 1923. Str. 16. Zł. 0,45.

Thullie K., ks. dr.: **Uwagi metodyczne do Dziejów Objawienia w Nowym Testamencie.** (Cz. I). 1923. Str. 15. Zł. 0,45.

Thullie K., ks. dr.: **Uwagi metodyczne do Dziejów Objawienia Bożego w Nowym Testamencie.** (Cz. II). 1924. Str. 8. Zł. 0,30.

Thullie K., ks. dr.: **Uwagi metodyczne do nauki katechizmu w IV klasie gimnazjalnej.** 1924. Str. 7. Zł. 0,30.

Dla ułatwienia pracy nauczycielom religji, opierającym się w nauce tego przedmiotu na podręcznikach ks. Szydelskiego i ks. K. Thullie, różniących się zasadniczo od wszelkich dotychczasowych dzieł, opracował ks. K. Thullie wskazówki i uwagi metodyczne, pomagające do łatwego orjentowania się w układzie i celu nowych podręczników, a tem samem pozwalające wyciągnąć z nich maximum korzyści przy minimalnym wkładzie.

b. Język polski

Szober St.: **Zasady nauczania języka polskiego w zakresie szkoły powszechnej i gimnazjum niższego.** Wydanie trzecie, poprawione i uzupełnione. 1930. Str. 280. Zł. 9,60.

Treść: I. Nauka czytania. 1. Metody syntetyczne. 2. Metody analityczno-syntetyczne. 3. Metoda analityczna. 4. Polska metoda elementarna. 5. Ćwiczenia wstępne. — II. Lektura szkolna. 1. Zadania i zakres lektury szkolnej. 2. Metodyka czytań szkolnych. — III. Metodyka wypracowań piśmiennych. 1. Uwaga wstępna. 2. Treść wypracowania. 3. Forma i układ wypracowania. 4. Język wypracowania. 5. Program wypracowań piśmiennych we wnioskach ogólnych. 6. Cykle koncentryczne w programie wypracowań piśmiennych. 7. Uwagi metodyczne o sposobach przygotowania do wypracowań piśmiennych. — IV. Metodyka ortografji. — V. Metodyka gramatyki. 1. Zadania nauczania gramatyki. 2. Zakres nauki gramatyki w szkole powszechnej i niższem gimnazjum. 3. Program gramatyki w szkole powszechnej i niższem gimnazjum. 4. Podstawy metodyczne w nauczaniu gramatyki.

Benni T.: Ortofonja polska. Uwagi o wzorowej wymowie dla artystów, nauczycieli i wykształconego ogółu polskiego. 1923. Str. 52. Wyczerpane.

Treść: Uwagi wstępne: Pojęcie wymowy wzorowej. Metoda postępowania. Przykład obey. — I. Narządy mowy i ich czynności: Tablica spółgłosek. — II. O samogłoskach nosowych: Na czym polega nosowość? Nosówki w różnych pozycjach. N tylne. Nosówki w wyrazach obcych. — III. O spółgłoskach miękkich: Wymowa warówek miękkich. Spółgłoski l i ł. Miękkie k i g. — IV. O spółgłoskach dźwięcznych i naddźwięcznych: Na końcu i w środku wyrazu. W stosunkach międzywyrazowych. — V. O różnych upodobnieniach i redukcjach: Peco o nich mówimy? Półotwarte spółgłoski naddźwięczne. Szczelinowe Ń. Upodobnienia względne. Dźwięczne h. Upodobnienia międzywyrazowe. Osłabienie i zanik spółgłosek. — VI. O akcencie.

Falski M.: Wskazówki metodyczne do XI wydania Elementarza powiastkowego dla dzieci. M. Falski: Wskazówki metodyczne. T. Benni: Uwagi fonetyczne. 1928. Str. 80. Żł. 1,60.

Obie części wskazówek są nieodzowne do należytego zrozumienia układu elementarza i metodycznego prowadzenia lekcyj. Omawiają one ćwiczenia przygotowawcze, układ elementarza, systematykę nauczania oraz wskazówki fonetyczne, tak ważne dla dobrego przedstawienia wymowy jęz. ojczystego u podstaw jego nauczania.

Falski M.: Elementarz powiastkowy dla młodzieży i dorosłych. Wskazówki metodyczne. 1922. Str. 108. Żł. 0,80.

Wskazówki te są jeszcze dokładniejsze od poprzednich, liczą się bowiem tak z materiałem ludzkim, o wiele mniej umysłowo giętkim, jak i z tem, że naukę prowadzi nie zawsze nauczyciel fachowy.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla II oddziału szkoły powszechnej. 1931. Str. 120. Żł. 2,80.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla III oddziału szkoły powszechnej. W przygotowaniu.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla IV oddziału szkoły powszechnej. 1928. Str. 107. Żł. 2,80.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla V oddziału szkoły powszechnej. 1929. Str. 68. Żł. 2,—.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla VI oddziału szkoły powszechnej. W przygotowaniu.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę pierwszą gimnazjum. 1927. Str. 93. Żł. 2,40.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę drugą gimnazjum. 1928. Str. 73. Żł. 2,40.

Tync St. i Gołąbek J.: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę trzecią gimnazjum. W przygotowaniu.

Wskazówki niniejsze są pewnego rodzaju nowością w naszej literaturze pedagogicznej. Autorowie pragną się niejako porozumieć z nauczycielami i wyłuszczyć im, jakie pobudki, założenia i cele kierowały nimi przy konstruowaniu podręcznika. Pragną uchronić ich od błędzenia poomacku i w tym celu wskazać drogę, możliwie najprostszą i najekonomiczniejszą, do zrealizowania tych celów, do jakich zmierzają. Wskazówki te obejmują dwa działy zabiegów dydaktycznych, a mianowicie nawiązanie i analizę utworu, oraz różnorodne ćwiczenia z dziedziny gramatyki i ortografji, przedewszystkiem zaś zaniedbywane zwykle ćwiczenia stylistyczne.

Ja w o r s k i e J. i M.: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszym i starszym. Przykłady wybrane z róż-

nych autorów, poprzedzone wstępem i opatrzone objaśnieniami, oraz uwagami metodycznymi. 1929. Str. 174. Zł. 5,40.

Treść: A. O znaczeniu opowiadania i wyborze tekstu. B. O sposobie opowiadania. — I. Opowiadania dla dzieci małych. a) A. Francke: Zeschle liście, b) La Fontaine: Lis i bocian. — II. Opowiadania dla dzieci starszych. 1. Baśń, podanie, legenda. a) J. I. Kraszewski: O królownie czarodziejce. b) M. Stettler-Jędrzejewiczowa: Cienie. c) H. Orsza: Baśń nie baśń. d) Or-Ot: Pan Twardowski. e) J. Szujski: Święta Kinga. f) A. E. Odyniec: Turkawki. 2. Opowiadania wesołe. a) J. Lemański: Lisy na dworze królewskim. b) J. Checiński: Kołek bronowy. c) Dowcipny kwestarz. 3. Przygody i podróże. a) W. Sieroszewski: Latorośle. b) J. Bandrowski: Ulica w Tokio. 4. Opowiadania z zakresu przyrody. a) A. Dygasiński: Bocian. b) R. Kipling: Rikki-tikki-tawi. 5. Opowiadania z życia znakomitych ludzi. a) A. Fredro: Moja pierwsza komedia. b) M. Gerson-Dąbrowska: Aleksander Orłowski. 6. Opowiadania z przeszłości. a) St. Majkowski: Lekoja. b) K. W. Wójcicki: Dawne przysłowia. c) S. Gębarski: Sułkowski w Kairze. d) Mali bohaterowie. — I. J. Bandrowski: Niezwyciężona barykada. II. A. Schroeder: Na odsiecz.

Sadzewiczowa M. i Daszewska W.: **Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadanek**. Dla pierwszych klas szkoły powszechnej. Oparta na protokołach z lekcji. 1925. Str. 92. Zł. 2,40.

Treść: Cykl I. Elementy nauk ścisłych. 1—2. Barwy. 3—4. Odcinienie. 5—6. Wielkości. 7—10. Kształty. 11—14. Ułamki. 15. Zmysły. 16. Ćwiczenie zmysłów w porównywaniu. 17. Ogólna obserwacja porównawcza przedmiotów i zjawisk. — Cykl II. Elementy przyrody żywej. Wstęp. 1. Ruchy zwierząt. 2. Pierwsze kwiaty wiosenne. 3. Formy liści prostych całobrzegich. 4. Formy liści prostych o brzegach wycinanych. 5. Liście złożone. 6. Utrwalenie kształtów liści. 7. Nasze drzewa. 8. Owady. 9. Utrwalenie nazw owadów. 10. Ptaki domowe. 11. Nasze ptaki. 12. Utrwalenie nazw ptaków.

Klemensiewicz Z.: **Metodyka nauczania głosowni opisowej w gimnazjum**. 1926. Str. 8 nlb. + 64. Zł. 2,40.

Treść: I. Zakres głosowni opisowej w gimnazjum i jej ważność. — II. Ogólne wskazówki metodyczne nauczania głosowni opisowej. — III. Rozwinięcie elementarnego kursu głosowni opisowej. — IV. Wskazówki bibliograficzne.

„Książka ta może dopomóc nauczycielowi przy opracowaniu głosowni opisowej. Przedstawiony w niej sposób ujęcia przedmiotu nie jest oczywiście jedyny, ale jest pełny w całości i związku rozwinięty i może być wzorem, ale też pobudką i podstawą samodzielnych zmian i uzupełnień, jakie wydadzą się nauczycielowi w pewnych warunkach wskazane. Przeznaczona zasadniczo dla gimnazjum, może ta książka w wielu swoich szczegółach usłużyć nauczycielom innych także typów szkoły średniej, seminarjów nauczycielskich, kursów dokształcających i t. p., oraz wyższych klas szkoły powszechnej“ (Wstęp).

Klemensiewicz Z.: **Dydaktyka nauki o języku ojczystym. Zasady i zagadnienia**. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. I. 1929. Str. 164. Zł. 5,40.

Treść: I. Doświadczalna dydaktyka nauki o języku ojczystym; jej potrzeba, zagadnienia i metody. Tymczasowe stanowisko dzisiejszej dydaktyki. II. Cel nauczania gramatyki i nauki o języku ojczystym w szkole. III. Stopnie i okresy w nauce o języku ojczystym. IV. Szkolny zakres nauki o języku ojczystym. V. Zasady metodyki nauki o języku ojczystym.

Wojciechowski K.: **Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską**. Z rękopisu pośmiertnego. 1926. Str. 43. Zł. 1,50.

Broszura niniejsza miała być wykładem, poprzedzającym prace w seminarjum nowszej literatury polskiej. Dostosowana w całości do potrzeb początkujących, ogranicza się ona wyłącznie do celów dydaktycznych. Wychodząc od ustalenia pojęcia literatury i jego zasięgu, omawia kolejno wszelkie zagadnienia, związane z jej studjum, a więc rolę tekstu i badań nad nim, warunki, jakie każdy badacz posiadać musi, przedmiot historii literatury, oraz sposób postępowania przy pracy nad nią.

Woroniecki J., O. P.: **Okolo kultu mowy ojczystej**. 1925. Str. 4 nlb. + 113. Zł. 5,40.

Treść: I. Słowo wstępne. II. Nauka języka ojczystego w ministerjalnych programach szkół średnich. III. Nauka języka ojczystego jako umysłowe podłoże kultury narodowej i stanowisko, jakie winna zajmować w programie szkolnym. IV. Język polski na usługach nauki polskiej. V. Tendencje filozoficzne w nauczaniu stylistyki. VI. Zagadnienia języka wykładowego teologii w Polsce. VII. Warunki poprawnego tłumaczenia dzieł z obcych języków. VIII. Uczeń czy książka? IX. O kult żywego słowa. X. Pośmiertna misja H. Sienkiewicza.

Pamiętnik I. Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów w Warszawie w dniach 24, 25 i 26 kwietnia 1924 r. Opr. W. Kopczewski, sekretarz generalny zjazdu. 1925. Str. 4 nlb. + 166. Żł. 4,—.

Treść: K. Wóycieki: Cele i charakter nauczania literatury polskiej w szkole średniej. — Z. Lempicki: Nauka literatury w szkole średniej a uniwersytet. — Z. Aleksandrowicz, J. Baliński, R. Skulski i J. Zaleski: Program ministerjalny nauki języka polskiego w szkole średniej w świetle dotychczasowej praktyki. — St. Adamczewski: Poeeci romantyczni w programie szkolnym. — F. Bielak: Lektura arcydzieł obcych przy nauce języka polskiego. — R. Skulski: Ćwiczenia w mówieniu jako postulat ogólnopedagogiczny w szkole średniej. — J. Baliński: O wygłaszaniu estetycznym w szkole średniej. — L. Komarnicki: Teatr szkolny. — Z. Klemensiewicz: Podręcznik do nauki o języku ojczystym. — W. Kopczewski: Protokoły.

Pamiętnik II. Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów w Krakowie w dniach 6 i 7 czerwca 1930 r. w 400 rocznicę urodzin J. Kochanowskiego. Przygotowany pod redakcją M. Tazbira, sekretarza zjazdu. 1931. Str. 172. Żł. 6,—.

Treść: Z. Szmydtowa: J. Kochanowski jako artysta. — S. Tatarówna: J. Kochanowski jako człowiek i obywatel. — Z. Lempicki: Polska i polskość w nauczaniu polskiego. — W. Kwaskowska: Projekt programu nauki języka polskiego (kl. I—III). — Uwagi nad ministerjalnym programem nauczania języka polskiego na stopniu średnim. Referat zbiorowy, opracowany przez Sekcję Polonistyczną T. N. S. W. we Lwowie: R. Skulski: Lektura podstawowa. J. Zaleski: Lektura uzupełniająca. S. Wilk: Nauka o języku. J. Sandel: Ćwiczenia stylistyczne. M. Steców: Wypracowania pisemne. —

L. Skoczylas: Referat Krakowskiej Sekcji Polonistów w sprawie zmiany programu nauczania języka polskiego w wyższych klasach szkoły średniej. — K. Sosnowski: Referat o nauce języka polskiego w szkołach zawodowych. — A. Skulska: Cz. I. Uwagi do programu języka polskiego w seminarjach nauczycielskich. — J. Danczewiczowa: Cz. II. Gramatyka. — J. Saloni: O nowe zasady konstrukcyjne programu jez. polsk. w sem. naucz. — W. Szyszkowski: Najpilniejsze postulaty nauki języka polskiego w szkołach średnich. — J. Gołąbek: Nauczanie języka ojczystego w kl. I—III gimn. — J. Biliński: Nauczanie języka ojczystego w kl. I—III. — J. Baliński: Jak uczyć czytać, mówić i pisać po polsku na stopniu średnim. — J. Bielak: Nauczanie języka ojczystego w kl. VI—VIII. — A. E. Baliński: Stanowisko polonisty w szkole. — M. Tazbir: Sprawozdanie z działalności Komitetu Organizacyjnego i Głównego. Protokół Zjazdu.

c. Język francuski

Ciesielska-Borkowska S.: Język francuski. Zarys metodyczno-dydaktyczny. 1930. Str. XII + 316. Żł. 16,—.

Treść: Od autorki. — I. Uwagi wstępne. II. Jak uczyć języka francuskiego. III. Zagadnienia fonetyczne. IV. Zagadnienia leksykalne. V. Konwersacja francuska. VI. Zagadnienia gramatyczne. VII. Nauka o języku. VIII. Lektura francuska. IX. Metodyka literatury. X. Nauka o kulturze francuskiej. XI. Rola języka polskiego w nauczaniu języka francuskiego. XII. Wypracowania piśmienne. XIII. Technika nauczania. XIV. Koncentracja a korelacja języka francuskiego z innymi przedmiotami. — Zakończenie: Bibliografia.

Kwiatkowski S.: Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Wydanie II. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. X. W przygotowaniu.

Mayzłówna I.: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego w V i VI klasie gimnazjum. Wskazówki metodyczno-dydaktyczne dla nauczycieli języka francuskiego. 1929. Str. 103. Żł. 5,40.

Treść: Wstęp. — Część I. Ogólne wskazówki metodyczne. I. Wybór tematów do wypracowań klasowych dla V i VI klasy gim-

nazjum. II. Zarys ogólny pracy nauczyciela i uczniów, związany z metodycznym prowadzeniem wypracowań klasowych. III. Poprawianie wypracowań klasowych i przygotowanie materiału do lekcji gramatyki stosowanej. IV. Wskazówki dydaktyczno-metodyczne, związane z nauczaniem gramatyki metodą stosowaną w klasie V i VI gimnazjum. — Część II. Wzory i przykłady pracy nauczyciela i ucznia. I. Wykaz i rozplanowanie materiału gramatyczno-leksykalnego, wybranego do opracowania w klasie na podstawie poprawionego wypracowania klasowego p. t. „Le petit voleur“. II. Lekcja I. Remarques sur les lettres de l'alphabet français. III. Lekcja II—V. Aspect, emploi et suppression de l'article. IV. Lekcja VI i VII. Verbs impersonnels. V. Tekst odczytany w klasie, p. t. „Le petit voleur“ i jego opracowanie.

Benni T.: Wymowa francuska. Zarys ortofonji francuskiej na podstawie fonetyki polskiej. 1924. Str. 97 + 3 nlb. Zł. 1,40.

Treść i rozkład materiału tego podręcznika odpowiada w zupełności zarysowi ortofonji niemieckiej. Patrz niżej.

d. Język niemiecki

Kwiatkowski S.: Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Wydanie II. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. X. W przygotowaniu.

Jakóbiec J.: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Kurs niższy. 1929. Str. 96. Zł. 3,20.

Treść: I. Wyjaśnienie wstępne. II. Zasady bezpośredniego i czynnego nauczania języków nowożytnych. III. Wzory lekeyjne. IV. Normalny przebieg czynności dydaktycznych. V. Pomoce naukowe.

Piątek J.: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej. 1928. Str. 79 + 1 nlb. Zł. 2,80.

Treść: Uwagi wstępne. Nauczanie wymowy. Nauczanie wyrazów i zwrotów. Nauczanie gramatyki. Rozmowy. Czytanie. Ćwiczenia pisemne. Zakończenie nauki w oddziale VII. Przykłady lekeyj.

„Nie każdy nauczyciel, nie w każdej szkole znajdzie sposób zrealizowania tych warunków, dążyć jednak do ich zdobycia powinien każdy stale; wytrwałe usiłowania nie pozostaną bezowocnymi. Zapoznanie się z tą broszurą i stosowanie jej rad i wskazówek podniesie bezwarunkowo poziom nauczania języka obcego w Polsce“ (Pedagogjum, r. IV, nr. 2).

Benni T.: Ortofonja niemiecka. Wskazówki do wzorowej wymowy jako uzupełnienie podręczników do nauki języka niemieckiego. Wydanie drugie, znacznie rozszerzone. 1924. Str. 77 + 3 nlb. Zł. 1,40.

Po uwagach wstępnych, podaniu odnośnej literatury fachowej i zasad transkrypcji przechodzi autor szczegółowo w pięciu obszernych rozdziałach narządy mowy i ich czynności, analizę poszczególnych głosek niemieckich na tle polskich, zestawiając osobno spółgłoski, a osobno samogłoski, wiadomości z syntezy głosek niemieckich na tle polszczyzny, wymowę niemiecką ze stanowiska pisowni oraz niemiecką wymowę sceniczną.

e. Język angielski

Benni T.: Ortofonja angielska. Podręcznik wzorowej wymowy, oraz słownik fonetyczny. 1924. Str. 156. Zł. 1,20.

Autor starał się dać rzecz praktyczną, którąby można bezpośrednio zastosować jako dopełnienie każdego polskiego podręcznika do nauki języka angielskiego, opracowaną metodycznie na podstawie naukowej. Za podstawę wzorowej wymowy przyjął autor mowę wykształconej południowej Anglii, czyli sfer londyńskich, opierając się w części fonetycznej i graficznej o najpoważniejsze dzieła zagraniczne tego zakresu. Całość uzupełnia słownik ortograficzny.

f. Matematyka

Nikodym O.: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. I. Liczby naturalne. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. III. 1930. Str. XVI + 360. Zł. 16,80.

Treść: Wstęp. Ogólne uwagi dydaktyczne. 1. Uczeń. 2. Nauczyciel. 3. O nowoczesnym poziomie nauczania matematyki. 4. O stopniach poznania matematycznego. 5. Technika nauczania zbiorowego.

6. O znaczeniu matematyki szkolnej dla rozwoju umysłowości młodzieży. — Część A. Wzory lekcyjne. 1. O ciągu liczb naturalnych. 2. Dodawanie liczb naturalnych. 3. Porządek składników sumy. 4. Suma ilukolwiek wyrazów. 5. Mnożenie liczb naturalnych. 6. Odejmowanie liczb naturalnych. 7. i 8. Umowy, dotyczące porządku wykonywania działań. 9. O wyrażeniach matematycznych. 10. O działaniach „wskazanych“. 11. Nazwy różnych wyrażeń arytmetycznych. 12. Wielomian i jego wyrazy. 13. Nawias „obojętny“. 14. O równościach. 15. O przekształceniu wyrażeń arytmetycznych. 16. Główne zasady używania liter. 17. Prawo przemienności dla dodawania. 18. Prawo łączności dla dodawania. 19. Prawo przemienności dla mnożenia. 20. Prawo łączności dla mnożenia. 21. Prawo rozdzielności. 22. Przykłady i zastosowania. 23. Pewne ogólne zasady przekształceń wyrażeń arytmetycznych. 24. Zastosowania. 25. Rozmowa na temat ściśłości matematycznej. 26. i 27. Przykłady. 28. Redukcja wyrazów podobnych. 29. Potęgi. 30. Mnożenie potęg o równych zasadach. 31. Mnożenie jednomianów. 32. Mnożenie wielomianu przez jednomian. 33. Mnożenie wielomianu przez wielomian. 34. Potęgowanie iloczynu. 35. Potęgowanie potęgi. 36. Dodawanie numeryczne. 37. Mnożenie numeryczne. 38. i 39. O odejmowaniu liczb naturalnych. 40. Dzielenie liczb naturalnych. 41. Szczegółne wypadki dzielenia. 42. Podzielność. 43. Twierdzenie o podzielności. 44. Cechy podzielności przez 2, 3 i t. p. 45. O liczbach pierwszych i o dzielniku. 46. O wielokrotności. 47. O mieszczeniu. 48. Algorytm Euklidesa. — Część B. Naukowa. Przedmowa. 1. Uwagi wstępne i aksjomaty. 2. Twierdzenia o dodawaniu i mnożeniu. 3. Twierdzenia o nierównościach. 4. Twierdzenia o odejmowaniu i dzieleniu. 5. Różne dodatkowe twierdzenia. 6. Twierdzenia o potęgowaniu. 7. Twierdzenia o podzielności. Algorytm Euklidesa. 8. Tabela twierdzeń i definicyj. — Część C. Szczegółowe uwagi dydaktyczne. 1. Uwagi ogólne o nauczaniu arytmetyki i algebry. 2. Uwagi, odnoszące się do wzorów lekcyjnych. 3. Objasnienia do poszczególnych lekcji, zawartych w części A. 4. Uwagi o uczeniu algebry w zaniedbanych klasach wyższych. 5. Przystosowanie niniejszego tomu do aktualnego programu szkolnego w klasie IV.

Zarzecki L.: Nauczanie matematyki początkowej. Cz. I. Liczba całkowita. Wydanie IV. 1924. Str. 205 + 3 nlb. Wyczerpane.

Treść: Przedmowa. I. Rozważania ogólne o własnościach liczby. II. O zasadach dydaktycznych wogóle i o zastosowaniu zasady po-

glądowości. III. O zasadzie indukcji w nauczaniu rachunku. IV. O pewnych specjalnych kwestjach, dotyczących nauczania rachunku. V. Nauczanie przedszkolne arytmetyki. VI. Rok pierwszy nauczania. VII. Rok drugi nauczania. VIII. Rok trzeci nauczania. IX. Rok czwarty nauczania.

Zarzecki L.: Nauczanie matematyki początkowej. Cz. II. Nauka o liczbie wymiernej. Wydanie IV. 1925. Str. 128. Zł. 3,—.

Treść: Przedmowa. I. Nauka o ułamkach. II. Nauka o stosunku i zależności proporcjonalnej. III. Pierwsze początki algebry. IV. Liczby względne. V. Ogólna nauka o równaniu i układach równań pierwszego stopnia. VI. Określenie liczby oraz syntetyczne ujęcie głównych myśli poprzednich rozdziałów. VII. O prowadzeniu lekcji.

Sierżputowski T. i Klebanowski S.: Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego. Cz. I. 1929. Str. 23. Zł. 0,50. Cz. II. 1930. Str. 13. Zł. 0,50.

Wskazówki te łączą się ściśle z pierwszą i drugą częścią Elementarza rachunkowego T. Sierżputowskiego i S. Klebanowskiego i omawiają cele i środki nauczania, podając następnie plan metodyczny, schematy lekcji, oraz przykłady, jak naukę rachunków na stopniu najniższym prowadzić należy.

g. Historia

Gebert B.: Jak uczyć historii w szkole powszechnej. Rozważania i wskazania dla nauczycieli. Wydanie drugie. 1927. Str. 40. Zł. 0,80.

Treść: Wstęp. I. Cel nauczania. II. Materiał historyczny, jego dobór i rozkład. III. Tok lekcji i forma nauczania. IV. Środki pomocnicze nauczania. V. Dwa przykłady lekcji pokazowych. VI. Środki ulepszenia metody.

h. Geografia

Niemcówna St.: Dydaktyka geografji. 1929. Str. VIII + 333. Zł. 9,60.

Treść: Słowo wstępne. — I. Ogólna dydaktyka geografji. 1. Wartość wychowawcza geografji jako przedmiotu nauki szkolnej. 2. Pogląd na życiową rolę geografji u różnych narodów. 3. Stanowisko geografji w nauce szkolnej. 4. Stosunek nauczyciela geografji do przedmiotu nauczania. 5. Metody pracy szkolnej. 6. Pozaszkolna praca nauczyciela. 7. Koła geograficzno-krajoznawcze. 8. Lektura geograficzna. — II. Pomoce naukowe w geografji. 1. Pracownia geograficzna. 2. Organizacja zbiorów geograficznych. — III. Dydaktyka szczegółowa geografji. 1. Krajoznawstwo w szkole. 2. Dydaktyka geografji regionalnej. 3. Nauka o mapie w praktyce szkolnej. 4. Niektóre problemy geografji matematyczno-astronomicznej. 5. Klimatologia w nauce szkolnej. 6. Zagadnienia hydrosfery w praktyce szkolnej. 7. Morfologia w nauce szkolnej. 8. Rzut oka na dydaktykę biogeografji. 9. Geografja człowieka w nauce szkolnej. — Zestawienie literatury. Spis treści.

Jezierski W.: Szkolny zakład geograficzny. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. I. Z 18 rys. w tekście. 1929. Str. 56. Zł. 2,—.

Treść: Wstęp. — Auditorjum. Sala ćwiczeń lub pracownia geograficzna. Dostrzegalnia astronomiczna. Stacja meteorologiczna. Ciemnica fotograficzna. Ogród szkolny na usługach geografji. Biblioteka geograficzna.

Tarnawski A.: Najważniejsze pomoce przy nauce geografji matematycznej. Cz. I. Gnomon i jego użycie. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. II. Z 15 rys. i 3 tablicami w tekście. 1930. Str. 65. Zł. 2,80.

Treść: Wstęp. — Istota i dzieje gnomonu. Konstrukcja gnomonu. Zastosowanie gnomonu. Zegar słoneczny.

Niemcówna St.: Nauczanie geografji w szkołach szwedzkich. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. III. 1930. Str. 48. Zł. 1,80.

Treść: Nowe prądy. Programy nauczania geografji w różnych typach szkół. Realizacja programów. Pomoce szkolne geografji w Szwecji. Uwagi końcowe.

Bzowski K.: Jak uczyć o klimacie. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. IV. Z 9 rysunkami w tekście. Str. 42. Zł. 1,80.

Treść: Wstęp. Ogólne wiadomości o atmosferze i o zjawiskach klimatycznych. I. Obserwacje meteorologiczne na stopniu niższym i ich dydaktyczne znaczenie. II. Klimatologia w klasach wyższych szkoły średniej.

Pawłowski St.: Geografja, jej istota i podstawy. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. V. W przygotowaniu.

Rozprawka ta zawiera rozwój poglądów na istotę geografji, wyjaśnienie nazwy tej gałęzi wiedzy, podział geografji, jej stosunek do innych nauk, ewolucję geografji w czasach najnowszych, fałszywe poglądy na geografję i rozdział w obronie jednolitego naukowego charakteru geografji.

Wąsowicz J.: Jak powstaje mapa geograficzna. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. VI. W przygotowaniu.

Szumański T.: O najważniejszych projekcjach kartograficznych, używanych w szkole. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. VII. Z 37 ilustracjami. 1931. Str. 60. Zł. 2,20.

Książeczka ta zawiera elementarny opis powstawania siatek kartograficznych dla potrzeb nauczyciela, podaje nadto klasyfikację siatek, używanych powszechnie w atlasach szkolnych, i tłumaczy przystępnie i poglądowo najważniejszą cechę siatek — zniekształcenia. Tabelki wartości projekcyjnych, wprowadzone na końcu podręcznika, ułatwiają uczniom wykres siatek, omówionych w tekście książeczki.

Przybylska M.: Mapki konturowe w nauce geografji. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. VIII. Z 30 ryc. 1931. Str. 56. Zł. 2,10.

Treść: I. Znaczenie mapek konturowych w nauce geografji. — II. Wydawnictwa mapek konturowych, ich zalety i wady. — III. Zastosowanie mapek konturowych w nauce szkolnej. 1. Geografja mate-

matyczna i ogólne wiadomości o ziemi. 2. Morfologia. 3. Klimatologia. 4. Hydrografia. 5. Flora. 6. Fauna. 7. Człowiek. 8. Geografia gospodarcza. 9. Geografia polityczna. 10. Mapa konturowa Polski (ścienna). Spis atlasów i książek.

Makosińska J.: Etnografia Polski w nauczaniu geografji. Objąsniiona na fryzach ludowych G. Pillatiego. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. IX. Z 30 ryc. 1931. Str. 80. Zł. 2,80.

Treść: Przedmowa. Wstęp. Fryzy krakowskie. Opoczyńskie. Fryzy kieleckie. Fryzy lubelskie. Fryzy wilanowskie. Fryzy łowickie. Fryzy sieradzkie. Fryzy kurpiowskie. Wileńskie. Fryzy poleskie. Fryzy zakopiańskie. Huculszczyzna. Górny Śląsk. Cieszyńskie. Zakończenie.

Olszewicz B.: Wiadomości z historii geografji, potrzebne w praktyce szkolnej. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. X. W druku.

Niemcówna St.: Metodyka krajoznawstwa na przykładzie Krakowa. Biblj. Geograficzno-Dydaktyczna. Z. XI. W druku.

Polaczkówna M.: Atlasy krajoznawcze. Przewodnik metodyczny. a) Województwo warszawskie. 1925. Str. 31. b) Województwo poznańskie i pomorskie. 1925. Str. 33. c) Województwo krakowskie, śląskie i kieleckie. 1925. Str. 35. d) Województwo łódzkie. 1925. Str. 29. e) Województwo lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie. 1925. Str. 36. Każda odmiana po zł. 0,75.

Ten podręcznik metodyczny, nieodzowny dla zrozumienia atlasów krajoznawczych i prowadzenia lekcji na ich podstawie, składa się z dwu części. Część opisowa, wspólna wszystkim pięciu jego odmianom, niezależna od województwa, o którym mówi, obejmuje omówienie celów krajoznawstwa i mapy krajoznawczej w szkole, nauki pierwszych pojęć geograficznych na podstawie atlasu krajozn., a mianowicie czytanie planów, stosunek podziałek do powierzchni, położenie naszej

siedziby, strony świata, naukę znaków geograficznych, czytanie mapy, pomiary powierzchni, krajobraz, czytanie warstwic, wykonanie przekrojów, formy powierzchni ziemi, a wkońcu schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego. Część szczegółowa podaje plany czytania atlasów, ujęte zasadniczo w siedm rozdziałów, a mianowicie: krajoznawstwo powiatu, plan miasta wojewódzkiego, podział województw na krainy — góry, pogórza, wyżyny i niziny — linie komunikacyjne, granice i poszczególne województwa, ich podział administracyjny i powtórzenie materiału. W atlasie dla woj. poznańskiego i pomorskiego przychodzi ponadto opis Gdańska i morza.

i. Przyroda

Dyakowski B.: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie. Wydanie IV rozszerzone i przystosowane do programów szkół powszechnych, oraz niższego gimnazjum. 1930. Str. 144. Zł. 3,60.

Treść: Przedmowa. I. Stanowisko kształcące i cel nauki o przyrodzie. II. Zasady i metoda nauki o przyrodzie. III. Materiał początkowej nauki o przyrodzie. IV. Układ materiału i rola przyrody ojczyznej oraz zbiorowisk w początkowej nauce o przyrodzie. V. Przykłady programów. VI. Uwagi o nauczaniu poszczególnych działów przyrody. VII. Nauka na lekcjach w klasie. VIII. Prace pozalekcyjne uczniów. IX. Wycieczki. X. Różne środki pomocnicze. XI. Nauczyciel. — Zakończenie. Przegląd literatury.

Sadzewiczowa M. i Daszewska W.: Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadanek. Patrz: Język polski.

Bykowski Jaxa L.: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych w zakresie szkoły średniej. Z 50 rycinami i tablicą barwną. 1923. Str. 56. Zł. 1,40.

Treść: Część ogólna. 1. Uwagi wstępne. 2. Przykazania pracy naukowej. 3. Notatki. 4. Przykłady. — Część szczegółowa. I. Ruch. 1. Mięśnie. 2. Ruch amebowy i migawkowy. 3. Znużenie. 4. Nerwy ruchowe. — II. Czucie. 1. Znaczenie mózgu. 2. Czas reakcji. 3. Zmysły. — III. Odżywianie. 1. Pokarmy. 2. Trawienie. 3. Krążenie.

4. Oddychanie. 5. Wydzielanie. — IV. Rozmnażanie. 1. Zapłodnienia. 2. Rozwój. — Dodatek. Objaśnienia, wskazówki i uzupełnienia. Skorowidz alfabetyczny.

j. Fizyka i chemja

Jeżewski M.: Nauczanie fizyki. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. IX. W druku.

Michalski W.: Pracownia fizyczna i chemiczna w szkole średniej. Z 147 ilustracjami. 1925. Str. 148. Zł. 3,60.

Treść: Przedmowa. — I. Organizacja nauczania fizyki i chemji. — II. Urządzenie oddziału fizyczno-chemicznego. 1. Rozkład, urządzenie i przeznaczenie poszczególnych ubikacyj. 2. Urządzenie kanałów i szaf wyciągowych. 3. Zaopatrzenie pracowni w wodę i ścięki. 4. Źródła ciepła. 5. Źródła prądu. — III. Technika doświadczalna. 1. Warsztat pracowniany. 2. Naczynia. 3. Obróbka szkła. 4. Rurki kauczukowe, krany, zaciski i korki. 5. Doświadczenia z gazami. 6. Odezynniki chemiczne. 7. Przepisy ogólne. — Literatura. Skorowidz.

Michalski W.: Przyroda martwa. Podręcznik dla klas wyższych szkół średnich. Zeszyt I. Część I. Materiał doświadczalny do użytku nauczyciela. Wydanie II, poprawione i uzupełnione. Z 59 ilustracjami. 1925. Str. 131. Zł. 2,40.

Treść: Niektóre najogólniejsze cechy ciał. Niektóre własności ciał, pozwalające wnikać nieco w ich wewnętrzną budowę. Własności, charakteryzujące ciecze i gazy. Płyny. Własności cieplne ciał: Przewodnictwo cieplne. Kalorymetrja. Zmiana faz. Rozszerzalność cieplna. Ciała stałe. Pierwiastki i związki podwójne. Atomy i cząsteczki. Redukcje związków podwójnych. Przemiany jednych związków podwójnych w inne. Związki potrójne, ich synteza, własności i rozkład.

Michalski W.: Przyroda martwa. Podręcznik dla klas wyższych szkół średnich. Zeszyt II. Część I. Materiał doświadczalny dla nauczyciela. 1925. Str. 80. Zł. 3,60.

Treść: Galwanizm. Elektrotechnika. Elektrochemja. Reakcje międzyjonowe. Utlenienie katjonu na anjon. Rozkład anjonu. Związki wodoru z azotowcami.

Zillinger W.: Zbiór ćwiczeń z fizyki dla szkół powszechnych. Z 115 rycinami. 1930. Str. 136. Zł. 3,60.

Dodatnie wyniki, uzyskane przez wydanie zbiorów ćwiczeń z zakresu fizyki dla użytku szkół średnich, skłoniły autora do opracowania analogicznego zbioru zadań dla uczniów szkół powszechnych. Podręcznik niniejszy zawiera 149 ćwiczeń ze wszystkich działów fizyki i dostosowany jest ściśle do programu ministerjalnego. Obfitość materiału, liczne ilustracje, objaśniające tekst, oraz niewielka ilość przyrządów, potrzebnych do prowadzenia ćwiczeń, czyni z tej książki aktualne i pożyteczne wydawnictwo.

Halaunbrenner M.: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Optyka. Z 68 ryc. i 12 tablicami. 1930. Str. 124. Zł. 5,60.

Halaunbrenner M.: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Magnetyzm. Elektryczność. Z 83 ryc. i 13 tablicami. 1930. Str. 140. Zł. 7,20.

Halaunbrenner M.: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Ciepło. Z 48 ryc. i 19 tablicami. 1931. Str. 140. Zł. 6,80.

Dotychczasowe trzy części tego podręcznika, który będzie kontynuowany, zawierają ćwiczenia z nauki o optyce, magnetyźmie, elektryczności, oraz ciepłe, opracowane obszernie i szczegółowo, a przeznaczone dla wyższych klas szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół technicznych. Wszystkie ćwiczenia przerabiał autor przez kilka lat w nauce szkolnej, skąd wielka praktyczność podręcznika. Dodatnią stroną ćwiczeń stanowi łatwość wykonania ich stosunkowo prostymi środkami. Treść książki uzupełniają tablice ważniejszych stałych magnetycznych i elektrycznych.

Harałaszewski J.: Metodyka chemji. Biblj. Pedagogiczno-Dydaktyczna. T. VIII. 1932. Str. 460. Zł. 18,40.

Rzecz składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział pierwszy podaje krótki rys rozwoju ścisłego przyrodoznawstwa na tle ogólnych stosunków kulturalnych. W rozdziale drugim autor rozważa zagadnienia z zakresu metodologii chemji; omawia metody badania chemicznego, statykę i dynamikę chemiczną, atomistykę, naukę o pierwiastkach. Rozdział trzeci poświęcony został historycznemu przedstawieniu teorii nauczania chemji i praktyki szkolnej, przy czem podkreślić należy wysiłek zobrazowania stanu nauczania chemji w Polsce. Po takim przygotowaniu czytelnika autor kreśli główne wytyczne metodyki współczesnej wogóle i chemji w szczególności, buduje podstawy programu chemji szkolnej i daje przykład rozwinięcia programu dla wydziału matematyczno-przyrodniczego i humanistycznego gimnazjum wyższego. Dość szczegółowa bibliografja, dotycząca różnych działów chemji, zamyka książkę.

k. Propedeutyka filozofji

Bykowski Jaxa L.: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii. Dla gimnazjów i seminarjów nauczycielskich. Z 97 ryc. 1925. Str. 91. Zł. 2,80.

Jedyny w języku polskim tego rodzaju podręcznik. Ułatwia prowadzenie nauki psychologii drogą doświadczalną przy zastosowaniu metody indukcyjnej. Podstawowe wydawnictwo dla szkolnych pracowników psychologicznych.

Bykowski Jaxa L.: Wskazówki metodyczne do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii. Z 7 ryc. 1925. Str. 60. Wyczerpane.

Są to wskazówki dla nauczyciela propedeutyki filozofji, odnoszące się do prowadzenia lekcji na podstawie Podręcznika do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii tegoż autora. Książka ta odda olbrzymie usługi nauczycielom, gdyż zaoszczędza im wiele trudu a często zawodu i wskazuje najpraktyczniejszy sposób, w jaki nauczyciel może osiągnąć maximum korzyści z prowadzenia doświadczeń psychologicznych.

Sośnicki K.: Zarys logiki. Dla klas wyższych szkół średnich, ze szczególnem uwzględnieniem seminarjów nauczycielskich. Wydanie drugie. 1929. Str. 93. Zł. 2,60.

Jest to podręcznik, który dąży do przedstawienia zasad logiki tradycyjnej, ale równocześnie pragnie wytworzyć przejście od niej do nowoczesnych teoryj logicznych. Tak więc znajdziemy tu rzuty oka na logistykę i logikę indukcyjną, chociaż wyraźnie o nich autor nie wspomina, aby uczącemu nie utrudniać pracy nad materiałem logicznym, z natury rzeczy dość wyęzającym. Dzięki temu podręcznik daje gruntowną podstawę dla dalszego studjowania tych gałęzi logiki. Liczne zadania, dołączone do teorii, mogą przyczynić się bardzo do ćwiczenia w myśleniu formalnem i dlatego przestudjowanie tej książki jest niezbędne dla każdego nauczyciela, studjującego zagadnienia dydaktyczne i pedagogiczne.

Sośnicki K.: Wskazówki do rozwiązania zadań logicznych, zawartych w Zarysie logiki. 1926. Str. IV + 57. Zł. 3,20.

„Praca nie jest pełnem rozwiązaniem... zadań, ale podaje jedynie wskazówki do ich rozwiązania; w miejscach, które, jak praktyka okazała, przedstawiają zbyt duże trudności, podano szkic rozwiązania, który następnie można stosować do innych, analogicznych tematów. Lecz przeważnie jest to tylko szkic, a nie pełne rozwiązanie. Wymaga on jeszcze wmyślenia się i wypełnienia nieraz punktów, które tylko zaznaczono, i dlatego... przedstawia jeszcze dużo pola do samodzielnej pracy rozwiązującego zadania“. (Wstęp).

Witwicki W.: Zarys psychologii. Podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Z 49 ilustracjami w tekście. Wydanie trzecie. 1931. Str. 192. Zł. 5,40.

Jedyny oryginalny polski podręcznik psychologii, bez którego znajomości nie może się obyć żaden nauczyciel, chcący stosować praktycznie zdobyte współczesnej pedagogji.

l. Rysunki

Bobieńska N.: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej. Wydanie drugie. Z 7 tablicami w tekście, 10 tablicami poza tekstem, częścią barwnymi, i 12 rycinami. 1930. Str. 80. Zł. 8,—.

Treść: Przedmowa do II wydania. — Część I. Pierwszy rok nauczania. Projekt planu i rozkład pracy. — Część II. Drugi rok nauczania. Ilustracje i rysunki dowolne. Modelowanie. Wycinanki z modelu i z pamięci. Ćwiczenia dekoracyjne: Wycinanki, witraże, stemple. Ćwiczenia rozmachowe: Sprawność ręki, rysunek oburęczny. Projekt planu na II rok nauczania. — Część III. Trzeci i czwarty rok nauczania. Rysunek i malowanie z natury. Rysunki pamięciowe. Ćwiczenia dekoracyjne. Stylizacja. Ilustracje. Ćwiczenia rozmachowe. Projekt planu na III i IV rok nauczania.

m. Muzyka

Wysocki S.: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej. 1921. Str. 4 nlb. + 40. Zł. 0,75.

Treść: Przedmowa. Okres wstępny nauczania. Rytmika. Solfeż. Śpiewanie piosenek. Audycje muzyczne.

n. Praca ręczna

Bojarski B.: Technologia pracy ręcznej. Podręcznik dla nauczycieli robót ręcznych. Z 148 rycinami. 1924. Str. 152. Zł. 3,—.

Treść: Urządzenie pracowni do robót ręcznych. Przechowywanie narzędzi i materiałów. Utrzymywanie porządku w pracowni. Podział robót ręcznych. — Rozdział I. Roboty z drzewa: Stoły roboce. Narzędzia: Siekiery, topory, ciosaki, piły, noże, strugi, narzędzia, tarniki, pilniki, narzędzia miernicze, narzędzia wiertnicze, narzędzia pomocnicze. Ostrzenie narzędzi. — Rozdział II. Połączenia odporne: Połączenia na długość. Połączenia na szerokość. Połączenia kątowe na grubość. Wskazówki praktyczne do łącz. drzewnych. Wskazówki praktyczne do robót drzewnych. Roboty nożem. Roboty piłeczkowe. — Rozdział III. Materiały: O drzewie i jego budowie. Materiał drzewny. Klej stolarski. Papier szklisty. Kity. O farbowaniu drzewa. Matowanie wyrobów drzewnych. Zdobienie wyrobów drzewnych. Przerysowywanie wzorów. Imitowanie różnych gatunków drzew. — Rozdział IV. Roboty z papieru, kartonu i tektury: Narzędzia. Materiały. Sporządzanie papieru marmurkowego. Wycinanka. Roboty z kartonu. Roboty z tektury. Oklejanie papierem kolorowym. Ozdabianie robót

z tektury. Oprawa książek. Ozdoby ehoinkowe. — Rozdział V. Roboty z różnych materiałów: Roboty z wiór drzewnych. Wyrób siatek drucianych. Roboty ze słomy. Zasuszanie kwiatów i roślin. O wyrobie farb. — Słownik polsko-niemiecki.

o. Gimnastyka

Törngren L. M.: Podręcznik gimnastyki. Spolszczyli z oryginału szwedzkiego H. Czechowiczówna i T. Dręgiewicz. Z 298 ilustracjami i 1 tablicą. 1926. Str. VIII + 520. Zł. 12,—.

Treść: Wstęp. I. O ruchu i jego znaczeniu dla rozwoju człowieka. II. O budowie ciała. III. O organach wewnętrznych i wpływie ruchu na nie. IV. O gimnastyce jako środka wychowawczym. V. O przyrządach gimnastycznych i ubraniu. VI. Rozkazy. VII. Terminologia. VIII. Nauczyciel i prowadzenie ćwiczeń gimnastycznych. — Ćwiczenia gimnastyczne. I. Postawy. II. Podział ćwiczeń gimnastycznych na grupy. III. Zasób ruchów gimnastycznych, zestawiony rodzajami grup, z opisem ćwiczeń. — Zabawy. Zabawy piłką. Zabawy z rzutami. Zabawy bieżne. Noszenie i zapasy. Kąpiel i pływanie. Środki ostrożności przy kąpeli. Ratowanie od utonięcia. Przywracanie do życia po wyratowaniu. — Programy lekcyjne. Lekeja gimnastyczna. Ćwiczenia rządowe i ustawiania. Programy lekcyjne dla mężczyzn. Przykłady lekeji. Programy lekcyjne dla kobiet. Programy lekcyjne dla szkół powszechnych. Przyrządy gimnastyczne. Opis ćwiczeń gimnastycznych.

Piasecki E.: Zabawy i gry ruchowe dzieci i młodzieży. Ze źródeł dziejowych i ludoznawczych, przeważnie rodzimych, i z tradycji ustnej. Wydanie trzecie, poprawione i rozszerzone. 1922. Str. 232. Zł. 2,50.

Treść: Słowo wstępne. — Źródła. — A. Część ogólna. Istota i znaczenie gier i zabaw ruchowych. II. Wskazówki wychowawcze. III. Wskazówki zdrowotne. IV. Ogrody jordanowskie. V. Technika prowadzenia gier. VI. Niektóre nazwy, znaki i skrócenia. — B. Część szczegółowa. I. Zabawy i gry chodne. II. Zabawy i gry taneczne. III. Gry bieżne. IV. Gry skoczne. V. Gry kopne. VI. Gry z mocowaniem. VII. Gry rzutne. VIII. Gry z podbijaniem.

IV. Organizacja szkolnictwa

Sliwiński F.: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce Odrodzonej. Podręcznik dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego. Wydanie drugie. 1929. Str. 164. Zł. 5,60.

Treść: Postanowienia oświatowe konstytucji marcowej. — A. Zarząd szkolnictwa. 1. Ministerstwo W. R. i O. P. 2. Władze szkolne drugiej instancji. 3. Władze szkolne pierwszej instancji. — B. Ustrój szkolnictwa. I. Szkolnictwo powszechne. 1. Obowiązek szkolny. 2. Zakładanie i utrzymywanie szkół powszechnych. 3. Organizacja szkół powszechnych. 4. Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych. 5. Obowiązki i prawa nauczycieli szkół powszechnych. II. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące. III. Szkolnictwo zawodowe. IV. Szkolnictwo wyższe. — Braki w ustawodawstwie szkolnym. Skorowidz alfabetyczny.

Kwiatkowski S.: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego. 1925. Str. 64. Zł. 2,—.

Treść: Wychowanie jako czynnik narodowy i państwowo-twórczy. Warunki wychowania w Polsce. Ustrój szkolnictwa w innych krajach. Dane statystyczne o szkolnictwie w Polsce niepodległej. Zestawienie danych statystycznych. Szkoła powszechna i jej cele. Szkoła średnia i jej cele. Projekt zmiany ustroju szkoły średniej.

Konarski K.: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne. 1924. Str. 56. Zł. 2,50.

Zawiera najważniejsze dane z historii i ustroju szkolnictwa polskiego, uwzględniając głównie czasy zaboru oraz dobę dzisiejszą. Autor omawia szkoły normalne, zawodowe, średnie i wyższe, a treść ilustruje licznymi zestawieniami statystycznymi.

Łoziński E. i Stankiewicz Z.: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące organizacji oświaty i szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej. T. I. Rok 1917—1920. 1922. Str. 2 nlb. + IV + 894. Zł. 9,—.

Treść: Przedmowa. Objasnienia skróceń. I. Ustrój władz szkolnych i organizacja szkolnictwa. II. Wychowanie przedszkolne i opieka nad dziećmi i młodzieżą. III. Szkolnictwo powszechne, seminarja i kursy nauczycielskie. IV. Szkolnictwo ogólnokształcące. V. Szkolnictwo zawodowe: A. Szkoły, podległe Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. B. Szkoły, podległe Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych. C. Szkoły, podległe Ministerstwu Kultury i Sztuki. D. Szkoły, podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. E. Szkoły, podległe Ministerstwu Zdrowia Publicznego. F. Szkoły, podległe Ministerstwu Spraw Wojskowych. VI. Szkolnictwo wyższe. VII. Szkoły dla głuchoniemych, ociemniałych i t. p. VIII. Szkoły mniejszości narodowych. IX. Szkoły wyznaniowe (niekatolickie). X. Higijena szkolna, wychowanie fizyczne i kultura cielesna. XI. Organizacja nauki. XII. Sprawy osobowe. XIII. Sprawy ogólne. Skorowidze: Skorowidz chronologiczny. Skorowidz rzeczowy. Wykaz nazwisk. Wykaz rozporządzeń pominiętych. Najważniejsze omyłki druku.

Dobrowolski St.: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego. Wydanie II, zmienione. 1922. Str. 43. Zł. 0,70.

Książka niniejsza omawia wszystkie czynniki, wpływające na należyty rozwój szkolnictwa powszechnego, a mianowicie uświadomienie ludności, środki materialne i charakter nauczyciela, zatrzymując się głównie na tym ostatnim. Roztrząsanie w tym kierunku idzie po linii zagadnień ilości nauczycieli, kwalifikacji tychże i środków do osiągnięcia dostatecznej ich liczby. W końcowym, najważniejszym ustępie omawia autor warunki rozwoju stanu nauczycielskiego, a mianowicie właściwy dobór ludzi, dobroć szkół zawodowych i stworzenie odpowiednich warunków życia dla nauczycielstwa.

Hellman J.: Ustrój szkolnictwa w Anglii. 1924. Str. 55 + 1 nlb. Wyczerpane.

Autor zebrał w krótkiej lecz treściwej formie wszystkie wiadomości o ustroju szkolnictwa w Anglii, jakie tylko nauczycielowi i wogóle człowiekowi interesującemu się rozwojem polskiego i obcego szkolnictwa są potrzebne. Treść książki nasuwa niejedną pożyteczną myśl; może być ona przyczyną reform w dziedzinach, które mimo dotychczasowych prób i eksperymentów dalekie są od idealnego stanu.

Suchodolski B.: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech. 1927. Str. 120. Zł. 4,80.

Treść: Przedmowa. Cel książki. — Wstęp. Historia zewnętrzna reform. I. Źródła przebudowy. II. Ogólna charakterystyka reformy. III. Zmiany ustroju szkolnego. IV. Rozszerzenie i pogłębienie materiału nauczania. V. Właściwości dydaktyczne. VI. Krytyka konserwatystów. VII. Krytyka postępowców. VIII. Uwagi i wnioski. — Wiadomości bibliograficzne.

Matura na podstawie nowego regulaminu. Regulamin gimnazjalnych egzaminów dojrzałości z dnia 19 grudnia 1926. Wstępem i komentarzem zaopatrzył K. Zbierski. Wydanie drugie, uzupełnione. 1926. Str. 56. Zł. 1,—.

Obejmuje regulamin i objaśnienia do tegoż. Książeczka nieodczowna tak dla każdego nauczyciela, jak i abiturjenta.

O obowiązku szkolnym. Ustawa z dnia 7 lutego 1919. Rozporządzenia i instrukcje Min. W. R. i O. P. w przedmiocie wykonywania obowiązku szkolnego. Wskazówki i instrukcje dla Rad szkolnych, Dozorów szkolnych, Opiek szkolnych i kierowników publicznych szkół powszechnych. Zebrał i objaśnił K. Juszczański. 1923. Str. 88 + 4 tablice. Zł. 1,30.

Pożyteczna i potrzebna książeczka zawiera dwanaście ustaw, oraz rozporządzeń, dotyczących obowiązku szkolnego, zakładania i utrzymywania szkół powszechnych, prowadzenia metryk i innych spraw dotyczących szkolnictwa powszechnego.

Janiszewski T.: Stan nauczania higieny w wyższych zakładach naukowych w Polsce w 1922—23 r. 1924. Str. 51. Wydawnictwo zakupione. Zł. 1,—.

Dyboski R.: Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Wrażenia i refleksje. 1930. Str. 333 z 1 mapką. Zł. 13,—.

Zawiera dłuższy rozdział o ustroju wyższych uczelni i życiu uniwersyteckim w najszerszym tego słowa znaczeniu.

Wąsowicz J. i Zierhoffer A.: Świat w cyfrach. Rocznik 1930. 1930. Str. VIII + 104. Zł. 5,60.

Zawiera dane statystyczne, dotyczące szkolnictwa i oświaty w Polsce, oraz analfabetyzmu tak u nas, jak i w innych krajach świata.

ZESTAWIENIE ZAGADNIENI PEDAGOGICZNYCH

Uwagi wstępne

Obecny katalog ma na celu ułatwienie pracy studującym zagadnienia pedagogiczne. Pozwoli on orjentować się w bogatym materiale wydawnictw pedagogicznych S. A. Książnica-Atlas zarówno osobom, zajmującym się pedagogiką teoretycznie, jak i praktykującemu nauczycielowi, który dzięki niemu może łatwo znaleźć rozwiązanie zagadnień, jakie codzienne życie szkolne mu nasuwa.

Katalog zestawia materiał, zawarty w wydawnictwach S. A. Książnica-Atlas, według treści zagadnień. Czytelnik znajdzie w nim jednak pewne wskazówki, umożliwiające mu korzystanie także z innych wydawnictw polskich i zagranicznych. Ułatwi mu to podane w dziale A. I. szczegółowe zestawienie bibliografji, zawartej w wydawnictwach S. A. Książnica-Atlas. Wzorem dla obecnego Katalogu stało się urządzenie Biblioteki Instytutu Wiedzy Pedagogicznej J. J. Rousseau'a w Genewie, kierowanej przez prof. Claparède'a, które przystosowano do potrzeb naszych. Jest to pierwsze wydawnictwo tego rodzaju nie tylko w Polsce, ale i w Europie.

Przypisujemy mu szczególne znaczenie, zwłaszcza dzisiaj, kiedy sprawy pedagogiczne z dnia na dzień stają się coraz bardziej aktualne, nie tylko dla zawodowych nauczycieli i pedagogów, lecz i dla szerokiego ogółu. Obok lektury beletrystycznej i politycznej, lektura pedagogiczna rozpowszechnia się coraz bardziej i staje się codzienną niemal potrzebą każdego człowieka. Zyskuje ona coraz

więcej zwolenników nie tylko wśród świata nauczycielskiego, lecz przenika także do rodziców, polityków, organizatorów zbiorowej pracy społecznej, w przemyśle i handlu. Wszędzie tam, gdzie musi współpracować pewna grupa ludzi, zasady wychowawcze okazały się lepszym środkiem harmonizacji tej pracy, niż legalizm lub przymus materialny. Jest ona jednak tak bogata i tak wielostronna, że potrzeba wskazówek, co czytać i gdzie szukać odpowiedzi na zagadnienia aktualne, które wysuwają szczegółowe, bieżące wypadki życia w domu, szkole lub w organizacji pracy, lub też zagadnienia wychowawcze, rozwijające się na szerszej arenie, bo w całości życia społecznego i państwowego. Wskazówki te znajdzie czytelnik w obecnym katalogu.

Z pewnością przyniesie on też niemałą korzyść wszystkim, urządzającym zebrania, kółka, pogadanki i konferencje w sprawach pedagogicznych. Bardzo często spotykają się oni z trudnościami, złączonymi z doбором tematu i zestawieniem potrzebnej dla niego literatury. Te przedwstępne prace wymagają nieraz więcej czasu i zabiegów, niż samo opracowanie tematu. Często też niewystarczające zestawienie źródeł, na których opracowujący referaty mogą się oprzeć, powoduje jednostronne lub częściowe tylko opracowanie tematu. Obecny katalog pomaga w zestawieniu potrzebnego materiału treściowego i usuwa możliwe niedokładności, a sugerując idee, związane z różnymi zagadnieniami, rozszerza horyzonty myśli pedagogicznej.

Na początku katalogu zamieszczamy spis rzeczy, który informuje czytelnika o rodzaju i doborze tych zagadnień. W odpowiednich miejscach w samym tekście zaznaczono odmiennym drukiem wyrazy, stanowiące hasła bardziej szczegółowych problemów. Chcąc zająć się pewnym zagadnieniem i opracować je według wskazówek katalogu, często nie można będzie ograniczyć się tylko do nagłówek lub treści, wymienionej w danym dziale, ustępie, czy paragrafie katalogu. Każdy z nich niemal jest tak ułożony, że prowadzi

do nowych zagadnień, stycznych względem głównej kwestji, tutaj poruszonej. Jakgdyby odroślami sięga on w inne pokrewne zagadnienia i przenosi czytelnika do nowych tematów, leżących często w zupełnie odmiennych działach. Tak np. zagadnienie pamięci (dział B. X. 3) prowadzi do zagadnienia uczenia się (dział F. II. 1), do zagadnień ćwiczenia i nawyku (dział C. VII) lub do testów (dział C. III. 2). Podobnie przy innych zagadnieniach spotykamy zawsze w treści katalogu terminy, które nam wskażą drogę w różnych kierunkach dla pokrewnych studjów. W tem znaczeniu katalog jest ułożony ekscentrycznie, gdyż od centralnego problemu prowadzi ku obwodowym, a od nich, przez granice zagadnienia, w zupełnie nowe kwestje. W ten sposób całość zagadnień pedagogicznych stanowi jeden ogromny obszar, złożony z różnych prowincyj, które są ze sobą złączone mnóstwem gościńców, dróg i ścieżek, pozwalających na łatwe przenikanie z jednej do drugiej i swobodne poruszanie się po całym terenie. Dobry piechur bez większych trudności potrafi przebyć cały ten wielki teren, jeżeli będzie się trzymał głównych gościńców i zdoła wybrać odpowiedni punkt wyjścia. Tym punktem wyjścia, który może dać perspektywę całości, to zagadnienia psychologiczne. Stanowią one jakgdyby podstawę dla innych działów, które koło nich się skupiają, jak prowincje dokoła stołecznego miasta.

Dla orientacji czytelnika katalogu podano zawsze na pierwszym miejscu samą treść zagadnienia, które pragniemy rozważać. Po niej idzie nazwisko autora, następnie tytuł dzieła, w którym należy szukać podanej treści. W końcu znajdują się liczby, odnoszące się kolejno do części, rozdziału i paragrafu danego dzieła. Ponieważ autorowie nie przestrzegają jednakowego oznaczania części, rozdziałów i ustępów w swych pracach, przeto także w katalogu musiano zachować ten niejednolity sposób kierowania czytelnika w odpowiednie miejsce dzieła. W pracach, które nie mają zupełnie numeracji rozdziałów i ustępów, ale które za-

chowały tytuły rozdziałów i ustępów, oraz w takich, które całkowicie zarzuciły podział całości na rozdziały i ustępy, czytelnik będzie mógł się orjentować według samych nagłówków, lub według zamieszczonych w tekście książki odpowiednich haseł, oznaczonych zwyczajnie odmiennym drukiem. Należy jeszcze podkreślić, że zazwyczaj nie wystarczy przeczytać tylko ten rozdział lub ustęp, który podano w obecnym katalogu. Mogą do takiego traktowania sprawy ograniczyć się tylko osoby, mające wielką wprawę w pracy naukowej, które z przeczytania jednego, często ze środka książki wyjętego ustępu potrafią się już należycie zorientować, o co autorowi idzie i w jaki sposób ze sprawą się załatwiać. Naogół trzeba będzie się zaznajomić z całością danej książki, aby móc należycie ująć właściwą myśl autora i jego stanowisko w rozwiązaniu badanej kwestji.

Oddając do użytku czytelników obecny katalog, wyrażamy nadzieję, że spełni on zadania, dla których powstał, i będzie przez szerokie sfery nim zainteresowane życzliwie przyjęty. Ponieważ przy tak olbrzymiej pracy, jak obecna, wymagającej zgrupowania tak wielu szczegółów i tak wielkiego nakładu wysiłku i uwagi, pomyłki i niedokładności są nieuniknione, przeto prosimy naszych czytelników, aby o wszystkich dostrzeżonych usterkach zechcieli nas uwia-domić. Wdzięczni również będziemy za wszelkie uwagi i życzenia, odnoszące się do innych spraw, związanych z obecnym wydawnictwem, a więc np. co do układu katalogu, jego treści, ułatwienia techniki poszukiwania w nim, uzupełnienia jego treści i podobnych.

Uwagi te będą wykorzystane przy następnym wydaniu Katalogu-Przewodnika, względnie przy wydaniu jego uzupełnień, jakie będą wychodziły w miarę ukazywania się dalszych wydawnictw pedagogicznych S. A. Książnica-Atlas.

A. Dział ogólny

I. Bibliografja

1. Ogólne

- Bibliografja pedagogiczna:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Encyklopedje:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1923.
- Czasopisma pedagogiczne:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Czasopisma naukowo-dydaktyczne:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Czasopisma pedagogiczne dla wychowawców:** A. Karbowski: *Bibliografja ped.*, III, 2.
- Czasopisma oświatowe:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Czasopisma dla młodzieży:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
- Organy młodzieży szkolnej:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Pisma harcerskie:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Pisma dla dzieci i młodzieży:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 4 — 1926/7.
- Pisma pozaszkolnych zrzeszeń młodzieży:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Pisma młodzieży akademickiej:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Kalendarze dla pedagogów i młodzieży szkolnej:** A. Karbowski: *Bibliografja ped.*, VIII, 2.
- Naukowe instytucje pedagogiczne:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 4 — 1926/7.

2. Pedagogika

- Pedagogika ogólna:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Umiejętne podstawy oraz teorie pedagogiki i dydaktyki:** pedagogja, psychologja wychowawcza, higiena szkolna, antropologja, fizjologja, etyka, socjologja: A. Karbowski: *Bibliografja ped.*, V, 1, 2.

- Pedagogika i pedagogja: A. Karbowski: Bibliografia ped., XIV, 3.
Pedagogja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1922, t. 2 — 1923, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Psychologia dziecka i młodzieży: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Bibliografia, odnosząca się do poznania indywidualności dzieci: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
 Psychologia dziecka i kryminologia: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Badanie zmęczenia: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego. Wstęp.
 Literatura przedmiotu rozwoju psychologicznego młodzieży: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży.
 Prace Józefy Joteyko: S. Sedlaczek i J. Skowronkówna: Bibliografia prac Józefy Joteyko. Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Psychologia grupy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy.
 Antropometria: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

3. Historia wychowania

- Historja wychowania:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Historia pedagogiki i pedagogji: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XIV, 4.
Życiorysy historyków wychowania: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Wychowanie i szkoły w ziemiach polskich: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1.
 Całość dziejów pedagogicznych polskich i obrazy kilkuokresowe: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 a.
 Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie.
 Wychowanie w wiekach średnich: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 b.
 Wychowanie w czasach humanizmu i reformacji: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 c.
 Wychowanie w wieku XVII i XVIII: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 d.
Epoka wielkiej reformy: S. Lempicki: Epoka wielkiej reformy.
 Wychowanie w czasach S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, 1 e.

- Towarzystwo do ksiąg elementarnych: Z. Borek-Rytlowa: Działalność Twa do ksiąg elementarnych za czasów Dyrekcji Ed. Narod. (1812—15): Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.
 Wychowanie w czasie Księstwa Warszawskiego: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, f.
 Wychowanie w Rzeczypospolitej Krakowskiej: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 g.
 Wychowanie w całej Polsce poroźbiorowej: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna I, 1 h.
 Wychowanie i szkoły w dzielnicach austriackiej, pruskiej i rosyjskiej: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 j, k.
 Wychowanie i szkoły w kolonjach polskich: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 1 l.
 Wychowanie i szkoły zagranicą: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, I, 2.

4. Dydaktyka

- Dydaktyka ogólna:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Dydaktyka i metodyka: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XIV, 2.
 Wychowanie intelektualne. Nauczanie, egzaminowanie i klasyfikowanie. Samokształcenie. A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 1.
Metoda projektów w nauczaniu: A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu.
Plan daltoński: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego.
 Zasady nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania.
 Uczeń i klasa: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa.
 Bibliografia, dotycząca błędów uczniów. B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.

5. Zagadnienia wychowawcze

- Zagadnienia wychowawcze:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Wychowanie w szkole: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Wychowanie estetyczne: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Wychowanie moralne: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

- Wychowanie narodowe i obywatelskie: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Karność szkolna: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Szkola i rodzina: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Dom a sprawy wychowania: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, III, 3.
- Internat: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.

6. Szkolnictwo

- Szkolnictwo w Polsce: Roczn. Ped. ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Statystyka szkolnictwa w Polsce: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Szkolnictwo prywatne: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
- Szkolnictwo polskie poza Rzeczpospolitą Polską: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
- Szkolnictwo u innych: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.

7. Nauczycielstwo

- Nauczycielstwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wychowawstwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Kierownictwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Wizyty: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Konferencje. Zjazdy wspólne: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Kształcenie i dokształcanie nauczycieli: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Nauczyciele i czynniki pedagogiczne pozaszkolne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, III, 1—4.
- Stan, zawód i stowarzyszenia nauczycielskie: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, III, 1.
- Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Kształcenie nauczycieli szkół średnich: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.

- Kształcenie nauczycieli szkół specjalnych i szkół zawodowych: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3.
- Warunki bytu i stanowisko nauczycieli: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 4 — 1926/7.
- Stabilizacja: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
- Związki nauczycielskie: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Organizacje nauczycielskie: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

8. Organizacja

- Organizacja szkolnictwa i administracja szkolna: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Administracja: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Ustawodawstwo szkolne: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Władze szkolne: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Samorząd: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wewnętrzna administracja szkolna przy poszczególnych typach szkół: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.

9. Metody. Reformy

- Metody i systemy nauczania: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
- Szkola i kościół: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925.
- Spółczesność, państwo i kościół a sprawy pedagogiczne i szkolne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, III, 4.
- Ogólny bieżący stan wychowania i szkół, krytyka tegoż i dążenie do reform w ziemiach i kolonjach polskich i poza niemi: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, II, 1—2.
- Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech.
- Szkoły zreformowane oraz szkoły i wychowanie nowego typu zagranicą i w Polsce: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, II, 3.
- Szkoły i wychowanie koedukacyjne zagranicą i w Polsce: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, II, 4.
- Wychowanie religijno-moralne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 3.
- Wychowanie społeczno-narodowe: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 4.

- Wychowanie estetyczne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 2.
- Wychowanie płciowe: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 6.
- Psychologia wieku dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania.
- Wychowanie kobiet: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 7.
- Wychowanie praktyczno-zawodowe: Handlowe, kupieckie, przemysłowe, rzemieślnicze, rolniczo-ogrodnicze i inne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 8.
- Świat pedagogiczny w polskiej literaturze pięknej: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, II, 5.

10. Urządzenia wewnętrzne szkoły

- Sprawa rozbudowy szkolnictwa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
- Budynek szkolny: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Urządzenie szkoły: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
- Ogólne środki dydaktyczne i pedagogiczne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VII.
- Zbiory naukowe, ogrody, przybory szkolne, malowanki i obrazki: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VII, 1.
- Urządzenie zbiorów: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
- Ogrody szkolne: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
- Ogrody szkolne: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Literatura, odnosząca się do ogrodów szkolnych: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Parki, boiska, zabawy i gry: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VII, 3.
- Biblioteka szkolna: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Pomoce naukowe: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Pracownia fizyczna i chemiczna w szkole średniej: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna.
- Pracownie: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
- Wystawy: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

11. Higiena i wychowanie fizyczne

- Higiena szkolna: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Higiena książki: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
- Wychowanie fizyczne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VI, 5.
- Walka z gruźlicą: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Alkoholizm: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Przeciążenie: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925.
- Gimnastyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Przysposobienie wojskowe: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Sport: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Zabawy i gry ruchowe: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe.

12. Życie młodzieży

- Życie młodzieży: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Życie młodzieży szkół niższych, wyższych i akademickich: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IV, 1—2.
- Uroczystości szkolne: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Organizacje młodzieży: Roczn. Ped. ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Organizacje młodzieży akademickiej: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Organizacje młodzieży wiejskiej: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Samorząd uczniowski. Kooperatywa. Kasa oszczędności: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wycieczki szkolne: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Sporty, majówki, wycieczki: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VII, 4.
- Wycieczki: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
- Harcerstwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Y-M-C-A: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Literatura rozrywkowa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.

- Opieka nad młodzieżą:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Opieka nad dzieckiem:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Opieka nad kalekami:** Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Opieka nad dziećmi opuszczonymi:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Opieka nad matką i niemowlęciem:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Opieka nad młodzieżą akademicką:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

13. Rodzaje szkół

a. Przedszkole

- Przedszkole:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

b. Szkolnictwo powszechne

- Szkolnictwo powszechne:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Organizacja szkolnictwa powszechnego:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924, t. 4 — 1926/7.
- Programy i dydaktyka szkolnictwa powszechnego:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wychowanie upośledzonych:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1923, t. 4 — 1926/7.

c. Szkolnictwo średnie

- Szkolnictwo średnie ogólno-kształcące:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 4 — 1926/7.
- Organizacja szkolnictwa średniego ogólno-kształcącego:** Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Programy szkolne w szkolnictwie średnim:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Egzaminy w szkolnictwie średnim:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 4 — 1926/7.
- Bibliografia, odnosząca się do zagadnienia egzaminowania:** B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VI.
- Bibliografia, odnosząca się do klasyfikacji uczniów:** B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.

- Rady pedagogiczne w szkolnictwie średnim:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Opiekunowie klasy:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
- Podział roku szkolnego. Klasyfikacja:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3.
- Sprawozdania szkolne z poszczególnych szkół średnich:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

d. Szkolnictwo zawodowe

- Szkolnictwo zawodowe:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Szkoły techniczne:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Szkolnictwo handlowe:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924, t. 4 — 1926/7.
- Szkoły rolnicze:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Szkolnictwo artystyczne i budowlane:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Szkolnictwo wojskowe:** Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Szkoły rzemieślnicze:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
- Szkoły rybackie:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.

e. Szkolnictwo wyższe

- Szkolnictwo wyższe:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Przygotowania do studiów uniwersyteckich:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1923.

f. Oświata pozaszkolna

- Oświata pozaszkolna:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Stan pracy oświatowej w Polsce:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Stan pracy oświatowej z granicą:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5.
- Oświata ludowa:** A. Karbownik: Bibliografia pedagogiczna, VI, 9.
- Źródła, odnoszące się do statystyki szkolnictwa:** J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach.

- Czytelnictwo dzieci i młodzieży szkolnej. Wydawnictwa młodzieży:
 A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VII, 6.
 Rola samorządu a oświata pozaszkolna: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
 Nauczycielstwo a oświata pozaszkolna: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924, t. 4 — 1926/7.
 Towarzystwa oświatowe: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Kształcenie pracowników oświatowych: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Biblioteki. Czytelnictwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5.
 Domy ludowe. Muzea: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Samokształcenie: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1923, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Uniwersytety: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Gotowe odczyty: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Wykłady: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1925.
 Kursy dla dorosłych: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Nauczanie dorosłych analfabetów: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Zwalczanie analfabetyzmu: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Teatry: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Teatr, odczyty, koncerty i fotografie: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VII, 5.
 Biblioteka teatrów włościańskich: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
 Kinematografy: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
 Praca oświatowa a wojsko: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.

14. Nauczanie poszczególnych przedmiotów

Nauczanie poszczególnych przedmiotów: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926.

a. Filozofja

Filozofja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 4 — 1926/7.
 Propedeutyka filozoficzna: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XIV, 1.

Psychologja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
Logika: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Etyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924, t. 4 — 1926/7.

b. Religja

Religja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Nauki w zakresie religji: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, VIII, 1—6.
 Programy i metodyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Podręczniki ogólne: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Katechizm: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2* — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Dogmatyka i liturgika: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
 Historia kościoła: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Pieśni i modlitewniki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Inne wyznania chrześcijańskie: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Religja wyznania mojżeszowego: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

c. Nauki społeczne

Nauki społeczne i prawne: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Polska współczesna: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

d. Humanistyka

Humanistyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922.
 Język polski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Programy i metodyka języka polskiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Uwagi ogólne do języka, literatury polskiej i powszechnej: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IX, 1.

- Elementarna nauka: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IX, 2.
- Czytanka i nauka w szkołach stopnia niższego: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IX, 3.
- Nauczanie czytania: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Mówienie i czytanie: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 — 1926/7.
- Metodyka elementarza: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Metodyka nauczania elementarzewego języka polskiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Nauczanie elementarne języka polskiego dorosłych: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Elementarze dla dzieci:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Elementarze dla dzieci: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
- Elementarze dla dorosłych: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5.
- Nauczanie pisma: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924, t. 4 — 1926.
- Piśmienne ćwiczenia na wszystkich stopniach nauki: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IX, 6.
- Język polski, oraz literatura polska i powszechna w szkołach średnich: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IX, 4.
- Nauczanie języka polskiego: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego.
- Metodyka nauczania głosowni opisowej: Z. Klemensiewicz: Metodyka nauczania głosowni opisowej.
- Lektura z języka polskiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wypisy dla szkoły powszechnej i gimnazjum niższego:** Roczn. Ped., ser. II, t. — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wypisy dla klas wyższych szkoły średniej: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wypisy dla dorosłych: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
- Wydatki szkolne pisarzy: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Gramatyka języka polskiego:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5.
- Gramatyka polska na wszystkich stopniach nauki: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, IX, 5.

- Pisownia:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Słowniki języka polskiego:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Stylistyka:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

e. Języki obce nowożytne

- Języki obce nowożytne:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Języki żyjące: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, X, 2.
- Język angielski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Literatura i wydania autorów angielskich: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Język niemiecki: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Podręczniki języka niemieckiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Wydania pisarzy niemieckich: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
- Ortofonja niemiecka: T. Benni: Ortofonja niemiecka.
- Metodyka języka francuskiego: S. Ciesielska-Borkowska: Język francuski.
- Wymowa francuska: T. Benni: Wymowa francuska.
- Język francuski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Podręczniki do nauki języka francuskiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Literatura. Wydania pisarzy francuskich: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Inne języki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

f. Starożytność klasyczna

- Starożytność klasyczna:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Język łaciński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
- Języki martwe: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, X, 1.
- Wydania i objaśnienia autorów klasycznych: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

- Język grecki: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Literatura dla języka greckiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Wydania autorów języka greckiego: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 4 — 1926/7.
 Język hebrajski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

g. Matematyka

- Matematyka:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Nauki matematyczne: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XI, 1—7.
 Nauczanie matematyki początkowej: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej.
 Arytmetyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Arytmetyka dla stopnia niższego: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Arytmetyka dla stopnia wyższego: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Algebra i trygonometria: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Nauczanie matematyki dorosłych i zawodowe: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Geometria: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

h. Przyrodoznawstwo

- Przyrodoznawstwo:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Metodyka i programy przyrodoznawstwa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Propedeutyka przyrody: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
 Astronomja i kosmografja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1923, t. 3 — 1924/5.
 Przyroda martwa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Książki uzupełniające do nauki przyrody martwej: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Nauki przyrodnicze: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XII, 1—6.

- Początkowa nauka o przyrodzie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Materiał nauki o przyrodzie i wzory pogadanki: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Metodyka początkowej nauki przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Podręczniki i inne książki, zawierające materiał przyrodoznawstwa na stopień I: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Podręczniki i inne książki, zawierające materiał przyrodoznawstwa na stopień II: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Badania, hodowla, wycieczki i urządzenie zbiorów: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Hodowla zwierząt i roślin, opieka nad zwierzętami, ochrona przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Przewodniki do oznaczania zwierząt, roślin i minerałów: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Atlasy przyrodnicze: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie.
 Fizyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Nauczanie o optyce, magnetyzmie i elektryczności: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka. Cz. II. Magnetyzm. Elektryczność.
 Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka. Cz. II. Magnetyzm. Elektryczność. Cz. III. Ciepło.
 Czytanki uzupełniające do nauki fizyki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3.
 Czytanki uzupełniające do nauki fizyki i chemji: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Radjo: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Zastosowanie praktyczne radja: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Bibliografia metodyki chemji: J. Harabaszewski: Metodyka chemji.
 Geologja i mineralogja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
 Chemja: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Chemja i mineralogja: Roczn. Ped. ser. II, t. 2 — 1923.

- Przyroda żywa: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Książki uzupełniające do nauki przyrody żywej: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Biologia: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Botanika: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Książki uzupełniające do nauki botaniki: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Pomoce szkolne do nauki botaniki: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
 Zoologia: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Czytanki uzupełniające do nauki zoologii: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Anatomja. Fizjologia. Higjiena: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Higjiena jako przedmiot nauki szkolnej: A. Karbowski: Bibliografja pedagogiczna, XIV, 5.
 Stan nauczania higjeny w wyższych zakładach naukowych w Polsce: T. Janiszewski: Stan nauczania higjeny w wyższych zakładach naukowych w Polsce.

j. Nauki stosowane

- Nauki stosowane:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Technologia: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Gospodarstwo domowe: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Roboty ręczne: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Ręczne roboty: A. Karbowski: Bibliografja pedagogiczna, XV, 5.
 Nauki handlowe: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Stenografja: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5.
 Stenografja polska: A. Karbowski: Bibliografja pedagogiczna, XV, 2.
 Kaligrafja: A. Karbowski: Bibliografja pedagogiczna, XV, 1.
 Rysunki wolnорęczne, malarstwo i rzeźba: A. Karbowski: Bibliografja pedagogiczna, XV, 3.

- Nauczanie rysunków w pierwszych latach w szkole powszechnej: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej.
 Buchalterja: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Rolnictwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 4 — 1926/7.

k. Sztuka

- Sztuka:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Sztuki plastyczne, rysunki, zdobnictwo: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Muzyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Śpiew: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Śpiewniki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

l. Literatura

- Literatura polska:** Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1923, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Zarysy literatury polskiej: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3.
 Charakterystyka pisarzy polskich: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Wydania pisarzy polskich: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Antologje pisarzy polskich: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3.
 Literatura powszechna: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3.

m. Historia

- Historja:** Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Zarysy ogólne historji polskiej: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Wydania źródeł historycznych: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5.
 Teksty źródłowe do nauki historji w szkole średniej: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Monografie i pogadanki historyczne: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.

Wydania i objaśnienia autorów: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Historia: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XIII, 1.
 Historia powszechna: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3,
 t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Propedeutyka historii: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1925, t. 4 —
 1926/7.
 Podręczniki i wypisy: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3.

n. Geografia

Geografia: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1922/3, t. 3 —
 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Geografia: A. Karbowski: Bibliografia pedagogiczna, XIII, 2.
Dydaktyka geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Czasopisma naukowo-pedagogiczne do dydaktyki geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Czasopisma dydaktyczno-geograficzne: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Czasopisma, popularyzujące geografję: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Czasopisma dla młodzieży, uwzględniające geografję w swej treści:
 S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Słownictwo geograficzne: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Dydaktyka geografji, opublikowana w polskim języku: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Dydaktyka geografji w obcych językach: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Dzieła naukowe geograficzne: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Czasopisma pedagogiczne do dydaktyki geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Dzieła pedagogiczne: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji.
Propedeutyka geografji: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 —
 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Podręczniki geograficzne dla stopnia średniego: Roczn. Ped., ser. II,
 t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Czytanki uzupełniające do nauki geografji. Monografie: Roczn. Ped.,
 ser. II, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
Geografia Polski: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 — 1924/5,
 t. 4 — 1926/7.
Monografie geografji: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1922/3, t. 3 —
 1924/5, t. 4 — 1926/7.

Wypisy i pomoce naukowe dla geografji: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 —
 1922/3, t. 3 — 1924/5, t. 4 — 1926/7.
 Literatura dla projekcji kartograficznych: T. Szumański: O naj-
 ważniejszych projekcjach kartograficznych, używanych w szkole.

II. Pedagogika. Nauki filozoficzne

Podręczna encyklopedia pedagogiczna: F. Kierski: Pod-
 ręczna encyklopedia pedagogiczna, t. I i II.

1. Ogólnie

Pedagogika jako nauka: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki,
 IV—VIII.
Pojęcie wychowania i pedagogiki: A. Danysz: O wychowaniu, § 1.
Pedagogika jako sztuka: A. Danysz: O wychowaniu, § 4.
Pedagogika jako umiejętność: A. Danysz: O wychowaniu, § 5.
Filozofja pedagogiki: J. Hoene-Wroński: Filozofja pedagogji, 1.
Stworzenie pedagogiki: J. Hoene-Wroński: Filozofja pedagogji, 2.
Pedagogika jako teoria wychowania narodowego: L. Zarzecki:
 Wstęp do pedagogiki, IX.
Pedagogika indywidualna i socjalna: A. Danysz: O wychowaniu,
 § 3.
Główne zadania pedagogiki: L. Zarzecki: Wstęp do pedago-
 giki, IV.
Pedagogika normatywna, pozytywna i genetyczna: L. Zarzecki:
 Wstęp do pedagogiki, VI.
Podział pedagogiki: A. Danysz: O wychowaniu, § 6.
Podział pedagogiki: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, IV.
Systematyka w pedagogice: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, VIII.
**Trzy działy systematyki pedagogiki: nomotetyka, teleologja i meto-
 dologja:** L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, VIII.
Metody w pedagogice: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, VI.
Ogólne metody pedagogiki doświadczalnej: L. Bykowski: Zasady
 pedagogiki doświadczalnej ze szczególnem uwzględnieniem szkoły
 polskiej, II.
Prawa i zasady w pedagogice i ich znaczenie: L. Zarzecki: Wstęp
 do pedagogiki, VII.
Prawo ogólne i indywidualne zjawiska w pedagogice: L. Zarzecki:
 Wstęp do pedagogiki, IX.
**Nomotetyka, teleologja i metodologja wobec warunków społecz-
 nych:** L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, IX.

Główne prądy w pedagogice współczesnej: B. Nawroczyński: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 3 — 1924/5.

Dwa prądy w pedagogice współczesnej: B. Nawroczyński: *Uczeń i klasa. Wstęp.*

2. Pedagogika i nauki filozoficzne

Nauki filozoficzne, ich wpływ i znaczenie dla pedagogiki: L. Zarzecki: *Wstęp do pedagogiki*, V.

Metoda filozoficzna, teleologiczna, historyczna, doświadczalna i ich wpływ na pedagogikę: L. Zarzecki: *Wstęp do pedagogiki*, VI.

Sztuka, filozofja a religja: G. Gentile: *Reforma wychowania*, X.

Kryzys wiary w naukę a filozofja w Niemczech: B. Suchodolski: *Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech*, I.

Dydaktyczna rola filozofji w Niemczech: B. Suchodolski: *Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech*, IV.

Wyszkolenie filozoficzne: B. Suchodolski: *Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech*, IV.

Przeniknięcie nauk pierwiastkiem filozoficznym: B. Suchodolski: *Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech*, IV, § 3.

Naturalistyczne pojęcie rzeczywistości: G. Gentile: *Reforma wychowania*, IV.

Idealistyczne pojęcie rzeczywistości: G. Gentile: *Reforma wychowania*, IV.

Jedność w przedmiotach materialnych i duchowych: G. Gentile: *Reforma wychowania*, V, VI.

Wiedza bezwzględna: G. Gentile: *Reforma wychowania*, VII.

Pojęcie logiki i metodologii: K. Sośnicki: *Zarys logiki*, XVIII.

Pozytywizm A. Comte'a: T. Kotarbiński: *Encyklopedia wychowawcza*, t. IX, zes. 10.

Pozytywizm polski: A. Drogoszewski: *Encyklopedia wychowawcza*, t. IX, zes. 10.

Nauki aposterjoryczne i aprioryczne: K. Sośnicki: *Zarys logiki*, XIX.

Nauki pomocnicze dydaktyki: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania. Wstęp.*

Psychologia postaci jako podstawa nowoczesnej pedagogiki: L. Dy-mek: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 3 — 1924/5.

Znaczenie badań nad rozwojem psychicznym dla psychologii teoretycznej: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży. Wstęp.*

Behaviourizm: S. Baley: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 4 — 1929.

Pedagogja i psychjatrja: L. Wachholz: *O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży. Wstęp.*

Nauki społeczne i ich związek z pedagogiką: L. Zarzecki: *Wstęp do pedagogiki*, V.

Nauki przyrodnicze i ich związek z pedagogiką: L. Zarzecki: *Wstęp do pedagogiki*, V.

Pedagogja a nauki lekarskie: L. Wachholz: *O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży. Wstęp.*

Rozwój pedagogiki oraz jej nauk pomocniczych: B. Nawroczyński: *Uczeń i klasa. Wstęp.*

3. Pedologia i pedagogika doświadczalna

Pedologia: P. Dąbrowski: *Nauka o dziecku*, I.

Stanowisko pedagogiki doświadczalnej: R. Rusk: *Pedagogika eksperymentalna*, I.

Istota i zadania pedagogiki doświadczalnej: L. Bykowski: *Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnym uwzględnieniem szkoły polskiej*, I.

Krytyka zasad i granice pedagogiki doświadczalnej: L. Bykowski: *Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnym uwzględnieniem szkoły polskiej*, III.

Badania szczegółowe w pedagogice doświadczalnej: L. Bykowski: *Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnym uwzględnieniem szkoły polskiej*, IV.

Przeszłość i przyszłość pedagogiki doświadczalnej: L. Bykowski: *Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnym uwzględnieniem szkoły polskiej*, IX.

Znaczenie pedagogiki doświadczalnej dla praktyki szkolnej: R. Rusk: *Pedagogika eksperymentalna*, I.

Stosunek pedagogiki doświadczalnej do psychologii, nauki o dziecku, antropologii: R. Rusk: *Pedagogika eksperymentalna*, I.

Bezsilność pedagogiki pozaanalitycznej wobec przedmiotów wychowania analitycznego: O. Pfister: *Psychanaliza na usługach wychowania*, I, C.

4. Psychologia dziecka

Psychologia dziecka: M. Lipska-Librachowa: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 1 — 1921.

Zadania psychologii dziecięctwa: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięctwa*, I.

Miejsce psychologii dziecięctwa w zespole dyscyplin psychologicznych: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, I.

Psychologia gromadzkosci: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV, 1.

Zakres psychologii zbiorowej: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, I.

5. Różne

Metody pedagogiki doświadczalnej: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, II.

Metody psychologii dziecięctwa: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, I.

Rozwój historyczny psychologii dziecięctwa: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, I.

Rozwój psychologii społecznej: J. Chałasiński w W. Mc Dougall'a: Psychologia grupy. Wstęp.

Zasadnicze kierunki w psychologii dziecięctwa: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, I.

Rozwój eksperymentów pedagogicznych: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, II.

Stopień trudności badań nad psychologią dziecka: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I, 3.

Dziecko jako przedmiot badań: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, II, 5.

Nauczyciel w roli badacza: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, II, 7.

Eksperymenty pedagogiczne: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX.

Eksperymenty psychologiczne: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VI.

O potrzebie stworzenia urzędu psychologa szkolnego: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I, 6.

Kurs psychopedagogiki dzieci anormalnych: M. Grzegorzewska: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Nauki psychologiczne w Państwowym Instytucie Pedagogicznym: J. Joteyko: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Historja wychowania: H. Orsza-Radlińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Historyczny rzut oka na socjologję: W. Mc Dougall: Psychologia grupy. Wstęp.

III. Historia i monografie pedagogiczne

1. Monografie

Mowa Joachima Chreptowicza do rektorów szkół wydziałowych w 1781 r.: J. Lewicki: Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

List Joachima Chreptowicza do uniwersytetu wileńskiego 1781 r.: J. Lewicki: Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

Doktor medycyny Paweł Czenpiński, członek Towarzystwa dla Ksiąg Elementarnych: A. Maciesza: Epoka wielkiej reformy.

Idea pedagogiczna ś. p. Matki Marceliny Darowskiej: Z. Pfauówna: Muzeum, rocz. XLI, zes. 3.

Ostatnia wola ks. Infułata Samuela Głowińskiego: L. Finkel: Epoka wielkiej reformy.

Wspomnienia z życia Józefy Joteyko: M. Stefanowska: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.

Józefa Joteyko jako psycholog eksperymentalny: S. Baley: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.

Józefa Joteyko jako pedagog: H. Radlińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.

Idee pedagogiczne F. Karpińskiego: F. Stopa: Muzeum, rocz. XLI, zes. 3.

Mowa ks. Hugona Kołłataja do Komisji Edukacji Narodowej w 1776 r.: J. Lewicki: Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

Memoriał St. Konarskiego w sprawie fundacji pijarskiej S. Głowińskiego we Lwowie: W. Konopczyński: Epoka wielkiej reformy.

List króla do S. Konarskiego i dwie mowy powitalne w czasie odwiedzin królewskich w Collegium Nobilium w Warszawie: F. Majchrowicz: Epoka wielkiej reformy.

Reforma szkolna ks. St. Konarskiego: F. Majchrowicz: Wielka reforma szkolna ks. S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, I.

List Jana Zamojskiego do rektora akademji w 1515 r.: M. Hornowska: Materiały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

Pośmiertna misja H. Sienkiewicza: J. Woroniecki: Około kultury mowy ojczystej, X.

Jana Sniadeckiego: Zbiór życia i zasług X. A. Żołędziowskiego 1784 r.: L. Kamykowski: Materiały źródłowe do dziejów szkolnictwa w Polsce.

- F. Froebel: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, I, 1.
- Dary F. Froebła: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, I, 1.
- Zasady wychowawcze Froebła: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.
- Pogląd F. Froebła na wychowanie wczesnego dzieciństwa: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, I, 1.
- Lew Tołstoj a swoboda w wychowaniu: A. Ferrière: Samorząd uczniowski. Dodatek.
- Filologizm i realizm do XIX w.: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, III, 1.
- Humanizm i realizm XIX i XX w.: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, III, 2.
- Historja dydaktyki ogólnej: B. Nawroczyński: Zasady nauczania.
- Zarys historyczny metodyki chemji: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, III.
- Wychowanie fizyczne w starożytności, średniowieczu i czasach nowożytnych: G. Gentile: Reforma wychowania, IX.

2. Komisja Edukacyjna

- O Komisji Edukacyjnej 1778—1791: M. Hornowska: Materiały źródłowe do dziejów szkolnictwa i wychowania w Polsce.
- Komisja Edukacji Narodowej: F. Majchrowicz: Wielka reforma szkolna ks. S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, II.
- Ustanowienie Komisji Edukacyjnej i pierwsze jej prace: F. Majchrowicz: Wielka reforma szkolna ks. S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, II A.
- Twórcy i główni pracownicy Komisji Edukacyjnej: F. Majchrowicz: Wielka reforma szkolna ks. S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, II B.
- Treść ustaw Komisji Edukacyjnej: F. Majchrowicz: Wielka reforma szkolna ks. S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, II C.
- Dole i niedole Komisji Edukacyjnej: F. Majchrowicz: Wielka reforma szkolna ks. S. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej, II D.
- Działalność Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych 1812—1815: Z. Borek-Rytłowa: Materiały źródłowe do dziejów szkolnictwa i wychowania w Polsce.

- O Liceum Krzemienieckiem: S. Szczepanowski: Myśli o odrodzeniu narodowem, VII.
- Projekt niezależnej szkoły obywatelskiej w Galicji w epoce metternichowskiej: E. Kucharski: Epoka wielkiej reformy.
- Szkolnictwo polskie pod zaborem austriackim w czasie Komisji Edukacji Narodowej: F. Majchrowicz: Epoka wielkiej reformy.

3. Dzieje szkolnictwa w Polsce w ostatniej dobie

- Nauczanie w Polsce w XIX wieku: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo polskie w czasie wojny: K. Konarski: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Wpływ wielkiej wojny na szkolnictwo w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Objęcie nauczania w Polsce przez władze polskie: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Ewakuacja niemiecka w r. 1918 a szkolnictwo polskie: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Polska oświata i szkolnictwo w latach 1831—1914: M. Straszewski: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 4—8.
- Oświata i szkolnictwo w Polsce w latach 1914—1921. Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Stan szkolnictwa i oświaty w Wielkopolsce i na Pomorzu. 1914—1921: S. Łęgowski: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Oświata i szkolnictwo w Małopolsce. 1914—1920: L. Bykowski: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Królestwo Kongresowe. Szkolnictwo od wybuchu wojny do 1921 r.: K. Konarski: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Szkolnictwo pod zaborem rosyjskim: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkoły prywatne w dawniejszem Królestwie Polskiem: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo i oświata na Śląsku Cieszyńskim od XIV wieku do chwili niepodległości: F. Popiołek: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Oświata polska na Rusi w okresie wojny. 1914—1921: J. Kornecki: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
- Szkolnictwo i oświata na ziemiach wschodnich w okresie od 1 października 1919—1920: L. Zarzecki: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.

- Oświata i szkolnictwo na emigracji w Rosji. 1915—1918: F. Kierski: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 9.
 Szkolnictwo polskie poza Rzeczpospolitą Polską: E. Zdrojewski: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

IV. Kronika pedagogiczna

- Kronika pedagogiczna za rok 1921: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Kronika pedagogiczna za rok 1922/3: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
 Kronika pedagogiczna za rok 1924/5: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Kronika pedagogiczna za rok 1926—1928: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.
 Protokół I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów w Warszawie w 1924 r.: W. Kopczeński: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
 Protokół II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów w Krakowie w 1930 r.: M. Tazbir: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

V. Nauczyciel. Kształcenie nauczycieli

1. Typ i właściwość nauczyciela

- O typie nauczyciela wychowawcy: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, X.
 Analiza cech głównych pojęcia wychowawcy pod względem fizycznym, psychologicznym i moralnym: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, X.
 Właściwości, jakie powinien posiadać nauczyciel: S. Dobrowolski: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego, III.
 O charakterze i powinnościach nauczyciela: M. Kwintyljan: O wykształceniu mowy, II, 2.
 Właściwości intelektualne nauczyciela wychowawcy: W. Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy, V.
 Kultura umysłowa nauczyciela: G. Gentile: Reforma wychowania, I.
 Właściwości uczuciowe i woli nauczyciela wychowawcy: W. Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy, IV.
 Temperament u nauczyciela wychowawcy: W. Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy, VI.

- Ustosunkowanie się do zawodu nauczyciela wychowawcy: W. Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy, III.
 Warunki, potrzebne wychowawcom: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.
 Typ wychowawcy, pożądany dla polskiego wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, X.
 Dwa typy wychowawców, jakie daje historia wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, X.
 Uczeń czy książka miarą wartości nauczyciela: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, VIII.
 Ankieta C. Huguenina, M. Ulrycha, F. Schneidera i M. Librachowej w sprawie uzdolnienia nauczyciela wychowawcy: W. Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy, VII. Dodatek.
 Ankieta w sprawie uzdolnień zawodowych nauczyciela wychowawcy: W. Dzierzbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy, II.
 Wiedza i intuicja u nauczyciela: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
 Wychowawcy przeciętni: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
 Gimnazjarcha: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, VI.
 Osobowość wychowawczyni: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego. Wstęp, 2.

2. Kształcenie nauczycieli

- Sposób kształcenia nauczycieli: S. Dobrowolski: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego, IV.
 Kwalifikacje, potrzebne dla nauczycieli szkół powszechnych: S. Dobrowolski: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego, II.
 Współczesne prądy w dziedzinie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych: H. Rowid: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, B 4.
 Dokształcanie nauczycieli: Z. Ziemiński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

- Kształcenie nauczycieli w szkołach akademickich na kursach wyższych, specjalnych i uzupełniających: H. Radlińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Kształcenie ochroniarzek: M. Weryho: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Stan wykształcenia nauczycieli szkół średnich w Polsce: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Przygotowanie do zawodu nauczycielskiego w szkołach średnich: L. Bykowski: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Pedagogiczno-zawodowe przygotowanie nauczyciela geografji: S. Niemiećówna: Dydaktyka geografji, I, 4 c.
- Dalsze kształcenie się nauczyciela geografji: S. Niemiećówna: Dydaktyka geografji, I, 4 b.
- Dlaczego wychowawca powinien się zająć pedagogiką psychanalizyczną: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, I.
- Środki do osiągnięcia dostatecznej liczby dobrych nauczycieli: S. Dobrowolski: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego, IV.
- Szkoła ćwiczeń jako ośrodek wychowania pedagogicznego: F. Arnoldowa: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
- Aplikantura w szkole średniej: A. Tyczyński, Muzeum, r. XLI, zes. 1—2.

3. Praca nauczyciela

- Uczniowie i nauczyciel: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, II, 2.
- Nauczyciel i uczenica: M. Friedländer: Muzeum, r. XLI, zes. 3.
- Rola nauczyciela: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII, 2.
- Nauczyciel: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II B.
- Zadanie nauczyciela a wychowanie państwowe: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, VI.
- Czynności przygotowawcze nauczyciela: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII, 3.
- Stosunek nauczyciela do ucznia w toku normalnej pracy ucznia przy nauce geografji: S. Niemiećówna: Dydaktyka geografji, I, 5.
- Wzmocniona praca nauczyciela przy metodzie bezpośredniej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
- Stosunek nauczyciela geografji do przedmiotu nauczania: S. Niemiećówna: Dydaktyka geografji, I, 4.
- Rzeczowe przygotowanie nauczyciela geografji: S. Niemiećówna: Dydaktyka geografji, I, 4 a.

- Zadania nauczyciela przedmiotów pedagogicznych w seminarjum nauczycielskim: E. D.: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
- Rola nauczyciela przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 5.
- Nauczyciel przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, XI.
- Nauczyciel przy nauce matematyki: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego, § 2.
- Nauczyciel i prowadzenie ćwiczeń gimnastycznych: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki, VII.
- Ułatwianie zadania wychowawcy przez samorząd: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Korzyści samorządu dla nauczyciela: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Trudności dla wychowawcy, wynikłe z samorządu: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.

4. Sprawy nauczycielskie

- Zawód nauczycielski a zdrowie: S. Kopeczyński: Szkice higieniczne, t. II, 17.
- Gruźlica a nauczycielstwo: A. Sabatowski: O gruźlicy.
- Sprawy osobowe: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące organizacji oświaty i szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej, t. I, XII.
- Obowiązki i prawa nauczycieli szkół powszechnych: F. Słwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej B, 5.

B. Zagadnienia psychologiczne

I. System nerwowy

- Komórka nerwowa, neuron: I. Saxby: Kształcenie postępowania, V A.
- Nerwy ruchowe: L. Bykowski: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych, I, § 4.
- Funkcje systemu nerwowego: I. Saxby: Kształcenie postępowania, V.

- Szybkość przewodzenia nerwów: L. Bykowski: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych, II, § 2.
- Centralny system nerwowy: I. Saxby: Kształcenie postępowania, V C.
- Znaczenie mózgu: L. Bykowski: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych, II, § 1.
- Niektóre wiadomości o budowie i czynnościach systemu nerwowego: W. Witwicki: Zarys psychologii, III.
- Do czego służy układ nerwowy: W. Witwicki: Zarys psychologii, III, 1.
- Budowa i czynności układu nerwowego: W. Witwicki: Zarys psychologii, III, 2.
- Pismo przy porażeniu nerwów kończyny górnej: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 26.
- Ośrodek mózgowy pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 8.
- Zmiany pisma przy zaburzeniach centralnego układu nerwowego: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 29.
- Pismo przy paraliżu postępowym i chorobach nerwowych: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 36.
- Zasłabnięcia z utratą przytomności oraz z objawami ze strony układu nerwowego: H. Hilarowicz: Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach, cz. szczeg., I A.
- Choroby nerwowe wieku dziecięcego: E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego.
- Człowiek fizyczny i duchowy:** G. Gentile: Reforma wychowania, IX.

II. Odruchy i impulsy

- Instynkty i popędy:** P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II.
- Nałogi i popędy:** L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.
- Określenie impulsu:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, II A.
- Impulsy i odruchy:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, II.
- Określenie odruchu:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, II D.
- Odruchy i instynkty, aktywność impulsywna i wyrażająca:** W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VI.
- Fizjologia impulsu:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, V D.
- Fizjologia czynności odruchowych:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, V B.

- Wartość życiowa odruchu i impulsu:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, II E.
- Znaczenie teorii instynktów dla pedagogiki:** J. Chałasiński w W. Mc Dougall'a: Psychologia grupy. Wstęp.
- Instynkty:** W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 1.
- Instynkt czy refleksja w nauce gramatyki:** S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Odparcie popędu w sferę psychopatologiczną:** O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II, 2.
- Skutki z a t a m o w a n i a impulsu:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, II B.
- Rodzaje impulsów:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 1.
- Impuls do unikania niebezpieczeństwa:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 1.
- Impuls do pastwienia się:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 2.
- Impuls do waleczenia:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 3.
- Popęd niszczenia:** L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Impuls do szukania towarzysza płci przeciwnej:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 4.
- Impuls do opieki nad słabszymi:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 5.
- Impuls do badania:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 6.
- Impuls do zbierania:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 7.
- Impuls do konstruowania:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, III, 8.

III. Ruch. Czynności. Aktywność

- Ruch, jego badanie:** L. Bykowski: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych, I.
- Ruchy i uwaga:** R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, III.
- Szybkość ruchu dowolnego:** P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II.
- Testy zręczności ruchowej:** J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V, 5.
- Zasób ruchów gimnastycznych, zestawiony rodzajami grup:** L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Ćwicz. gimn., III.
- Ruch i jego znaczenie dla rozwoju człowieka:** L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp.
- Strona motoryczna u dzieci i jej wychowawcze znaczenie:** P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XI.

- Uwagi o rozwoju sprawności ruchowej: S. Baley: Psychologia wieku dojrzwania, II.
- Związek między zjawiskami psychicznymi a cielesnymi: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, I, § 6.
- Współruchy przy pisaniu: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 7.
- Szybkość pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 6.
- Fizjologiczna technika pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, § 4.
- Czynności dowolne i mimowolne: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, V, § 20.
- Czynności objawowe: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II, 2 B.
- Echopraksja: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, § 6.
- Czynności dzieci i młodzieży: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X B.
- Okresy czynności dzieci: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.
- Projekt a czynność: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV.
- Aktywność instynktywna, impulsywna i wyrażająca: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, XIV.
- Aktywność dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, XIV.
- Aktywność dziecka w ciągu pierwszego roku życia: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, VI.

IV. Zjawiska psychiczne. Świadomość. Podświadomość

- Zjawiska psychiczne są podmiotowe: W. Witwicki: Zarys psychologii, I A.
- Zjawiska psychiczne są dane w doświadczeniu wewnętrznym: W. Witwicki: Zarys psychologii, I B.
- Ogólne właściwości zjawisk psychicznych: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, I.
- Podział zjawisk psychicznych: W. Witwicki: Zarys psychologii, IV.
- Czas trwania zjawisk psychicznych: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, I, § 5.
- Świat fizyczny i świat psychiczny: W. Witwicki: Zarys psychologii, I.

- Świat zewnętrzny i światy podmiotowe: W. Witwicki: Zarys psychologii, I C.
- Świat psychiczny a czas i przestrzeń: W. Witwicki: Zarys psychologii, I D.
- Introspekcja: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, I, § 4.
- Ciało a świadomość: G. Gentile: Reforma wychowania, IX.
- Uniwersalny charakter ducha: G. Gentile: Reforma wychowania, III, X.
- Rozwój samoświadomości według Baldwina: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, III.
- Pojęcia kolektywnej świadomości: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.
- Świadomość woluntalna i wola: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, VI.
- Fakt istnienia nieświadomej i twórczej czynności psychicznej: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II A.
- Podprogowe przekształcenie kompleksów: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II d.
- Objawy oddziaływania wypartych treści na nieświadomość: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II.
- Resorbcja przeżycia w nieświadomość: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II a.
- Asymilacja z treścią nieświadomą: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II b.
- Sposoby przemycania się treści wypartych w objawach: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II c.
- Przesunięcie symbolu w sferę somatyczną: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II, 2.
- Oddziaływanie pierwiastków wypartych na kierunek pędu życiowego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II, 2 B.
- Konieczność psychanalizy, wyprowadzona z teorii oporu i zasady odnoszenia: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II, 2 f.
- Zasady interpretacji psychanalizy: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 1.

V. Wrażenie zmysłowe. Zagadnienia ogólne

- Zmysły u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IV.
- Zmysły; ich badanie: L. Bykowski: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych, II, § 3.

- Wrażenie zmysłowe: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.
 Przegląd wrażeń zmysłowych: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII.
 Wrażenia zmysłowe w ogólności: W. Witwicki: Zarys psychologii, V.
 Zmysły i wrażenia zmysłowe: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 7.
Pobudliwość zmysłów u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IX.
 Czuć - wrażliwość: L. Bykowski: Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych, II, § 3.
 Wrażliwość dziecka: S. Kwiatkowski: Dydaktyka i metodyka w nauczaniu języków nowożytnych, 4.
Prawo Webera: W. Witwicki: Zarys psychologii, VI.
 Prawo Webera i Fechnera: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 8.

VI. Wrażenia zmysłowe. Zagadnienia szczegółowe

1. Wzrok

- Wrażenia wzrokowe:** W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1.
 Jak działa oko: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 A.
O barwach: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B.
 Barwa a długość fali świetlnej: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B, 1.
 Podział barw: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B, 2.
 Bryła barw: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B, 3.
 Barwy główne i mieszane: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B, 4.
Kontrast współczesny i następczy: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B, 5.
Dyschromatopsja: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 1 B, 6.
Wzrok u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, VII.
 Rozwój wzroku u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, V.
 Postrzeganie barw u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.
 Kontrola wzroku: S. Ruff: O zapobieganiu zniekształceniom ciała.

2. Słuch

- Wrażenia słuchowe:** W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 2.
 Jak działa ucho: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 2 A.

- O dźwiękach:** W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 2 B.
 Rodzaje głosów: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 2 B, 1.
 Układ dźwięków: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 2 B, 2.
Słuch u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, VIII.
 Rozwój słuchu u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, V.
 Postrzeganie dźwięków u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.
Słuch językowy: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
 Stosunek słuchu muzycznego do wymowy: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

3. Dotyk

- Wrażenia, odbierane za pomocą skóry: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 4.
 Dotyk u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, V.
 Postrzeganie dotykowe u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

4. Wrażenia mięśniowe

- Zmysł mięśniowy u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, VI.
 Zmysł kinestetyczny i zmysł dotyku a widzenie: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, I.
 Wrażenia stawowe i mięśniowe: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 5.
 Wrażenia równowagi: W. Witwicki: Zarys psychologii, III, 3.

5. Inne wrażenia

- Wrażenia węchowe: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 6.
 Wrażenia smakowe: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 7.
 Wrażenia ustrojowe: W. Witwicki: Zarys psychologii, VII, 8.

6. Ćwiczenia zmysłów

- Ćwiczenia zmysłów w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
 Ćwiczenia zmysłów: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V.
 Kształcenie zmysłu wzrokowego: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V, 1.

- Kształcenie zmysłu słuchowego: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V, 2.
- Kształcenie zmysłu węchowego: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V, 3.
- Kształcenie zmysłu smakowego: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V, 4.
- Kształcenie dotyku: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V, 5.
- Kształcenie zmysłu równowagi: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, V, 6.

VII. Wyobrażenia i przedstawienia

1. Ogólnie

- Wyobrażenia pochodne: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 1.
- Przedstawienia: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II.
- Wyobrażenia dziecięce: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XII.
- Akt, przedmiot i treść przedstawienia: K. Sośnicki: Zarys logiki, III.
- Współdziałanie w myśleniu nieabstrakcyjnym: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.
- Ejdetyzm jako forma wyobrażenia: S. Baley: Psychologia wieku dojrzeźwania, I.
- Plastyczność sfery wyobraźniowej: S. Baley: Psychologia wieku dojrzeźwania, I.
- Wyobrażenia odtwórcze: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 9.

2. Perspektywa

- Zagadnienia perspektywy: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII.
- Jak wyglądają linje poziome, prostopadłe do płaszczyzny obrazu: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 1.
- Jak wyglądają linje poziome, ukośne do płaszczyzny obrazu: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 2.
- Konstrukcje prostych widoków brył: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 3.

- Widoki graniastosłupów na podstawie poziomej w pozycjach skośnych przypadkowych: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 4.
- Widoki prostych, spadających od nas w głąb i ku nam z głębi: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 5.
- Jak ustawić dobre rysunki brył przed okiem, żeby uzyskać złudzenie głębi: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 6.
- Plastyczny wygląd przedmiotów: W. Witwicki: Zarys psychologii VIII, 7.
- Cienie, rzucone od słońca: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 8.

3. Przedstawienia i wola

- Przedstawienie w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 7.
- Przedstawienie celu, skutku i środków w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 7, 1.

4. Różne

- Dziecięce przedstawienia religijne, aktywność religijna dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XI.
- Wyobrażenia kolektywne: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Idea grupy i uczucie, zwrócone na grupę: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Idee w życiu narodowym: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.
- Idea narodu jako zasada konstytucyjna: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.

VIII. Spostrzeżenia.

1. Ogólnie

- Spostrzeżenia: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII.
- Budowa spostrzeżeń: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII A.
- Wyobrażenia spostrzegawcze: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 7.
- Spostrzegawczość. Zmysł obserwacji: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, III, § 12.
- Rodzaje spostrzeżeń: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII B.
- Przeżycie spostrzeżeniowe i jego warunki: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI, 3.

2. Spostrzeżenia u dzieci

Spostrzeżenia dziecięce: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XII.

Pierwsze spostrzeżenia dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V.

Jak dzieci spostrzegają: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, X.

Postrzeganie zmysłowe: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

3. Rodzaje spostrzeżeń

Widzenie dwuoczne: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 3. Zjawisko Auberta: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.

Postrzeganie barw u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

Postrzeganie dźwięków u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

Postrzeganie dotykowe u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

Postrzeganie przestrzenne u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

Spostrzeganie przestrzeni u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XII.

Spostrzeganie czasu u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XII.

Postrzeganie czasu u dzieci: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, V.

Spostrzeganie cech czasowych: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII, 4.

Ejdetyzm jako forma wyobrażania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.

Obrazy słowne: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VII.

Złudzenia geometryczne: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII B, 1.

Złudzenia perspektywiczne: W. Witwicki: Zarys psychologii, VIII B, 2.

Złudzenia błędy: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, III, § 16.

Urojenia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.

IX. Uwaga.

Uwaga: W. Witwicki: Zarys psychologii, X. L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, III, § 15. A. Danysz: O wychowaniu, § 20. B. Nawroczyński: Zasady nauczania, V—VI.

Uwaga i jej rozwój: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, IV. Właściwości i rozwój uwagi u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XII.

Rozwój uwagi: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

Rozwój skupienia uwagi: C. Oraczewski: Jak się uczyć, IV.

Uwaga w pierwszym roku życia dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V.

Test Bourdona: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VII, 2 b.

Uwaga i zainteresowanie u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XIII.

Praca twórcza a uwaga: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, I.

Ruchy i uwaga: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, III.

X. Pamięć**1. Ogólnie**

Pamięć: W. Witwicki: Zarys psychologii, X. L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 9.

Pamięć i jej rozwój: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, VII.

Procesy pamięci u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VII.

Pamięć u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XVI.

Rodzaje i zalety pamięci: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 5.

Pamięć i pierwsze skojarzenia w pierwszym roku życia: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V.

Przypomnienia: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 2.

Rozpoznania: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 3.

2. Kojarzenie. Apercepcja

Kojarzenia i wyobrażenia, ich rozwój: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, VIII.

Kojarzenia wyobrażeń u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XII.

- Bogactwo wyobrażeń i kojarzenie u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XVIII.
- Apercepcja i jej rozwój: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, VI.
- Kojarzenia faktów psychicznych: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 4.
- Asocjowanie w mówieniu dzieci: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.
- Apercepcja wzrokowa i słuchowa przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego, III, 10.
- Kojarzenia: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 10.
- Eksperymenty ze skojarzeniami: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 6.

3. Uczenie się napamięć

- Ekonomja i technika uczenia się: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XIII.
- Dlaczego krótkie okresy ćwiczenia są lepsze: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Uczenie się przy małej ilości powtórzeń: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Ile należy powtarzać, metody całości i części: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Uczenie się napamięć: M. Golias: Organizacja pracy domowej ucznia.
- Kształcenie pamięci: C. Oraczewski: Jak się uczyć, V.
- Wprawy, testy i powtarzania: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, II, 1 d.
- Zapamiętywanie wiadomości czy też rozumowanie: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, I a.
- Utrwalanie nowych wyrazów przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
- Uczenie się słówek: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
- Ćwiczenia leksykalne przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
- Powtarzanie przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 7.
- Pamięć rytmiczna: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.

- Ćwiczenia pamięci: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 1.
- Zapominanie: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.

XI. Wyobraźnia. Fantazja

1. Ogólnie

- Istota fantazji: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Fantazja: W. Witwicki: Zarys psychologii, XI.
- Wyobrażenia wytwórcze: W. Witwicki: Zarys psychologii, XI, 1.
- Fantazja dziecięca: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XI.
- Wyobraźnia dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XVII.
- Fantazja: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
- Wyobraźnia: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, II, § 11.
- Rozwój pojmowania fantazji we współczesnej psychologii dziecięstwa: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XI.
- Typy wyobraźni: W. Witwicki: Zarys psychologii, XI, 4.
- Ujemne strony fantazji: W. Witwicki: Zarys psychologii, X, 2.
- Stosunek świata rzeczywistości do świata wyobrażeń: St. Tync i J. Gołębek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimn., I.
- Znaczenie osobistego doświadczenia i wyobraźni: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII.
- Intuicja u dzieci: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Wartość spontaniczności: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Marzenia senne: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, § 21.
- Fantazja we śnie: W. Witwicki: Zarys psychologii, XI, 3.

2. Wyobraźnia i zabawa. Bajki

- Rola fantazji w zabawie: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Pobudzenie wyobraźni. Ilustracje, rozmowy: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 1.
- Wyobraźnia i zabawy u Froebła: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

Czynność fantazji a bajki: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, X.

Bajki: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, X.

Tworzenie bajek przez dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, X.

Bajka a mit: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, X.

Mitologizm myślenia dziecięcego: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, X.

Baśń, podanie, legenda w opowiadaniu: J. i M. Jaworskie: Co i jak należy opowiadać dzieciom starszym i młodszym, II.

3. Majaczenia

Majaczenia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 8.

Złudzenia zmysłowe, iluzje, omamy: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.

XII. Myślenie. Sądy. Pojęcia

1. Myślenie

Myślenie: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII.

Wolność a myślenie: G. Gentile: Reforma wychowania, III.

Różne odmiany myśli: K. Sośnicki: Zarys logiki, II.

Autyzm i myślenie autyczne: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, V.

Funkcje myślowe: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.

Uwagi ogólne, dotyczące sfery intelektualnej: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.

Myślenie i rozumowanie: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, IX.

Myślenie dzieci, jego rysy ogólne: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, XIII.

Umysł dziecka: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI, 1.

Ogólna charakterystyka umysłowości dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XX.

Warunki rozwoju myślenia u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, XIII.

Rozwój umysłu dziecięcego: W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa, XII.

2. Inteligencja

Inteligencja. Rozum: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, III, § 14.

Inteligencja: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 8.

Inteligencja i jej ćwiczenie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, III, 4.

Uwagi, dotyczące rozwoju inteligencji w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.

Funkcje intelektualne w okresie dojrzewania: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, IV, 6.

Inteligencja tłumów: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.

Właściwości intelektualne nauczyciela-wychowawcy: W. Dzierżbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy, V.

3. Myślenie i nauka

Samodzielna praca w dziedzinie czysto umysłowej: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcy w nauce i wychowaniu, IV.

Stanowisko kształcące i cel nauki o przyrodzie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, I.

Czy obciążać pamięć, czy kształcić władze umysłowe: T. Sierputowski i S. Klebanowski: Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego.

O znaczeniu matematyki szkolnej dla rozwoju umysłowości młodzieży: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. 1, uw. ogólne, § 6.

Czynniki kształcące w matematyce: M. Nycz: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 1.

Doświadczenia myślowe przy ćwiczeniach z fizyki: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Optyka. Wstęp.

Projekt intelektualny: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV, III b.

Projekt a myślenie: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, V, II.

4. Pojęcia i sądy

Pojęcia: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 7.

Idee (pojęcia) ogólne: G. Gentile: Reforma wychowania, V.

Idea a natura: G. Gentile: Reforma wychowania, IV.

- Stosunki między zakresami pojęć: K. Sośnicki: Zarys logiki, V.
- Zakres pojęć: K. Sośnicki: Zarys logiki, IV.
- Współdziałanie w myśleniu odczuwalnym: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.
- Słownictwo abstrakcyjne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
- Sądy:** W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 1.
- Sądy rzeczywiste i nierzeczywiste: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 6.
- Sądy wydane i potencjonalne: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 4.
- Sądy prawdziwe albo fałszywe: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 3.
- Stosunek prawdziwości i fałszywości sądów. Zasady myślenia: K. Sośnicki: Zarys logiki, VIII.
- Sądy jasne i niejasne: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 2.
- Sądy. Pojęcia: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, III.
- Sądy kategoryczne: K. Sośnicki: Zarys logiki, IV.
- Tworzenie sądów i pojęć: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XIII.
- Opinia publiczna: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIII.
- Wyrażanie myśli, rozumienie:** K. Sośnicki: Zarys logiki, I.
- Wyjaśnienia słowne u dzieci: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.
- Rozumienie się wzajemne dzieci:** J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, III.
- Czynniki zrozumienia: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, III.
- Synkretyzm zrozumienia: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, IV.

5. Uzasadnianie sądów

- Uzasadnienie sądów:** K. Sośnicki: Zarys logiki, VII.
- Związki logiczne między przekonaniem: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII.
- Potrzeba uzasadnienia w mowie dzieci: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, IV.
- Rozumowanie dziecka:** P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XIX.
- Krytycyzm. Plany życiowe: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, IV, 8.

- Synkretyzm rozumowania:** J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, IV.
- Kategorje albo funkcje logiczne myśli dziecka siedmioletniego: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, V.
- Wnioskowanie bezpośrednie:** K. Sośnicki: Zarys logiki, IX.
- Wnioskowanie pośrednie, syllogizm:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XI.
- Wnioskowanie pośrednie, wnioski warunkowe i rozjemcze:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XII.
- Dedukcja:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XV.
- Sciśłość matematyczna: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, A, § 25.
- Aksjomaty matematyczne: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, B, § 1.
- Abstrakcja i dedukcja chemiczna: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, II, 2 d.
- Dowodzenie: K. Sośnicki: Zarys logiki, XIV.
- Indukcja:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XVI.
- Myślenie przez analogję, rozwój indukcyjnego i dedukcyjnego myślenia u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XIII.
- O zasadzie indukcji w nauczaniu rachunku: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej. Cz. I, III.
- Indukcja chemiczna: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, II, 2 c.
- Stosunek przyczynowy:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XVII.
- Definicja:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XX.
- Dyskusja prawdziwa:** J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.
- Dyskusja pierwotna: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.
- Logiczna strona mowy, jej rozwój gramatyczny:** W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.
- Ćwiczenia w logicznym myśleniu:** St. Tyne i J. Gołabek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla IV oddziału szkoły powszechnej.
- Ćwiczenia stylistyczno-logiczne: St. Tyne i J. Gołabek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla IV oddziału szkoły powszechnej.
- Podział logiczny:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XXI.
- Naukowa klasyfikacja jako podstawa nauczania przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, IV, 1.
- Błędy wnioskowania:** K. Sośnicki: Zarys logiki, XIII.
- Błędy wniosków dziecięcych: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XIII.

- Kłamliwość:** L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
Analiza pseudokłamstwa: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XI.
Kłamstwo dziecięce, jego podłoże socjalne: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XI.
Prawdziwe kłamstwo, jego formy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XI.
Wiedza obiektywna a wiedza narodowa: G. Gentile: Reforma wychowania, I, VII.

6. Myślenie a inne zjawiska psychiczne

- Ideale dziecięce:** W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.
Myślenie moralne u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.
Idee w życiu narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.
Rodzaje sądów w pedagogice: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, VII.
Wpływ uczuć na sądy: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV C.
Normy i postulaty i ich rola i znaczenie w myśleniu pedagogicznym: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, VII.

XIII. Uczucia. Wzruszenia

1. Ogólnie

- Życie uczuciowe:** W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV.
Przeżycia uczuciowe dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, V.
Ogólna charakterystyka uczuciowości dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IV.
Uczucie: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, IV.
Podział uczuć: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 3.
Wzruszenie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII A.
Budowa i wyraz stanów uczuciowych: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 2.
Wyrażanie się we wzruszeniu: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII, 2b.
Organizacja uczuć i wyboru odpowiedniego uczucia przewodniego: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VIII B, 1.
Teoria wzruszeń James'a i Lange'go: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII, 1.

- Biologiczne znaczenie wzruszeń, zabarwionych przyjemnie:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII, 2.
Znaczenie życiowe uczuć: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 8.
Zagadnienie ewolucji uczuć: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, V.
Życie emocjonalne we wczesnym dziecięctwie: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VIII.
Ogólna charakterystyka życia uczuciowego w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
O niektórych zespołach uczuciowych w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
Życie uczuciowe dziecka i zachowanie się w okresie przekory: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, IV, 2.
Cechy okresu emocjonalnego u dziecka: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, III, 8.
Teoria instynktów i uczuć: J. Chałasiński w W. Mc Dougall'a: Psychologia grupy. Wstęp.
Stosunek wzruszenia do impulsu: I. Saxby: Kształcenie postępowania, II C.
Rola czynności impulsywnych do powstawania uczuć: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV B, 1.

2. Uczucia złożone

- Uczucia złożone i kompleksy:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV.
Postępowanie i rozwój uczuć złożonych: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV.
Irradiacja uczuć: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV.

3. Uczucia i postępowanie

- Wpływ uczuć złożonych na przyzwyczajenia i sądy:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV C.
Uczucie i wola dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku.
Ogólne uwagi co do uczuć i woli dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, I.
Uczucie w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 4.
Sfera uczuć i woli: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.
Uczucia złożone jako środek dyspozycyjny do działania: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV A.
Przyjemność i nieprzyjemność jako podniety do właściwego postępowania: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX b.

- Panowanie nad wzruszeniami: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII, 3.
 Życie emocjonalne i postępowanie dziecka: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, III, 4.
 Uwagi pedagogiczne, odnoszące się do emocjonalnego życia dziecka: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, III, 5.
 Właściwości uczuciowe i woli u nauczyciela-wychowawcy: W. Dzierżbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy, IV.

4. Powstawanie uczuć

- Rola jaźni dla powstawania uczuć: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV, 3.
 Rola otoczenia dla powstawania uczuć: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV B.
 Wpływ rodziców na powstawanie uczuć dziecka: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV B.
 Wpływ społeczeństwa na powstawanie uczuć dziecka: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV B.
 Znaczenie wpływu i kultu bohaterów dla powstawania uczuć: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV B.
 Udzielanie się i wzmaganie się wzruszeń w tłumie: J. Chałasiński w W. Mc Dougall'a: Psychologia grupy, II.

5. Uczucia wyższe

- Rozwój uczuć wyższych u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, III.
 Uczucia wyższe u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.
 Uczucia intelektualne: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 5. L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, IV, § 17.
 Uczucia wartości: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 6.

6. Sympatja. Uczucia społeczne

- Sympatja: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII B.
 Psychologia sympatji: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII B, 1.
 Uczucia społeczne: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 3.

- Uczucia społeczne: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, IV, § 17.
 Socjalne uczucia dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.
 Usposobienie społeczne a niespołeczne: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
 Tło uczuciowe różnych stosunków z ludźmi: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 6.
 Główne skłonności uczuciowe na tle stosunków między ludźmi: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 7.
 Chęć pomagania: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII B, 2 c.
 Idea grupy i uczucie, zwrócone na grupę: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
 Socjalna sympatja, jej rozwój, antypatja: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.
 Rozwój sympatji w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII B, 3.
 Czynniki emocjonalny w wychowaniu państwem: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, V, 1.
 Uwagi o przeżyciach społecznych w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
 Potrzeba własności: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 2.
 Przyjaźń: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
 O zjawisku adoracji: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
 Nieposłuszeństwo: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
 Klótnia: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.
 Idee w życiu narodu, a uczucia: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.
 Ambicja: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 1.
 Zawiść i zazdrość: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

7. Uczucia moralne i religijne

- Uczucia moralne u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.
 Uwagi o etycznym rozwoju w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
 Myślenie moralne u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, IX.

- Moralne życie dziecka, jego miejsce w duchowym dojrzewaniu: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IX.
- Trzy stopnie w rozwoju życia moralnego dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IX.
- Rozwój estetyczny i moralny dziecka: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, X.
- Przełom w moralnej świadomości dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IX.
- Aktywność moralna u dzieci, ich impresjonizm moralny: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IX.
- Zasady psychologii religii: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XI.
- Religijne życie dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XI.
- Uczucia moralne i religijne u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, III a.
- Przeżycia religijne: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
- Uzucie o b o w i ą z k u: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IX.
- Prawda i dobro: G. Gentile: Reforma wychowania, VI.

8. Uczucia estetyczne

- Uczucia estetyczne: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 4.
- Uczucia estetyczne u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, III b.
- Estetyka: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, IV, § 18.
- Uczucia estetyczne, twórczość estetyczna u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, X.
- Kształcenie zmysłu estetycznego młodzieży: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VII.
- Uwagi o rozwoju uczuć estetycznych oraz twórczości artystycznej w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
- Estetyczne życie dziecka, jego rysy ogólne: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, X.
- Rozwój uczuć estetycznych w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
- Rozwój twórczości artystycznej w okresie dojrzewania: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
- Sztuka, filozofja a religja: G. Gentile: Reforma wychowania, X.

9. Uczucia osobiste

- Indywidualne uczucia u dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VIII.
- Uczucia dziecka, skierowane ku samemu sobie, dwa podstawowe ich kierunki: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VIII.
- Strach i obawa: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 4.
- Strach u dzieci i teoria dwóch form strachu: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V, VIII.
- Lęk nocny: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.
- Afekt wściekłości: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.
- Gniew u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VIII.
- Gniew: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV, 5.
- Gniewliwość: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

10. Różne uczucia

- Wstyd indywidualny i socjalny u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VIII.
- Zjawisko bezwstydu: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VIII.
- Nieszczerość i skrytość: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Przychlebstwo: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Próżność: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Kwestja okrucieństwa dziecięcego: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VIII.
- Zuchwalstwo: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Pożądliwość: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Skąpstwo: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Rozrzutność: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Nieuczynność: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
- Obojętność: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII B, 2 a.

- Odraza:** L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.
Rozkazy, prośby, groźby: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.
Roztkliwianie: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.
Krytykowanie i drwiny: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.

XIV. Wola. Postanowienia

1. Wola

- Świadomość woluntalna i wola:** W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VI.
Objawy woli: W. Witwicki: Zarys psychologii, XV.
Pragnienia: W. Witwicki: Zarys psychologii, XIV A.
Postanowienia: W. Witwicki: Zarys psychologii, XV B.
Przeżycia aktualne w aktach woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 5.
Allogeniczne i idiogeniczne teorie woli: M. Dybowski: O typach woli, II.
Charakterystyka woli: S. Baley: Psychologia wieku dojrzenia, II.
Wola: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, V.
Wola u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, V.
Geneza woli, teoria Baina: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, VI.
Rozwój woli u dzieci, jej funkcje pozytywnej i negatywnej: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XIV.
Rozwój woli i rozwój etyczny u dziecka: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, X.
Analiza ilościowa cech woli: M. Dybowski: O typach woli, III.
Jakościowa analiza woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II.
Zależność pomiędzy cechami woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, III, 2.
Analiza woli: Przeżycia aktualne: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, III, 2, 2.
Forma procesu analizy woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, III, 2, 3.
Trudności badania aktu woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 1, II.
Sztuczność badań eksperymentalnych aktu woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 1, II, 3.

- Samoobserwacja w badaniu aktu woli:** M. Dybowski: O typach woli, cz. 1, II, 3, 5.
Forma kwestionariusza w badaniu aktu woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, I.
Forma procesu woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 6.
Świadomość wolności i dowolność działania: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 5, 10.
Przedstawienie w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 7.
Przedstawienie skutku i środków w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 7, 1.

2. Postępowanie

- Wyparte kompleksy i ich wpływ na postępowanie:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV D, 2.
Zamiar a wykonanie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX C.
Wykonanie w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II.
Aktywność woli i zmęczenie: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, I.
Miernik optimum aktywności woli: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II.
Wysiłek w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 3.
Analiza woli; wysiłek: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, III, 2, 1.
Skutek działania jako miara siły woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 8, 1.
Granice siły woli: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VIII, 2.
Punktowanie a diagnoza siły woli: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, IV.
Punktowanie jako wyraz stanu energii psychicznej: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, I.
Siła woli: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, V, § 19.
Projekt a motywacja: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, V, I.

3. Wahliwość. Typy woli

- Formy wahliwości wykonania:** M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 8, 4—9.
Długość wahań woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 2.
Ilość wahań woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, II, 1.

Znaczenie cechy wahlowości woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, I, 2.

Typy woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, IV.

Typ osobowy i międzyosobowy w akcie woli: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, IV, 1.

Typy woli Ach'a: M. Dybowski: O typach woli, cz. 2, V, 1.

Typy woli u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XIV.

4. Wola zbiorowa

Natura woli zbiorowej: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, III.

Wola narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XI.

Pogląd Bosanqueta na wolę narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XI.

Doktryna woli ogólnej u Rousseau'a: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XI.

Wola a narodowość: G. Gentile: Reforma wychowania, II.

Wola a zachcianka: G. Gentile: Reforma wychowania, II.

Wola a prawo i państwo: G. Gentile: Reforma wychowania, II.

5. Objawy chorobowe

Agrafja i chorobowa paragrafja: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 31.

Normalna paragrafja: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 30.

C. Zagadnienia psychologii wychowawczej

I. Rozwój psychiczny dziecka. Dojrzewanie

1. Ogólnie

Przyczynki do badań psychologicznych nad młodzieżą szkolną: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

Potrzeba i metody poznania duszy dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, I.

Ogólne rysy psychologii dziecięcej: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XI.

Ogólny rozwój dziecka fizyczny i duchowy: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, III.

Stosunek rozwoju fizycznego do psychicznego: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II.

Ogólne uwagi, dotyczące rozwoju psychicznego: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II.

Nierównomierność tempa psychicznego rozwoju młodzieży: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 3.

Konieczność uwzględnienia nierównomierności tempa rozwoju struktury psychicznej: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 4.

Ciągłość procesu rozwojowego struktury psychicznej dzieci i młodzieży i podział na okresy: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 5.

Rozwój psychiczny dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku.

Autonomja i heteronomja stawania się (rozwoju): G. Gentile: Reforma wychowania, VI.

Warunki społeczne a rozwój psychiczny: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, III.

2. Okresy rozwoju

Tabela okresów rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 6.

Kilka uwag o podziale rozwoju psychicznego: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 7.

Znaczenie nazw poszczególnych okresów rozwoju psychicznego: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 8.

Punkt wyjścia rozwoju psychicznego: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, III, 1.

Ogólna charakterystyka kolejnych okresów dziecięstwa, wczesnego dziecięstwa, późniejszego dziecięstwa, państwowości, wieku młodzieńczego: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IV.

Pospolite pojmowanie dziecięstwa i jego błędy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.

Zagadnienie długoletności dziecięstwa u człowieka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IV.

Podział dziecięstwa na okresy, kwestja kryteriów tego podziału: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IV.

3. Dzieciństwo

- Opis okresu dzieciństwa: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, III.
- Zasadnicza cecha charakterystyczna wczesnego dzieciństwa: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, III, 2.
- Rozwój umysłowy dziecka w pierwszych latach życia: A. Danysz: *O wychowaniu*, § 2.
- Pierwszy rok życia dziecka: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, V.
- Pierwszy rok życia: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, IV.
- Aktywność dziecka w ciągu pierwszego roku życia: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, VI.
- Egocentryzm: J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, I.
- Sprawdzenie współczynnika egocentryzmu: J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, II.
- Egocentryzm w wyjaśnieniach, udzielanych dziecku przez dziecko: J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, III.
- Egocentryzm i obraz świata zewnętrznego: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, III, 3.

4. Młodość

- Specjalne zagadnienie, dotyczące wieku młodzieńczego: I. Saxby: *Kształcenie postępowania*, XI.
- Kilka obserwacji psychologicznych nad młodzieżą niższego gimnazjum: F. Milewski: *Muzeum*, r. XLI, zesz. 1—2.
- Okres pierwszego zastoj u psychicznego dziecka: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, III, 6.
- Główna cecha charakterystyczna okresu obiektywnego u dziecka: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, III, 7.
- Stosunek dziecka do starszych i uwagi o okresie obiektywnym: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, III, 9.
- Opis okresu młodości: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV.
- Przejście do wieku przekory: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV, 1.
- Cechy wieku przekory: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV, 3.
- Okres harmonizacji w okresie psychicznym młodzieży: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV, 11.
- Harmonizowanie ideałów z rzeczywistością. Przejście do dojrzałości: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV, 12.

- Zakończenie rozwoju psychicznego dziecka: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, V.
- Zmienne warunki rozwoju psychicznego: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, V, 1.
- Socjalnopsychiczne dojrzewanie** dziecka: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, III.
- Charakterystyka dziecięstwa w jego końcowej fazie: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, I.
- Odkrycie jaźni: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- Odkrycie własnej odrębności psychicznej: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV, 7.

5. Dojrzewanie

- Pytania** dziecięce w dojrzewaniu umysłowym: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, XIII.
- Wiek przejściowy, czyli tak zwany okres dojrzewania młodzieży szkolnej: S. Kopezyński: *Szkice higieniczno-wychowawcze*, t. II.
- Wiek pokwitania i jego cechy: L. Wachholz: *O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży*, V.
- Pokwitanie a wiek młodzieńczy: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- Okres dojrzewania: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- Źródła psychologii okresu dojrzewania: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- Okres dojrzewania. Życie uczuciowe w tym okresie: M. Kreutz: *Rozwój psychiczny młodzieży*, IV, 4.
- Uwagi, dotyczące psychologii okresu dojrzewania: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- O różnicy między dojrzewaniem psychicznym płciowym a pozapłciowym: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- Psychiczne dojrzewanie płciowe: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- O typach dojrzewania: S. Baley: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.
- Rozwój seksualny dziecka według Freuda, analiza jego koncepcji: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, IX.
- Sfera seksualna u dziecka: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, IX.
- Impuls do szukania towarzysza płci przeciwnej: I. Saxby: *Kształcenie postępowania*, III.

- Ustosunkowanie się wzajemne obu płci: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, IV, 5.
 O infantylizmie psychoseksualnym. Forma bezpłciowa: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.

6. Różne

- Zagadnienie psychicznej dziedziczności: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V.
 Dziedziczność bezpośrednia i pośrednia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.
 Pojęcie dziedziczności socjalnej: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, III.
 Założenie dziedziczne: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX.
 Odporność przez dziedziczenie: W. Nowicki: O chorobach zakaźnych, IV.
Rozwój umysłowy: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, III.
 O dzieciach, umysłowo źle rozwijających się: A. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego, VI.
Okresy czynności dzieci: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.
Epikrisis: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, III.
Efebja: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, IV.
 Gimnazjum w Egipcie grecko-rzymskim: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, V.

II. Pomiary psychologiczne

- Liczbowe przedstawienie wyników eksperymentów pedagogicznych:** R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, II.
Interpretacja psychologicznych pomiarów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I, 5.
Metody statystyczne testów w ich zastosowaniu do psychologii: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III.
 Co nowoczesny nauczyciel powinien wiedzieć o statystyce: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.
 Statystyka przeciętnych: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.
 Statystyka i forma sprawozdań: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.

- Statystyka zmienności: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.
 Statystyka współzależności: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.
 Metoda statystyczna, oparta na obecności lub braku pewnych cech: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 6.
 Liczby przeciętne w metodzie testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 1.
 Metoda wskaźników normujących czyli wzorcowych: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 1.
Krzywe wielkości w metodzie testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 2.
 Metoda wskaźników rozwojowych: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 2.
 Metoda szeregu rozdzielczego i krzywe liczebności w metodzie testów umysłowych: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 3.
 Zwykła metoda rangi w szeregu indywidualnym: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 3.
 Metoda szeregu indywidualnego i ogive-curve w percentylach: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 4.
 Metoda szeregu indywidualnego w percentylach: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 4.
 Metoda szeregu rozdzielczego: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 5.
 Sposoby określenia wyników pomiarów rozwoju fizycznego dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IV.
 Obliczanie współczynnika korelacji: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, II.
 Metoda korelacji: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 6.
 Diagnostyka indywidualna na podstawie metod statystycznych: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, III, 5.

III. Inteligencja. Testy

1. Stopnie i badanie inteligencji

- Umysł dziecka:** B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI.
Stopnie inteligencji: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.

- Skala inteligencji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, III.
- Badanie inteligencji: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XII.
- Wiek inteligencji: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XII.
- Kwestja mierzenia poziomu inteligencji według Bineta: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XIII.
- Metody badań inteligencji: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XXII.
- Dorywcze sprawdziany inteligencji: W. Witwicki: Zarys psychologii, XII, 9.

2. Testy

- Naukowe podstawy i rozwój współczesnej metody testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I.
- Rok 1919 w rozwoju testów inteligencji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, III.
- Pojęcie testu w dawniejszej i najnowszej psychologii: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I, 1.
- Ważniejsze prace o testach: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I, 7.
- Wyniki ankiety o naukowej wartości testów umysłowych: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, II.
- Pierwsze ogólne testy inteligencji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, III.
- Najważniejsze tendencje w badaniach testami pedagogicznymi: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IV.
- Dziedziny zastosowań testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, II, 2.
- Stopień ścisłości metody testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, II, 3.
- Wybór najlepszych testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, II, 4.
- Co mierzymy testami inteligencji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, III.
- Stosowanie testów inteligencji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.
- Jak należy układać testy nowego typu: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VI.
- Metoda łączenia testów inteligencji i testów wiadomości: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, V.
- Łączenie testów inteligencji i testów pedagogicznych: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, V.

- Metoda analizy otrzymanych wyników przy testach: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
- Klasyfikacja testów: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, IV.
- Niektóre najnowsze testy umysłowe: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V.
- Testy Bineta i Simona w modyfikacji uniwersytetu w Stanford i krzywa rozkładu inteligencji: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V, 1.
- Skale Bineta i Termaña: Skala inteligencji Bineta-Termana. Tłum. uczestników Seminarjum psychologii wychowawczej U. W. pod kier. S. Baleya.
- Grupowe testy amerykańskie w zastosowaniu do pedagogiki. Testy narodowe, testy Otis'a, testy wychowawcze, standaryzowane Haggerty'ego, Mentimeter, testy grupowe, Termana do badania inteligencji, testy grupy Dearborna. Indywidualne testy Downeya do badania woli i temperamentu: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V.
- Testy armji amerykańskiej, testy Alfa, Beta. Próby indywidualne. Test zestawień Stenquista: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V, 3.
- Testy angielskie: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V, 4.
- Test orientacyjny: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
- Testy diagnostyczne: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
- Testy inwentaryzacyjne: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
- Testy podporządkowania obrazków Dawida: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, V, 6.
- Testy zdań niedorzecznych: J. Joteyko: Metoda testów naukowych i jej wartość naukowa, V, 7.
- Test Bourdona: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa VII, 2 b. S. Bailey: Psychologia wieku dojrzewania, II.
- Punktowanie: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa VII, 2 a.
- Punktowanie w świetle badań obcych: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II.
- Badania indywidualne punktowania z kontrolą: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II, 1.
- Badania młodzieży w grupie nad punktowaniem: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II, 2.

3. Nadnormalność i podnormalność

Ludzie genialni a naród: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IX.

Ludzie utalentowani a naród: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IX.

Cudowne dzieci: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

Uczniowie nadnormalni: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.

Uczniowie nieudolni: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.

Podnormalność: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.

Zdrowie umysłowe i choroba umysłu: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.

Zaburzenia umysłowe codziennego życia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, III.

Niepełnowartościowość umysłowa: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

Upóźlenie rozwoju umysłowego: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Matolectwo i infantyizm: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.

Otępienie umysłu a sprawa przeciążenia w szkołach: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Wczesne otępienie umysłu: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Idjotyzm: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Mongolowatość i idjotyzm: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Pismo u dzieci i osób umysłowo słabo rozwiniętych: A. Klęsk: Psychofilozofja i patologia pisma, 33.

4. Uzdolnienie a nauka i wychowanie

Uzdolnienie: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XII.

Indywidualne zdolności a wychowanie: A. Danysz: O wychowaniu, § 8.

Jak rozpoznać w dzieciach zdolności, które trzeba mieć na względzie: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, I, 3.

Co ważniejsze, wrodzone zdolności czy przygotowanie naukowe: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, II.

Czy trzeba uczyć każdego stosownie do charakteru jego uzdolnienia: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, II, 8.

IV. Narządy mowne. Mowa**1. Narządy mowne**

Narządy mowy i ich czynności: T. Benni: Ortofonja niemiecka, I. Narządy mowy i ich czynności. T. Benni: Wymowa francuska, I.

Narządy mowne: Z. Klemensiewicz. Metodyka nauczania głosowni opisowej, III.

Narządy mowy i ich czynności: T. Benni: Ortofonja polska, I.

2. Mowa, jej rozwój

Rozwój mowy u dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XII.

Rozwój mowy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Strony w rozwoju mowy, ich związek wzajemny: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Rozwój mowy ze stanowiska psychofizjologicznego: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Krzyk, gaworzenie, mowa artykułowana: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Mowa ze stanowiska psychologicznego: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Rozwój mowy: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, IX.

Prawo Sterna rozwoju mowy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Rozumienie słów i oznaczenie myśli słowami: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Ilość wyrazów, znanych dziecku: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Obrazy słowne: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Logiczna strona mowy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Rozwój gramatyczny mowy dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, VII.

Analoga między mową a pismem: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, I, § 15.

Echolalja: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.

Wyrażanie się: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII.

V. Zabawa. Praca

1. Zabawa

- Zagadnienia zabaw dziecięcych, pospolite ich pojmowanie: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Zabawy dzieci, ich klasyfikacja i analiza: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XIV.
- Zabawy i gry u Froebła: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.
- Wewnętrzne źródła zabawy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Zabawa bierna i jej wpływ na postępowanie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.
- O socjalnej treści zabaw dziecięcych: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, III.
- Wychowawcze znaczenie zabawy: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.
- Rola zabaw w socjalnem dojrzewaniu dziecka, w efektywacji: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, III.
- Rola fantazji w zabawie: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Pojęcie sfery zabawy: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Teorja Schillera i teorja Spencera zabaw dziecięcych: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Teorja zabawy Grossa i jej najnowsza modyfikacja: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, II.
- Teorja odpoczynku w zastosowaniu do zabaw dziecięcych: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, III.
- Symbolizm u Froebła: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.
- Zabawki: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.
- Budownictwo, jak należy używać klocków: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 1.
- Zabawki i pęd niszczyielski u dzieci: M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli, 12.

2. Praca

- Praca i zabawa: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.
- Różnica między pracą a zabawą: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.
- Zatrudnienie i zabawa: A. Danysz: O wychowaniu, § 12.
- Zajęcia: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII.

- Racjonalizacja pracy w szkole średniej: M. Grzywak-Kaczyński: Muzeum, XLIII, zesz. 2.
- Wczesne przyzwyczajanie się do właściwej mody pracy: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, I.
- Samodzielna praca w wieku przedszkolnym: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.
- Przykazania pracy naukowej: L. Bykowski: Podręcznik do ćwiczeń fizjologicznych, 4.
- Warunki pracy umysłowej: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XIV.
- Typy pracy jako orientacja w indywidualizacji nauczania: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, IV.
- Technika pracy: M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli, 8.
- Wysiłek a życie ducha: G. Gentile: Reforma wychowania, VI.
- Wysiłek ucznia: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI.
- Jakość pracy drugorocznych: B. R. Buckingham: Praca badacza na terenie szkoły, VIII.
- Tragedja niepowodzenia uczniów: B. R. Buckingham: Praca badacza na terenie szkoły, VIII.
- Stosunek nauczyciela do ucznia w toku normalnej pracy szkolnej przy nauce geografji: S. Niemoćna: Dydaktyka geografji, I, 5.
- Tok lekcyjnej pracy rocznej przy nauce geografji: S. Niemoćna: Dydaktyka geografji, I, 5 b.
- Metody pracy szkolnej przy nauce geografji: S. Niemoćna: Dydaktyka geografji, I, 5.
- Przykłady pracy nauczyciela i ucznia przy nauce języków obcych: I. Mayzlówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II.
- Praca dziecka w odosobnieniu a w klasie: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XIV.
- Praca jednostkowa i zbiorowa: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, II, 3.
- Praca dzieci w przedszkolu: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego. Wstęp 1.
- Domowa praca ucznia: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Organizacja pracy domowej ucznia: M. Golias: Organizacja pracy domowej ucznia.
- Praca domowa: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, II.
- Zadawanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII.

Pozaszkolna praca nauczyciela przy nauce geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, I, 6.

Podział pracy w samorządzie: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.

VI. Zabawy ruchowe

1. Ogólnie

Zabawy ruchowe: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.

Istota i znaczenie zabaw i gier ruchowych: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, I.

Wskazówki wychowawcze przy zabawach ruchowych: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, II.

Niektóre nazwy, znaki i skrócenia przy zabawach ruchowych: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, VI.

Technika prowadzenia gier: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, V. Zabawy i gry ruchowe: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe.

Gry i ćwiczenia ruchowe: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV.

2. Rodzaje

Zabawy i gry chodne: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B I.

Zabawy i gry taneczne: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B II.

Zabawy bieżne: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.

Gry bieżne: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B III.

Gry skoczne: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B IV.

Gry kopne: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B V.

Gry z mocowaniem: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B VI.

Zabawy z rzutami: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.

Gry rzutne: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B VIII.

Gry z podbijaniem: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, B VIII.

Zabawy z piłką: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.

Noszenie i zapasy: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.

Postawy gimnastyczne: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Ćwiczenia gimnastyczne.

Ćwiczenia zręczności: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 8.

Marsze: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 9.

Spacer i wycieczki: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 11.

Gry dowolne: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 1.

Zabawy naśladowcze: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 2.

Gry towarzyskie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 3.

Gry gimnastyczne: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 4.

Ćwiczenia rytmiczne: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 5.

Taniec: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 6.

VII. Nawyk, ćwiczenie

Powstawanie nawyków i ich wytwarzanie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI.

Powstawanie nawyków: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI B.

Rozwój nawyknień: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, XIV.

Nawyki, nabywane nieświadomie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI, 2.

Nawyki, nabywane świadomie: I. Saxby. Kształcenie postępowania, VI, 1.

Reguły nabywania nawyków przy minimum wysiłku: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI, 1.

Prawo nawyków i jego wpływ na postępowanie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI A.

Wpływ niezdecydowania na rozwój nawyków: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI, 2.

Projekt a tworzenie nawyków: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, V, III.

Wpływ wprawy na szybkość punktowania: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II C.

Granice osiągalności wprawy w mówieniu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Zdobywanie pilności: C. Oraczewski: Jak się uczyć, II.

Okresy ćwiczenia: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.

Przenoszenie nawyków: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VI, 3.

Przenoszenie się ćwiczenia: R. Rusk: *Pedagogika eksperymentalna*, XIII.

Przenoszenie się wprawy: B. R. Buckingham: *Praca badawcza na terenie szkoły*, I.

VIII. Zmęczenie

Zmęczenie: R. Rusk: *Pedagogika eksperymentalna*, XIV.

Znużenie: L. Bykowski: *Przewodnik do ćwiczeń fizjologicznych*, I, § 3.

Zmęczenie umysłowe: B. R. Buckingham: *Praca badawcza na terenie szkoły*, I.

Znużenie i wypoczynek: M. Golias: *Organizacja pracy domowej ucznia*.

Istota i podział zmęczenia: P. Dąbrowski: *Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego*, I.

Zmęczenie umysłowe i metoda badań: P. Dąbrowski: *Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego*, XV.

Znaczenie badań nad zmęczeniem dla pracy: P. Dąbrowski: *Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego*, III.

Współczynniki ponogeniczne: P. Dąbrowski: *Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego*, III.

Aktywność woli a zmęczenie: P. Dąbrowski: *Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego*, I.

Znużenie cielesne i umysłowe: L. Wachholz: *O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży*, X.

Teoria odpoczynku w zastosowaniu do zabaw dziecięcych: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, II.

Co mówią cyfry w sprawie przeciążenia młodzieży szkolnej: S. Kopezyński: *Szkice higieniczno-wychowawcze*, t. II, 12.

Przeciążenie: W. Wetekamp: *Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu*, IV.

Nauczanie pociągające a wysiłek: P. Dąbrowski: *Nauka o dziecku*, XIV.

IX. Zainteresowanie

Rozwój zainteresowań: S. Balej: *Psychologia wieku dojrzewania*, II.

Dynamika zainteresowań: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, V, 2.

Metoda zainteresowań w wieku przedszkolnym: Z. Żukiewiczowa: *Wychowanie przedszkolne*, 8.

Sposoby - budzenia zainteresowania: P. Dąbrowski: *Muzeum*, r. XXXVIII, zes. 1.

Budzenie zainteresowania: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, XIII.

X. Pytania u dzieci

Pytania dzieci: J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, V.

Psychologia pytań dziecięcych, ich miejsce w dojrzewaniu umysłowym: W. Zienkowski: *Psychologia dziecięstwa*, XIII.

Pytania, stawiane przez dzieci: W. Wetekamp: *Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu*, II.

Pytania: „Dlaczego?\": J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, V.

Pytania, nie mające formy: „Dlaczego?\": J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, V.

Pytania i odpowiedzi: J. Piaget: *Mowa i myślenie u dziecka*, I.

Pytania: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, XIII.

XI. Naśladownictwo. Sugestia

Sugestia: W. Witwicki: *Zarys psychologii*, XII.

Sugestia na jawie: W. Witwicki: *Zarys psychologii*, XIII, 1.

Stosunek gromadzkości do pragnienia uznania, do sugestji i do naśladownictwa: I. Saxby: *Kształcenie postępowania*, IV E, 2.

Psychiczne zakażenie: L. Wachholz: *O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży*, VIII, 3.

Hipnoza: W. Witwicki: *Zarys psychologii*, XII, 2.

Tendencja, przeciwdziałająca naśladownictwu: I. Saxby: *Kształcenie postępowania*, VII B, 2.

Naśladowanie przy nauce rytmu: S. Wysocki: *Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej*.

Naśladownictwo i refleksja przy nauczaniu języka: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, II.

XII. Wybór zawodu. Przygotowanie do zawodowych studjów uniwersyteckich

Wybór zawodu: S. Kopezyński: *Szkice higieniczno-wychowawcze*, t. II, 16.

Wybór zawodu jako problemat psychotechniki: J. Joteyko: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 3 — 1924/5.

- Zarys historyczny zagadnienia doboru zawodowego: W. Dzierżbicka: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy, I.
- Poradnictwo zawodowe w Niemczech: S. Studencki: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
- Praca umysłowa a zawód lekarski: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II, 22.
- Przygotowanie do studjów akademickich: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Jakie przygotowanie powinien posiadać kandydat do studjów humanistycznego na Wydziale filozoficznym: J. Kleiner: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Jakie przygotowanie ze szkoły średniej uważam za potrzebne dla przyszłego studenta filozofji, pragnącego poświęcić się specjalnie psychologii: W. Witwicki: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Kwalifikacje, jakie powinien mieć adept studjów pedagogicznych: P. Sosnowski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Z których nauk, udzielanych młodzieży w szkołach średnich, szczególnie dokładne wiadomości konieczne są dla zapisujących się na wydział lekarski: E. Niezabitowski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Szkola średnia a medycyna: W. Sieradzki: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Jakie wiadomości minimalne winien mieć absolwent szkół średnich w poszczególnych przedmiotach, zapisując się na wydział prawa i administracji: J. Makarewicz: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Studja przygotowawcze kandydatów teologii: J. Gerstman: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.

D. Zagadnienia wychowawcze

I. Wychowanie

1. Ogólnie

- Sprawa wychowania: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 10.
- Wychowanie jako powszechna czynność ludzkości: G. Gentile: Reforma wychowania, II.
- Wychowanie a wolność: G. Gentile: Reforma wychowania, II, III.
- Jedność wychowania: G. Gentile: Reforma wychowania, VIII.
- Cechy procesu wychowawczego: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, II, 1.
- Zasady wychowawcze szkoły średniej: K. Koniński: Szkoła na miarę, V.

- Aforyzmy o wychowaniu: S. Szczepanowski: Myśli o odrodzeniu narodowym, XIV.
- Forma i treść wychowania: G. Gentile: Reforma wychowania, X.
- Trwałość dawniejszych form wychowania: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, II, 2.
- Fazy wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, III.
- Fazy wychowania (naturalna, teokratyczna, państwowa, społeczno-naukowa): L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, III.
- Wychowanie: L. Bykowski: Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej, VI.
- Koncepcje nowego wychowania: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VII.
- Z teki wychowawcy: J. Pawlikowski: Muzeum, r. XLI, zes. 1—2.
- Z powodu jednej sprawy dyscyplinarnej: L. Bykowski: Muzeum, r. XLIV, zes. 1.
- Cel wychowania: A. Danysz: O wychowaniu, § 9. J. Hoene-Wroński: Filozofja pedagogji, I.
- Podział pracy wychowawczej: A. Danysz: O wychowaniu, § 10.
- Czynniki wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, I.
- Czynniki wychowania u Rousseau'a w „Emilu“: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, I.
- Przyrodnicze czynniki wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, II.
- Rodzina i kościół jako najważniejsze czynniki w wychowaniu: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, I, 2.
- Znaczenie błędu dla pedagogiki: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Zasadnicza autonomia wychowania: G. Gentile: Reforma wychowania, III.
- O ideał wychowania w Polsce: Muzeum, r. XLIV, zes. 2.
- Ideał wychowania: G. Gentile: Reforma wychowania, X.
- Krytyka i ideały pedagogiczne: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 2.
- Wychowanie a wykształcenie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV. G. Gentile: Reforma wychowania, VIII.
- Wychowanie filozoficzne: G. Gentile: Reforma wychowania, X.
- Warunki wychowania w Polsce: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego, 5.
- Ustrój administracji i wychowania w Polsce: M. Janelli: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Projekty urzędzenia wychowania publicznego Adama Czartoryskiego i Ignacego Potockiego: Epoka wielkiej reformy.
 Niedomagania w wychowaniu: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

2. Wychowanie a psychologia

Znaczenie badań nad rozwojem psychicznym dla praktyki wychowawcy: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży. Wstęp.

Wskazania wychowawcze: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, IV, 10.

Znaczenie pedagogiczne z schematu rozwoju psychicznego: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, V, 3.

Wiązanie psychanalizy do wychowania ogólnego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 4.

Istota i zadanie wychowania psychanalitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, I A.

Przedmioty wychowania psychanalitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, I B.

Naukowe uzasadnienie, oraz postulat wychowania analitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II.

Znaczenie pierwszych lat życia dla wychowania psychanalitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II B, 1 c.

Przyszłość wychowania analitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 10.

Korzyści wychowania analitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 9.

Zarzuty przeciwników wychowania psychanalitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 8.

Praktyka wychowania psychanalitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III.

Zastosowanie wychowania psychanalitycznego: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 7.

Niektóre szczególniejsze zasady w wychowaniu psychanalitycznym: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 5.

Warunki wychowania analitycznego ze strony wychowawcy: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, III, 6.

Teoria wyparcia w wychowaniu psychanalitycznym: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II A.

Powody wypierania w wychowaniu psychanalitycznym: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II A.

Psychiczne czynniki, uczestniczące w wypieraniu, w wychowaniu psychanalitycznym: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II A.

Wypieranie i tłumaczenie w wychowaniu psychanalitycznym: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II A.

Skutki wypierania pod progiem świadomości, oraz objawy: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II B.

Podprogowe skutki wypierania: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II B.

Uwstecznienie psychanalityczne: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II B, 1, b.

Utwierdzenie psychanalityczne: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II B, 1, a.

Wychowawcze znaczenie zabawy: I. Saxby: Kształcenie postępowania, X.

3. Wychowanie a szkoła i dom

Z zagadnień wychowawczych szkolnictwa: S. Świdziński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Wychowawcze zadania szkoły: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.

Zagadnienie udziału rodziców w wychowaniu szkolnym: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.

Współdziałanie rodziny i szkoły jako środek zwalczania obustronnych błędów wychowawczych: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.

Ogólny front wychowawczy. Rodzice i szkoła jako jego czołowe placówki: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.

Współdziałanie rodziców w ożywianiu czytelnictwa: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, V.

Wychowawcze posłannictwo matki: M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli, 1—7.

Rodzina i zmienione wymagania wychowania: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, II, 4.

Wychowanie państwowe a rodzina: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, V, 2. VI, 3.

Zasady miłości, prawdy i pracy w wychowaniu rodzinnym: E. Szejnokówna: Współpraca domu ze szkołą.

Wychowanie w rodzinie w czasach przed-, porozbiorowych i po wojnie: E. Szejnokówna: Współpraca domu ze szkołą.

Zasady wychowania w rodzinie: A. Rondthaler: Czego szkoła oczekuje od rodziców.

Współczesny kryzys wychowawczy jako motyw do pogłębienia akcji wychowawczej: J. Bzowski: Szkoła i rodzina. Środki zaradcze przeciw kryzysowi wychowawczemu; jednym z nich współpraca rodziny i szkoły: J. Bzowski: Szkoła i rodzina. Koło rodzicielskie, oparte o swą centralę, jako najważniejsza forma współpracy rodziny i szkoły i ośrodek wpływów na wszystkie czynniki wychowawcze: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.

4. Wychowanie państwowe i społeczne

Wychowanie człowieka a reforma szkolnictwa: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, II.
Problem społeczny w wychowaniu: L. Bykowski: Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej, VIII.
Otoczenie społeczne jako czynnik wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, II.
Tempo rozwoju społecznego a zadania wychowawcze naszego pokolenia: B. Nawroczyński: Muzeum, r. XLII, zes. 1—2.
Szybkość postępu społecznego a rozwój metod wychowawczych: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, II, 3.
Społeczny charakter wychowania: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, II, 1.
Społeczna strona doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX, 1.
Drugie i trzecie zadanie szkoły publicznej; umoralnienie zawodu i społeczeństwa: G. Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy, III.
Traktowanie wykształcenia obywatelskiego, ze stanowiska historycznego, socjalnego, kulturalnego, systemu współczesnościowego i etycznego: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, § 2.
Wychowanie obywatelskie: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
Wychowanie jako przygotowanie do życia obywatelskiego: I. Saxby: Kształcenie postępowania, I.
Wykształcenie obywatelskie: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, 2.
Oszczędność u dzieci: M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli, II.
Problemy socjologiczne, państwowe, prawne, gospodarcze i ideologiczne przy wykształceniu obywatelskiem: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, § 2.

Dlaczego wychowanie w Polsce musi być państwowe: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, IV.
Istota wychowania państwowego: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, V.
Kult dla symboli państwowych, dla reprezentantów państwa: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, V, 4.
Wychowanie jako czynnik narodowy i państwowo-twórczy: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego, 3.
Wychowanie narodowe a państwowe: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, III.
Nacjonalizacja i wychowanie obywatelskie jako środki ratunku ustroju szkolnictwa w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 3.
Wychowanie obywatelskie w seminarjach nauczycielskich: J. Sekura: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
Narodowe wykształcenie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X.
Państwowe wykształcenie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X.
Idea polska wobec prądów kosmopolitycznych: S. Szczepanowski: Myśli o odrodzeniu narodowym, XV.
Tolerancyjność jako wynik uznania różnorodności szkoły: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VIII.
Wzrost tolerancji: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XX.
Wolność i organizacja społeczna: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XX.
Duch niezawisłości w Anglii: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVI.
Rozwój ducha niezawisłości u przodków Anglików: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVII.
Liberalizm: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX.
Egalitaryzm: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX, 1.
Równość prawa a nierówność uzdolnienia: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
Wolność i obowiązek: G. Gentile: Reforma wychowania, III.

5. Wychowanie moralne

Wychowanie moralne w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
O zasadach i środkach wychowania moralnego: J. Latour: Muzeum, r. XXXVI, zes. 1—2.

- Wychowanie państwowe a wychowanie moralne: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, IV, 4. V b.
- Wychowanie moralne a szkoła, rodzina i kościół: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, I, 3.
- Moralne wykształcenie mowy: M. Kwintyljan: O wykształceniu mowy, XII, 2.
- Czytelnictwo a wychowanie moralne: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, III.
- Niezdolność** rozwoju moralnego zupełna i częściowa: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
- Obłąd moralny: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
- Stanowisko Komisji Edukacyjnej w kwestji religijnego wychowania młodzieży: J. Ciemniowski: Epoka wielkiej reformy.

6. Wychowanie estetyczne

- Wychowanie estetyczne w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
- Wykształcenie estetyczne: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, § 4.
- Podstawy, zakres, charakter, sposoby i drogi wykształcenia estetycznego: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, § 4.
- Miara zasad w sztuce: M. Kwintyljan: O wykształceniu mowy, II, 13.
- O wygłaszaniu estetycznym w szkole średniej: J. Balicki: Muzeum, r. XL, zes. 1.

7. Wychowanie a nauka

- Zadania i obowiązki** wychowawczyń w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne. Wstęp.
- Organizacja wychowania przedszkolnego w Polsce: Z. Żukiewiczowa: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.
- Czynniki wychowawcze w wychowaniu przedszkolnym: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne. Wstęp.
- Wychowanie przedszkolne i opieka nad dziećmi i młodzieżą: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące szkolnictwa w Polsce, t. 1, II.

- Szkoła ludowa** i jej związek z wychowaniem narodowym: S. Szczepanowski: Myśli o odrodzeniu narodowym, VIII.
- Walka z intelektualizmem** w nauczaniu i wychowaniu: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 2.
- Nauczanie kształcące i wychowujące: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV.
- Wykształcenie i wychowanie: G. Gentile: Reforma wychowania, VIII.
- Czynnik materialny (intelektualny) w wychowaniu państwowym: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, V, 1.
- Wartości wychowawcze czytanek polskich: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkół powszechnych.
- Pogląd na świat w odbiciu faktów językowych i wartości wychowawcze nauki gramatyki: S. Szober: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Podstawowe zagadnienia wychowawcze w popularnym podręczniku historii polskiej w nauczaniu na stopniu niższym: B. Gebert: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Zadanie nauki historii w wychowaniu początkowym: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.
- Wartość wychowawcza geografji jako przedmiotu nauki szkolnej: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, I.
- Znaczenie wychowawcze ogrodu przy szkole średniej: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- O gimnastyce** jako środka wychowawczym: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp, IV.

8. Różne

- Zakłady poprawcze**: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.
- Zakłady wychowawcze lecznicze: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.
- Dzieci, trudne** do prowadzenia, i wyjątkowi wychowawcy: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Reguły zachowania** się w towarzystwie różnych osób: J. Piątek: Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej, A 6.
- Reguły zachowania się na różnych miejscach i w różnych okolicznościach: J. Piątek: Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej, B.

II. Osobowość. Indywidualność. Charakter

1. Ogólnie

- Dyspozycje psychiczne:** W. Witwicki: Zarys psychologii, II.
Natura człowieka jako czynnik wychowania: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, III.
Dorabianie się struktury duchowej: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, V, 1.
Zależność szybkości punktowania od wieku i płci: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II B.
Struktura psychiczna: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX—X.
Zróznicowanie struktur duchowych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XI.
Odrębność struktury psychicznej dzieci i młodzieży: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 1.
Znaczenie pedagogiczne odrębności struktury psychicznej: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, II, 2.
Zasada: „Dziecko przychodzi na świat dobre“: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
Pojawienie się sądów o wartościach i odkrycie własnej odrębności psychicznej: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, IV, 7.

2. Osobowość

- Pojęcie osobowości w psychologii ogólnej, metafizyczne podłoże osobowości:** W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XV.
Irracjonalność osobowości, rozwój empirycznej strony osobowości: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XXV.
Osobowość i problem wychowania: G. Gentile: Reforma wychowania, II.
Wiedza a osobowość: G. Gentile: Reforma wychowania, I.
Osobowość jednostkowa: G. Gentile: Reforma wychowania, II.
Osobowość: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku. Zakończenie.
Indywidualność, charakter i osobowość: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV, 3.
Wychowywanie osobowości przez nauczanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV, 4.
Rozdwojenie osobowości: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 3.
Osobowość dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XV.
Ogólne rysy osobowości dziecięcej: W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XV.

- Duchowa treść dziecięctwa:** W. Zienkowski: Psychologia dziecięctwa, XV.
Charakterystyka dziecięctwa w jego końcowej fazie: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.

3. Indywidualność

- Różnice indywidualne:** R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XI.
Poznanie indywidualności: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XXI.
Indywidualność przyrodzona i nabyta: A. Danysz: O wychowaniu, § 7.
O zmienności wewnątrz-osobniczej i między-osobniczej: J. Joteyko: Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa, I, 4.
Obrona samodzielności i indywidualności: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 2.
Indywidualność: L. Bykowski: Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej, V.
Jak dotrzeć do jednostki: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
Karta indywidualności dziecka: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.
Karty z wykresami indywidualnemi: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IX.
Norma dla każdego ucznia: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, V.
Różnice indywidualne charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VIII A, 1—2.
Zależność szybkości punktowania od indywidualności: P. Dąbrowski: Punktowanie jako metoda badania zmęczenia umysłowego, II A.

4. Charakter

- Temperament, charakter, indywidualność:** P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, VI.
Psychologia charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VIII.
Temperamenty i typy usposobień: W. Witwicki: Zarys psychologii, XVI.
Opanowanie samego siebie: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
Okazanie się charakteru dzieci: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.

Charakter a moc fizyczna: G. Gentile: Reforma wychowania, IX. Budzenie odpowiedzialności za czyny, budzenie poczucia godności narodowej a wychowanie państwowe: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, V, 5.

5. Kształcenie charakteru

Kształcenie charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX. Pojęcie pięknego charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VIII C.

Przeszkody prawne i bezprawne w kształceniu charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX A.

Nauka, wynikająca z przeszkód prawnych w kształceniu charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX, 1.

Sztuczne stwarzanie otoczenia dla kształcenia charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX, 2.

Rola sugestji w kształceniu charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX D.

Sugestia bezpośrednia a pośrednia w kształceniu charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX, 1.

Trudności w stosowaniu sugestji bezpośredniej dla kształcenia charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, IX, 2.

Zdobywanie siły charakteru: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VIII B.

Oddziaływanie pierwiastków wypartych na rozwój charakteru i umysłu: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II.

Oddziaływanie pierwiastków wypartych na poziom charakteru i umysłu, uwznioślenie, umoralnienie i odwznioślanie: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II.

Zboczenia charakteru: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.

Genjusz a psychopata: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

Opieka nad stroną duchową młodzieży: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.

6. Charakter narodowy

Określenie charakteru narodowego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VII.

Osobowość jednostkowa i narodowa: G. Gentile: Reforma wychowania, II, V.

Rozwój psychiki i charakteru narodowego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, III.

Warunki powstania charakteru narodowego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VII.

Wpływ warunków geograficznych na charakter narodowy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VII.

Wpływ właściwości rasowych na charakter narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VII.

Organizacja psychiczna narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VI.

7. Charakter moralny

Natura moralna dziecka: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V.

Wrodzone usposobienie moralne: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVIII.

8. Wady charakteru

Konstytucja psychopatyczna: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

O chorobach psychicznych: W. Witwicki: Zarys psychologii, XVII. Fizjognomika, frenologia i symbolika: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

Przywary wieku dziecięcego: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

Kłamstwo: M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli, 10.

Zagadnienie, związane z niezgrabnością i nieśmiałością młodzieńczą: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII c.

Zagadnienie, związane z młodzieńcem zamykaniem się w sobie: I. Saxby: Kształcenie postępowania, VII b.

Przewrotność płciowa, samogwałt: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.

Pociąg do brudu: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

Koprofilja: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

Jawny i ukryty przestępca: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.

Czynniki, ujawniające skłonności zbrodnicze, afekty, alkohol, zły

- przykład, namowa, szkodliwa lektura, widowiska: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
- Teoria przestępczości Lombrosa: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
- Przestępcy niepoprawni a psychopata: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
- Leczenie młodych przestępców: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VII.
- Pismo niezborne: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, II, § 27.
- Pismo drżące: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, II, § 28.
- Pismo przy uszkodzeniach członków ręki, oraz cierpieniach mięśni i stawów: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, II, § 25.
- Pismo starcze: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, II, § 23.
- Zmiany pisma przy różnych chorobach: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, II, § 37.
- Podpis: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, I.
- Różnice w piśmie danej osoby: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, I.

III. Samorząd. Potrzeby młodzieży

1. Ogólnie

- Samorząd w szkołach polskich: L. Bykowski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Kooperatywa uczniowska jako warsztat pracy społecznej: F. Dąbrowski: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Rady co do samorządu dla wychowawców: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Postępowanie organiczne przy samorządzie: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Uwzględnianie granic rozumu w samorządzie: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Brak kompetencji do samorządu u dzieci: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Trudności i korzyści samorządu w szkole: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Korzyści samorządu w szkole: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Szkoła i życie dziecka: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

2. Formy samorządu

- Bandy dzieci: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Przykłady życia band dziecięcych; wojna na ulicy św. Magdaleny, wojna o guziki: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Niebezpieczeństwo nieuznawania band dziecięcych: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Różnice, zachodzące między bandami dzieci a związkami młodzieży: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Związki młodzieży: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Organizacje dziecięce według Varendocka: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Przykład związku młodzieży: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Republiki dziecięce: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Republika dziecięca amerykańska, założona przez W. George'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Przykłady republik młodzieży: Homer Lane: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Przykłady republik młodzieży: W. Szaacki: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Przykłady republik młodzieży: G. Francia: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Przykłady republik młodzieży: Langermann: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.
- Samorząd w szkołach publicznych: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Zasady i kierunki samorządu w szkołach publicznych: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- System samorządu szkolnego u Gill'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- System samorządu szkolnego Prodingera: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- System samorządu szkolnego Simpsona: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- System samorządu szkolnego E. A. Craddock'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Zastosowanie samorządu w szkole w Szwajcarii przez C. Burekhardt'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Samorząd szkolny u Cousinet'a w Paryżu: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Samorząd szkolny Hepp'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.

- Samorząd szkolny, zastosowany w gimnazjum w Zurychu: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- System samorządu w gimnazjum w Chaux-de-Fonds: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Samorząd szkolny u H. Guignard'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Samorząd szkolny u Alb. Chessex'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, IV.
- Samorząd w szkołach nowoczesnych: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Nowa szkoła w Abbotsholme i wiejskie osiedla wychowawcze: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Próba samorządu w Anglii: A. Ferrière: Samorząd uczniowski. Dodatek.
- Szkoła des Roches: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Szkoła w Bedales: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Szkoła St. George-School i King Arthur School: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Szkoła w Hof-Oberkirch: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- O innych nowych szkołach: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Szkoła w Wickersdorf: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Szkoła w Odenwald: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.
- Samorząd szkolny u dzieci anormalnych: A. Ferrière: Samorząd uczniowski. Dodatek.

3. Potrzeby i organizacje młodzieży

- Potrzeby młodzieży:** B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, 3.
- Plan nauczania a potrzeby młodzieży:** B. Nawroczyński: Zasady nauczania, cz. II, XI.
- Młodzież jako punkt wyjścia w czytankach:** St. Tync i J. Gołębek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy II gimn.
- Książka a młodzież:** J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, I, II.
- Kółko geograficzno-krajoznawcze:** St. Niemcówna: Dydaktyka geografji, I, 7.
- O pisemkach szkolnych:** J. Rokoszyński: Muzeum, r. XLIII, zes. 1.
- Gazeta i sąd w szkole:** M. Szczawińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Przewódca:** A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.

- Odpowiedzialność przewodcy:** A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Trybunały uczniów:** A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
- Harcerstwo:** S. Sedlaczek: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

IV. Grupa społeczna. Klasa

1. Grupa

- Pojęcie psychiki grupowej:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, I.
- Duch grupy społecznej:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Szczególne znaczenie duchowe grupy:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Samowiedza grupy społecznej:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Świadomość grupowa w życiu pierwotnym:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Poglądy Cornforda i Levy-Brühl'a na świadomość grupową:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Wieloraka świadomość grupowa:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Główne warunki organizacji wyższej grupy społecznej:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, III.
- Armja jako organizacja grupowa:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, III.
- Wpływ przywódców grupy:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, III.
- Wzajemne oddziaływanie grup:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Swoiste cechy grup różnych typów:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, V.
- Hierarchja grup:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IV.
- Grupa społeczna o wysokim stopniu organizacji:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, III.
- Grupy zaczątkowe:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, V.
- Grupy naturalne i sztuczne:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, V.
- Celowe grupy tradycyjne i mieszane:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, V.
- Selekcja grupowa:** W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIX.
- Gromadzkość jako ośrodek dyspozycji do działania:** I. Saxby: Kształcenie postępowania, IV E.

Ewolucja grupowa stanowi zasadniczą różnicę między ewolucją ludzką a zwierzęcą: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XV.
Grupa społeczna: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, III.
Grupa koleżeńską: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII.
Uspołecznianie: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IV.
Solidarność między dziećmi według Cousinet'a: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
Cechy obywatela jako łączny wytwór sił wrodzonych i otoczenia: I. Saxby: Kształcenie postępowania, I.
Spółczeństwo czy dziecko: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X, 2.
Scalenie społeczeństwa: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X, 4.
Zadanie społeczno-polityczne nauki kultury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XX.

2. Klasa

Szkoła i rozwój społeczny: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.
Klasa szkolna grupą społeczną: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, I.
Badania nad klasą szkolną: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, I, 3.
Teorie obniżającego wpływu masy na jednostkę: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, II, 3 a.
Ankieta na temat objawów życia społecznego w klasie szkolnej: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa. Dodatek, 1.
Klasa szkolna: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII—IX.
Klasowy system: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX.
Klasy szkolne: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, V—VII.
Klasy szkolne dla słabo uzdolnionych: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX.
Klasy dla wybitnie uzdolnionych: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.
Duch klasy: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.

V. Tłum

Psychiczne życie tłumy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.
Cechy swoiste tłumy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.
Pojęcia kolektywnej świadomości: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.
Pochłanianie osobowości przez tłum: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.
Sugestywność tłumy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.
Brak odpowiedzialności indywidualnej w tłumie: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, II.

VI. Naród

Czem jest naród: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VI.
Naród jako indywidualium i wartość w sobie: L. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, IX.
Istota narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VI.
Istota narodu u Ramsay'a Muir'a: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VI.
Pojęcie narodu jako umownego organizmu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.
Wartość narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.
Wspólność celu a naród: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
Naturalistyczne i spirytualistyczne rozumienie narodowości: G. Gentile: Reforma wychowania, I.
Dusza narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VII.
Badanie nad narodem jako zadanie psychologii grupowej: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VI.
Psychikę narodu cechuje zarówno jedność organiczna, jak i jedność samowiedzy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XI.
Narodowa samowiedza: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
Wzrost narodowej samowiedzy głównym rysem nowoczesnej historii świata: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XI.
Samowiedza narodów a ich rywalizacja: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XI.
Narodowa rozważa: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIII.
Wpływ organizacji i tradycji na narodową rozważę: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIII.
Narodowa odpowiedzialność: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
Analogia między organizacją psychiki narodowej i organizacją psychiki indywidualnej: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
Naród amerykański a nabyta jednolitość psychiczna: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VII.
Typ organizacji narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
Narody wyższego typu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIII.
Naród a państwo: G. Gentile: Reforma wychowania, I.
Wzajemny stosunek pojęć „naród“ i „państwo“: M. Ziemiłowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, III, 2.
Państwo jako forma organizacyjna narodu: M. Ziemiłowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, III, 1.
Warunki życia narodowego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.

- Ciągłość życia narodowego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
 Czynniki rozwoju narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIV.
 Duch grupy jako główny czynnik postępu narodów: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XX.
Postęp narodów w okresie ich młodości: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XIX.
 Postęp narodów w okresie ich dojrzałości: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XX.
 Łatwość i szybkość komunikacji jako warunek życia narodowego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VIII.
 Tendencja narodów do rozrastania się wraz z wzrostem komunikacji: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VIII.
 Niemożliwość powstania wielkich narodów w świecie starożytnym: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, VIII.
Wojna jako czynnik wewnętrzny narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, X.
 Idea podboju, kultu przodków, wolności i równości, postępu i solidarności w życiu narodu: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XII.
 Rola przywódców w życiu narodowym: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IX.
 Narody zawdzięczają swoje istnienie wpływowi przywódców: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, IX.
Dobra narodowe i ogólnoludzkie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X, 3.
 Narodowość wiedzy i szkoły: G. Gentile: Reforma wychowania, I.
 Pogląd na życiową rolę geografji różnych narodów: S. Niemeówna: Dydaktyka geografji, I, 2.

VII. Rasa

- Okres tworzenia się rasy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XV.
 Zróźnicowanie się wspólnego pnia na wiele ras: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XV.
 Bezpośredni wpływ klimatu na ciało i na psychikę: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XV.
 Selekcja jako bezpośredni sposób przystosowania rasy do środowiska fizycznego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVI.
 Wpływ zajęć na tworzenie się rasy: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVII.
 Krzyżowanie się ras: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVII.

- Zmiany rasowe w ciągu okresu historycznego: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVIII.
 Substytucja rasowa: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVIII.
 Wewnętrzna selekcja a zmiany rasowe: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVIII.

VIII. Karność. Kara. Nagroda. Posłuszeństwo

- Kara:** A. Danysz: O wychowaniu, § 16.
 Kary w wychowaniu szkolnem: A. Danysz: O wychowaniu, § 17.
 Kary: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.
 Karność w klasie a owoenność nauki: K. Abgarowicz: Muzeum, r. XXXVIII, zesz. 1.
 Pojęcie i znaczenie karności: A. Danysz: O wychowaniu, § 11.
 Rygor: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, X.
Rozkaz i posłuszeństwo: A. Danysz: O wychowaniu, § 14.
 Powaga jako podstawa posłuszeństwa: A. Danysz: O wychowaniu, § 15.
 Surowość i posłuszeństwo w wychowaniu: A. Rondthaler: Czego szkoła oczekuje od rodziców.
 Dyscyplina i autorytet w wychowaniu: G. Gentile: Reforma wychowania, VIII.
 Lew Tołstoj a swoboda w wychowaniu: A. Ferrière: Samorząd uczniowski. Dodatek.
 Rozkazy w gimnastyce: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp.
Nagroda: A. Danysz: O wychowaniu, § 18.
Pilność: A. Danysz: O wychowaniu, § 19.
Dozór: A. Danysz: O wychowaniu, § 13.
 Prowadzenie: A. Danysz: O wychowaniu, § 21.
 Propozycje a narzucanie w samorządzie: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, V.
 Sankeje u dzieci: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
 Od anarchji do porządku: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.

IX. Dom i szkoła

- Dom i szkoła: A. Rudnicki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
 Organizacja współpracy domu ze szkołą w Ameryce: I. Panenkowa: Współpraca domu ze szkołą w Ameryce Północnej, II.

- Współpraca indywidualna czy zbiorowa: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.
- Organizacyjna forma współpracy domu i szkoły: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.
- Cechy racjonalnej współpracy między rodziną a szkołą: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.
- Opinie sfer szkolnych o organizacyjnej formie współpracy domu i szkoły: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.
- Powody braku współpracy domu ze szkołą: A. Rondthaler: Czego szkoła oczekuje od rodziców.
- Warunki, jakie pracy Szkolnego Koła Rodzicielskiego towarzyszyć powinny: J. Bzowski: Szkoła i rodzina.
- Sądy rodziców o wartości nauki pracy: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu.
- Dokształcenie rodziców: I. Pannenkowa: Współpraca domu ze szkołą w Ameryce Północnej, IV.
- Historja współpracy domu ze szkołą w Ameryce Północnej: I. Pannenkowa: Współpraca domu ze szkołą w Ameryce Północnej, I.
- Narodowy kongres matek w Ameryce Północnej: I. Pannenkowa: Współpraca domu ze szkołą w Ameryce Północnej, I, III.
- Rady rodzicielskie w Niemczech: E. Szteimbokówna: Współpraca domu ze szkołą.
- Związki rodzicielskie w Australji: E. Szteimbokówna: Współpraca domu ze szkołą.
- Współdziałanie domu ze szkołą we Francji: E. Szteimbokówna: Współpraca domu ze szkołą.
- Działalność kół rodzicielskich w Polsce: E. Szteimbokówna: Współpraca domu ze szkołą.
- Obrazy z życia wychowawczego w domu: M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli.

X. Opieka społeczna nad dzieckiem i młodzieżą

- Opieka społeczna w stosunku do dzieci i młodzieży: J. Kuncewicz: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Dziecko wobec prawa: A. Mogilnicki: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Opieka Międzynarodowego Biura Pracy nad młodzieżą: M. Sokolowa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Międzynarodowy Związek Ochrony Dzieci: A. Mogilnicki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

- Stan ochron w roku 1921 i postulaty na przyszłość: S. Okołowiczówna: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Wzory internatów, których nie należy naśladować: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, II.

E. Ogólne zagadnienia szkolnictwa

I. Reforma szkolnictwa. Szkoły nowego typu

1. Ogólnie

- Próby reformy szkoły w Polsce: J. Młodowska: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1926/7.
- Szkoły dawne a nowe: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.
- Wolność szkoły i nauczyciela: G. Gentile: Reforma wychowania, XI.
- W sprawie szkoły starej i nowej: R. Dreżepolski: Muzeum, r. XLII, zesz. 1—2.
- Szkoła a wychowanie: M. Ziemnowicz: Rodzina a wychowanie państwowe, I, 1.
- Reformy i eksperymenty: Muzeum, r. XL, zesz. 3—4.
- Szlakiem reformy szkolnictwa: S. Kwiatkowski: Muzeum, r. XL, zesz. 3—4.
- O szkołę doświadczalną w Polsce: E. Łoziński: Muzeum, r. XLIII, zesz. 2.
- O tak zwanej nowej szkole: J. Helm-Pirgowa: Muzeum, r. XLIII, zesz. 4.
- Jeden z nieprzewidzianych skutków reformy: W. Wajdowicz: Muzeum, r. XLII, zesz. 3.
- Projekty ustroju naszego szkolnictwa: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX, 3.
- Potrzeba zmiany obecnej szkoły: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, I.
- Zagadnienia naszej polityki szkolnej: L. Bykowski: Muzeum, r. XLI, zesz. 1—2.
- Cel państwa i zadania szkoły publicznej: G. Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy, I.
- Jedność szkolnictwa a szkoła jednolita: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX, 2.

Wyteczne nowoczesnej metodyki: J. Harabaszewski: *Metodyka chemji*, IV, 1.
 Praktyka szkolna XIX i XX w.: J. Harabaszewski: *Metodyka chemji*, III, 3.

2. Szkoła twórcza i szkoła pracy

O szkole twórczej: K. Rowid: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 2 — 1924.
 Realizacja szkoły twórczej: K. Rowid i H. Radlińska, *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Główna zasada szkoły pracy: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, V, 3.
 Przeprowadzenie programu naukowego w dwóch klasach wyższych: G. Kerschensteiner: *Pojęcie szkoły pracy*, 2.
 Przeprowadzenie programu szkolnego w dwóch klasach niższych: G. Kerschensteiner: *Pojęcie szkoły pracy*, 2.
 Psychologiczne podstawy szkoły średniej jako szkoły twórczej: E. Semil: *Muzeum*, r. XLIII, zesz. 1.
 Szkoła twórcza: St. Tync i J. Gołąbek: *Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej*, I.
 Regionalizm na usługach szkoły pracy: A. Pawlicowa: *Muzeum*, r. XLIV, zesz. 1.
 Szkoła twórcza: A. Ferrière: *Samorząd uczniowski*, V.
 Wiedza i twórczość, a praca bierna i twórcza: W. Wetekamp: *Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu*, I.
 Praca jako podstawa czytanek: St. Tync i J. Gołąbek: *Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimnazjum*, I.
 Zebranie korzyści, wypływających z toku nauki, według zasady pracy: W. Wetekamp: *Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu*, III.
 Doświadczenie z nauki pracy: W. Wetekamp: *Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu*, III.
 Szkoła i rozwój społeczny: J. Dewey: *Szkoła a społeczeństwo*.
 Szkoła jako instytucja społeczna: M. Ziemnowicz: *Rodzina a wychowanie państwowe*, II, 5.
 Nauka języka polskiego warsztatem twórczej pracy: St. Tync i J. Gołąbek: *Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej*, I.
 Samodzielna praca w nauce matematyki, przyrody i geografii: W. Wetekamp: *Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu*, IV.

Rozwijanie inicjatywy twórczej w muzyce. S. Wysocki: *Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej*.
 Metody szkoły pracy: G. Kerschensteiner: *Pojęcie szkoły pracy*, IV.

3. Szkoła indywidualizująca

Organizacja szkoły indywidualizującej: K. Koniński: *Szkoła na miarę*, III.
 Program szkoły indywidualizującej: K. Koniński: *Szkoła na miarę*, VI.
 Zasady planu daltońskiego: H. Parkhurst: *Wykształcenie według planu daltońskiego*, II.
 Powstanie daltońskiego planu laboratoryjnego: H. Parkhurst: *Wykształcenie według planu daltońskiego*, I.
 Na marginesie książki H. Parkhurst: *Wykształcenie według planu daltońskiego*: E. Kennedy i J. Umińska: *Muzeum*, r. XLIII, zesz. 3.
 Plan daltoński w praktyce: H. Parkhurst: *Wykształcenie według planu daltońskiego*, III.
 Zastosowanie planu daltońskiego: H. Parkhurst: *Wykształcenie według planu daltońskiego*, IV.
 System daltoński: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania VII—VIII*. B. Nawroczyński: *Uczeń i klasa*, IV.
 Opinie kierowniczek angielskich szkół elementarnych oraz dzieci z tych szkół o planie daltońskim: H. Parkhurst: *Wykształcenie według planu daltońskiego*. Dodatek, III.
 System daltoński w Liceum Krzemienieckim: J. Trzcieniecki: *Muzeum*, r. XLIV, zesz. 1.
 Plan daltoński na Wyższym Kursie Nauczycielskim: D. Gayówna: *Muzeum*, r. XLIII, zesz. 3.

4. Metoda projektów i inne

Ogólny pogląd na zagadnienia i metodę badania projektów w nauczaniu: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, I.
 Definicja projektu: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, III.
 Uzasadnienie i definicje terminu projekt: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, III, 3.
 Elementy zagadnienia metody projektów: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, I.
 Cechy metody projektów: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, I, III.

- Krytyka istniejących definicji projektu: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, III, 4.
- Definicje projektu, podane przez nauczycieli, zajmujących się teorią pedagogiczną, nauczających agronomji i nauczycieli przyrody: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, III, 4 a.
- Projekty proste i złożone i przykłady dla nich: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV, IV c—d.
- Implikacja metody projektów w nauczaniu: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, V.
- Historja projektu: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, III, 2.
- Projekty nie potrzebują krzyżować się z przedmiotami programu nauki: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VI, III.
- Projekt a program nauki: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VI, X.
- Projekt jako podstawa układania programu nauki: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VI, V.
- Zastosowanie idei projektów: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VII.
- Przykłady programów nauki, opartych na projektach: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VI, II.
- Metoda projektów: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XII, 4.
- Metoda Decroly: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI.
- Decroly Owidjusz: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, I, 3.
- System Pueblo: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII.
- System Montessori: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI.
- Montessori Marja: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, I, 2.

5. Szkoły dla dziewcząt

- Czy i o ile dzisiejsza nasza wiedza o różnicy psychiki męczyzny i kobiety daje podstawę do różnicowania szkół męskich i żeńskich: S. Bałey: Muzeum, r. XLIII, zes. 4.
- O potrzebie reformy szkoły średniej dla dziewcząt: Z. Degen-Słórska: Muzeum, r. XLI, zes. 3.
- Sprawa kobieca: Encyklopedia wychowawcza, t. IX, zes. 10.
- Projekt ramowego rozkładu godzin dla ośmio-klasowego gimnazjum żeńskiego: E. Urich: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- Projekt szczegółowy programu nauczania w żeńskiej szkole średniej ogólnokształcącej: Z. Degen-Słórska: Muzeum, r. XLI, zes. 3.

- W sprawie nauczania w żeńskiej szkole ogólnokształcącej: E. Urich: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- Przystosowanie nauki języka łacińskiego dla gimnazjów żeńskich: E. Urich: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Roboty ręczne kobiece w żeńskich gimnazjach: B. Tchórzewska: Muzeum, r. XLI, zes. 3.

6. Szkoły dla mniejszości narodowych

- Szkoły dwujęzyczne: S. Grabski: Muzeum, r. XLII, zes. 1—2.
- Szkoły mniejszości narodowych: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące szkolnictwa w Polsce, t. 1, VIII.
- Ustawodawstwo w Polsce w odniesieniu do szkolnictwa dla mniejszości: T. Kaniowski: Muzeum, r. XLII, zes. 1—2.
- Międzynarodowe zobowiązania Polski w zakresie szkolnictwa mniejszości narodowych: A. Deryng: Muzeum, r. XLII, zes. 1—2.
- Szkoły wyznaniowe niekatolickie: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące szkolnictwa w Polsce, t. 1, IX.

7. Rodzaje szkół

- Czynniki, potrzebne do rozwoju szkolnictwa powszechnego: S. Dobrowolski: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego, I.
- Zadania szkoły średniej: W. Lutosławski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.
- Czego wymagać należy od szkoły średniej ogólnokształcącej: K. Koniński: Szkoła na miarę, II.
- Wady dzisiejszej szkoły średniej: K. Koniński: Szkoła na miarę, I.
- O szkołę średnią ogólnokształcąca: F. Vogl: Muzeum, r. XL, zes. 3—4.
- Wątpliwości programowe: R. Chmielewski: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
- Charakterystyka metod nauczania według nowych programów dla szkół średnich: K. Sośnicki: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- Program gimnazjum klasycznego: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- Stosunek szkoły średniej do powszechnej: Z. Degen-Słórska: Muzeum, r. XLII, zes. 1—2.
- Głosy społeczeństwa o szkolnictwie jako wynik ankiety lwowskiego Okręgu T. N. S. W.: J. Gedroyé: Muzeum, r. XL, zes. 3—4.

Szkoła średnia a uczelnie akademickie: S. Dickstein: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.

Gimnazjum a szkoły wyższe: L. Bykowski: Muzeum, r. XLII, zes. 1—2.

Uniwersytet a szkoła średnia: J. Gołębek: Muzeum, r. XLIII, zes. 4.

II. Szkolnictwo w Polsce, jego ustrój

1. Ogólnie

Szkolnictwo w Polsce — przegląd ogólny: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Szkolnictwo w Polsce: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.

Sprawy ogólne szkolne: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Rzeczypospolitej polskiej, t. 1, XIII.

Nauczanie w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

Wstęp, ogólny pogląd na wychowanie publiczne w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

Jest szkoła: J. Korczak: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Organizacja nauki: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące szkolnictwa w Polsce, t. 1, XI.

Dane o szkolnictwie w Polsce niepodległej: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.

Zestawienie danych statystycznych szkolnictwa w Polsce: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.

Statystyka szkolnictwa; próba analizy materiałów: H. Radlińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

2. Ustrój

Ustrój szkolnictwa: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, B I.

Projekt ustawy o ustroju szkolnictwa: M. Massonius: Muzeum, r. XLIII, zes. 1.

Ustawa o ustroju szkolnictwa w świetle krytyki: M. Chlamtacz: Muzeum, r. XLIII, zes. 1.

Postanowienia oświatowe konstytucji marcowej: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

Braki w ustawodawstwie szkolnym: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

III. Szkolnictwo, jego ustrój i reforma w innych krajach

1. Ogólnie

Z prac programowych na Zachodzie: S. Świdziński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Ustrój szkolnictwa w innych krajach: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.

Niemcy, Anglja, Francja i Polska w stosunku do nauki o kulturze współczesnej w szkole: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

2. Anglja

Wpływ państwa w wychowaniu w różnych krajach: M. Ziemiński: Rodzina a wychowanie państwowe, IV, 3.

Ustrój szkolnictwa w Anglii: J. Hellmann: Ustrój szkolnictwa w Anglii.

Ustawodawstwo szkolne w Anglii, Stanach Zjednoczonych i Francji 1918—1923: J. Bojasiński: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Wszechbrytyjska konferencja oświatowa: M. Sokalowa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Plan daltoński w Anglii 1920—1923: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego, XI.

Przykłady przydziałów według planu daltońskiego, stosowanych w angielskich szkołach elementarnych: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego. Dodatek I.

Przykłady przydziałów planu daltońskiego, stosowanych w The County Secondary School w Streatham: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego, II.

Nowe szkoły w Abbotsholme, Bedales, St. George School, King Arthur School: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.

3. Francja

- Nowy program nauczania w francuskich szkołach początkowych: H. R., Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
 Zagadnienie szkoły jednolitej we Francji: S. Ciesielska Borkowska: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924/5
 Reforma szkolnictwa średniego we Francji: M. Ziemnowicz: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
 Francuska literatura pedagogiczna w latach 1921—1925: M. Sokalowa: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Nowe szkoły, szkoła w des Roches: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.

4. Włochy, Danja, Szwecja

- Ustawa włoska o szkolnictwie średnim: J. Bojasiński: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Szkolnictwo duńskie: G. Krogh-Jensen: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Geografia w Szwecji: S. Niemcówna: Nauka geografii w szkołach szwedzkich.

5. Niemcy

- Szkolnictwo niemieckie po wojnie światowej: M. Ziemnowicz: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Historia zewnętrzna reformy szkolnictwa średniego w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech. Wstęp.
 Źródła przebudowy szkolnictwa średniego w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I.
 Argumenty polityczne, uczuciowe, filozoficzne, socjologiczne, psychologiczne w sprawie reformy szkolnictwa średniego w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech.
 Ogólna charakterystyka reformy szkolnej w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, II.
 Podstawy naukowe a reforma szkolna w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, II.
 Zmiany ustroju szkolnego w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, III.
 Mittelschule i jej przeznaczenie, Aufbauschule i jej uzasadnienie: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, III.

- Typy szkół Deutsche i Oberschule i jej charakter: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, III.
 Krytyka postępowców szkolnych: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VII.
 Krytyka konserwatystów ustroju szkolnego, programów, zasad koncentracji: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VI.
 Charakter szkoły przyszłej, opartej o różnorodność typów psychicznych i różnorodność kultury: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VIII.
 Związek z życiem w reformie szkolnictwa średniego w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VIII.
 Przemiany w nauce, obrazie świata i poglądzie na życie: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 1.
 Klęska w wojnie światowej i zmiana ustroju państwa: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 3.
 Zmiana formy państwowej: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 3.
 Powszechność. Współczesność. Samodzielność a reforma szkolnictwa: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, II.
 Przykład organizacji miejskiej szkoły powszechnej: G. Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy. Dodatek.
 Nowe szkoły, szkoła w Hofberkirch, Wickersdorf, Odenwald: A. Ferrière: Samorząd uczniowski, III.

6. Austria

- O austriackiej reformie szkolnej: M. Sokalowa: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

7. Kraje słowiańskie

- Szkolnictwo w Czechosłowacji: M. Smok: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
 Reforma szkoły średniej w Czechosłowacji: J. Magiera: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.
 Szkolnictwo łużyckie: J. Gołębek: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
 Średnie szkoły w Jugosławii: J. Živanović: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.

Szkolnictwo w Bułgarii: N. Stanew: Muzeum, r. XXXIX, zesz. 3.

Szkoła rosyjska na emigracji: J. Hessen: Muzeum, r. XXXIX, zesz. 3.

8. Inne kraje

Szkoła elementarna Horacego Manna (w Stanach Zjedn. A. P.): B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, II.

Z życia uniwersyteckiego: R. Dyboski: Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, XI.

Ogólny pogląd na szkolnictwo w Egipcie grecko-rzymskim: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, I.

Szkolnictwo zawodowe w Egipcie grecko-rzymskim: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, VII.

IV. Władze szkolne

Ustrój władz szkolnych i organizacja szkolnictwa: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, I.

Organizacja władz szkolnych w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

Ustawa z dnia 4 czerwca 1920 o tymczasowym ustroju władz szkolnych: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, X.

Zarząd szkolnictwa: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

Władze szkolne pierwszej instancji: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

Władze szkolne drugiej instancji: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

W sprawie zadań i organizacji Ministerstwa Oświecenia Publicznego jako władzy centralnej: W. Radwan: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

V. Oświata pozaszkolna

Najważniejsze zagadnienia oświaty pozaszkolnej: H. Radlińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

W sprawie powszechnego nauczania młodzieży dorosłej i dorastającej: K. Kornilowicz: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Kierunek rozwoju oświaty pozaszkolnej: H. Orsza: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Polskie instytucje oświatowe w roku 1921: E. Nowicki: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Rozwój prac oświatowych w latach 1922—1923: E. Nowicki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Analfabeci w procencie ludności powyżej lat dziesięciu: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 44.

Pionierzy wychowania przedszkolnego: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, I.

VI. Szkoły powszechne. Seminarja nauczycielskie. Organizacja, statystyka.

Szkolnictwo powszechne: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej.

Szkoła powszechna i jej cele: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.

Szkoła powszechna w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

Rozwój szkolnictwa niższego 1921—1928 r.: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 39.

Wyciąg z Przepisów tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskim: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, XI.

Organizacja szkół powszechnych: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, B 3.

Zakładanie i utrzymywanie szkół powszechnych: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, B 2.

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, XII.

Główne kierunki wytyczne w organizowaniu sieci szkolnej w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

Realizacja powszechnego nauczania: S. Kopeński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Przymus szkolny: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

- Obowiązek szkolny: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, B 1.
- Ustawa z dnia 17 lutego 1919 o obowiązku szkolnym, konstytucyjne załatwienie dekretu: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym.
- Rozporządzenie i instrukcje Min. W. R. i O. P. w sprawie wprowadzenia obowiązku szkolnego na terenie Województw byłego Królestwa Polskiego Kongresowego: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, VI.
- Instrukcja Min. W. R. i O. P. w sprawie wykonywania obowiązku szkolnego: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, VII.
- Kalendarz prac, związanych z wykonywaniem obowiązku szkolnego: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, VIII.
- O wykonywaniu obowiązku szkolnego w większych miastach: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, IX.
- Instrukcje Min. W. R. i O. P. w sprawie zakładania i prowadzenia metryk szkolnych: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, IV.
- Okólnik Min. W. R. i O. P. w sprawie założenia i prowadzenia metryk szkolnych w roku 1923/4. K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, V.
- Metryka szkolna, system arkuszowy i kartkowy: K. Juszcakowski: O obowiązku szkolnym, XVI.
- Wykaz statystyczny powszechnego szkolnictwa w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Statystyka szkolnictwa powszechnego: J. Kraentler: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Szkolnictwo powszechne 1928/9. Statystyka: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 40.
- Ilość nauczycieli, potrzebnych dla przeprowadzenia powszechnego nauczania: S. Dobrowolski: Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego, II.
- Szkoła powszechna i jej stosunek do szkolnictwa ogólnokształcącego: J. Kordecki: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
- Szkolnictwo powszechne, seminarja i kursy nauczycielskie: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące szkolnictwa w Polsce, t. 1, III.
- Seminarja nauczycielskie. Statystyka: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 43.
- Klasa przygotowawcza w seminarjach nauczycielskich: R. Zimmermann: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.

VII. Szkoły średnie. Organizacja, statystyka

- Szkoła średnia i jej cele: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.
- Szkolnictwo średnie ogólnokształcące: E. Łoziński i E. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, IV.
- Szkolnictwo średnie ogólnokształcące: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, II.
- Szkolnictwo średnie w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo średnie w Polsce: R. Kujawski: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
- Zasady w organizowaniu szkół średnich: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- W sprawie projektu ustawy o szkolnictwie średnim ogólnokształcącym: J. Kleiner: Muzeum, r. XXXVII, zes. 2.
- Projekt zmiany ustroju szkoły średniej: S. Kwiatkowski: Uwagi o ustroju szkolnictwa ogólnokształcącego.
- Typy szkół średnich ogólnokształcących na ziemiach polskich: B. Kielski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Wykaz statystyczny szkół średnich: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo średnie ogólnokształcące. Statystyka: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 41.

VIII. Szkoły zawodowe i specjalne

- Trudności w organizowaniu szkół zawodowych: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo zawodowe: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V.
- Szkolnictwo zawodowe: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, III.
- Szkoły zawodowe w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkoły zawodowe, podległe Min. W. R. i O. P.: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V A.

- Szkoły zawodowe, podległe Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V B.
- Szkoły zawodowe, podległe Min. Kultury i Sztuki: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V C.
- Szkolnictwo artystyczne w Polsce: W. Woydno: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
- Szkoły zawodowe, podległe Min. Spraw Wewnętrznych: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V.
- Szkoły zawodowe, podległe Min. Zdrowia Publicznego: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V F.
- Szkoły zawodowe, podległe Min. Spraw Wojskowych: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, V E.
- Szkolnictwo handlowe w Polsce: K. Petyniak-Sanecki: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
- Szkolnictwo zawodowe. Statystyka: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 42.
- Szkoły dla głuchoniemych i dla ociemniałych: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1, VII.

IX. Szkoły wyższe. Organizacja, statystyka

- Szkolnictwo wyższe: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące oświaty i szkolnictwa w Polsce, t. 1.
- Szkolnictwo wyższe: F. Śliwiński: Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, IV.
- Szkoły wyższe: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo wyższe w Polsce: L. Bykowski: Muzeum, r. XXXIX, zes. 3.
- Organizacja szkolnictwa wyższego w Polsce: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.
- Szkolnictwo wyższe we Lwowie, Krakowie, Poznaniu i Wilnie: Encyklopedia Wychowawcza, IX, zes. 9.
- Wykaz statystyczny szkół wyższych: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

- Szkolnictwo wyższe 1926/7. Statystyka: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach, 45.
- Obrady zgromadzeń akademickich Wydziału Małopolskiego w Lublinie w 1790 r.: Z. Kukulski: Epoka wielkiej reformy.

F. Zagadnienia dydaktyczne

I. Ogólne zagadnienia dydaktyczne. Budowa lekcji. Materiał naukowy. Uczeń

1. Ogólnie

- Idealy dydaktyczne: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, I.
- Teoria i praktyka nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania. Wstęp.
- Rodzaje czynności dydaktycznych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, I, 1.
- Kształcenie równoczesne wszystkich władz umysłowych ucznia: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Aksjomat G. Kerschensteinera: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XI, 1.
- Wykształcenie zawodowe jako pierwsze zadanie szkoły publicznej: G. Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy, II.
- Jedność szkolnictwa zróżnicowanego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IX.
- Metodyka XIX i XX w.: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, IV.

2. Lekcja

- Prowadzenie lekcji: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII, 4.
- Technika i estetyka lekcji szkolnej: Z. Skórski: Muzeum, r. XLI, zes. 1-2.
- Przegląd rozpowszechnionych obecnie typów nauczania: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, II.
- Warunki, utrudniające naukę. Wielka liczebność, nierówny poziom klasy: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Budowa lekcji: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Formy nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII.
- Heureza: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII, 1.
- Wybór formy nauczania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.

- Objektywna metoda nauczania: G. Gentile: Reforma wychowania, VII.
- Tok nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX.
- Istota zagadnienia toku nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX, 1.
- Klasyczne teorie stopni formalnych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX, 2.
- Pierwsza próba teorii stopni formalnych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX, 2 a.
- Teoria Herbarta i Zillera stopni formalnych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX, 2 b.
- Teoria Johna Dewey'a stopni formalnych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX, 2 c.
- Uwagi krytyczne w odniesieniu do teorii stopni formalnych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IX, 3.

3. Materiał nauczania

- Wiadomości i umiejętności: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II, 1.
- Materjalizm i jego skutki: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II, 2.
- Środki zaradcze przeciw materjalizmowi dydaktycznemu: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II, 3.
- Postępowanie, czy też nabywanie wiadomości dla nich samych: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, I, III b.
- Naturalne, czy sztuczne podłoże: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, I, III c.
- Pierwszeństwo zagadnienia, czy też pierwszeństwo zasad: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, I, III d.
- Przesady realizmu: G. Gentile: Reforma wychowania, VII.
- Realja i materjalistyczne ujmowanie zjawisk: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.
- Rozszerzenie i pogłębienie materiału naukowego w reformie szkolnictwa w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV.
- Teoria formalnego wykształcenia: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, III, 1.
- Niebezpieczeństwo psytycyzmu i werbalizmu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.

- Układ dóbr kształcących: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XI—XII.
- Dobra kształcące: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, V.
- Materiał nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X—XII.

4. Różne

- Uczeń: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II A.
- O powinności uczniów: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, II, 9.
- Uczeń przy nauce matematyki: J. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, § 1.
- Nauczanie, jak się uczyć: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II B.
- Sposób używania podręcznika. Notatki: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii, § 2.
- Czy od razu trzeba korzystać z najlepszego nauczyciela: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, II, 3.
- Zachowanie się nauczyciela: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Współdziałanie nauczyciela: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.

II. Nauczanie. Uczenie się. Wykształcenie

1. Nauczanie i uczenie się

- Nauczanie wśród innych czynności dydaktycznych: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, I.
- Uczenie się i nauczanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII.
- Wiadomości o uczeniu się: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Nauczanie i uczenie się są czynnościami, odpowiadającymi sobie: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Nauczanie i uczenie się w planie daltońskim: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego, VIII.
- Nauczanie: L. Bykowski: Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnym uwzględnieniem szkoły polskiej, VII.
- Metoda uczenia się: C. Oraczewski: Jak się uczyć, III.
- O biernej i czynnej stronie nauczania: L. Zarzecki: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- Nauczanie pociągające a wysiłek: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, XIV.

- Uczenie się bierne i czynne: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Trzy podstawowe prawa uczenia się: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Typy uczenia się: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Uczenie się sposobem prób i błędów: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Krzywa uczenia się: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Prawo wpływu: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, I.
- Nastroje i tonacje nauczania: B. Chmielewski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- Nauczanie kształcące i wychowujące: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV.
- Wychowywanie osobowości przez nauczanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV, 4.
- Czy korzystniej dla dzieci kształcić się w domu, czy w szkołach: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, I, 2.
- Nauka szkolna w Egipcie w szkole grecko-rzymskiej: F. Smolka: Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie, II.
- Potęga nauki: C. Oraczewski: Jak się uczyć, I.

2. Cele nauki

- Ustopniowanie celów nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, I, 2.
- Minimalne cele nauczania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II.
- Cel nauki: C. Oraczewski: Jak się uczyć, I.
- Mówca musi znać prawo: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, XII, 3.
- Mówcą może być tylko dobry człowiek: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, XII, 1.

3. Błędy

- Doniosłe znaczenie błędów: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Zapobieganie błędom: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Usuwanie błędów: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.

- Analiza błędów: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Błędy i niedostateczne postępy uczniów, ich znaczenie pedagogiczne: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.

4. Wykształcenie

- Kształcenie i wykształcenie: B. Nawroczyński: Muzeum, r. XLIII, zes. 2.
- Ideał wykształcenia: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV, 1.
- Kształcenie się i jego motywy: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, V.
- Stopnie, rodzaje i stadia wykształcenia: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV, 2.
- Ogólne wykształcenie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, IV.
- Specjalizacja: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X.
- Dlaczego ludzie bez wykształcenia bardzo często uchodzą za bardzo utalentowanych: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, II, 12.

III. Koncentracja i synteza w nauczaniu

1. Koncentracja

- Właściwości dydaktyczne przy reformie szkolnictwa. Zasada koncentracji: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, V.
- Podstawy i formy koncentracji: 1. Współdziałanie nauk wykładowych. 2. Wspólna praca nad wykształceniem kulturalnym, narodowym, filozoficznym i estetycznym: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, V.
- Trudności, związane z zasadą koncentracji, i próby uchylecia ich: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, V.
- Koncentracja i różne znaczenie tego terminu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
- Koła koncentryczne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
- Koncentracyjny układ planu w wyższych klasach: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
- Koncentracja wychowania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
- Korelacja: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
- Tablice konspekcyjne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.

2. Synteza

- Wieloprzedmiotowość szkoły a konieczność syntezy w nauczaniu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
- Synteza w nauczaniu: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XII.
- Zagadnienie syntezy w nauczaniu: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XII, 1.
- Niebezpieczeństwo rozkawałkowania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XII, 2.
- Środki zaradcze przeciw niebezpieczeństwu rozkawałkowania: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XII, 3.
- Środki zaradcze na stopniu epizodycznego i systematycznego nauczania przeciw rozkawałkowaniu: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XII, 3 a, b.
- Robienie syntezy wspólnie z uczniami: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.

IV. Dobór. Selekcja

- Dobór pedagogiczny, jego pojęcie, historia: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, V.
- Charakterystyka doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, V.
- Potrzeba i możliwość doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VI.
- Argumenty, przemawiające na korzyść doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VI, 1.
- Zarzuty przeciwników doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VI, 2.
- Próby urzeczywistnienia doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.
- Pierwsze kroki doboru pedagogicznego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 1 a.
- Tradycyjne sposoby dobierania młodzieży: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, V, 2.
- Rozwój zagadnienia doboru pedagogicznego w literaturze pedagogicznej: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, V, 3.
- Grupowanie i klasyfikowanie uczniów: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.
- Grupowanie dzieci w obrębie oddziału: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.

- Dobór pedagogiczny w szkołach powszechnych: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 1.
- Różnicowanie szkół średnich według rodzaju uzdolnień i kierunku zamiłowania: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 2 b.
- Dobór pedagogiczny w szkołach średnich ogólnokształcących: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 2.
- Dobór eliminujący: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 2 a.
- Klasy i szkoły dla wybitnie i słabo uzdolnionych: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.
- System mannheimski: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 1 b.
- System austriacki: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII, 1 c.
- System oddziałowy: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.
- Różne formy selekcji społecznej: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVIII.
- Selekcja ekonomiczna i drabina społeczna: W. Mc Dougall: Psychologia grupy, XVIII.

V. Nauczanie indywidualizujące i zbiorowe. Nauka pogładowa. Obserwacja

1. Indywidualizowanie

- Kierunek indywidualistyczny i socjalny w pedagogice współczesnej: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa. Wstęp, 2.
- Idealy swobody i równości: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa. Wstęp, 3.
- Nauczanie jednostkowe czy masowe: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, II.
- Nauczanie masowe i indywidualizujące: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII, 2.
- Zindywidualizowane nauczanie zbiorowe: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IV.
- Technika zbiorowa — indywidualizująca: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- System batawski: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IV, 2.
- Różne sposoby indywidualizowania: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, IV, 3.
- Indywidualizowanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII, IX, XI.
- Indywidualność i szablon: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, XI, 4.

- Indywidualizacja nauczania: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.
- Indywidualizowanie nauczania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Warunki realizacji programu szkoły indywidualizującej: K. Koniński: Szkoła na miarę, VII.
- Zarzuty, czynione szkole indywidualizującej: K. Koniński: Szkoła na miarę, VIII.
- Technika nauczania zbiorowego: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, II, 1.
- Czy korzystniej dla dzieci kształcić się w domu, czy w szkołach: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, I, 2.
- Uwzględnianie typów psychicznych przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.

2. Poglądowość

- Pozorna a rzeczywista nauka pogładowa: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, I.
- Świat rzeczywistości w czytankach: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimnazjum.
- O zasadach dydaktycznych wogóle i o zastosowaniu zasady poglądowości przy nauce matematyki: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej, II.
- Uzmysławianie pośrednie, forma opisowa przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
- Uzmysławianie bezpośrednie przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
- Zasada poglądowości: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI.
- Werbализm, a zasada poglądowości w jej historycznym rozwoju: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VI, 2.
- Niebezpieczeństwo psytaacyzmu i werbalizmu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.
- Obserwacje nad przyrodą żywą: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VIII b.
- Obserwacje meteorologiczne: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VIII, 1 a.
- Obserwacje meteorologiczne na stopniu niższym, ich dydaktyczne znaczenie: K. Bzowski: Jak uczyć o klimacie, I.
- Znaczenie obrazków: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, III, 3.

- Jak reaguje na obrazek małe dziecko: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, III, 3.
- Jak użytkować obrazki: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, III, 3.

VI. Zagadnienia. Pytania

- Podawanie i poszukiwanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VIII, 1.
- Zagadnienia a projekty: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV.
- Definicja zagadnienia i projektu: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV.
- Potrzeba odróżnienia projektów od zagadnień: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV.
- Zagadnienia pojedyncze i wielokrotne i ich przykłady: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV.
- Klasyfikacja zagadnień i projektów na podstawie stopnia ich złożoności: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV.
- Typy zagadnień i projektów: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV, III.
- Temat: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, II.
- Przydziały pracy, sposób ich układania w planie daltońskim: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego, V.
- Pytania geograficzne: S. Niemećna: Dydaktyka geografji, I.
- Pytania i ich rodzaje szczegółowe, pamięciowe, tematowe i rozumowe: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, II, I a.
- Pytanie: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII—VIII.
- Dydaktyka odpowiedzi przy nauce geografji: S. Niemećna: Dydaktyka geografji, I.

VII. Klasyfikacja. Egzaminy

- O tak zwanej klasyfikacji słów kilka: Z. Skórski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 1.
- O klasyfikacji i świadectwach: K. Zagajewski: Muzeum, r. XLIII, zes. 2.
- Podstawy psychologiczne klasyfikacji szkolnej: S. Wolfsthal: Muzeum, r. XLIII, zes. 1.
- Czy opłaca się klasyfikowanie i grupowanie: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.

- Zwierciadło klasy, barwna tablica postępów: S. Bochnig: Muzeum, r. XLIV, zes. 1.
- Surowe oceny i odpowiadające im oceny oddziałowe: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IV.
- Udoskonalenie oceniania, testy pedagogiczne: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IV.
- Udoskonalenie oceniania, testy inteligencji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, III.
- Zawodność ocen w skali stustopniowej: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, III.
- Normy oddziałowe dla niektórych testów, obliczone na początku każdego roku: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IV.
- W sprawie oceniania wypracowań domowych słów kilka: F. Sokołowski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 3—4.
- Ocena pracy uczniów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.
- Graficzna metoda notowania postępów w planie daltońskim: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego, VIII.
- Egzamin: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII.
- Egzamin, wymagający przypomnienia: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VI.
- Egzamin, wymagający rozpoznania: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VI.
- Egzaminy nowego typu: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VI.
- Z powodu egzaminów wstępnych absolwentów szkół powszechnych do IV kl. gimnazjalnej: L. Bykowski: Muzeum, r. XLIII, zes. 3.
- Egzaminy wstępne: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII—IX.
- Egzaminy psychologiczne: B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, VIII.
- Egzaminy wstępne do klasy IV systemem lekcyjnym: S. X.: Muzeum, r. XLIII, zes. 3.
- W sprawie dostojności egzaminu dojrzałości: M. Dominikiewicz: Muzeum, r. XLIII, zes. 2.
- O dostojność egzaminu dojrzałości: F. Smolka: Muzeum, r. XLIII, zes. 1.
- Matura na podstawie nowego regulaminu: K. Zbierski: Matura na podstawie nowego regulaminu.
- Świadectwo dojrzałości a wstęp do szkół akademickich: A. Zielenczyk: Muzeum, r. XLI, zes. 4.

- Promowanie:** B. Nawroczyński: Uczeń i klasa, V, VIII.
- Promocja jako składnik wydajności: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Jak podwyższyć normę promocji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Rozszerzanie zasady promocji próbnych: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.
- Przesuwanie bezwzględne uczniów przy klasyfikacji: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.
- Przesuwanie przy klasyfikowaniu uczniów w zakresie poszczególnych przedmiotów: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VII.

VIII. Teatr szkolny

- Teatr szkolny:** B. Dziedzie: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.
- Teatr szkolny: Ł. Komarnicki: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.
- Teatr szkolny: Ł. Komarnicki: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
- Stanisław Konarski jako reformator teatru szkolnego: W. Hahn: Epoka wielkiej reformy.
- W sprawie teatru dla dzieci: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II, 6.
- Kilka refleksyj i uwag na temat scenicznych wystaw starogreckich dramatów w naszych szkołach średnich: M. Sabat: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.
- Inscenizowanie:** St. Tyne i J. Gołębek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla kl. V szkoły powszechnej.
- Dialog sceniczny przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I.
- Dramatyzowanie wolne przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne przy nauce języka niemieckiego, Cz. I.

IX. Kultura

- Problem kultury:** B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 1.
- Zakres kultury i jedność, oparta o współczesną teorię zjawisk kultury: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV.

Współczesność kultury, oparta o nową koncepcję stosunku nauk historycznych do przeszłości: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, IV, § 1.

Różne działy kultury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski.

Zarodkowe zaczyny kultury w jednostce: G. Gentile: Reforma wychowania, V.

Realizm i idealizm kultury: G. Gentile: Reforma wychowania, IV.

Duchowość kultury: G. Gentile: Reforma wychowania, V.

Atrybuty kultury: G. Gentile: Reforma wychowania, VI.

Etyczność kultury: G. Gentile: Reforma wychowania, VI.

Wolność kultury: G. Gentile: Reforma wychowania, VI.

Życie i stawianie się kultury: G. Gentile: Reforma wychowania, VI.

Zadania kulturoznawstwa: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Obrona kulturoznawstwa w nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Zjawiska językowe a prądy kulturalno-społeczne we Francji: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VII.

Jakościowe i ilościowe przystosowanie nauki kultury do indywidualności uczniów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Forma nauki o kulturze, środki pomocnicze: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Nauka o kulturze w reformie szkolnictwa w Niemczech: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VIII.

Kultura Francji jako temat nauczania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Szkicowe ujęcie cech kultury francuskiej, treść nauki o kulturze: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Styczne kultury francuskiej i polskiej jako temat nauczania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.

Nauka języka ojczystego jako umysłowe podłoże kultury narodowej i stanowisko, jakie winna zajmować w programie szkolnym: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, III.

Istota postępu: W. Me Dougall: Psychologia grupy, XIX.

Poglądy Buckle'a i Kidd'a na postęp: W. Me Dougall: Psychologia grupy, XIX.

Cywilizacja zachodnia i organizacja społeczna: W. Me Dougall: Psychologia grupy, XIX.

Cywilizacja a rasa: W. Me Dougall: Psychologia grupy, XIV.

X. Ćwiczenia i zajęcia praktyczne

1. Ogólnie

Nauczanie ćwiczące: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, III.

Psychologia zajęć praktycznych: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

Badania eksperymentalne nad przenoszeniem się wpraw i teoria wspólnych składników: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, III, 2.

Krytyka teorii wspólnych składników przenoszenia się wpraw: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, III, 3.

Zagadnienia, przykłady, dowodzenia i ćwiczenia: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, II, 1 c.

Zastosowanie, ilustracje, demonstracje, eksperymenty i zajęcia praktyczne: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, II, 1.

Zajęcia praktyczne w przepisach Komisji Edukacyjnej: L. Bykowski: Epoka wielkiej reformy.

2. Fizyka i chemia

Technika doświadczalna w pracowni fizyczno-chemicznej: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna, III.

Technika prowadzenia ćwiczeń fizycznych: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka.

Ćwiczenia uczniów w nauce fizyki, chemii i przyrody: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu.

Organizacja pokazów i ćwiczeń fizycznych i chemicznych: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna, I.

Wartość i charakter samodzielnych ćwiczeń praktycznych z zakresu fizyki w szkole średniej: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z zakresu fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka.

Ćwiczenia fizyczne jednolitym frontem: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka. Wstęp.

Ćwiczenia fizyczne systemem mieszanym: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia z zakresu fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka. Wstęp.

Zbiór ćwiczeń z fizyki dla szkół powszechnych: W. Zillinger: Zbiór ćwiczeń z fizyki dla szkół powszechnych.

Zbiór ćwiczeń z fizyki dla szkół średnich: M. Halaunbrenner: Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka. Cz. II. Magnetyzm i elektryczność. Cz. III. Ciepło.

3. Przyroda, geografia

- Ćwiczenia praktyczne z biologii ogólnej w gimnazjach: L. Bykowski: Muzeum, r. XLII, zes. 3.
- Notatki przy ćwiczeniach fizjologicznych: L. Bykowski: Podręcznik do ćwiczeń fizjologicznych, § 3.
- Prace pozalekcyjne uczniów przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VIII.
- Hodowla roślin i zwierząt w szkole i w domu: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VIII, 3.
- Materiał doświadczalny dla nauczyciela przyrody martwej: M. Michalski: Przyroda martwa. Podręcznik dla klas wyższych szkół średnich. Zesz. 1, cz. I.
- Materiał doświadczalny dla nauczyciela przyrody martwej. M. Michalski: Przyroda martwa. Podręcznik dla klas wyższych szkół średnich. Zesz. II, cz. I.
- Część szczegółowa do ćwiczeń fizjologicznych: L. Bykowski: Podręcznik do ćwiczeń fizjologicznych.
- Ćwiczenia i zadania geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, I, 5.
- Ćwiczenia z projekcyj kartograficznych: T. Szumański: O najważniejszych projekcjach kartograficznych, używanych w szkole.

4. Gimnastyka

- Podział ćwiczeń gimnastycznych na grupy: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Ćwiczenia gimnastyczne.
- Ćwiczenia rządowe i ustawiania: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne, IV.
- Spis ćwiczeń gimnastycznych: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne, IV.

XI. Ćwiczenia pisemne**1. Ogólnie**

- Wypracowania w szkole powszechnej: Z. Majewska: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Tematy zadań szkolnych: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- O ćwiczeniach pisemnych uczniów w gimnazjum: M. Radomski: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 3—4.

- Korespondencja** uczniów z Francją: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Tematy wypracowań: G. Gentile: Reforma wychowania, VII.

2. Religja

- Ćwiczenia pisemne przy nauce religji: T. Gunia: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 3—4.

3. Język polski

- Metodyka wypracowań pisemnych w języku polskim: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III.
- Wypracowania pisemne: M. Stećków: (Uwagi nad ministerjalnym programem nauczania języka polskiego na stopniu średnim. Referat zbiorowy, opracowany przez Sekcję Polonistyczną T. N. S. W. we Lwowie): Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
- Tendencje filozoficzne w nauczaniu stylistyki języka polskiego: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, V.
- Język w wypracowaniach pisemnych przy nauce języka polskiego: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III, 4.
- Program wypracowań pisemnych: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III, 5.
- Cykle koncentryczne w programie wypracowań pisemnych: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III, 6.
- O doborze tematów wypracowań pisemnych w języku ojczystym: A. Kleczeński: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 3—4.
- O poprawianiu i przygotowaniu wypracowań pisemnych w języku ojczystym: A. Kleczeński: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.
- Uwagi metodyczne o sposobach przygotowania do wypracowań pisemnych: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III, 7.
- Treść wypracowania pisemnego: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III, 2.
- Forma i układ wypracowania pisemnego: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, III, 3.
- Praca pisemna uczniów wobec programu nauki języka polskiego: S. Dobrowolski: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.
- Prace pisemne z języka polskiego w seminarjach nauczycielskich: J. Saloni: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.
- Metodyka ortografji w języku polskim: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, IV.

4. Filologia klasyczna

Wypracowania pisemne w językach starożytnych: S. Pilch: Muzeum, r. XXXVIII, zesz. 3—4.

5. Języki nowożytne

Ćwiczenia pisemne w nauce języków obcych: J. Ippoldt: Muzeum, r. XXXVIII, zesz. 3—4.

Pierwiastek pedagogiczny zadań: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Znaczenie wypracowań pisemnych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Zarys ogólny pracy nauczyciela i uczniów, związany z metodycznym prowadzeniem wypracowań klasowych: I. Mayzlówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II.

Równoległość ustnych i pisemnych ćwiczeń: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Umiejętny dobór tematów zadań: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Wybór tematów do wypracowań klasowych dla V i VI klasy gimnazjalnej w języku obcym: I. Mayzlówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, I.

Przepisywanie i dyktat: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Technika pisania zadań: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski XII.

Konieczność konsekwentnej egzekutywy zadań: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Poprawianie wypracowań klasowych i przygotowanie materiału do lekcji gramatyki, stosowanej w języku obcym: I. Mayzlówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, III.

Sposoby, ułatwiające pokonanie trudności w ortografii francuskiej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Trudności opanowania ortografii francuskiej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.

Część graficzna przy nauczaniu języka angielskiego: T. Benini: Ortofonja angielska.

Ćwiczenia pisemne w języku niemieckim: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.

Inteligentna poprawa błędów przez uczniów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

Uprzedzanie błędów i poprawa dyktanda: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XII.

6. Matematyka

Kilka uwag o użyteczności szkolnych wypracowań matematycznych i o ich metodyce: M. Rembaż: Muzeum, r. XXXVIII, zesz. 3—4.

Szkolne wypracowania pisemne z matematyki: K. Eljasz: Muzeum, r. XXXVIII, zesz. 3—4.

7. Przyroda

Zadania pisemne i zajęcia ciche przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 8.

Ćwiczenia pisemne i rysunkowe przy nauce przyrodoznawstwa: L. Bykowski: Muzeum, r. XXXVIII, zesz. 3—4.

XII. Nauczanie początkowe, średnie i w seminarjach nauczycielskich**1. Nauka początkowa ogólnie i różne przedmioty**

Przejście z domu do szkoły: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Psychologia nauczania początkowego: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

Właściwy program zajęć w ogródku: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

Metoda w ogródku: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.

Wyniki obecnej nauki w szkołach powszechnych: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu, I.

Pierwsze początki nauki: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu, II.

Jak wszczepiać pierwsze zasady: M. Kwintyljan: O wykształceniu mowy, I, 1.

Czy można w pierwszym okresie uczyć wielu rzeczy jednocześnie: M. Kwintyljan: O wykształceniu mowy, I, 12.

Plan daltoński w szkole elementarnej: H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego, X.

- Zastosowanie projektów w nauczaniu elementarnem: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, III, 4 f.
- Zastosowanie metody projektów do przedmiotów nauki w szkołach elementarnych i średnich: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
- Propedeutyczny kurs: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, II, VIII—XI.
- Cel nauki religii w szkole powszechnej: J. Gralewski: Nauczanie religii rzymsko-katolickiej, 2.
- Zadanie początkowej nauki języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
- Zwykły tok początkowej nauki języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Niewłaściwość toku nauki początkowej języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Praktyczne uwagi w początkach nauczania języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Zadanie nauki historii w wychowaniu początkowem: J. Dewey: Szkoła a społeczeństwo.
- Nauczanie przedszkolne arytmetyki: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej, cz. I, V.
- Cwiczenia rachunkowe: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VI.
- Pojęcia matematyczne: Nic i coś, jeden i wiele, nie, jeden i kilka, odwzorowanie tej samej liczby przedmiotów, porównanie zbiorów liczbowo niejednakowych: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VI, 1.
- Zapoznanie z liczbami: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VI, 2.
- Cwiczenia liczbowe w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
- Wskazówki metodyczne do elementarza rachunkowego: T. Sierpurowski i S. Klebanowski: Uwagi metodyczne do Elementarza rachunkowego. Cz. I.
- Zajęcia z kształtami geometrycznymi: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 3.
- Kierunek i położenie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 1.
- Zapoznanie z kierunkiem: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 8.
- Materiał początkowej nauki o przyrodzie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, III.

- Układ materiału i rola przyrody ojezycznej oraz zbiorowisk w początkowej nauce o przyrodzie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, IV.
- Niższy kurs nauki o przyrodzie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, V, II.
- Nauka pierwszych pojęć geograficznych na podstawie atlasów krajoznawczych: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. warszawskie.
- Nauka pierwszych pojęć geograficznych, na podstawie atlasów krajoznawczych: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. krakowskie, śląskie, kieleckie.
- Nauka pierwszych pojęć geograficznych na podstawie atlasów krajoznawczych: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. łódzkie.
- Nauka pierwszych pojęć geograficznych na podstawie atlasów krajoznawczych: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. lwowskie, stanisławowskie, tarnopolskie.
- Nauka pierwszych pojęć geograficznych na podstawie atlasów krajoznawczych: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. poznańskie i pomorskie.

2. Szkoły średnie i seminarja ogólnie i różne przedmioty

- Zasady dydaktyczne szkoły średniej: K. Koniński: Szkoła na miarę, IV.
- Indywidualizacja w małej szkole średniej: K. Koniński: Szkoła na miarę, IX.
- Większa swoboda w organizacji wyższych stopni: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i w wychowaniu, IV.
- Kierunki wykształcenia w ogólnokształcących szkołach średnich: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, X, 5.
- Wyższorzędne cele nauki języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
- Wykład łącznikowy w najwyższych klasach: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Jak należałoby uczyć propedeutyki geometrii w klasie trzeciej gimnazjalnej w myśl programu ministerstwa: B. Kalicun: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Uwagi o nauczaniu matematyki w szkołach średnich: S. Zaremba: Muzeum, r. XXXVIII, zes. 2.

Cele i metody nauczania języka polskiego w seminarjach nauczycielskich ze względu na potrzeby szkoły powszechnej: K. Fischer: Muzeum, r. XXXIX, zesz. 4.

Cele i metody nauczania języka polskiego w seminarjach nauczycielskich ze względu na potrzeby szkoły powszechnej: A. Skulska: Muzeum, r. XXXIX, zesz. 4.

XIII. Przykłady lekcji

Uwagi szczegółowe do czytanek polskich, wzory lekcji: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla II oddziału szkoły powszechnej.

Wskazówki metodyczne do czytanek polskich, wzory lekcji: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla IV oddziału szkoły powszechnej, II.

Wskazówki metodyczne w sprawie czytanek, wzory lekcji: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla V oddziału szkoły powszechnej, II.

Wskazówki do przerabiania cykli i ustępów, wzory lekcji: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę I gimnazjum.

Wskazówki metodyczne w sprawie czytanek, wzory lekcji: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy II gimnazjum.

Lekcja gramatyki polskiej w gimnazjum niższem: T. Dobrowolski: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 2.

Wzory lekcyjne z nauki języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory lekcyjne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.

Przykłady lekcji języka niemieckiego: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej?

Test języka francuskiego, odczytany w klasie, p. t. Le petit voleur i jego opracowanie: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II.

Lekcja I. Remarques sur les lettres de l'alphabet français: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II.

Lekcja II, III, IV i V. Aspect, emploi et suppression de l'article: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II.

Lekcja VI i VII. Verbes impersonnels: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II.

Dwa przykłady lekcji pokazowych historii: B. Gebert: Jak uczyć historii w szkole powszechnej, V.

Wzory lekcyjne dla nauki matematyki: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I.

Lekcja geometrii w klasie trzeciej gimnazjum: J. Nussbaum: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 1.

Protokół jednej lekcji fizyki o ciśnieniu powietrza: S. Taub: Muzeum, r. XXXIX, zesz. 1—2.

Schemat lekcji metodycznej nauki przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 6.

Szkic kilku lekcji na temat: Skrzydło ptaka: E. Tkaczyk: Muzeum, r. XLIII, zesz. 3.

Schemat kilku lekcji praktycznych z botaniki ogólnej: B. Bischof: Muzeum, r. XLII, zesz. 3.

Lekcje metodyczne botaniki w klasie III gimn.: B. Namysłowski i S. Udziela: Podręcznik metodyczny do nauki botaniki, I.

Lekcja praktyczna z geografii w klasie IV gimn.: M. Laufer: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 3.

Schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego: woj. łódzkie: M. Polaczkówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. łódzkie.

Schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego: woj. krakowskie, kieleckie i śląskie: M. Polaczkówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. krakowskie, kieleckie, śląskie.

Schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego: woj. lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie: M. Polaczkówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego: woj. warszawskie: M. Polaczkówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. warszawskie.

Schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego: woj. poznańskie i pomorskie: M. Polaczkówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. poznańskie i pomorskie.

Lekcja gimnastyczna: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki, IV.

Przykład lekcji gimnastyki na dworze bez innych przyrządów, jak tylko tyczki do skoków w dostatecznej ilości: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki, IV.

Przykład lekcji bez przyrządów z pomocą współwziewających: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki, IV.

XIV. Programy nauczania

1. Ogólnie

- Potrzeba naukowych metod przy układaniu programu nauki: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, VI.
- Zasady tworzenia programu nauki i jego przykłady: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, VI, II.
- Dwa sposoby układania materiału nauki w programie: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, VI, II c.
- Narodowość wiedzy i szkoły: G. Gentile: *Reforma wychowania*, I.
- Plan nauczania: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, X—XII.
- Plan nauczania a potrzeby społeczne: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, X.
- Plan nauczania a potrzeby młodzieży: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, XI.
- Układ pionowy materiału nauczania: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, XI, 2.
- Układ poziomy materiału nauczania: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, XI, 3.
- Przestarzały materiał w programach szkolnych: J. A. Stevenson: *Metoda projektów w nauczaniu*, VI.
- Ocena programu ministerjalnego szkoły średniej ze stanowiska higienicznego: S. Kopezyński: *Szkice higieniczno-wychowawcze*, t. II.
- Przykład systemu planu daltońskiego. Roczny eksperyment w angielskiej szkole średniej: H. Parkhurst: *Wyształcenie według planu daltońskiego*, IX.
- Zróznicowanie programów: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, XI.
- Elastyczność programów: B. Nawroczyński: *Zasady nauczania*, XI.

2. Religja

- Omówienie planu religji dla stopnia niższego: J. Gralewski: *Nauczanie religji rzymsko-katolickiej*.
- Plan poszczególnych lekcji przy nauce religji: J. Gralewski: *Nauczanie religji rzymsko-katolickiej*.
- Plan poszczególnych lekcji przy nauce religji dla stopnia wyższego szkoły powszechnej: J. Gralewski: *Nauczanie religji rzymsko-katolickiej*.
- Rozkład lekcyjny na rok szkolny nauczania Starego Testamentu: K. Thullie: *Wskazówki metodyczne do Nauczania biblii i katechizmu*.

- Szczegółowy program lekcyjny nauki religji rzymsko-katolickiej na klasę II gimn.: K. Thullie: *Uwagi metodyczne do Dziejów objawienia Bożego w Nowym Testamencie*. Cz. I.
- Rozkład lekcyjny dla Dziejów objawienia Bożego w Nowym Testamencie: K. Thullie: *Uwagi metodyczne do dziejów objawienia Bożego w Nowym Testamencie*, I i II.

3. Język polski. Filologia

- Rozkład materiału z języka polskiego przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI i VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: *Szczegółowy rozkład materiału naukowego*.
- Program ministerjalny nauki polskiego języka w szkole średniej w świetle dotychczasowej praktyki: Z. Aleksandrowicz, J. Baliński, R. Skulski i J. Zaleski: *Muzeum*, r. XI, zes. 1—2.
- Program ministerjalny nauki języka polskiego w szkole średniej w świetle dotychczasowej praktyki: Z. Aleksandrowicz, J. Baliński, R. Skulski i J. Zaleski: *Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*.
- Nauka języka ojczystego w ministerjalnych programach szkół średnich: J. Woroniecki: *Okolo kultu mowy ojczystej*, II.
- Krakowska Komisja Referentów do Szkolnictwa Średniego: *Program dla klasy V (II) gimn. Przedmioty humanistyczne*: *Muzeum*, r. XXXVII, zes. 2.
- Projekt programu nauki języka polskiego (kl. I—III): W. Kwaskowska: *Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*.
- Referat Krakowskiej Sekcji Polonistów w sprawie zmiany programu nauczania języka polskiego w wyższych klasach szkoły średniej: L. Skoczylas: *Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*.
- O nowe zasady konstrukcyjne programu języka polskiego w seminarjach: J. Saloni: *Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*.
- Uwagi do programu języka polskiego w seminarjach nauczycielskich: Cz. I: A. Skulska: *Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*.
- Programy nauczania filologii klasycznej w naszych gimnazjach: S. Cybulski: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 2 — 1924.
- Plan nauki języka łacińskiego jako nadobowiązkowego w gimnaz. matemat.-przyrodn. i neohumanistycznym: E. Ulrich: *Muzeum*, r. XXXVII, zes. 1.

4. Matematyka. Fizyka i chemja

- Kilka słów o tak zwanej algebrze: S. Bóbr: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 2 — 1924.
- Przegląd programów nauczania matematyki w szkołach powszechnych: M. Pęczalski: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 1 — 1921.
- Rozkład materiału z rachunków przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- Uwagi o programie nauczania matematyki w gimnazjach typu humanistycznego: W. Borejko: *Muzeum*, r. XLII, zes. 3.
- Geometria w programie matematyki dla gimnazjów państwowych: B. Kalieun-Chodowicki: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 2 — 1924.
- Matematyka w programie nauki w państwowych seminarjach nauczycielskich: T. Sierzputowski: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 1 — 1921.
- Program fizyki: W. Werner: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 2 — 1924.
- Program klasy V gimnazjum państwowego: Chemja, fizyka, matematyka: Krakowska Komisja Referentów do Szkolnictwa Średniego: *Muzeum*, r. XXXVII, zes. 1.
- Plan metodyczny I części elementarza rachunkowego: T. Sierzputowski i S. Klebanowski: *Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego. Cz. 2, I.*
- Plan metodyczny II cz. elementarza rachunkowego: T. Sierzputowski i S. Klebanowski: *Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego, cz. II.*

5. Przyroda

- O programie przyrody martwej dla szkół powszechnych: W. Michalski: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 1 — 1921.
- Rozkład materiału z przyrody przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- Przykłady programów nauki przyrody. Pierwszy stopień orientacyjno-przygotowawczy: B. Dyakowski: *Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie*, V, 1.
- Przykłady programów: B. Dyakowski: *Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie*, V.
- Plan nauczania historii naturalnej w gimnazjach klasycznych dawnego typu: F. Wiliński: *Muzeum*, r. XXXV, zes. 3.
- Program klasy V gimn. państwowego: Geografia, przyrodoznawstwo: Krakowska Komisja Referentów do Szkolnictwa Średniego: *Muzeum*, r. XXXVII, zes. 3.

- Podstawy programu chemji szkolnej: J. Harabaszewski: *Metodyka chemji*, V, 1.
- Rozwinięcie programu chemji dla wydziału matematyczno-przyrodniczego i dla wydziału humanistycznego: J. Harabaszewski: *Metodyka chemji*, V, 2.

6. Historia i geografia

- Rozkład materiału z historii przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- Rozkład materiału naukowego z geografji przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- Uwagi krytyczne o programie nauczania geografji w szkole średniej ogólnokształcącej: E. Pawłowski: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 2 — 1924.
- Skiz programu dla nauki geografji fizycznej i geologii w klasie VII (IV) gimn. matematyczno-przyrodniczego: T. Wiśniowski i W. Pokorny: *Muzeum*, r. XXXVII, zes. 3.
- Programy nauczania geografji w różnych typach szkół średnich: S. Niemcówna: *Nauczanie geografji w szkołach szwedzkich.*
- Realizacja programów przy nauce geografji w Szwecji: S. Niemcówna: *Nauczanie geografji w szkołach szwedzkich.*

7. Przedmioty techniczne

- Ocena programu nauczania rysunku: S. Matzke: *Rocz. Ped.*, ser. II, t. 1 — 1921.
- Projekty planów nauki rysunku w szkole powszechnej: N. Bobieńska: *Pierwsze lata nauczania rysunku.*
- Rozkład materiału z rysunków przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- Programy lekcyjne gimnastyki: L. M. Törngren: *Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne.*
- Programy lekcyjne gimnastyki dla mężczyzn: L. M. Törngren: *Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne.*
- Programy lekcyjne gimnastyki dla kobiet: L. M. Törngren: *Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne.*
- Programy lekcyjne gimnastyki dla szkół powszechnych: L. M. Törngren: *Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne.*

- Przykład programu lekcji, zawierającego główne formy zabawowe i ćwiczenie sportowe: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki. Programy lekcyjne.
- Program nauki róbót z drzewa, oparty na projektach: J. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VI, II a.
- Rozkład materiału w robotach ręcznych dla chłopców i dziewcząt przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.
- Rozkład materiału ze śpiewu przy równoczesnej nauce w oddz. V, VI, VII szkoły powszechnej: St. Irzyk: Szczegółowy rozkład materiału naukowego.

XV. Biblioteki i pracownie. Ogrody. Wycieczki

1. Biblioteki i pracownie

- Rola książki i biblioteki: H. Radlińska: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Rola podręcznika: G. Gentile: Reforma wychowania, VIII.
- Pochwała książki: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania? Wstęp.
- Biblioteka geograficzna: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.
- Biblioteki szkół publicznych powszechnych w r. 1927—28: S. Kosuthówna: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.
- Pracownia szkolna fizyczna: M. Halaubrenner: Ćwiczenia praktyczne z zakresu fizyki w szkole średniej. Cz. I. Optyka. Wstęp.
- Pracownia fizyczna w szkole średniej: S. Ziemecka: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Urządzenie pracowni fizyczno-chemicznej: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna, II.
- Pracownie a audytorjum przy nauce fizyki i chemji w szkole średniej: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna, I.
- Jak urządzać w dzisiejszych czasach pracownię chemiczną dla uczniów: B. Duchowicz: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.
- Pracownia geograficzna: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, II, 1.
- Sala ćwiczeń lub pracownia geograficzna: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.
- Sala-audytorjum przy nauce geografji: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.

- Dostrzegalnia astronomiczna: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.
- Stacja meteorologiczna: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.
- Ciemnia fotograficzna: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.
- Urządzenie pracowni do róbót ręcznych: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej.
- Utrzymanie porządku w pracowni pracy ręcznej: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej.

2. Pomoce naukowe

- Pomoce naukowe: B. Nawroczyński: Zasady nauczania, VII.
- Pomoce naukowe, ich dodatnie i ujemne cechy: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Pomoce wychowawcze: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 13.
- Pomoce do nauki języków obcych: K. Zagajewski: Muzeum, r. XLI, zes. 4.
- Gabinet języka francuskiego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Ilustrowanie nauk dziełami sztuki: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.
- Pomoce naukowe do nauczania języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego V.
- Środki pomocnicze do nauczania historii: B. Gebert: Jak uczyć historii w szkole powszechnej, IV.
- Zbiory przyrodnicze: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VIII, 4.
- Różne środki pomocnicze przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, X.
- Zbiory przyrodnicze w naszych szkołach średnich: J. Gedroyé: Muzeum, r. XLII, zes. 3.
- Okazy, modele, ryciny przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 1.
- Przyrządy do ćwiczeń fizjologicznych: L. Bykowski: Podręcznik do ćwiczeń fizjologicznych, § 4.
- Zasuszanie kwiatów i roślin z zachowaniem ich naturalnej formy i barwy: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, V.
- Środki poglądowe do nauczania rachunków: T. Sierzputowski

- i S. Klebanowski: Wskazówki metodyczne do Elementarza rachunkowego. Cz. I, § 2.
- Pomoce naukowe w geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, II.
- Organizacja zbiorów geograficznych: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, II, 2.
- Najważniejsze pomoce przy nauce geografji matematycznej: A. Tar-nawski: Najważniejsze pomoce przy nauce geografji matematycznej. Gnomon i jego użycie.
- Pomoce szkolne przy nauczaniu geografji w Szwecji: S. Niemcówna: Nauka geografji w szkołach szwedzkich.
- Zastosowanie mapek konturowych w nauce szkolnej: M. Przybylska: Mapki konturowe w nauce geografji, III.
- Przyrządy do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii: L. Bykowski: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii.
- O przyrządach gimnastycznych i ubraniu: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp. Programy lekeyjne.

3. Ogrody szkolne

- Ogród szkolny: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII.
- Ogrody szkolne: J. Antoniewiczówna: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Ogród przyrodniczy przy szkole średniej: S. Miler: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.
- Kategorie ogrodów szkolnych: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Uniwersytecki ogród botaniczny: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Ogród przy szkole średniej: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Ogród przy szkole średniej w mieście uniwersyteckim: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Ogród przy szkole średniej na prowincji: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Ogród szkoły powszechnej: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Ogródki szkółek początkowych, ochronek i zagonki dziecięce: W. Szafer: Ogrody szkolne.
- Ogród szkolny na usługach geografji: S. Jezierski: Szkolny zakład geograficzny.
- Ogrody Jordanowskie: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, IV.

4. Wycieczki

- Liczba wycieczek przyrodniczych w roku: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, IX, 4.
- Techniczna strona urządzania wycieczek przyrodniczych: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, IX, 3.
- Rodzaje i tematy wycieczek przyrodniczych: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, IX, 2.
- Znaczenie i trudności wycieczek przyrodniczych: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie IX, 1.
- Wycieczki przyrodnicze: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, IX.
- Wycieczki geograficzne: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, I, 5.
- Wycieczki i tereny na niżu Polskim: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, III, 7 d.

G. Metodyka poszczególnych przedmiotów nauki

I. Religja

- Sztuka, filozofja a religja: G. Gentile: Reforma wychowania, X.
- Nauczanie religji rzym.-katolickiej: T. Długosz: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Nauczanie religji ewangelickiej: J. Szeruda: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Nauczanie religji mojżeszowej: M. Bałaban: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Zasady ogólne przy nauce religji: J. Gralewski: Nauczanie religji rzym.-katolickiej.
- Zasady ogólne przy nauczaniu religji dla stopnia wyższego szkoły powszechnej: J. Gralewski: Nauczanie religji rzym.-katolickiej.
- Uwagi metodyczne do nauki katechizmu w IV kl. gimn.: K. Thullie: Uwagi metodyczne do nauki katechizmu.
- Uwagi metodyczne do nauki Nowego Testamentu: K. Thullie: Uwagi metodyczne do Dziejów Objawienia w Nowym Testamencie. Cz. I i II.
- Wskazówki metodyczne do nauki biblji i katechizmu: K. Thullie: Wskazówki metodyczne do Dziejów Objawienia. Uwagi metodyczne do nauki katechizmu.

Służenie do Mszy św. jako środek wychowawczy: K. Thullie: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.

II. Humanistyka. Język polski

1. Ogólnie

- Język a osobowość narodowa: G. Gentile: Reforma wychowania, I.
 Język polski na usługach nauki polskiej: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, IV.
 Zagadnienie języka wykładowego teologii w Polsce: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, VI.
 Warunki poprawnego tłumaczenia dzieł z obcych języków: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, VIII.
 O kult żywego słowa: J. Woroniecki: Około kultu mowy ojczystej, IX.
 Dwa urywki z dziennika polonisty: Z. Klemensiewicz: Muzeum, r. XXXVII, zes. 2.
 Polska i polskość w nauczaniu polskiego: Z. Lempicki: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
 Stanowisko polonisty w szkole: A. Baliński: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

2. Metodyka jęz. polskiego

- Doświadczalna dydaktyka nauki o języku ojczystym, jej potrzeba, zagadnienia i metody: Z. Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o języku ojczystym, I.
 Tymczasowe stanowisko dzisiejszej dydaktyki w sprawie nauki języka polskiego: Z. Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o języku ojczystym, I.
 Stopnie i okresy w nauce o języku ojczystym: Z. Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o języku ojczystym, III.
 Szkolny zakres nauki o języku ojczystym: Z. Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o języku ojczystym, IV.
 Kilka słów o celach nauczania języka ojczystego: K. Nitsch: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Zasady metodyki nauki o języku ojczystym: Z. Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o języku ojczystym, V.
 Różnorodność środków dydaktycznych przy nauce języka polskiego: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej, I.

- Nawiązanie lekcji języka polskiego: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej.
 Nauczanie języka ojczystego w kl. I—III gimn.: J. Gołąbek: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
 Nauczanie języka ojczystego w kl. I—III: J. Biliński: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
 Nauczanie języka ojczystego w kl. VI—VIII: F. Bielak: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
 Referat o nauce języka polskiego w szkołach zawodowych: K. Sosnowski: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
 Heureka przy nauce języka polskiego: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej, I.
 Rady ogólne: Tok lekcji: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej, II.
 Rady ogólne: Tok lekcji: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimnazjum, II.
 Tok lekcji przy nauce języka polskiego: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla V oddziału szkoły powszechnej, II.
 Swojszczyzna przy nauce języka polskiego: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej.
 Uwagi ogólne do czytanki polskiej dla II oddziału szkoły powszechnej: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla II oddziału szkoły powszechnej.
 Uwagi ogólne i szczegółowe w sprawie czytanek: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimnazjum, II.
 Uwagi ogólne i szczegółowe do czytanek: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na I klasę gimnazjum, II.
 Przegląd wskazówek szczegółowych, wyjaśnienia rzeczowe i wyrazowe, nawiązanie, analiza, treść, plan, przeżycia, pogadanki o treści etycznej, wypracowania pisemne, gramatyka, słowniki i ortograficzne przykłady lekcji: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na IV klasę szkoły powszechnej, I.

Najpilniejsze postulaty nauki języka polskiego w szkołach średnich: W. Szyszkowski: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Naukowo-porównawcza rola języka polskiego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.

Język polski jako pomocniczy w nauczaniu języka nowożytnego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.

Okoliczności, sprzyjające zjawianiu się języka polskiego w świadomości uczniów przy nauce języka obcego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.

Terminologia w gimnastyce: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp, VII.

Nauka przyrody w połączeniu z nauką języka na niższym stopniu: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, V.

3. Humanistyka

Nauczanie humanistyki w szkole średniej: S. Świetlicki: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Samodzielność humanistyki i jej zwycięstwo nad przyrodznawstwem: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 1.

Walka z historyzmem i racjonalizmem: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, VII.

III. Mówienie. Ćwiczenia w mówieniu. Konwersacja

1. Funkcje mówienia

Funkcje mowy u dziecka: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.

Monologowanie: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.

Monologowanie zbiorowe: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.

Informowanie przystosowane: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.

Powtarzanie, echa: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, I.

Typy rozmów między dziećmi: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.

Stadja rozmów między dziećmi: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, II.

Objektywność w relacjach, dawanych przez dzieci dzieciom: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, III.

Synkretyzm słowny: J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka, IV.
Faza uświadamiania fonetycznego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

2. Ćwiczenia w mówieniu

Ćwiczenia mowy w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.

Ćwiczenia mowy: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, III.

Ćwiczenia w mówieniu w szkole powszechnej i średniej: S. Kopezyński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Ćwiczenia w mówieniu jako postulat ogólnopedagogiczny w szkole średniej: R. Skulski: Muzeum, r. XL, zesz. 1—2.

Ćwiczenia w mówieniu jako postulat ogólnopedagogiczny w szkole średniej: R. Skulski: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Ćwiczenia stylistyczne: J. Sandel: (Uwagi nad ministerjalnym programem nauczania języka polskiego na stopniu średnim. Referat zbiorowy, opracowany przez Sekcję Polonistyczną T. N. S. W. we Lwowie): Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Jak uczyć czytać, mówić i pisać po polsku na stopniu średnim: J. Balicki: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Opowiadanie kursoryczne przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.

Określenie wymagań co do wymowy przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

Nauka przemawiania: S. Zathej: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 2.

Środki pomocnicze mówcy: M. Kwintyljan: O wykształceniu mówcy, XII.

3. Deklamacja

O wygłaszaniu estetycznym w szkole średniej: J. Balicki: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Deklamacja przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Prze-

wodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.

Nauka wierszy: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, III.

Nauka wierszowania w szkole powszechnej i średniej: S. Dobrowolski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

4. Referaty i konwersacja

Sprawozdania ustne i pisemne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VII.

Dłuższe referaty: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.

Konwersacja: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.

Zadania konwersacji: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Znaczenie fonetyczne, leksykalne i gramatyczne konwersacji: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Warunki osiągnięcia wprawy w mówieniu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Przyzwyczajenie uczniów do mówienia całymi zdaniami: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Wyzyskiwanie wszelkich sposobności swobodnej rozmowy: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Konwersacyjny opis obrazów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Technika konwersacji: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Oparcie konwersacji o tekst: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

Rozmowy przy nauce języka niemieckiego: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.

5. Mówienie chóralne

Chóralne odpowiedzi przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

Ćwiczenia chóralne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.

IV. Czytanie. Nauka czytania

Psychologia i dydaktyka czytania: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XV.

Nauka czytania: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Nauka czytania: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, I. Elementarze i metodyka nauczania pisania i czytania: W. Weychert-Szymanowska: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Metody syntetyczne przy nauce czytania: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, I, 1.

Metoda analityczna przy nauce czytania: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, I, 3.

Metody analityczno-syntetyczne przy nauce czytania: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, I, 2.

Metodyka czytań szkolnych: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, II, 2.

Wymawianie głosek. Pierwsza nauka czytania: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Czy tracimy czas wskutek tabliczek do czytania: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Tabliczki z literami: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Czytanie przy nauce języka niemieckiego: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.

V. Nauka pisania. Pismo

1. Pisanie

Psychologia i dydaktyka pisania: A. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XVI.

Nauka pisania: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 3.

Nauka pisania: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Co przemawia za późniejszym rozpoczynaniem nauki pisania: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Nauka pisania. Pojedyncze czy podwójne linje: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Nauka pisania. Pismo prostopadłe. Sposób trzymania ręki: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Nauka pisania i lekka ręka: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

2. Pismo

- Pierwsza skala pisma: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, IV.
- Charakter pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 11.
- Pismo szybkie, skrócone i stenografia: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 17.
- Pismo ornamentacyjne: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 18.
- Pismo maszynowe: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 19.
- Pismo akustyczne: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 20.
- Pismo lustrowe: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 32.
- Pismo przy braku kontroli oczu: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 34.
- Pismo niewidomych: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 35.
- Łączenie liter: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 5.
- Kurcz pisarski: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 24.
- Interpunkcja: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 14.
- Znawstwo pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 21.
- Historyczny rozwój pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 1.
- Rozwój techniki pisma: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, 2.
- O włączenie nauki pisma w gimnazjum do nauki języka polskiego: J. Rączy: Muzeum, r. XLII, zesz. 4.

VI. Opowiadania, pogadanki i opisy

- Forma opowiadająca przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
- O znaczeniu opowiadania i wyborze tekstu: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu. Wstęp.
- O sposobie opowiadania: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu. Wstęp, B.
- Pogadanki i opowiadania w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
- Opowiadanie dla dzieci małych: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, I.
- Rozmowy i pogadanki z dziećmi: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, II.

- O opowiadaniu dla dzieci: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, III, 2.
- Opowiadania dla dzieci starszych: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, II.
- Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadek dla pierwszych lat szkoły powszechnej: M. Sadzewiczowa i W. Daszewska: Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadek.
- Opowiadanie wesołe: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, II, 2.
- Pogadanki religijne. Przykłady: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, II, 1.
- Pogadanki moralne, obyczajowe i historyczne: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, II, 2.
- Przygody i podróże: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, II, 3.
- Opowiadania z zakresu przyrody: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, II, 4.
- Pogadanki przyrodnicze. Przykłady: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, II, 3.
- Pogadanki o rzeczach. Przykłady: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, II, 3.
- Pogadanki przyrodnicze, połączone z nauką o rzeczach na niższym stopniu: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, V, I, 2.
- Ćwiczenia praktyczne do pogadek z przyrody żywej: M. Sadzewiczowa i W. Daszewska: Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadek.
- Pogadanki higieniczne: J. Namysł i J. Biliński: Ucieszne i pożyteczne pogadanki o twoim zdrowiu.
- Ćwiczenia praktyczne do pogadek z nauk ścisłych: M. Sadzewiczowa i W. Daszewska: Metodyka ćwiczeń praktycznych do pogadek.
- Opowiadania z życia znakomitych ludzi: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, II, 5.
- Opowiadania z przeszłości: J. i M. Jaworskie: Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszemu i starszemu, II, 6.
- Opowiadania przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.

- Opisy przedmiotu, środowiska, przyrody w nauczaniu języka niemieckiego:** J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III, 5–6, 8.
- Opis geograficzny:** S. Niemcówna: Dydaktyka geografii, I, 5.

VII. Gramatyka

1. Ogólnie i język polski

- Rola gramatyki i słownictwa: G. Gentile: Reforma wychowania, VII.
- Porządek przypadków deklinacyjnych w gramatykach szkolnych:** J. Rączy: Muzeum, r. XLI, zes. 4.
- W sprawie nauki gramatyki języka polskiego: M. Janik: Muzeum, r. XXXVII, zes. 2.
- Program gramatyki w szkole powszechnej i w niższym gimnazjum: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, V, 3.
- Zakres nauki gramatyki języka polskiego w szkole powszechnej i w niższym gimnazjum: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, V, 2.
- Cel nauczania gramatyki i nauki o języku ojczystym w szkole: Z. Klemensiewicz: Dydaktyka nauki o języku ojczystym, II.
- Zadania nauczania gramatyki języka polskiego: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, V, 1.
- Podstawy metodyczne w nauczaniu gramatyki: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, V, 4.
- Metodyka gramatyki języka polskiego: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, V.
- Ćwiczenia gramatyczne i ortograficzne przy nauce języka polskiego: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej, I.
- Gramatyka (w seminarjach nauczycielskich): J. Danciewiczowa: Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
- Nauka o języku: S. Wilk: (Uwagi nad ministerjalnym programem nauczania języka polskiego na stopniu średnim. Referat zbiorowy opracowany przez Sekcję Polonistyczną T. N. S. W. we Lwowie): Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

2. Języki klasyczne i nowożytne

- Jak uczyć gramatyki języka łacińskiego zagranicą: Z. Klemensiewicz: Muzeum, r. XLII, zes. 4.

- Lekcja gramatyki języka łacińskiego: P. Dobrowolski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Zdania warunkowe w nauce szkolnej: M. Auerbach: Muzeum, r. XLI, zes. 4.
- Metoda gramatyczna w nauczaniu języków klasycznych i nowożytnych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Prądy gramatyczno-reformatoryczne we Francji: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Protesty przeciw przecenianiu gramatyki w szkole: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- W jakim języku uczyć gramatyki obcej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Wykaz i rozplanowanie materiału gramatyczno-leksykalnego, wybranego do opracowania w klasie na podstawie poprawionego wypracowania klasowego p. t. „Le petit voleur“: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, II, I.
- Wskazówki dydaktyczno-metodyczne, związane z nauczaniem gramatyki języków obcych metodą, stosowaną w klasie V i VI gimn.: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, IV.
- Sposoby asymilacji pojęć gramatycznych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Technika uczenia gramatyki: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Uczenie gramatyki francuskiej ze stanowiska polskiego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
- Nauczanie gramatyki języka niemieckiego: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.

VIII. Fonetyka. Ortofonja. Transkrypcja

1. Ogólnie i język polski

- Zadanie teoretyka fonetyki wobec nauki szkolnej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Działalność fonetyków i ich walka o nową metodę: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Dane naturalne i propedeutyka fonetyczna nauczyciela: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Zużytkowanie wiedzy fonetycznej w szkole: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

- Zakres głosowni opisowej w gimnazjum i jej ważność: Z. Klemensiewicz: *Metodyka nauczania głosowni opisowej*, I.
 Rozwinięcie elementarnego kursu głosowni opisowej: Z. Klemensiewicz: *Metodyka nauczania głosowni opisowej*, III.
 Pojęcie wymowy wzorowej: T. Benni: *Ortofonja polska. Wstęp*.
 Ogólne wskazówki metodyczne nauczania głosowni opisowej: Z. Klemensiewicz: *Metodyka nauczania głosowni opisowej*, II.
 Szkodliwość tłumaczenia dla wymowy i słownictwa: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, XI.

2. Języki martwe i nowożytnie

- Fonetyka języków martwych i żywych: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, II.
 Część fonetyczna przy nauczaniu języka angielskiego: T. Benni: *Ortofonja angielska*, 5.
 Cel i metoda przy nauce ortofonji niemieckiej: T. Benni: *Ortofonja niemiecka. Wstęp*.
 Znaczenie ortofonji niemieckiej: T. Benni: *Ortofonja niemiecka. Wstęp*.
 Nauczanie wymowy języka niemieckiego: J. Piątek: *Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej*.
 Niemiecka wymowa sceniczna: T. Benni: *Ortofonja niemiecka*, V.
 Wiadomości z syntezy głosek niemieckich na tle polszczyzny: T. Benni: *Ortofonja niemiecka*, III.
 Analiza poszczególnych głosek niemieckich na tle polskich: T. Benni: *Ortofonja niemiecka*, II.
 Przedstawienie w klasie stosunku wymowy francuskiej do polskiej: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, III.
 Wiadomości z syntezy głosek francuskich na tle polskich: T. Benni: *Wymowa francuska*, III.
 Analiza poszczególnych głosek francuskich na tle polskich: T. Benni: *Wymowa francuska*, II.

3. Pisownia i transkrypcja

- Pisownia tradycyjna a fonetyczna w języku angielskim: T. Benni: *Ortofonja angielska*.
 Wymowa francuska ze stanowiska pisowni: T. Benni: *Wymowa francuska*, IV.
 Wymowa ze stanowiska pisowni: T. Benni: *Ortofonja niemiecka*, IV.

- Transkrypcja do ortofonji niemieckiej: T. Benni: *Ortofonja niemiecka. Wstęp*.
 Transkrypcja do wymowy francuskiej: T. Benni: *Wymowa francuska*.
 Kwestja transkrypcji fonetycznej: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, III.
 Mierzenie uzdolnienia do ortografji: B. R. Buckingham: *Praca badawcza na terenie szkoły*, II.

IX. Literatura

1. Ogólnie

- Nauka o literaturze w oświetleniu metody porównawczej: B. Polletur: *Muzeum*, r. XLI, zes. 4.
 Nauka literatury na tle chwili obecnej: B. Pochmarski, *Muzeum*, r. XXXVIII, zes. 2.
 Nauka literatury w szkole średniej a uniwersytet: Z. Łempicki: *Muzeum*, r. XL, zes. 1--2. Z. Łempicki: *Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*.
 O potrzebie swojskiego kierunku w literaturze polskiej: S. Szczepanowski: *Myśli o odrodzeniu narodowem*, XIII.
 Geneza utworu literackiego: K. Wojciechowski: *Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską*.
 Studium porównawcze w literaturze: K. Wojciechowski: *Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską*.
 Analiza utworu literackiego: A. Treść, B. Forma: K. Wojciechowski: *Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską*.
 Badacz literatury a historyk literatury: K. Wojciechowski: *Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską*.

2. Cele i metoda

- Cele i charakter nauczania literatury polskiej w szkole średniej: K. Wóycicki: *Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów*. K. Wóycicki: *Muzeum*, r. XI, zes. 1--2.
 Lekcja metodyczna z literatury: T. Czapczyński: *Muzeum*, r. XXXIII, zes. 2.
 Porządkowanie wiadomości literackich w najwyższej klasie: S. Ciesielska Borkowska: *Język francuski*, IX.

- Poeci romantyczni w programie szkolnym: S. Adameczewski: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.
- Poeci romantyczni w programie szkolnym: S. Adameczewski. Muzeum, r. XL, zes. 1—2.
- Na co należałoby zwrócić uwagę przy omawianiu B. Prusa „Placówki”: K. Wojciechowski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 2.
- Jak czytam z uczniami „Nieboską Komedję”: J. Maurer: Muzeum, r. XXXVII, zes. 2.

3. Różne

- Nawiązywanie do literatury polskiej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Wykluczenie podręcznika historii literatury z nauki szkolnej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Systematyczne ujęcie materiału literatury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Konieczność powiązania zjawisk literackich w pewną logiczną i chronologiczną całość: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Literatura starsza czy nowsza: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Literatura klasyków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Utwory literackie współczesne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.

X. Lektura

1. Ogólnie

- Lektura a nauka: C. Oraczewski: Jak się uczyć, VI.
- Znaczenie lektury w nauczaniu: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Kwestja, co się czyta i jak się czyta: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Cele książki i czytelnictwa: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, II.
- Czytelnictwo naukowe: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, III.
- Spadek czytelnictwa i jego przyczyny: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania. Wstęp.

- Rozbudzenie zamięłowania do czytelnictwa przez szkołę: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, III.
- Środki ożywienia czytelnictwa: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, IV.
- Wybór lektury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Planowość lektury a stały kanon: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Oparcie systemu literatury o lekturę uczniów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Różnica między lekturą niższych a wyższych klas: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Przeplatanie lektury poważniejszej lżejszą: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Podział lektury ze względu na sposób opracowywania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Lektura szkolna: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Lektura domowa: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Dyskusja nad lekturą: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Samodzielny stosunek uczniów do lektury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Objaśnienie lektury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.
- Zadanie lektury językowe, wychowawcze, rozrywkowe, kulturalne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Zakończenie lektury w najwyższej klasie dziełem ogólniejszej kulturalnej, etycznej, czy naukowej wartości: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.
- Kulturoznawcze traktowanie lektury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
- Lektura jako główne podłoże nauki kultury: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, X.
- Fragmenty, czy całe utwory: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.

2. Lektura w poszczególnych przedmiotach

- Lektura szkolna w języku polskim: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, II.
- Zadanie i zakres lektury szkolnej: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, II, 1.

Lektura podstawowa: R. Skulski: (Uwagi nad ministerjalnym programem nauczania języka polskiego na stopniu średnim. Referat zbiorowy, opracowany przez Sekeję Polonistyczną T. N. S. W. we Lwowie): Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Lektura uzupełniająca: J. Zaleski: (Uwagi nad ministerjalnym programem nauczania języka polskiego na stopniu średnim. Referat zbiorowy, opracowany przez Sekeję Polonistyczną T. N. S. W. we Lwowie): Pamiętnik II Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Lektura arcydzieł obcych przy nauce języka polskiego: F. Bielak: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów. F. Bielak: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.

O lekturze młodzieży gimnazjum wyższego: S. Świdwiński: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Lektura Ody do młodości: B. Pochmarski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 2.

Lektura „Ogniem i mieczem“: J. Gołąbek: Muzeum, r. XLIII, zes. 4.

Wpływ bryków na lekturę autorów łacińskich i greckich: M. Auërbach: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.

Lektura kursoryczna przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik metodyczny do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.

Wybór lektury niemieckiej w szkole: J. Ippoldt: Muzeum, r. XLIII, zes. 4.

Lektura nowelistyczna w nauce języka niemieckiego: J. Ippoldt: Muzeum, r. XLI, zes. 4.

Lektura źródeł przy nauczaniu historii w szkołach średnich: J. Urbański: Muzeum, r. XLII, zes. 4.

Czytanie wypisów historycznych przy nauce dziejów starożytnych: B. Gebert: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.

Lektura geograficzna: S. Niemcówna: Dydaktyka geografii, I.

Czytelnictwo a geografia i historia: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, III.

Czytelnictwo a nauki przyrodnicze i fizyka: J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania, III.

XI. Elementarze

Polska metoda elementarza: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, I, 4.

Elementarz: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcy w nauce i wychowaniu, II.

Ćwiczenia wstępne, poprzedzające naukę elementarza: S. Szober: Zasady nauczania języka polskiego, I, 5.

Uwagi fonetyczne do Elementarza powiastkowego Falskiego przez T. Benniego: M. Falski: Wskazówki metodyczne do Elementarza powiastkowego dla dzieci, II.

Wskazówki metodyczne do używania elementarza: M. Falski: Elementarz powiastkowy dla młodzieży i dorosłych. Wskazówki metodyczne.

Wskazówki metodyczne do Elementarza powiastkowego: M. Falski: Wskazówki metodyczne do XI wydania Elementarza powiastkowego dla dzieci. Cz. I.

XII. Podręczniki, wypisy, czytanki do nauki języka ojczystego

Podręcznik do nauki o języku ojczystym: Z. Klemensiewicz: Pamiętnik I Ogólnopolskiego Zjazdu Polonistów.

Podręcznik do nauki o języku ojczystym: Z. Klemensiewicz: Muzeum, r. XL, zes. 1—2.

Czytanki i wypisy dla szkoły powszechnej i niższych klas gimnazjalnych: W. Weychert-Szymanowska: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Wypisy polskie dla gimnazjum: St. Tync i J. Gołąbek: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.

Układ czytanek polskich: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej, I.

Analiza czytanek: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla klasy V szkoły powszechnej, I.

Dobór autorów w czytankach: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimnazjum, I.

Dobór i układ czytanek: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej.

Cykle w czytankach polskich: St. Tync i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę I gimnazjum.

- Cykle w czytankach: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę II gimnazjum.
- Regionalizm czytankowy: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej, I.
- Przewodnie idee czytanek polskich: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej, I.
- Wartości wychowawcze czytanek: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej, I.
- Wartości dydaktyczne czytanek polskich: St. Tyne i J. Gołąbek: Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich na klasę IV szkoły powszechnej, I.

XIII. Filologia klasyczna

- Uwagi ogólne o nauczaniu filologii klasycznej: A. Bednarowski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 4.
- Wieczna bolączka. W sprawie filologii klasycznej: F. Smolka: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Memoriał w sprawie filologii klasycznej w programach szkół średnich: Towarzystwo Filologiczne w Warszawie: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Czy lektura autorów starożytnych może się przyczynić do moralnego odrodzenia młodzieży: S. Pileh: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Jak uczyć gramatyki języka łacińskiego zagranicą: Z. Klemsiewicz: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Fragment lekcji gramatyki języka łacińskiego: P. Dobrowolski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Zdania warunkowe w nauce szkolnej: M. Auerbach: Muzeum, r. XLI, zes. 4.
- Programy nauczania filologii klasycznej w naszych gimnazjach: S. Cybulski: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Przystosowanie nauki języka łacińskiego dla gimnazjów żeńskich: E. Ulrich: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Plan nauki języka łacińskiego jako nadobowiązkowego w gimnazjach matematyczno-przyrodniczych i neo-humanistycznych: E. Ulrich: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.
- Wpływ bryków na lekturę autorów łacińskich i greckich: M. Auerbach: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.

XIV. Języki nowożytne

1. Ogólnie

- Nauczanie języków nowożytnych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, I.
- Zadanie i cel nauki języków nowożytnych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, I.
- Ogólne wskazówki metodyczne dla nauczania języków obcych: I. Mayzłówna: Metodyka nauczania gramatyki języka obcego, I.
- Organizacja nauki zbiorowej języka obcego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski. Wstęp, I.
- Dydaktyka języków nowożytnych ogólna, czy każdego z osobna: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, I.
- Psychologiczna podstawa nauki języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
- Psychologiczne pogłębienie wiedzy uczniów o języku: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VII.
- Skąd wziąć czas? Przewidywanie nauki języków: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, IV.
- Projekt w językach nowożytnych: J. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VII, IV.
- Projekty z zakresu nauki języków obcych: J. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
- Stopniowanie trudności językowych i rzeczowych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
- Problem współdziałania języków nowożytnych z przedmiotami ojezystemi w ramach szkoły średniej: A. Pawlicowa: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Wyeliminowanie języka polskiego w początkach nauczania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
- Przekłady z języka francuskiego jako ćwiczenia wkraczające w dziedzinę sztuki: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
- Dodatkowe wartości przekładów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
- Przykłady uczniowskich prób poetyckich: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
- Kwestja wykształcenia i nieustannego somokształcenia nauczyciela-neofilologa: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

Dokładna znajomość literatury francuskiej u nauczyciela: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IX.
 Pozaszkolna praca romanisty: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.

2. Metody nauczania

Metoda w nauczaniu i jej wartość: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski. Wstęp, § 1.
 Metoda bezpośrednia przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Podstawa lingwistyczna naukowej metody bezpośredniej przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Naukowość metody bezpośredniej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Ewolucja metody bezpośredniej przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Zarzuty, stawiane metodzie bezpośredniej przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Modyfikacja techniki początkowej w dalszych etapach przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Istota właściwej naukowej metody bezpośredniej przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Charakterystyka metody bezpośredniej przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Zastosowanie w nauce bezpośredniej ogólnych zasad psychologiczno-dydaktycznych: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Przedstawienie różnic graficznych między naukową metodą bezpośrednią a innymi: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Hasło empirycznej metody bezpośredniej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
 Konieczność podstawy refleksyjnej w nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
 Potrzeba kompromisu podstawy refleksyjnej z metodą bezpośrednią: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VI.
 Zasady bezpośredniego czynnego nauczania języków nowożytnych: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, II.
 Brak ciągłości i jedności w nauczaniu języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.

Faza mechaniczno-naśladownicza przy nauce języka: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
 Auditions silencieuses: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

3. Słownictwo

Kwestje, związane z zagadnieniem leksykalnym w szkole: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Elementy składowe wyrazów: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Zdobywanie pierwszego materiału wyrazowego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Wzbogacenie słownictwa: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Ustawiczne odgadywanie. Ćwiczenie intuicji językowej: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Słownictwo bierne i czynne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Rezultaty metodycznego opracowania słownictwa: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Pierwszy materiał wyrazowy i początkowa konwersacja. Stwierdzanie spostrzeżeń, analiza czynności, kompleksy rzeczowe, pieśni: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.
 Wycieczki etymologiczne: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, IV.
 Uzupełnienie luk w słownictwie: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XI.
 Uniezależnienie lekcji od słowa drukowanego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, V.

4. Poszczególne języki

Z metodyki nauczania języka francuskiego: S. Kwiatkowski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Korelacja języka francuskiego z innymi przedmiotami: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIV.
 Jak uczyć języka francuskiego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, II.
 Podkreślenie klasyczności języka francuskiego: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VII.
 Nastawienie literackie: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, VIII.

- Organizacja nauczania: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, XIII.
- Normalny przebieg czynności dydaktycznych przy nauczaniu języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, IV.
- Praca samodzielną pod kierunkiem nauczyciela przy nauce języka niemieckiego: J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.
- Nauczanie wyrazów i zwrotów w języku niemieckim: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.
- Zakończenie nauki w oddziale VII szkoły powszechnej: J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej.
- Język angielski w szkołach polskich: J. Grzegorzewski: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Projekt w nauczaniu języka angielskiego: J. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, III, 4.
- Projekty z zakresu języka angielskiego: J. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.

XV. Historia

- Rozwój postępowy ludzkości: J. Hoene-Wroński: Filozofja pedagogji.
- Systemat absolutny filozofji historii: J. Hoene-Wroński: Filozofja pedagogji.
- Nauczanie historii: N. Gąsiorowska: Roc. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Cel nauczania historii: B. Gebert: Jak uczyć historii w szkole powszechnej, I.
- Tendencje w nauczaniu historii: J. Moszczeńska: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Rozwój dydaktyki historii u nas i zagranicą: W. Knapowska: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Podstawowe zagadnienia wychowawcze w popularnym podręczniku historii polskiej w nauczaniu tego przedmiotu na stopniu niższym: B. Gebert: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Środki ulepszenia metody w nauczaniu historii: G. Gebert: Jak uczyć historii w szkole powszechnej, VI.
- Projekty z zakresu historii: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
- Materiał historyczny jego dobór i rozkład: B. Gebert: Jak uczyć historii w szkole powszechnej, II.

- Tok lekcji i forma nauczania historii: B. Gebert: Jak uczyć historii w szkole powszechnej, III.
- Nauka o Polsce współczesnej: T. Kupeżyński: Roc. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Projekty z zakresu nauki obywatelstwa: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.

XVI. Geografia

1. Metodyka

- Ogólna dydaktyka geografji: S. Niemicówna: Dydaktyka geografji, I.
- Kilka uwag o dydaktyce geografji: Ks. M. Skibniewski: Muzeum, r. XLII, zes. 4.
- Nowe prądy przy nauczaniu geografji: S. Niemicówna: Nauczanie geografji w szkołach szwedzkich.
- Stanowisko geografji w nauce szkolnej: S. Niemicówna: Dydaktyka geografji, I, 3.
- Projekty z zakresu geografji: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
- Memorjały w sprawie nauczania geografji, opracowane przez Komisję do Spraw Nauczania Geografji: Polskie Towarzystwo Geograficzne: Roc. Ped., ser. II, t. 1 — 1923.
- Uwagi końcowe przy nauczaniu geografji: S. Niemicówna: Nauka geografji w szkołach szwedzkich.
- Dydaktyka szczegółowa geografji: S. Niemicówna: Dydaktyka geografji, III.
- Schemat ogólny lekcji krajoznawstwa wojewódzkiego: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze.
- Tok przeciętny lekcji geografji: S. Niemicówna: Dydaktyka geografji, I.
- Formy nauczania przy nauce geografji: S. Niemicówna: Dydaktyka geografji, I.

2. Mapa

- Nauka o mapie w praktyce szkolnej: S. Niemicówna: Dydaktyka geografji, III, 3.
- Plany czytania atlasów. Województwo lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

- Plany czytania atlasów. Województwo krakowskie, śląskie i kieleckie: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo krakowskie, śląskie i kieleckie.
- Plany czytania atlasów. Województwo warszawskie: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo warszawskie.
- Plany czytania atlasów. Województwo łódzkie: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo łódzkie.
- Plany czytania atlasów. Województwo poznańskie i pomorskie: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Woj. poznańskie i pomorskie.
- Dydaktyka geografji regionalnej: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III.
- Znaczenia mapek konturowych w nauce geografji: M. Przybylska: Mapki konturowe w nauce geografji, I.
- Wydawnictwa mapek konturowych ich zalety i wady: M. Przybylska: Mapki konturowe w nauce geografji, II.
- Projekcje kartograficzne: T. Szumański: O najważniejszych projekcjach kartograficznych, używanych w szkole.

3. Krajoznawstwo

- Poznaj swój kraj: S. Domagała: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 3.
- Krajoznawstwo w szkole: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III.
- Krajoznawstwo: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo poznańskie i pomorskie.
- Krajoznawstwo: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.
- Krajoznawstwo: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo warszawskie.
- Krajoznawstwo: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo łódzkie.
- Krajoznawstwo: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo krakowskie, kieleckie i śląskie.
- Jakie są cele krajoznawstwa i karty krajoznawczej w szkole: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo łódzkie.
- Jakie są cele krajoznawstwa i karty krajoznawczej w szkole: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.
- Jakie są cele krajoznawstwa i karty krajoznawczej w szkole: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze: Województwo poznańskie i pomorskie.

- Jakie są cele krajoznawstwa i karty krajoznawczej w szkole: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo krakowskie, śląskie i kieleckie.
- Jakie są cele krajoznawstwa i karty krajoznawczej w szkole: M. Polackówna: Atlasy krajoznawcze. Województwo warszawskie.

4. Różne

- Klimatologia w nauce szkolnej: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III.
- Ogólne wiadomości o atmosferze i o zjawiskach klimatycznych: K. Bzowski: Jak uczyć o klimacie. Wstęp.
- Klimatologia w klasach wyższych szkoły średniej: K. Bzowski: Jak uczyć o klimacie, II.
- Zagadnienia hydrosfery w praktyce szkolnej: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III, 6.
- Etnologia a szkoła polska: A. Fischer: Muzeum, r. XXXVII, zesz. 3.
- Etnologia Polski w nauczaniu geografji, objaśniona na fryzach G. Pillatiego: J. Makosińska: Etnografja Polski w nauczaniu geografji.
- Morfologia geograficzna w nauce szkolnej: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III, 7.
- Rzut oka na dydaktykę biogeografji: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III.
- Geografja człowieka w nauce szkolnej: S. Niemećówna: Dydaktyka geografji, III, 9.

XVII. Matematyka

1. Ogólnie

- O reformie nauczania matematyki w Polsce, notatka historyczna: S. Dickstein: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- O nowoczesnym poziomie nauczania matematyki: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, § 3.
- O stopniach poznania matematycznego: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, § 4.
- Jak pozyskać ucznia dla matematyki: K. Cwojdziański: Muzeum, r. XLIII, zesz. 2.

Część naukowa dydaktyki matematyki: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, B.
Rozważania ogólne o własnościach liczby: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej. Cz. I, I.

2. Metodyka

Ogólne uwagi dydaktyczne do nauki matematyki: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, I.

Metodyka matematyki według nowych planów: S. Pająk: Muzeum, r. XXXVII, zes. 1.

O prowadzeniu lekcji matematyki: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej. Cz. II, VII.

Projekty z zakresu matematyki: J. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.

Technika nauczania zbiorowego matematyki: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, § 5.

Szczegółowe uwagi dydaktyczne: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, C.

Uwagi ogólne o nauczaniu arytmetyki i algebry: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, C, 1.

Nauka rachunków: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.

Cel nauczania rachunków: T. Sierżputowski i S. Klebanowski: Wskazówki metodyczne do elementarza rachunkowego.

O pewnych specjalnych kwestiach dotyczących nauczania rachunku. Zastosowanie stopni formalnych, metoda Grubego: L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej. Cz. I, IV.

Psychologia i dydaktyka nauczania arytmetyki: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XVIII.

Analiza błędów w arytmetyce: B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły, VIII.

Uwagi o uczeniu algebry w zartiebanych klasach wyższych: O. Nikodym: Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. Cz. I, C.

Nauczanie arytmetyki w szkołach Komisji Edukacji Narodowej: Z. Iwaszkiewiczowa: Epoka wielkiej reformy.

XVIII. Fizyka

Organizacja nauczania fizyki i chemji: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna, I.

Zasadnicze fazy nauczania fizyki i chemji: W. Michalski: Pracownia fizyczna i chemiczna, I.

Najnowsza metodyka fizyki w przeprowadzeniu praktycznym: Z. Thullie: Muzeum, r. XXXVII, zes. 4.

Projekty z zakresu fizyki: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.

Teoria względności a nauczanie fizyki w szkole średniej: L. Infeld: Muzeum, r. XLII, zes. 3.

XIX. Przyrodznawstwo

1. Ogólnie

Kilka uwag o nauczaniu przyrody w naszych szkołach: J. Domaniński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

Upadek metodologicznego prymatu nauk przyrodniczych: B. Suchodolski: Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech, I, § 1.

Ochrona przyrody w szkole: J. Mytyka: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.

O pożytku z badań przyrody naszych jezior, rzek i stawów: A. Sabałowski: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.

Zasady i metoda nauki o przyrodzie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, II.

Metoda zbiorowisk i pół roku jako podstawa nauczania przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VI, 2.

Badania formy i życia przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 2.

Uwagi o nauczaniu poszczególnych działów przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VI.

Nauka przyrody na lekcjach w klasie: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII.

Przebieg lekcji przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 4.

Nauka przyrody w połączeniu z nauką języka na niższym stopniu: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, V.

2. Biologia. Botanika. Chemja

- Nauczanie o zwierzętach: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VI.
- Ważniejsze punkty sporne w metodyce biologji: L. Bykowski: Muzeum, r. XLII, zes. 3.
- Projekt** z zakresu biologji: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
- Współdział szkoły w badaniach fenologicznych: L. Bykowski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 3.
- Znaczenie sprawozdania szkolnego w badaniach fenologicznych: L. Bykowski: Muzeum, r. XXXVII, zes. 3.
- Nauczanie o roślinach: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VI.
- Nauczanie przyrody martwej: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VI, 3.
- Krótki rys rozwoju ścisłego przyrodoznawstwa: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, I.
- Ścisłe przyrodoznawstwo a chemja: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, II, 1.
- Metody chemji: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, II, 2.
- Główne czynniki w nauczaniu chemji: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, IV, 2.
- Chemja jako dyscyplina szkolna: J. Harabaszewski: Metodyka chemji, V.

XX. Propedeutyka filozofji

- Rozwiązywanie zadań logicznych: K. Sośnicki: Wskazówki do rozwiązania zadań logicznych, zawartych w Zarysie logiki.
- Zajęcia praktyczne z dziedziny psychologji: L. Bykowski: Wskazówki metodyczne do zajęć praktycznych z dziedziny psychologji.

XXI. Rysunek

- Rysunek jako stopniowy rozwój u dzieci: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, X.
- Rysunek: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.
- Rysunek: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przed-szkolnego, VII, 9.
- Pierwszy, drugi, trzeci i czwarty rok nauczania rysunku: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej, cz. I—III.

- Ćwiczenia dekoracyjne: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej, cz. II, IX i cz. III, XV.
- Ćwiczenia rozmachowe: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej, cz. II, X i cz. III, XVII.
- Ilustracje i rysunki dowolne: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej, cz. II, VI i cz. III, XVI.
- Rysunek i malowanie z natury: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej, cz. III, XIII.
- Rysunek w geografji: S. Niemcówna: Dydaktyka geografji, I, 5.
- Rysunek, modelowanie, doświadczenie przy nauce przyrody: B. Dyakowski: Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie, VII, 4.

XXII. Śpiew i muzyka

- Śpiewanie** piosenek: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.
- Śpiew, muzyka, umuzykalnienie: S. Wysocki: Roc. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
- Lekcja śpiewu: J. Łopatyński: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.
- Muzyka** w szkole u nas i u obcych: T. Joteyko: Roc. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
- Śpiew: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przed-szkolnego, IV, 10.
- Okres wstępny nauczania muzyki: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej, 5.
- Rytmika w muzyce: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.
- Solfeż: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.
- Czynniki formy muzycznej: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.
- Budzenie inicjatywy twórczej w muzyce: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.
- Audycje muzyczne: S. Wysocki: Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólnokształcącej.
- Śpiew** jako ćwiczenie fonetyczne przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.
- Śpiew przy nauce języka niemieckiego: S. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Cz. I, III.
- Fonograf** przy nauce języków: S. Ciesielska Borkowska: Język francuski, III.

XXIII. Praca ręczna

- Roboty ręczne:** W. Przanowski: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Znaczenie pracy ręcznej w nowej szkole: K. Bily: Muzeum, r. XXXIX, zes. 1—2.
 Praca ręczna: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II, b.
 Nauka zręczności: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II, IV.
 Projekt i zagadnienie, oparte na pracy ręcznej: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, IV, III a.
 Projekty z zakresu robót ręcznych: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
 Praca ręczna jako przedmiot nauczania i nauczyciel-technik: G. Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy, V.
 Zajęcia i roboty: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
 Podział robót ręcznych: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej.
 Program nauki robót z drzewa, oparty na projektach. J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VI, II a.
 Roboty z drzewa: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, I.
 Roboty z papieru, kartonu i tektury: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, IV.
 Roboty z wiór drzewnych: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, V.
 Wyrób siatek drucianych: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, V.
 Roboty ze słomy: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, V.
 Zasuszanie kwiatów i roślin z zachowaniem ich naturalnej formy i barwy: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, V.
 O wyrobie farb: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, V.
 Roboty ręczne kobiece w żeńskich gimnazjach: B. Tehórzewska: Muzeum, r. XLI, zes. 3.
 Materiały: B. Bojarski: Technologia pracy ręcznej, III.
 Ćwiczenia plastyczne w szkołach powszechnych: K. Homolac: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Kształtowanie plastyczne: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu.
 Rysowanie i kształtowanie plastyczne na wyższych stopniach: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu.
 Modelowanie w szkole powszechnej: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunku w szkole powszechnej, cz. I, III i cz. II, VII.

- Modelowanie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 2.
 Modelowanie przy nauce geografii: S. Niemcówna: Dydaktyka geografii, I, 5 j.
 Wycinanki w szkole powszechnej: N. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej, cz. I, IV i cz. II, VIII.
 Wycinanie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 4.
 Przeginanie i składanie papieru: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 5.
 Wyplatanie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 6.
 Wyszywanie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 7.
 Patyczki: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 8.
 Piasek: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 2.
 Mozaika: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 3.
 Mozaika ludowa: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 3.
 Roboty z materiału różnorodnego. Bibułka, rafja, szpulki, pudełka i t. p.: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 10.
 Kolekcjonowanie: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 11.
 Pielęgnowanie roślin i zwierząt. Wiwarjum, akwarjum: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, VII, 12.

XXIV. Różne przedmioty nauki

- Psychologia i dydaktyka innych przedmiotów nauczania: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, XIX.
 Projekty, wchodzące w zakres wielu przedmiotów nauki: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
 Projekt w nauczaniu z a w o d o w e m: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, III, IV d.
 Zajęcia w gospodarstwie domowym: W. Wetekamp: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu, II.
 Projekty z zakresu gospodarstwa domowego: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.

- Projekt w inżynierji: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VII, I.
 Projekt w klinikach prawniczych i medycznych: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VII, II.
 Projekt w dziennikarstwie: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VII, III.
 Projekty w ubezpieczeniach: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VII, V.

H. Rozwój fizyczny i higiena

I. Antropometria. Budowa ciała

- Antropometria w szkole: J. Joteyko: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Znaczenie badań antropologicznych nad młodzieżą: L. Bykowski: Roczn. Ped., ser. II, t. 4 — 1929.
 O budowie ciała: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki, II.
 O organach wewnętrznych i wpływie ruchu na nie: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp, III.
 Biometryka w szkole średniej: L. Bykowski: Muzeum, r. XXIX, zesz. 1—2.
 Właściwości somatyczne: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.
 Pismo jako środek leczniczy, oburączność: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, II, 38.
 Pisanie lewą ręką: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, I, 9.
 Spostrzeżenia ze szkoły dla leworęcznych inwalidów w Krakowie: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, I, 10.
 Pismo innemi częściami ciała: A. Klęsk: Psychofizjologia i patologia pisma, I, 16.

II. Rozwój fizyczny dziecka

- Okresy rozwoju fizycznego dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, I.
 Rozwój fizyczny i jego okresy: J. Zarzecki: Wstęp do pedagogiki, I.
 Ogólny obraz fizycznego rozwoju dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, I.
 Charakterystyka ogólna rozwoju fizycznego: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, I.

- Znaczenie norm fizycznych w rozwoju psychicznym dziecka: M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, V, 2.
 Ogólny rozwój dziecka fizyczny i duchowy: R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna, III.
 Rozwój fizyczny dziecka, rytm tego rozwoju: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, V.
 Ogólna charakterystyka kolejnych okresów dziecięstwa, późniejszego dziecięstwa, pachołectwa, wieku młodzieńczego: W. Zienkowski: Psychologia dziecięstwa, IV.
 Rozwój fizyczny: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, II.
 Ruch i jego znaczenie dla rozwoju człowieka: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp, I.
 Szczegółowy obraz rozwoju i najważniejsze pomiary szkolne: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II.
 Wpływ różnych czynników na rozwój fizyczny dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, III.
 Stosunek rozwoju fizycznego do psychicznego: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II.
 Wskaźniki rozwoju i odżywiania dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II.
 Wzrost dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II a.
 Waga dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II b.
 Klatka piersiowa dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II c.
 Sięg u dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II e.
 Siła mięśniowa u dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, II f.
 Sposoby określenia wyników pomiarów rozwoju fizycznego dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IV.
 Określanie rozwoju jednej cechy przy pomiarach u dzieci: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IV.
 Profile ilorazowe i różnicowe: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, III.
 Metody syntetycznego określenia rozwoju fizycznego dziecka: P. Dąbrowski: Nauka o dziecku, IV b.
 Budowa ciała: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki. Wstęp, II.
 Właściwości somatyczne: S. Baley: Psychologia wieku dojrzewania, I.
 Karlectwo i wzrost olbrzymi: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.
 Wpływ gruźlicy na rozwój i wzrost ciała: A. Sabatowski: O gruźlicy.

III. Wychowanie fizyczne

- Wychowanie fizyczne: E. Piasecki: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921.
 Wychowanie fizyczne: E. Piasecki: Roczn. Ped., ser. II, t. 2 — 1924.
 Szkoła jako czynnik wychowania fizycznego: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II, 3.
 Wychowanie fizyczne i charakter: G. Gentile: Reforma wychowania, IX.
 Wychowanie fizyczne w przedszkolu: Z. Żukiewiczowa: Wychowanie przedszkolne.
 Ćwiczenia oddechowe: M. Weryho-Radziwiłłowiczowa: Metoda wychowania przedszkolnego, IV, 7.
 Wychowanie cielesne w szkole powszechnej: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II, 4.
 Wychowanie fizyczne w seminarjach nauczycielskich: E. Piasecki: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
 O wychowaniu fizycznym w seminarjach nauczycielskich: M. Germanówna: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
 Sprawa wychowania fizycznego odnośnie do programu ćwiczeń cielesnych w seminarjum nauczycielskim. Uwagi Lwowskiej Sekcji Seminarjum T. N. S. W.: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.
 kąpiel i pływanie: L. M. Törnngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.

IV. Higiena

1. Ogólnie

- Cel i zadania higieny szkolnej: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II, 1.
 Stan higieny szkolnej: S. Kopezyński: Roczn. Ped., ser. II, t. 1 — 1921, t. 2 — 1924.
 Wrażenia z wizytacji szkół w Rzymie i w Wiedniu: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Higiena szkolna wychowania fizycznego i kultura cielesna: E. Łoziński i Z. Stankiewicz: Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące szkolnictwa w Polsce, t. I.
 Odżywianie niemowlęcia, dziecka kilkuletniego, młodzieńca: S. Ruff: O zapobieganiu zniekształceniom ciała, II.
 Wskazówki zdrowotne przy zabawach ruchowych: E. Piasecki: Zabawy i gry ruchowe, III.
 Propaganda higieny w szkole: A. Majewski: Muzeum, r. XXXIX, zes. 4.

2. Higiena a praca szkolna

- Po latach sześciu czy siedmiu. Początek nauki szkolnej: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Ocena programu ministerjalnego szkoły średniej ze stanowiska higienicznego: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 W sprawie egzaminów: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Egzamin maturalny: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Potrzeba reformy kalendarza na uniwersytetach: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Higiena pracy umysłowej: C. Oraczewski: Jak się uczyć, VII.
 Praca w szkole a zniekształcenie ciała: S. Ruff: O zapobieganiu zniekształceniom ciała.
 Ławka szkolna a zniekształcenie ciała: S. Ruff: O zapobieganiu zniekształceniom ciała.
 Higiena pisma: A. Kłęk: Psychofizjologia i patologia pisma.
 Podręczniki szkolne: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Wymagania higieniczne i przepisy normalne Min. W. R. i O. P. wobec podręczników szkolnych: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
 Higiena książki: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
 Higiena druku: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
 Higiena papieru: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
 Dezynfekcja książek: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
 Bakterje w książkach: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.
 Schemat badania książki: W. Gądzikiewicz: Higiena książki.

3. Nauczanie higieny

- Stan nauczania higieny w wyższych zakładach naukowych w Polsce w r. 1922—1923: T. Janiszewski: Stan nauczania higieny.
 Projekty z zakresu higieny: J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu, VIII.
 Tematy higieniczne w podręcznikach szkolnych: S. Kopezyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.
 Pogadanki higieniczne: J. Namysł i J. Biliński: Ucieszne i pożyteczne pogadanki o twojem zdrowiu.

4. Budownictwo szkolne

Budownictwo szkolne: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z d. 5 kwietnia 1922 w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i domach mieszkalnych dla nauczycieli: K. Juszcza-kowski: O obowiązku szkolnym, XIV.

Budowa szkół: S. Tynelski: Roczn. Ped., ser. II, t. 3 — 1924/5.

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 o budowie publicznych szkół powszechnych: K. Juszcza-kowski: O obowiązku szkolnym, XIII.

Budowa szkół powszechnych: K. Konarski: Aperçu général de l'instruction publique en Pologne.

5. Różne

Lekarz szkolny jako doradca przy wyborze zawodu: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

Zawód nauczycielski a zdrowie: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

Gruźlica a nauczycielstwo: A. Sabatowski: O gruźlicy.

Gruźlica a wybór zawodu: A. Sabatowski: O gruźlicy.

Gruźlica a życie społeczne: A. Sabatowski: O gruźlicy.

Walka z gruźlicą: A. Sabatowski: O gruźlicy.

Wpływ tytoniu na ustrój człowieka: W. Koskowski: O nikotynie i paleniu tytoniu, II.

W jaki sposób wykorzystać palenie tytoniu: W. Koskowski: O nikotynie i paleniu tytoniu, III.

Alkohol w wychowaniu dzieci i młodzieży: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

Sen: O. Pfister: Psychanaliza na usługach wychowania, II, 2 a.

Dbajmy o sen: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

Choroby zakaźne: W. Nowicki: O chorobach zakaźnych.

V. Choroby nerwowe. Ratownictwo**1. Ogólnie**

Nerwowość u dzieci: S. Kopeczyński: Szkice higieniczno-wychowawcze, t. II.

O chorobach organicznych układu nerwowego: E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego, II.

Zapalenie nagminne opon mózgowo-rdzeniowych: W. Nowicki: O chorobach zakaźnych, cz. szczeg., 14.

Charakterystyka chorób umysłowych młodzieży: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, I.

Przyczyny zaburzeń i chorób umysłowych: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, II.

O nerwicach wieku dziecięcego: E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego, III.

O przyczynach nerwie wieku dziecięcego: E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego, IV.

O psychopatjach wieku dziecięcego: E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego, V.

Zapobieganie nerwowości u dzieci: E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego, VIII.

2. Rodzaje chorób nerwowych

Obłąkanie moralne: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

Typ schizoidyczny: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, V.

Typ cykloideyczny: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, V, 2.

Typ cykloideyczny a cyklothymia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, V, 2.

Hipothymia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

Hipertymia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VI.

Hipochondrja dzieci: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

Histerja: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Stygmaty historyczne: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 3.

Płasawica historyczna: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 3.

Płasawica: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

Padaczka: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII.

- Neurastenja: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 4.
- Hebephrenja: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.
- Dementia paranoïdes; L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.
- Manjakałno-depresywne obłąkanie: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.
- Manja czyli szaleństwo: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 7.
- Melancholja czyli zaduma: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 7.
- Otrętwienie: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 6.
- Niedowład postępujący: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 8.
- Ostry zamęt. Amentia: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 8.
- Przerwy wolne. Lucida intervalla: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 7.
- Somnambulizm: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 2.
- Sennowładztwo. Lunatyzm: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.
- Podatność woskowa i automatyczna, powolność na rozkazy: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, V.
- Letarg: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, VIII, 3.
- Samobójstwo dzieci: L. Wachholz: O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, IV.

3. Ratownictwo

- Środki ostrożności przy kąpieli: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.
- Ratowanie od utonięcia: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.
- Przywracanie do życia po wyratowaniu z topieli: L. M. Törngren: Podręcznik gimnastyki. Zabawy.
- Pomoc w nagłych wypadkach: Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.

1831

